

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

ในการพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตามแนว
ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบผสมผสานของมาร์ทั้น ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
และนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ข้อความรู้อยู่เกี่ยวกับรูปแบบการสอน
  - 1.1 รูปแบบการสอนกับการออกแบบการสอน
  - 1.2 ความหมายของรูปแบบการสอน
  - 1.3 ลักษณะสำคัญของรูปแบบการสอน
  - 1.4 ความสำคัญของรูปแบบการสอน
  - 1.5 ขั้นตอน กระบวนการพัฒนารูปแบบการสอน
  - 1.6 ตัวอย่างรูปแบบการสอนในแนวคิดของนักการศึกษา
2. ข้อความรู้อยู่เกี่ยวกับยุทธศาสตร์การสอน
  - 2.1 ความหมาย
  - 2.2 ลักษณะของยุทธศาสตร์การสอน
  - 2.3 ความสัมพันธ์กับคำศัพท์อื่น ๆ ด้านการสอน
3. แนวคิดในการสอนภาษาและวิธีสอนแบบต่าง ๆ
  - 3.1 แนวคิดในการสอนภาษา
  - 3.2 วิธีสอนแบบต่าง ๆ 10 วิธี
4. แนวคิดแบบผสมผสาน
  - 4.1 ความเป็นมาของแนวคิดแบบผสมผสาน
  - 4.2 ความหมายของแนวคิดแบบผสมผสาน
  - 4.3 การนำแนวคิดแบบผสมผสานไปใช้ในการสอน
  - 4.4 องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามแนวยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบผสมผสานของมาร์ทั้น
5. องค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการสอนภาษา
  - 5.1 การเรียนรู้ภาษาของผู้เรียน

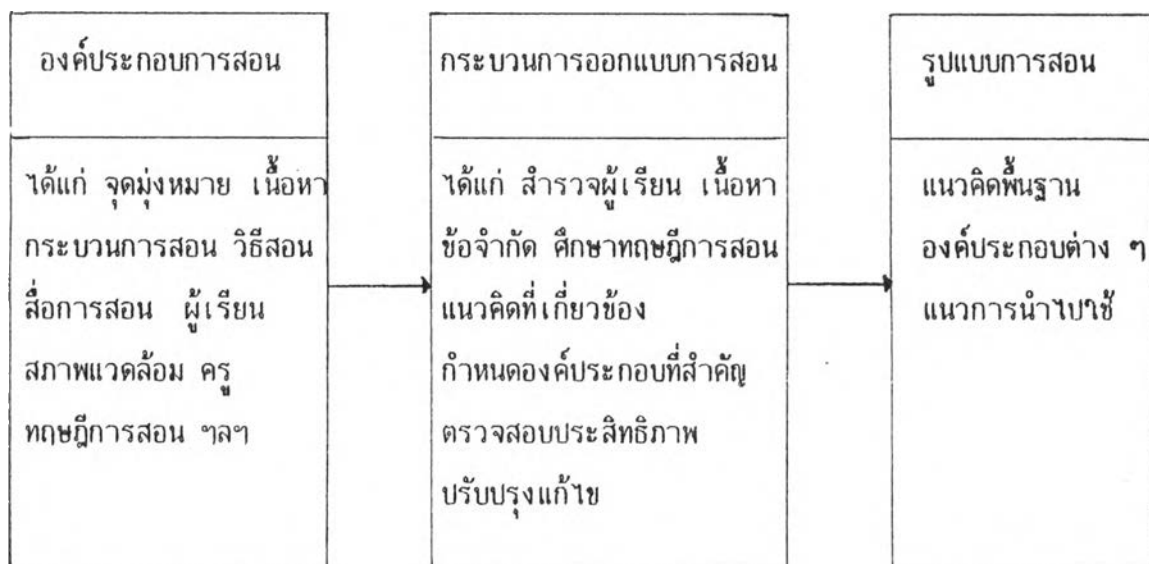
- 5.2 เจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียน
- 5.3 สภาพและความต้องการการสอนภาษาอังกฤษของสังคม
- 6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการสอน
  - 6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามแนวคิดผสมผสาน
  - 6.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนภาษาอังกฤษแบบต่าง ๆ

ข้อความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการสอน

จากการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการสอนต่าง ๆ พบว่า ยังมีผู้ที่เสนอภาพที่ชัดเจนของรูปแบบการสอนไว้น้อย ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาวเคราะห์และสรุปประเด็นที่สำคัญจากคำอธิบายรูปแบบการสอนของนักการศึกษา ได้ข้อความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการสอนตามหัวข้อดังนี้

1. รูปแบบการสอนกับการออกแบบการสอน รูปแบบการสอนกับการออกแบบการสอนมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เพราะรูปแบบการสอนเป็นผลของการออกแบบการสอน กล่าวคือ การออกแบบการสอนเป็นความพยายามในการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของการสอน เช่น จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กระบวนการสอน ฯลฯ ให้เป็นระบบระเบียบ สอดคล้องสัมพันธ์กันตามแนวคิดใดแนวคิดหนึ่ง เพื่อสะดวกในการนำไปใช้ และสามารถส่งผลดีต่อผู้เรียนตามต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ แผนการจัดองค์ประกอบนี้จะต้องมีการนำไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ และประสิทธิภาพในทางปฏิบัติ มีการปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์มากขึ้น แผนการจัดองค์ประกอบที่ได้นี้ เรียกว่า รูปแบบการสอน และการจัดทำรูปแบบการสอนจะเรียกว่า การพัฒนา รูปแบบการสอน (ทศนา แคมมณี มปป.) ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสอนกับการออกแบบการสอนสรุปเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของการสอน การออกแบบการสอน
กับรูปแบบการสอน

2. ความหมายของรูปแบบการสอน มีนักการศึกษาเสนอความหมายของรูปแบบการสอนไว้ต่างกัน ดังนี้

จอยซ์ และ เวล (Joyce and Weil 1986: 2) กล่าวว่า "รูปแบบการสอนคือ แผนที่ใช้ในการออกแบบการสอนแบบเผชิญหน้าในห้องเรียนหรือสภาพการสอนเสริม และใช้ในการวางแผน ใช้สื่อการเรียน เช่น หนังสือ ภาพยนตร์ หลักสูตร ฯลฯ แต่ละรูปแบบการสอนจะชี้แนะการออกแบบการสอนเพื่อช่วยให้นักเรียนได้บรรลุจุดมุ่งหมายต่าง ๆ ตามต้องการ"

ไพโป (Piepho 1980: 10) กล่าวว่า "รูปแบบการสอนเป็นชุดของขั้นตอนที่เป็นไปได้ของการเรียนการสอน จัดในรูปแบบของแผนภูมิได้"

โคล (Cole 1987: 2) กล่าวว่า "รูปแบบเป็นภาพในจินตนาการ หรือแผนการทำงานสำหรับอธิบายกระบวนการสำคัญของการสอน เป็นการสรุปองค์ประกอบที่ใช้ในการอธิบายการดำเนินการสอน"

ทีศนา แคมมณี (มปป.) กล่าวว่า "รูปแบบการสอน หมายถึง สภาพหรือลักษณะของการเรียนการสอนที่จัดขึ้นตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อต่าง ๆ โดยอาศัยวิธีสอน และ เทคนิคการสอนต่าง ๆ เข้ามาช่วยให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามหลักการและ จุดประสงค์ที่ยึดถือ"

ดุก (Duke 1990: 96) กล่าวว่า "รูปแบบการสอนเป็นแนวคิดรวบยอดสำหรับการสอนโดยทั่วไปแล้วจะได้จากทฤษฎีการศึกษา และมีข้อตกลงพื้นฐานเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนควรเรียน และวิธีการเรียน บางครั้งรูปแบบการสอนจะมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติม ทำให้รู้ถึงประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนนั้น ๆ มากขึ้น รูปแบบการสอนจะ เน้นหน้าที่ในการสอน และต้องการครูที่ได้รับการฝึกฝนโดยเฉพาะ และรูปแบบการสอนแต่ละรูปแบบจะมีจุดอ่อนและข้อดีต่างกัน ไม่มีรูปแบบใดที่เหมาะสมเป็นสากล "

ดังนั้น รูปแบบการสอนจึงหมายถึง แผนการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของการสอนให้สอดคล้องสัมพันธ์กันตามแนวคิดใดแนวคิดหนึ่ง สามารถนำไปใช้สอนในห้องเรียนได้ และช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ ตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

3. ลักษณะสำคัญของรูปแบบการสอน จากการศึกษาพบว่า รูปแบบการสอนควรมีลักษณะสำคัญดังนี้

3.1 มีแนวคิดหรือหลักการพื้นฐาน รูปแบบการสอนจะต้องมีแนวคิดหรือหลักการพื้นฐาน อาจมาจากแนวคิดทางการศึกษา เช่น การให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ทฤษฎีจิตวิทยาการเรียนรู้ เช่น พัฒนาการทางด้านสติปัญญา การยึดผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลาง การสอน หรือแนวคิดเกี่ยวกับศาสตร์ต่าง ๆ เป็นต้น รูปแบบการสอนหนึ่ง ๆ อาจจะมีแนวคิดหรือหลักการพื้นฐานเพียงอย่างเดียว ดังเช่น รูปแบบการสอนส่วนใหญ่ของ จอยซ์ และ เวล หรือมีแนวคิดมากกว่าหนึ่งได้ดังที่ สเติร์น (Stern 1981: 47) ได้เสนอไว้ว่า แนวคิดของรูปแบบการสอนควรเป็นสหวิทยาการ (Multidisciplinary) แนวคิดหรือหลักการพื้นฐานนี้จะเป็นหลักหรือแนวในการเลือกกำหนดและจัดระเบียบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบให้สอดคล้องต่อเนื่องกัน

3.2 มีองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ ลักษณะนี้จัดว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ทำนายผู้ออกแบบหรือผู้พัฒนารูปแบบการสอน เนื่องจากจะต้องเป็นผู้กำหนดตัวองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบให้เป็นไปอย่างมีเหตุผลสอดคล้องกับแนวคิดพื้นฐาน การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการสอนจะขึ้นอยู่กับความรู้ ประสบการณ์ ความละเอียดรอบคอบของผู้พัฒนา โดยจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของการสอนโดยทั่วไป และองค์ประกอบของการสอนเฉพาะสาขา เช่น สาขาวิทยาศาสตร์ สาขาภาษาศาสตร์ เป็นต้น และจะต้องพิจารณาเลือกกำหนดองค์ประกอบให้เหมาะสม คือมีความสัมพันธ์และส่งผลโดยตรงต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

ส่วนความสัมพันธ์ขององค์ประกอบนั้น จะอยู่ในลักษณะความสัมพันธ์แบบสอดคล้องต่อเนื่องกันเป็นลำดับกับแนวคิดหรือหลักการพื้นฐาน เช่นที่ ทิศนา แคมมณี (มปป.) ยกตัวอย่างไว้ดังนี้ รูปแบบการสอนกระบวนกรกลุ่ม มาจากแนวคิดการให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์ด้วยตนเอง ดังนั้นจึงกำหนดองค์ประกอบ กระบวนการให้มีการทำกิจกรรมของผู้เรียน เพื่อให้ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และองค์ประกอบวิธีสอนจะกำหนดให้ใช้การสอนแบบอุปนัย (Inductive) ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สรุปหลักการจากตัวอย่างหรือกิจกรรมที่ได้ทำด้วยตนเอง เพื่อให้สอดคล้องเป็นไปตามแนวคิดหลักของรูปแบบการสอน นอกจากนี้รูปแบบการสอนควรมีลักษณะของการให้ความสำคัญขององค์ประกอบทั้งหมดร่วมกัน (Multi Factor View) กล่าวคือ ในรูปแบบการสอน องค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบจะมีความสำคัญทัดเทียมกัน องค์ประกอบทั้งหมดจะต้องมีบทบาทร่วมกัน จึงจะทำให้รูปแบบการสอนนั้น ๆ มีประสิทธิภาพตามต้องการได้ (Stern 1984: 47)

ดังนั้น การกำหนดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้พัฒนาจะต้องคิด วิเคราะห์ จนสามารถมองเห็นความสำคัญและความสัมพันธ์ของแต่ละองค์ประกอบได้อย่างแจ่มชัด จึงจะสามารถกำหนดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ได้อย่างสมเหตุสมผลและมีประสิทธิภาพ ซึ่งลักษณะของรูปแบบการสอนในขั้นนี้จะแตกต่างกันออกไป และยังไม่มียกข้อกำหนดที่ชัดเจนเป็นที่ยอมรับกันในศาสตร์ของการสอนว่าจะต้องมีลักษณะอย่างนั้นอย่างนี้

3.3 มีการพัฒนาหรือการออกแบบอย่างเป็นระบบ ดังที่ได้กล่าวแล้วว่า รูปแบบการสอนเป็นผลของการพัฒนาหรือการออกแบบจัดองค์ประกอบอย่างมีขั้นตอนเป็นระบบ เริ่มตั้งแต่การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลและองค์ประกอบการสอนที่เกี่ยวข้อง กำหนดองค์ประกอบที่สำคัญและจำเป็น จัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน นำแผนการจัดองค์ประกอบไปทดลองใช้สอนในห้องเรียนจริง เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ และยืนยันผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนว่า สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่ต้องการได้จริง จึงจะยอมรับว่าการจัดองค์ประกอบนี้เป็นรูปแบบการสอนที่มีประสิทธิภาพ

3.4 มีผลต่อพัฒนาการของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นจะส่งผลต่อพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนทั้ง เฉพาะเจาะจง และไม่เฉพาะเจาะจงสาขาวิชา ดังเช่นที่ จอยซ์ และ เวล (Joyce and Weil 1986) ได้กล่าวไว้ว่า "รูปแบบการสอนแต่ละรูปแบบการสอนจะส่งผลต่อผู้เรียนต่างกันออกไปตามแนวคิดและหลักการของรูปแบบการสอนนั้น" เช่น รูปแบบการสอนเกี่ยวกับการจัดกระทำข้อมูล (Information Processing Model) จะช่วยพัฒนาความสามารถทางด้านสติปัญญา รูปแบบการสอนที่เกี่ยวกับตัวบุคคล จะช่วยพัฒนา

สมรรถภาพ ความเชื่อมั่นด้านบุคลิกภาพของบุคคล รูปแบบการสอนที่เกี่ยวกับสังคมจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ เป็นต้น รูปแบบการสอนที่มีผลเฉพาะเจาะจง ควรใช้เฉพาะตามที่ระบุไว้ เพื่อให้เกิดผลดีตามที่กำหนด หากนำไปใช้นอกเหนือจากที่ระบุไว้ อาจทำให้เกิดผลได้ไม่เต็มที่ตามต้องการ

3.5 มีแนวทางในการนำไปใช้ แต่ละรูปแบบการสอนจะมีการกำหนดแนวทางในการนำไปใช้อย่างชัดเจน เพื่อให้สะดวกแก่การนำไปปฏิบัติ หัวข้อที่จะกำหนดได้แก่ การเตรียมตัวของครู บทบาทของครู นักเรียน การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน เป็นต้น การกำหนดรายละเอียดในหัวข้อเหล่านี้ จะช่วยให้ง่ายต่อการปฏิบัติได้ง่าย ผลจากการปฏิบัติได้นี้ จะช่วยทำให้การสอนตามรูปแบบการสอนมีประสิทธิภาพ บรรลุผลตามต้องการได้มากยิ่งขึ้น ลักษณะในข้อนี้ได้จากการวิเคราะห์รูปแบบการสอนของ จอยส์ และ เวล และคำอธิบายของ ทิศนา แคมมณี

4. ความสำคัญของรูปแบบการสอน สืบเนื่องจากรูปแบบการสอนเป็นผลที่ได้จากการทำงานอย่างเป็นระบบ ซึ่ง สังกัด อูทราเนนท์ (2529) และ ทิศนา แคมมณี (มปป.) มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า สิ่งที่ดีไว้เป็นระบบหรือจัดอย่างเป็นระบบนั้น เมื่อนำไปปฏิบัติจะสามารถทำได้ด้วยความสามารถ รวดเร็ว ประหยัดเวลา ค่าใช้จ่าย และ เกิดผลตามต้องการทุกประการ ดังนั้น รูปแบบการสอนจึงเป็นสิ่งที่ช่วยทำให้ครูดำเนินการสอนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นในการสอน ที่สำคัญคือ สามารถช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และ เจตคติไปในแนวที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาในที่สุด

5. กระบวนการขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบการสอน กระบวนการและขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบการสอนนี้ ยังไม่มีผู้ใดเสนอไว้โดยตรงอย่างชัดเจน จากการศึกษาถึงที่มาของรูปแบบการสอนที่ จอยส์ และ เวล (1986) ได้กล่าวถึง และที่ ทิศนา แคมมณี (มปป.) ได้อธิบายไว้ นั้น พอจะสรุปกระบวนการและขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบการสอนได้เป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

5.1 ศึกษาแนวคิดและองค์ประกอบสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการสอนสิ่งที่ต้องการเป็น การศึกษาวิเคราะห์ถึง ประเด็นสำคัญสำหรับนำมาใช้ในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการสอนที่จะพัฒนาขึ้น

5.2 กำหนดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของรูปแบบการสอน เป็นการระบุงค์ประกอบที่ผู้พัฒนาเห็นว่ามีความสำคัญ จำเป็นต่อผลการเรียนรู้สิ่งนั้น ๆ ของผู้เรียน เช่น จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กระบวนการสอน ขั้นตอนและกิจกรรมการสอน การวัดและประเมินผล เป็นต้น และเป็นการกำหนดความสัมพันธ์ของแต่ละองค์ประกอบให้สอดคล้องกันตามแนวคิดหรือหลักการพื้นฐานที่ใช้

5.3 ตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการสอน เป็นการหาข้อมูลเชิงประจักษ์มายืนยันว่า แผนการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ได้พัฒนาขึ้นอย่างมีระบบนี้มีคุณภาพและประสิทธิภาพจริง คือสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้ และเกิดผลต่อผู้เรียนตามต้องการหรือที่ได้กำหนดจุดมุ่งหมายไว้ การหาข้อมูลเชิงประจักษ์นี้ทำโดยการนำแผนการจัดองค์ประกอบนี้ไปทดลองใช้ในห้องเรียนตามระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งเป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่ยอมรับกันโดยทั่วไป และสามารถยืนยันด้วยตัวเลขได้ นอกจากนี้ยังสามารถใช้การตรวจสอบเชิงประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องได้ ในทางปฏิบัติการตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนจะ เริ่มจากการตรวจสอบเชิงประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดองค์ประกอบให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น ก่อนนำไปทดลองใช้ในห้องเรียน

5.4 การปรับปรุงรูปแบบการสอน เป็นการปรับแก้รูปแบบการสอนที่ได้พัฒนาขึ้นให้ดียิ่งขึ้น มีข้อบกพร่องน้อยลง โดยการนำสิ่งที่ได้จากการทดลองใช้รูปแบบการสอนมาปรับปรุงแก้ไข สิ่งที่ปรับปรุงนี้อาจเป็นตัวอย่างประกอบ ลักษณะความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ ตลอดจนแนวการใช้รูปแบบการสอน

6. ตัวอย่างรูปแบบการสอนที่นักการศึกษาได้พัฒนาขึ้น จากการศึกษาพบว่า นักการศึกษาได้พยายามพัฒนารูปแบบการสอน จัดกลุ่ม และนำเสนอในลักษณะที่ต่างกันออกไปตามหลักการ แนวคิดของแต่ละคน ทั้งที่เป็นรูปแบบการสอนทั่วไปและรูปแบบการสอนเฉพาะสาขาวิชา ดังมีรายละเอียดคือ

6.1 รูปแบบการสอนทั่วไป รูปแบบการสอนทั่วไปจะเป็นรูปแบบการสอนที่นำไปใช้สอนวิชาต่าง ๆ ได้ไม่จำกัด ในที่นี้จะนำเสนอ 3 แบบคือ

แบบที่ 1 รูปแบบการสอนของ จอยซ์ และ เวล (1986) จอยซ์ และ เวลได้รวบรวมรูปแบบการสอนและวิธีสอนแบบต่าง ๆ มาจัดกลุ่มและนำเสนอเป็นรูปแบบการสอน

ขึ้นใหม่ตามแนวคิดของเขาเอง การจัดกลุ่มรูปแบบการสอนของจอยซ์และ เวล จะแบ่ง เป็น 4 กลุ่ม ตามจุดเน้นหรือผลที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนดังนี้

กลุ่มที่ 1 เป็นรูปแบบการสอนที่เน้นการพัฒนากระบวนการจัดกระทำข้อมูลของผู้เรียน (Information Processing Family) ได้แก่ รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนายุทธศาสตร์การจำ รูปแบบการสอนเพื่อสร้างมโนทัศน์ รูปแบบการสอนเพื่อฝึกการตั้งคำถาม (Inquiry Training Model) เป็นต้น

กลุ่มที่ 2 เป็นรูปแบบการสอนที่เน้นการพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียน (Personal Family) ได้แก่ รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ (Synectics) รูปแบบการสอนเพื่อฝึกความตระหนักรู้เกี่ยวกับตัวเอง (Awareness Training) เป็นต้น

กลุ่มที่ 3 เป็นรูปแบบการสอนที่เน้นการพัฒนากระบวนการทางสังคมของผู้เรียน (The Social Family) ได้แก่ รูปแบบการสอนบทบาทสมมติ (Role Playing) รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม (Group Investigation) เป็นต้น

กลุ่มที่ 4 เป็นรูปแบบการสอนที่เน้นการพัฒนาการปรับพฤติกรรมการตอบสนองของผู้เรียน (The Behavioral Systems Family) ได้แก่ รูปแบบการสอนเพื่อเรียนรู้การควบคุมตนเอง (Learning Self-Control) รูปแบบการสอนเพื่อฝึกการพัฒนา มโนทัศน์และทักษะ (Training for Skill and Concept Development)

ในการนำเสนอรูปแบบการสอนแต่ละรูปแบบนั้น จอยซ์และ เวล จะนำเสนอสิ่งต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้คือ

ส่วนที่ 1 เป็นการเสนอภาพเหตุการณ์ในห้องเรียนของการสอนตามรูปแบบนั้น รวมทั้งการอธิบายที่มาของรูปแบบการสอน ประกอบด้วยทฤษฎีแนวคิดและมโนทัศน์สำคัญที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบการสอน รวมทั้งเป้าหมายของรูปแบบการสอน

ส่วนที่ 2 เป็นการอธิบายถึงตัวรูปแบบการสอน มี 4 หัวข้อคือ

2.1 ขั้นตอนของรูปแบบการสอน เป็นการให้รายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนการสอนของรูปแบบการสนั้น ๆ และระบุถึงกิจกรรมตามขั้นตอนการสอนอย่างกว้าง ๆ ด้วย แต่ละรูปแบบการสอนจะมีขั้นตอนการสอนที่ต่างกันออกไป และมีจำนวนไม่เท่ากัน

2.2 ลักษณะการปฏิสัมพันธ์ เป็นการอธิบายบทบาทของครูผู้เรียน ความสัมพันธ์ระหว่างกัน แต่ละรูปแบบการสอนจะระบุบทบาทของครูแตกต่างกันออกไป เช่น เป็นผู้นำกิจกรรม ผู้อำนวยการความสะอาด เป็นแหล่งข้อมูล เป็นต้น

2.3 หลักการโต้ตอบของครู เป็นการอธิบายแนวทางการตอบสนองพฤติกรรมผู้เรียนของครู เช่น การให้รางวัล การปรับพฤติกรรม การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้วยการสร้างบรรยากาศอิสระ เป็นต้น

2.4 สิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน เป็นการอธิบายถึงสภาพการณ์ที่จะช่วยให้การเรียนการสอนตามรูปแบบการสอนนั้น ๆ บรรลุผลด้วยดี เช่น ในรูปแบบการสอนฝึกทักษะ ผู้เรียนจะต้องได้ฝึกการทำงานในสถานที่และมีอุปกรณ์ที่ใกล้เคียงกับสภาพการทำงานจริง

ส่วนที่ 3 การนำรูปแบบการสอนไปใช้ เป็นการอธิบายถึงแนวทางการนำรูปแบบการสอนไปใช้ เช่น ประเภทของเนื้อหา ระดับของผู้เรียน ซึ่งถ้าครูได้พิจารณา นำรูปแบบการสอนไปใช้ให้เหมาะสม สอดคล้องเป็นไปตามที่กำหนด การสอนจะมีประสิทธิภาพ ได้ผลตามต้องการมากขึ้น

ส่วนที่ 4 ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นการอธิบายถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนจากการใช้รูปแบบการสอนนั้น ๆ ผลทางตรงเกิดจากการดำเนินกิจกรรมการสอนของครู ส่วนผลทางอ้อมเกิดจากสภาพแวดล้อมในการสอน เป็นผลข้างเคียงของรูปแบบการสอนนั้น แต่ละรูปแบบการสอนจะส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผู้เรียนแตกต่างกัน รูปแบบการสอนที่นำเสนอนี้ จอยซ์และเวล ได้ยืนยันถึงความมีประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนว่า เมื่อมีการนำไปทดลองใช้ในห้องเรียน ผลปรากฏว่าสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามต้องการได้ อย่างไรก็ตาม รูปแบบการสอนเหล่านี้หลังจากได้นำไปทดลองใช้ จะมีการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการสอนให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้นได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า รูปแบบการสอนที่ จอยซ์และเวล นำเสนอนี้เป็นตัวอย่างหนึ่งของการพัฒนาการเรียนการสอนที่เป็นระบบอย่างมีหลักการเป็นขั้นตอน และสมเหตุสมผล

แบบที่ 2 รูปแบบการสอนของเซย์เลอร์และคณะ (Saylor et al. 1981: 272-294) เซย์เลอร์และคณะ ได้นำการสอนแบบต่าง ๆ มาจัดกลุ่มเป็น 5 กลุ่มตามลักษณะและจุดเน้นของหลักสูตร 5 ประเภท และนำเสนอในลักษณะที่เรียกว่า รูปแบบการสอน

โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้สอนเลือกรูปแบบการสอนที่เหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะของหลักสูตร และสามารถดำเนินการสอนไปสู่เป้าหมายของหลักสูตรได้ง่ายและมีประสิทธิภาพมากขึ้น กลุ่มรูปแบบการสอนที่เชย์เลอร์เสนอไว้มีดังนี้

2.1 กลุ่มรูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับหลักสูตรเน้นเนื้อหาวิชา (Subject-Matter / Discipline) รูปแบบการสอนในกลุ่มนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจโครงสร้างของเนื้อหา และเรียนรู้วิธีการให้ได้มาซึ่งความรู้ในสาขานั้น ๆ เช่น การสอนแบบบรรยาย การอภิปรายและตั้งคำถาม การสืบค้น การใช้วัสดุทัศนูปกรณ์ เป็นต้น

2.2 กลุ่มรูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับหลักสูตรเน้นสมรรถภาพ (Specific Competencies / Technology) รูปแบบการสอนในกลุ่มนี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถภาพด้านความรู้ และทักษะเฉพาะตามต้องการ เช่น การสอนด้วยบทเรียน บทโปรแกรม การฝึกหัดและฝึกซ้ำ ๆ การจัดระบบการสอน (Instructional System Design) ซึ่งคล้ายวิธีเรียนนศูนย์การเรียนแต่ละศูนย์

2.3 กลุ่มรูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับหลักสูตรเน้นคุณลักษณะของมนุษย์และกระบวนการ (Human Traits / Process) รูปแบบการสอนในกลุ่มนี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านคุณลักษณะทางจิตใจ เช่น เจตคติ ค่านิยม การแก้ปัญหา เช่น การสอนด้วยบทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง การสอนแบบแก้ปัญหา

2.4 กลุ่มรูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับหลักสูตรเน้นหน้าที่และกิจกรรมต่อสังคม (Social Functions / Activities) รูปแบบการสอนในกลุ่มนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์คุ้นเคยกับชุมชนสังคมที่ตนอยู่ เรียนรู้ปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาสังคมโดยการเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม เช่น การสอนแบบกิจกรรมชุมชน การให้ผู้เรียนได้ศึกษาดันคว่ำเป็นกลุ่ม

2.5 กลุ่มรูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับหลักสูตรเน้นความสนใจและความต้องการของผู้เรียน (Interest and Needs / Activities) รูปแบบการสอนในกลุ่มนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ และความต้องการของตนเอง เช่น การเรียนแบบเอกเทศ การสอนความคิดสร้างสรรค์ (Synectics)

เชย์เลอร์ และคณะ ได้เสนอรูปแบบการสอนตามหัวข้อดังนี้

1. ลักษณะสำคัญและรูปแบบการสอนนั้น
2. จำนวนนักเรียน
3. บทบาทของผู้เรียน
4. บทบาทของครู
5. สื่อการสอน
6. การดำเนินการสอน
7. จุดอ่อนที่อาจเกิดขึ้น

แบบที่ 3 รูปแบบการสอนของ ทิศนา แคมมณี (มปป.) ทิศนา
แคมมณี ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบการสอนดังนี้

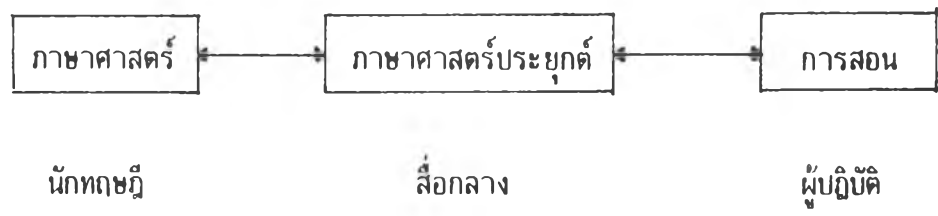
- 3.1 ความหมาย เป็นการให้ความคิดรวบยอดของ
รูปแบบการสอน
- 3.2 ปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด ความเชื่อพื้นฐาน
- 3.3 ลักษณะสำคัญของรูปแบบการสอน
- 3.4 ขั้นตอนการสอนของรูปแบบการสอน
- 3.5 ประ เภทของรูปแบบการสอนภายใต้แนวคิดเดียวกันนี้
- 3.6 วิธีสอนและ เทคนิคการสอนที่ใช้ในการสอนตาม
รูปแบบการสอน
- 3.7 ข้อดี - เสีย และ ข้อควรคำนึงในการจัดการเรียน
การสอนตามรูปแบบการสอน

ดังนั้น จะ เห็นได้ว่าแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการสอนตั้งแต่ความหมาย
องค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการสอนที่มีทั้งองค์ประกอบของการสอนโดยทั่วไปและองค์ประกอบ
ของการสอนเฉพาะสาขา ลักษณะสำคัญของรูปแบบการสอน และกระบวนการพัฒนารูปแบบ
การสอน ตลอดจนตัวอย่างรูปแบบการสอนที่ได้นำเสนอ นั้น เป็นความพยายามของนักการศึกษาที่
จะให้ การเรียนการสอนมีประสิทธิผลมากขึ้น โดยนำวิธีการเชิงระบบ และวิธีการทางวิทยาศาสตร์
มาใช้ รูปแบบการสอนที่มีผู้พัฒนาขึ้น มีทั้งใช้สอนได้ทั่วไปกับทุกสาขาวิชา เช่น รูปแบบการสอน
เพื่อสร้างมโนทัศน์ รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความจำ เป็นต้น และใช้เฉพาะสาขาวิชา เช่น

รูปแบบการสอนแบบสืบสวนสอบสวนที่เหมาะสมสำหรับใช้สอนในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ แต่ละสาขาวิชาจะมีแนวคิดและองค์ประกอบเฉพาะ ซึ่งจะมีผลต่อองค์ประกอบของรูปแบบการสอนที่นักการศึกษาได้พัฒนาขึ้น

1.6.2 รูปแบบการสอนในวิชาภาษาอังกฤษ จากการศึกษาพบว่าในการสอนภาษาอังกฤษ การพัฒนารูปแบบการสอนที่มีพื้นฐานจากแนวคิดเฉพาะอย่างยังมีน้อย รูปแบบที่แพร่หลายนั้นจะเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการเรียนและการสอนภาษาอังกฤษที่สเตอร์น (Stern 1984: 35-50) กล่าวว่า "พัฒนามาจากความพยายามในการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทางภาษาศาสตร์กับการสอนภาษา (ทฤษฎีกับการปฏิบัติ) โดยมีความรู้ด้านภาษาศาสตร์ประยุกต์เป็นตัวเชื่อม และค่อย ๆ เพิ่มองค์ประกอบและรายละเอียดที่เกี่ยวข้องของแต่ละประเด็นให้เห็นภาพรวมของการเรียนการสอนภาษามากขึ้น" รูปแบบต่าง ๆ ที่สเตอร์นอ้างถึง ปรากฏเป็นแผนภูมิดังนี้

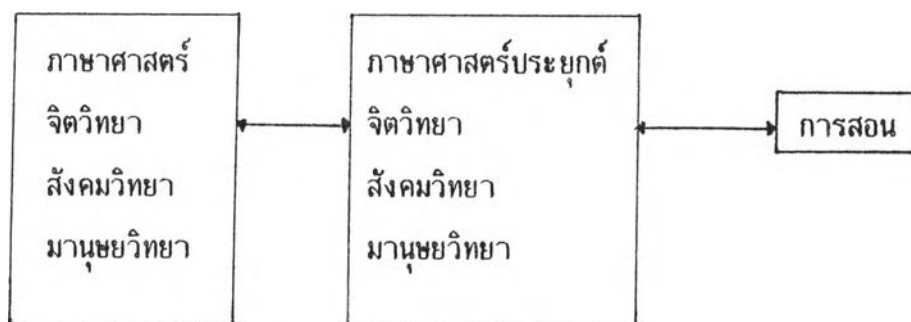
แผนภูมิที่ 2 รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีและการปฏิบัติของแคมป์เบล (Campbell) รูปแบบที่ 1

ที่มา: อ้างถึงใน สเตอร์น (Stern 1984: 36)

แต่ในการสอนภาษานั้น ความสัมพันธ์ดังแผนภูมิต่างข้างบนนี้ ยังไม่มีประสิทธิภาพมากพอ แคมป์เบลจึงปรับขยายรูปแบบเสียใหม่ โดยเพิ่มสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับภาษาศาสตร์และภาษาศาสตร์ประยุกต์ใหม่ ดังนี้

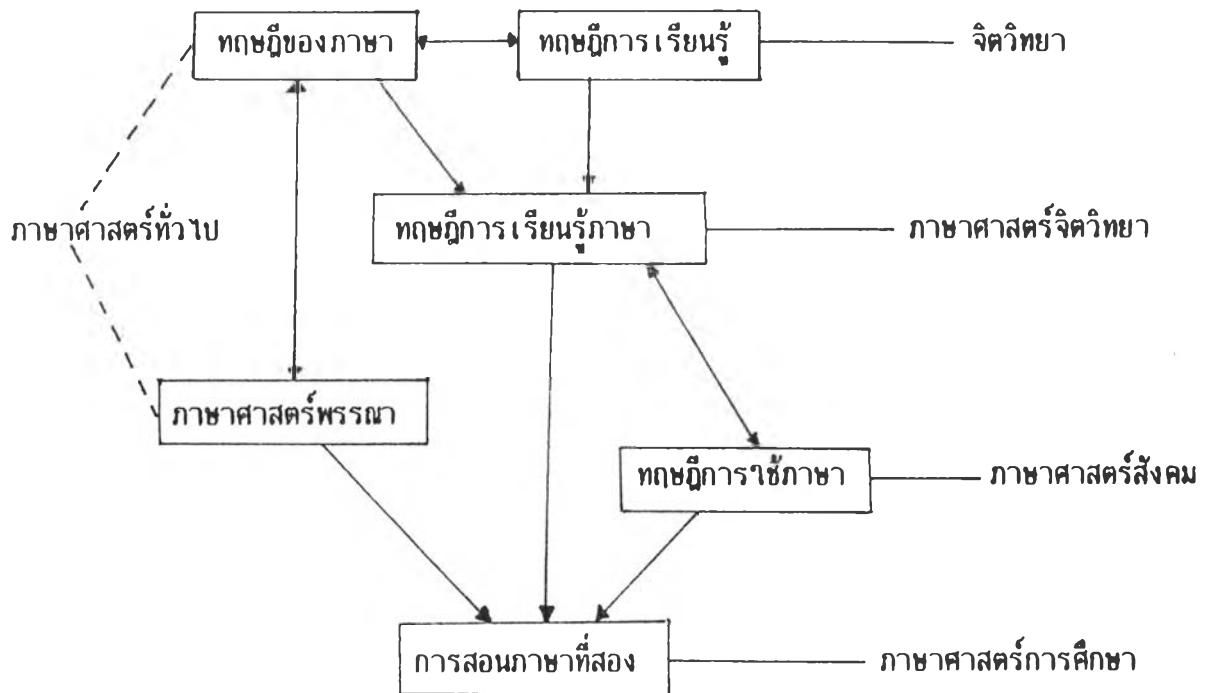
แผนภูมิที่ 3 รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีและการปฏิบัติของแคมป์เบล
รูปแบบที่ 2

ที่มา: อ้างถึงใน สเตอร์น (Stern 1984: 36)

ส่วนสโพลกี้ (Spolsky) ได้นำเสนอรูปแบบภาษาศาสตร์การศึกษา ดังนี้

แผนภูมิที่ 4 รูปแบบภาษาศาสตร์การศึกษาของ สโพลกี้

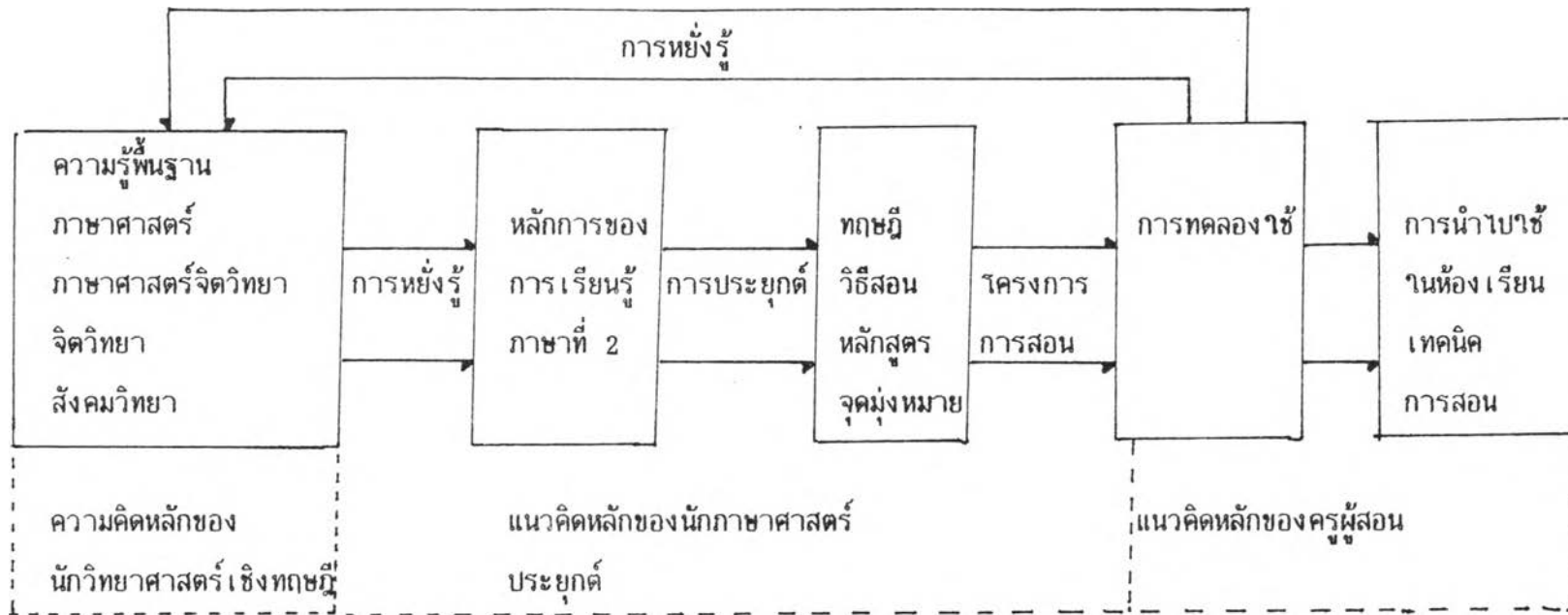

หมายเหตุ ภาษาศาสตร์การศึกษาของ สโพลกี้ มีความหมายเท่ากับ
ภาษาศาสตร์ประยุกต์

ที่มา : อังถึงใน สเติร์น (Stern 1987: 38)

ผู้ที่นำเสนอรูปแบบเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาชั้นใหม่ โดยที่มีองค์ประกอบสำคัญ
ที่รูปแบบอื่นไม่ได้กล่าวถึง คือ อินแกรม (Ingram 1980: 42) ซึ่งได้เสนอไว้ดังนี้

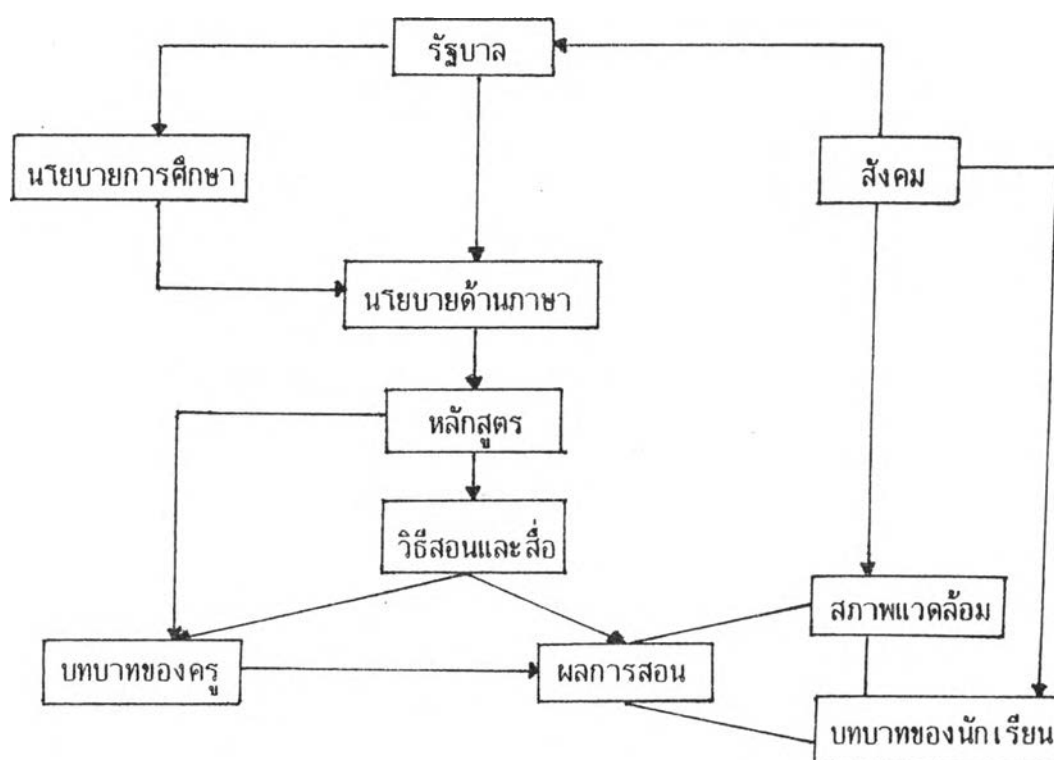
แผนภูมิที่ 5 รูปแบบการพัฒนาการสอนภาษาของ อินแกรม

ที่มา: อังถึงาน สเติร์น (Stern 1982: 38)

ส่วน แมคเคย์ (Mackey, 1970) ได้พัฒนารูปแบบการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนโยบาย การเรียนการสอน โดยกำหนดการเรียนภาษาในบริบทของการเมือง เชียงสังคม ดังแผนภูมิ ข้างล่างนี้

แผนภูมิที่ 6 รูปแบบการปฏิสัมพันธ์ของการเรียนการสอนภาษาและนโยบายของรัฐของแมคเคย์

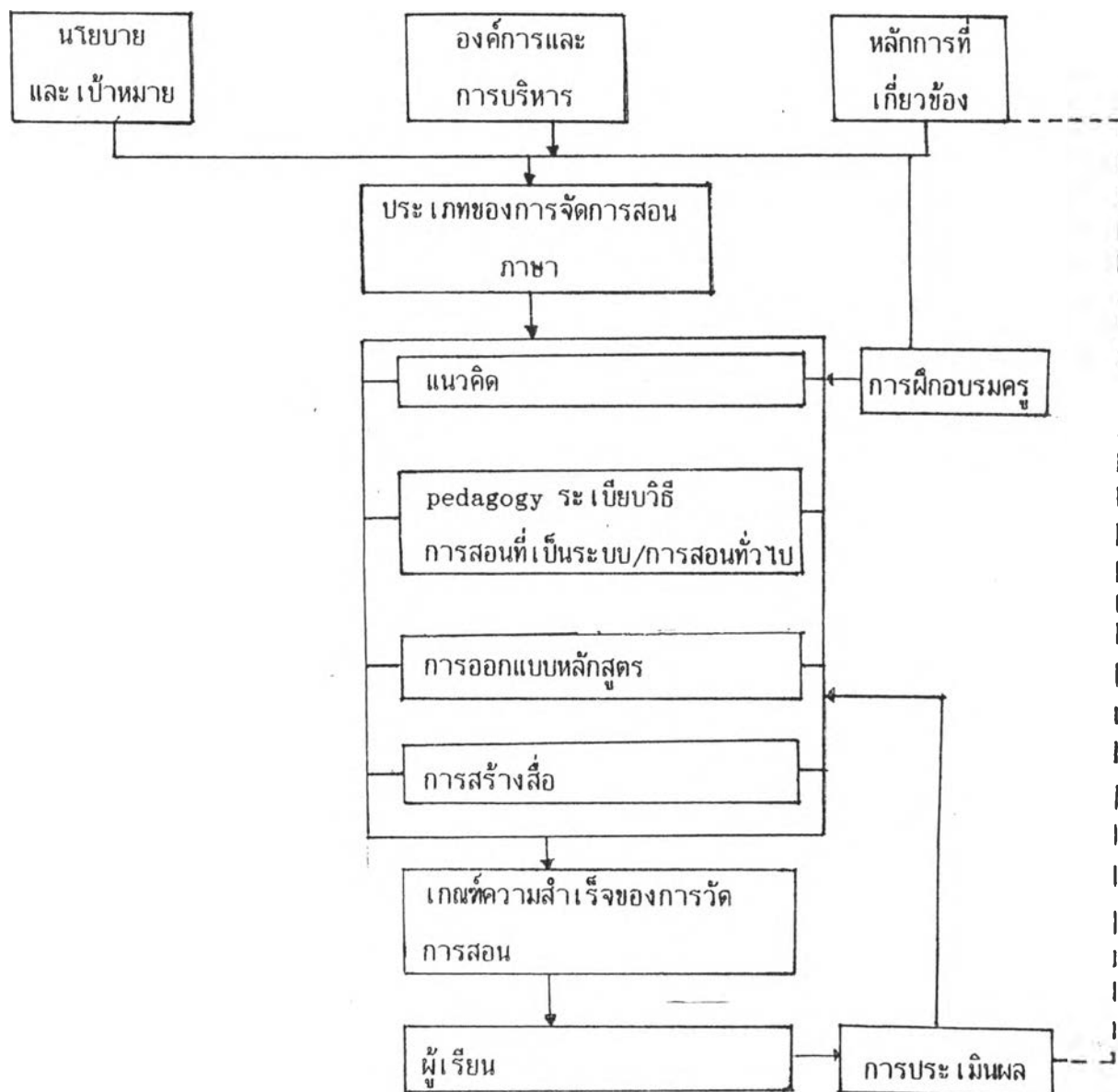

ที่มา อ้างถึงใน สเตอร์น (Stern 1984: 40)

สำหรับรูปแบบแสดงความสัมพันธ์ของการเรียนการสอนภาษา สตรีเวน (Steven 1976, 1977) ได้พัฒนาขึ้นโดยเริ่มจากระดับนโยบายจนถึงการปฏิบัติในห้องเรียน ดังแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 7 รูปแบบกระบวนการเรียนการสอนภาษาของ สตรีเวน

ที่มา สตรีเวน (Stevren 1977: 35)

นอกจากรูปแบบต่าง ๆ ที่สเตอร์นกล่าวถึงแล้ว สเตอร์น (Stern 1984: 43) ยังสรุปว่าจะไม่มีรูปแบบการสอนในอุดมคติ รูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง เนื่องจากการสอนภาษานี้สามารถตีความได้หลายแนวทาง ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ในการพัฒนารูปแบบนั้น ๆ และเขาได้เสนอรูปแบบการสอนภาษาที่สองดังนี้

แผนภูมิที่ 8 รูปแบบการสอนภาษาของ สเติร์น

ที่มา: สเติร์น (Stern 1984: 44)

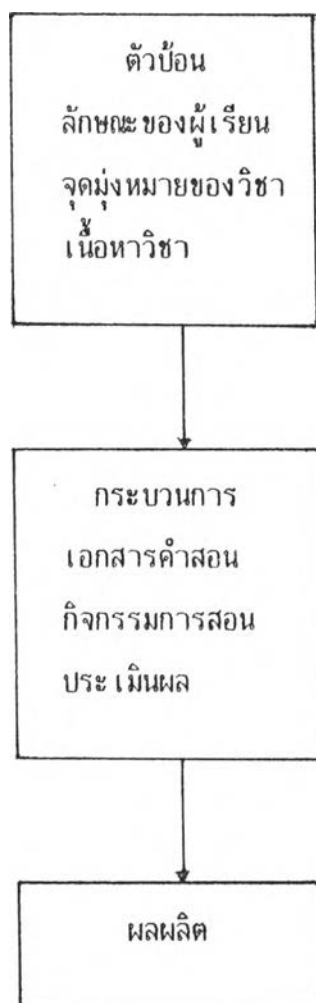
ระดับ 1 เป็นพื้นฐานของการพัฒนาทฤษฎี

ระดับ 2 เป็นการสร้างสหวิทยาการของทฤษฎีระดับ 1 และการปฏิบัติระดับ 3

ระดับ 3 เป็นขั้นการปฏิบัติตามนโยบายและระเบียบวิธี โดยมีทฤษฎีรองรับ

ในปี พ.ศ. 2532 พิมพันธุ์ เวสสะโกศล ได้พัฒนารูปแบบการสอนการเขียนภาษาอังกฤษแบบเน้นกระบวนการ สำหรับนักศึกษาไทยระดับอุดมศึกษา โดยนำแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเรียนภาษาอังกฤษ มาจัดองค์ประกอบการสอนใหม่ตามแนวคิดการออกแบบการสอนเชิงระบบ ดังนี้

แผนภูมิที่ 9 รูปแบบการสอนการเรียนภาษาอังกฤษแบบเน้นกระบวนการ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า รูปแบบการสอนในสาขาวิชาภาษาอังกฤษ จะเริ่มจากความพยายามในการเชื่อมโยงทฤษฎีหลักการทางภาษาศาสตร์ กับการสอนภาษาในทางปฏิบัติ แล้วจึงมีการพิจารณาองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ครู นักเรียน เป้าหมายการสอน หลักสูตร

เป็นต้น เข้ามาจัดความสัมพันธ์ด้วย และเพิ่มรายละเอียดเกี่ยวกับการสอนมากขึ้น จนกระทั่งเป็นรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษที่ใช้แนวคิดด้านการสอนภาษาอังกฤษเป็นแนวคิดพื้นฐาน สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ใช้ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบผสมผสานของมาร์ตันเป็นแนวคิดพื้นฐานซึ่งจะได้นำเสนอต่อไป

ความรู้เกี่ยวกับยุทธศาสตร์การสอน

ยุทธศาสตร์การสอนเป็นคำศัพท์ที่นำมาใช้ในการสอนเพื่อให้การจัดการสอนมีความชัดเจน เป็นระบบ และมีประสิทธิภาพมากขึ้น จากการศึกษาพบว่า มีที่มาและรายละเอียดที่เกี่ยวข้องดังนี้

คำว่า ยุทธศาสตร์ เป็นคำศัพท์ด้านการทหาร หมายถึง ศิลปะหรือกลยุทธ์ในการรบที่จะต้องมีการจัดการสิ่งต่าง ๆ ได้แก่ กองกำลัง อาวุธยุทธภัณฑ์ อย่างรอบคอบ เพื่อที่จะเอาชนะข้าศึกได้อย่างงดงาม (Oxford 1990: 7) เมื่อมีการนำคำนี้มาใช้ในวงการศึกษาจะมีความหมายและลักษณะที่เปลี่ยนไป ประเด็นของการเอาชนะหายไป และมีความสัมพันธ์กับคำศัพท์อื่นด้านการสอนเพิ่มขึ้น ดังจะได้นำเสนอต่อไปดังนี้

1. ความหมายของยุทธศาสตร์การสอน นักการศึกษา และนักภาษาศาสตร์ประยุกต์ได้เสนอความหมายของคำว่า ยุทธศาสตร์การสอน ดังนี้

อ็อกซ์ฟอร์ด (Oxford 1990: 8) กล่าวว่า "ยุทธศาสตร์ หมายถึง แผนขั้นตอน หรือการกระทำอย่างรอบคอบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่ง"

เกอร์ฮาร์ด (Gerhard 1971: 21) กล่าวว่า "ยุทธศาสตร์การสอน เป็นการนำชุดของวิธีสอนแบบต่าง ๆ ที่มีอยู่มาใช้สอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามต้องการ"

ทาบ (Taba 1962) กล่าวว่า "ยุทธศาสตร์การสอน หมายถึง แบบแผน (pattern) และลำดับขั้นตอนพฤติกรรมการสอนของครูที่ออกแบบเพื่อปรับตัวแปรต่าง ๆ ของการสอนให้เป็นระบบอย่างรอบคอบและสอดคล้องกลมกลืนกัน"

ดิค และ คาเรย์ (Dick and Carey 1985: 136) กล่าวว่า "ยุทธศาสตร์การสอน เป็นการอธิบายองค์ประกอบของชุดกระบวนการวิธีสอน (procedure) และสื่อการสอนเพื่อนำไปใช้สอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามต้องการ"

ทิตนา แคมมณี (2525) กล่าวว่า "ยุทธศาสตร์การสอน หมายถึง แผนการจัดการสอนที่ครอบคลุม กระบวนการสอน วิธีสอน กลวิธี และกิจกรรมการสอน ที่จะนำมาใช้สอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และทักษะตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ให้มากที่สุด"

มาร์ตัน (1984: 2) กล่าวว่า "ยุทธศาสตร์การสอนภาษา หมายถึง ชุดของ กระบวนการวิธีสอนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดยุทธศาสตร์ในการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาความสามารถในภาษาเป้าหมาย"

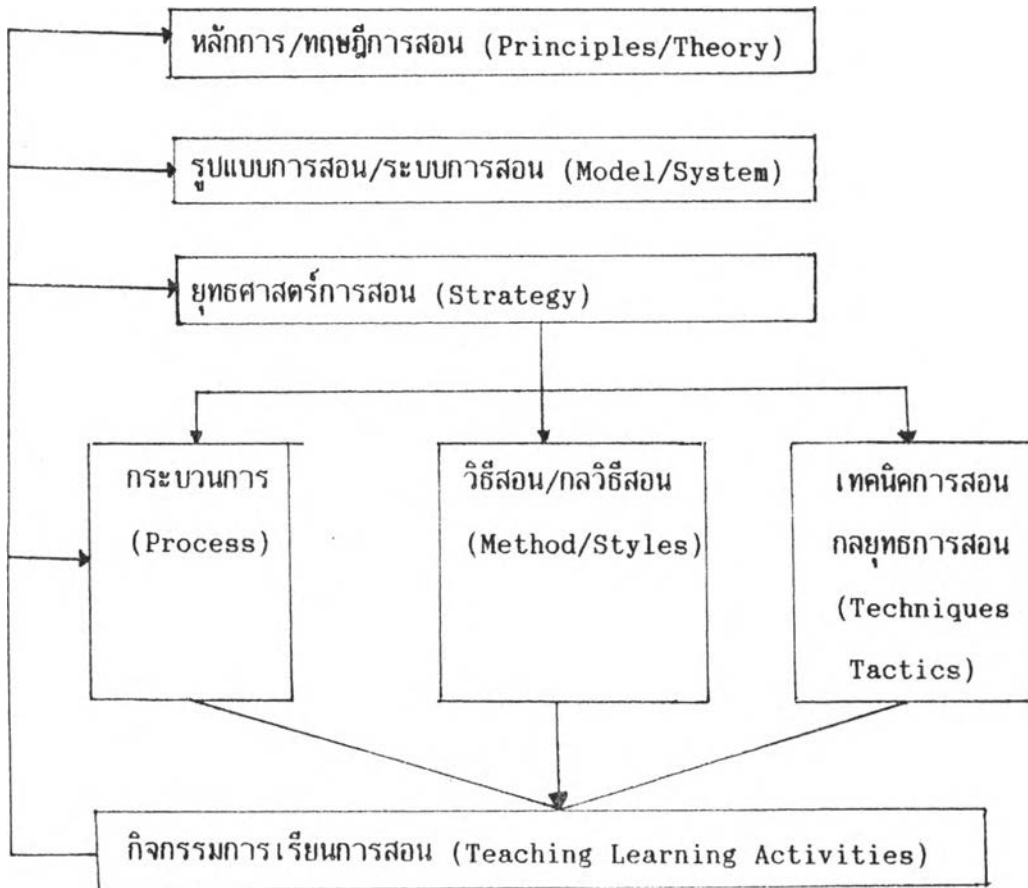
ดังนั้น ยุทธศาสตร์การสอน หมายถึง แผนการจัดลำดับพฤติกรรมการสอนของ ครูที่ได้พิจารณากำหนดไว้อย่างรอบคอบ สำหรับนำไปใช้สอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้อย่างดีที่สุดในที่สุด

2. ลักษณะของยุทธศาสตร์การสอน ดิค และ คาเรย์ (1985: 136) กล่าวถึง ลักษณะของยุทธศาสตร์การสอนว่า จะต้องอยู่บนพื้นฐานของความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ ผลการวิจัย เนื้อหาที่จะสอน และลักษณะของผู้เรียน และควรประกอบด้วยกิจกรรมก่อนการเรียน การนำเสนอข้อความรู้ การมีส่วนร่วมของผู้เรียน การทดสอบ และการติดตามผล

3. ความสัมพันธ์กับคำศัพท์อื่น ๆ ด้านการสอน จากการศึกษาพบว่า ยุทธศาสตร์การสอน มีความสัมพันธ์กับคำศัพท์อื่น ๆ ด้านการสอน ดังนี้

ทิตนา แคมมณี (2525) กล่าวว่า "ในการจัดการสอนมีหลัก คือ แนวคิดหรือ ทฤษฎีเกี่ยวกับการสอน แนวคิดนี้ใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการสอนที่เน้นการจัด องค์ประกอบต่าง ๆ ของการสอนให้สัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ ในรูปแบบการสอนจะมีการกำหนด ยุทธศาสตร์การสอน เพื่อจัดลำดับพฤติกรรมการสอน หมายรวมถึง กระบวนการสอน วิธีสอน เทคนิคการสอน และกิจกรรมการสอน ที่จะนำมาใช้สอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายให้ได้มากที่สุด" ความสัมพันธ์นี้ สรุปได้ดังแผนภูมิที่ 10

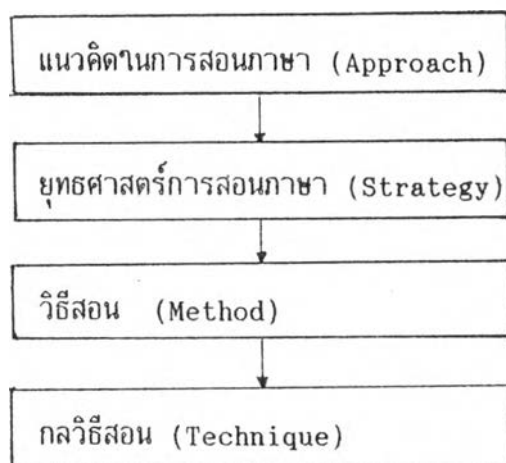
แผนภูมิที่ 10 แนวคิดเกี่ยวกับระดับในทัศน์ของคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการสอน

(ที่มา: ทิศนา ขัมมณี เอกสารประกอบการสอนวิชาทฤษฎีการสอน ปีการศึกษา 2525)

ส่วน มาร์ตัน อธิบายว่า ยุทธศาสตร์การสอนภาษาที่เขานำเสนอนั้นมาจากแนวคิดในการสอนภาษา แต่ละยุทธศาสตร์มีวิธีสอน และกลวิธีสอนที่สอดคล้องกัน สำหรับนำไปใช้สอนในห้องเรียน ความสอดคล้องสัมพันธ์ของคำเหล่านี้ สรุปเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 11 แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์การสอนภาษากับคำศัพท์อื่น ๆ

จากรายละเอียดที่นำเสนอ จะเห็นว่า ยุทธศาสตร์การสอน เป็นคำที่มีความหมายในเชิงการปฏิบัติ เป็นจุดเริ่มต้นของการจัดการสอนในห้องให้เป็นไปตามรูปแบบการสอนในการสอนภาษาอังกฤษ จะมีแนวคิดในการสอนภาษาเป็นหลัก และมีวิธีสอนแบบต่าง ๆ ที่สอดคล้องกันสำหรับนำไปใช้สอนได้จริง การกำหนดยุทธศาสตร์การสอนจะช่วยให้การจัดการสอนเป็นระบบขั้นตอน สามารถดำเนินการสอนได้ง่าย มีประสิทธิภาพ สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายได้มากขึ้น

แนวคิดในการสอนภาษาและวิธีสอนแบบต่าง ๆ

แนวคิดในการสอนภาษา และวิธีสอนแบบต่าง ๆ ที่มีใช้อยู่ในปัจจุบันจัดว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ เพื่อจะได้จัดการเรียนการสอนภาษาในห้องเรียนให้มีประสิทธิภาพได้ อีกทั้งวิธีสอนยังจัดเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนารูปแบบการสอนด้วยรายละเอียดของแต่ละหัวข้อดังนี้

1. แนวคิดในการสอนภาษา (Language Teaching Approach) เป็นการนำเสนอหลักการสอนภาษาให้สอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติของภาษาตามความเชื่อใดความเชื่อหนึ่ง มักเป็นแนวความเชื่อทางด้านจิตวิทยา ภาษาศาสตร์ มานุษยวิทยา และสังคมวิทยา แนวคิดใน

การสอนภาษานี้เป็นหลักสำหรับพัฒนาวิธีสอนภาษา (Language Teaching Method) ต่าง ๆ
ปัจจุบันนักภาษาศาสตร์ประยุกต์ จัดแนวคิดในการสอนภาษาเป็น 4 แนวคิดด้วยกันคือ

- 1.1 แนวคิดกลุ่มประจักษ์นิยม (Empiricist)
- 1.2 แนวคิดกลุ่มเหตุผลนิยม (Rationalist)
- 1.3 แนวคิดเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach)
- 1.4 แนวคิดกลุ่มมานุษยนิยม (Humanistic Approach)

แต่ละแนวคิดมีรายละเอียดดังนี้

1.1 แนวคิดกลุ่มประจักษ์นิยม (Empiricist) หรือกลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) เป็นกลุ่มที่รับเอาแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบพฤติกรรมนิยม ที่เน้นการตอบสนองต่อสิ่งเร้า และแนวคิดทฤษฎีภาษาศาสตร์ กลุ่มโครงสร้าง ซึ่งเชื่อว่าภาษาเป็นเรื่องของนิสัย ความเคยชิน ประเด็นสำคัญของแนวคิดนี้ได้แก่

1.1.1 ภาษาคือภาษาพูด มิใช่ภาษาเขียน เพราะการใช้ภาษานั้น เริ่มต้นจากการพูด เด็กจะเรียนรู้ภาษาพูดก่อนโดยการเลียนแบบผู้ใหญ่ ในการสอนจึงควรเริ่มสอนจากการฟัง-พูดก่อน และสอนในสิ่งที่เจ้าของภาษาใช้พูด มิใช่สิ่งที่ควรพูด หรือสิ่งที่ เป็นแบบอย่างตายตัว ดังนั้น ผู้สอนจึงควรเป็นเจ้าของภาษา (วิไลวรรณ ชนิษฐานันท์ 2527: 16)

1.1.2 ภาษาเป็นเรื่องของนิสัย ความเคยชิน ที่จะต้องมีการฝึกจนสามารถใช้งานได้อย่างอัตโนมัติ ในการสอนจึงควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีโอกาส ฝึกพูดเลียนแบบผู้สอน ว่าตามซ้ำ ๆ จนจำได้ สามารถนำมาใช้พูดได้ตอบได้ การให้รางวัล เช่น คำชมเชย จะช่วยให้ผู้เรียนมีกำลังใจที่จะฝึกฝนต่อไป จนกระทั่งเกิดเป็นนิสัยใหม่ในการใช้ภาษาได้ ผู้สอนต้องระวังไม่ให้ผู้เรียนทำผิด เพราะผู้เรียนอาจเกิดนิสัยไม่ดำเนินการเรียนภาษา

1.1.3 ภาษาแต่ละภาษา มีโครงสร้างที่แตกต่างออกไป ความแตกต่างระหว่างภาษาของตนกับภาษาที่เรียนจะเป็นปัญหาสำหรับผู้เรียน ในการสอนจึงควรเตรียมบทเรียนจากผลการเปรียบเทียบภาษาของผู้เรียนกับภาษาที่เรียนทั้งในด้านระบบเสียง และ โครงสร้างทางไวยากรณ์ และ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาให้มาก โดยเฉพาะในส่วนที่แตกต่างกัน

ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดนี้ จึงเริ่มต้นด้วยการสอนฟัง-พูด ให้ผู้เรียนเลียนแบบ ว่าตามผู้สอนซ้ำ ๆ ผู้สอนจะเป็นตัวแบบที่ดี ในการฝึกพูด อาจใช้

บทสนทนาที่เจ้าของ ภาษาใช้กัน ให้ผู้เรียนว่าตามผู้สอนจนจำได้ และนำมาพูดโต้ตอบได้จาก กลุ่มใหญ่เป็นกลุ่มเล็ก เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกโดยทั่วถึง สมิตรา อังวัฒน์ กุล (2531: 22) กล่าวว่่า วิธีสอนตามแนวคิดนี้มีการสอนแบบเน้นฟัง-พูด (Audio - lingual method)

1.2 แนวคิดกลุ่มเหตุผลนิยม (Rationalist) เป็นกลุ่มที่ได้รับแนวคิด จากทฤษฎีการเรียนรู้แบบความรู้ ความเข้าใจ ที่เน้นการปรับปรุงแบบโครงสร้างของความรู้ที่ติดตัว มา และแนวคิดจากทฤษฎีภาษาศาสตร์ กลุ่มไวยากรณ์ปริวรรต ซึ่ง เชื่อว่่า เด็กมีความสามารถที่ จะใช้และ เข้าใจภาษาได้โดยไม่เคยได้ยินมาก่อน เนื่องจาก ภายนอกสมองมีกลไกที่จะวิเคราะห์ ข้อมูล และสร้างกฎเกณฑ์การใช้ภาษาขึ้นได้ ประ เด็นสำคัญของแนวคิดนี้ได้แก่

1.2.1 ภาษาเป็น เรื่องของกฎเกณฑ์ มนุษย์สามารถสร้างประ โยค ต่าง ๆ จากกฎเกณฑ์ที่มีอยู่ขึ้นใช้ได้อย่าง ไม่จำกัด ในการสอน จึงควรสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ระบบกฎเกณฑ์ของภาษา เพื่อให้ผู้เรียนจะได้มีพื้นฐานในการสร้างประ โยคด้วยตนเอง และฝึกใช้ กฎเพื่อแสดงความหมายของภาษาตามต้องการ

1.2.2 ไวยากรณ์ของทุกภาษามีลักษณะสากล มีโครงสร้างพื้นฐาน คล้ายกัน คือมีโครงสร้างผิว และ โครงสร้างลึก ประ โยคแต่ละ ประ โยคสามารถปรับเปลี่ยน โครงสร้างได้ด้วยกฎการปริวรรต ในการสอนจึงควรสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ สามารถวิเคราะห์ โครงสร้างของประ โยค ที่ได้พบเห็นจนได้ความหมายที่แท้จริง

1.2.3 คนเราเกิดมาพร้อมกับความสามารถที่จะ เรียนรู้ได้ ความ สามารถนี้เป็นลักษณะ เฉพาะที่เป็นสากล โดยเฉพาะผู้ที่ เป็นเจ้าของภาษาจะมีความสามารถ ในการที่จะ เข้าใจ และแสดงออกซึ่งการใช้ภาษาให้มีความหมายความต้องการได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามความสามารถที่จะ เข้าใจภาษาของบุคคลจะต้องมีมาก่อนที่จะ แสดงออกได้ ในการสอนจึงควรสอนให้ผู้เรียนได้เข้าใจภาษา มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับภาษา การสื่อ ความหมายให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ก่อนแล้วจึง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกแสดงออก

1.2.4 การเรียนรู้ภาษาเป็นเรื่องของแต่ละบุคคล เป็นพฤติกรรม การสะสมความรู้จนสามารถใช้ความรู้นั้นแสดงออกทางภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการสอน จึงควรกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น ซักถาม และเกิดความเข้าใจ สามารถ เชื่อมโยงสิ่งที่เรียนกับสิ่งที่รู้แล้วเข้าเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ต่อไป และการเรียนรู้จะ

มีผลมากขึ้น หากผู้เรียนได้เรียนในสิ่งที่มีความหมายต่อตัวเอง ผู้สอนต้องสอนให้ผู้เรียนใช้ภาษา ในการสื่อความหมายมากขึ้น

ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดนี้ จึงเริ่มด้วยการสอนกฎเกณฑ์ โครงสร้างของประโยค ให้ผู้เรียนมีความสามารถเกี่ยวกับภาษา ใช้บทสนทนาสั้นๆ ในการฝึกนำ และให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงรูปประโยคให้เป็นของตัวเอง เพื่อใช้ในการแสดงออกของภาษา ผู้สอน ไม่จำเป็นต้องแบ่งแยกทักษะ ฟัง-พูด-อ่าน-เขียน ออกจากกัน และสามารถใช้อาชีพของผู้เรียน ในการสอนได้ แบบฝึกหัดต่าง ๆ ที่ผู้สอนนำมาสอนผู้เรียน ควรเป็นแบบฝึกหัดที่จะช่วยให้ผู้เรียน หัดคิด เพื่อไม่ให้ผู้เรียนเบื่อหน่าย และ เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษา การสอนตามแนวคิดนี้ มีวิธีสอนตามทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Code Learning Theory) วิธีสอนแบบ ตรง (Direct Method) วิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปล (Grammar Translation Method) (สุไร พงษ์ทองเจริญ 2526:8-9 ; พวงเพ็ญ อินทรประวัตติ 2521: 44 ; วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ 2527: 17 ; สุมิตรา อังวัฒนกุล 2531:23)

1.3 แนวคิดเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) เป็นแนวคิด ที่เน้นความรู้ความสามารถในการติดต่อสื่อสารของบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ ให้เป็นผลสำเร็จ แนวคิดนี้มีจุดเริ่มต้นจากแนวคิดกลุ่มเหตุผลนิยม กล่าวคือ เชื่อว่าการเรียนรู้ภาษาเป็นลักษณะ เฉพาะที่ติดตัวมา เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในสมอง และเชื่อว่าภาษาเป็นเรื่องของกฎเกณฑ์ มนุษย์สามารถสร้างประโยคต่าง ๆ จากกฎเกณฑ์ที่ใช้นั้นใช้ได้อย่างไม่จำกัดจำนวน มนุษย์จึงต้องมีความรู้ความสามารถทางภาษา (Linguistic Competence) ก่อนที่จะแสดงพฤติกรรมทาง ภาษา (Linguistic Performance) (Chomsky 1965 : 142-143) จากแนวคิดหลักนี้ นักวิชาการในสาขาต่าง ๆ เช่น สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ภาษาศาสตร์ จิตวิทยา และ ปรัชญา เป็นต้น ได้นำไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และนำเสนอผลการศึกษานี้ในแง่มุมที่กว้างขวาง ชัดเจนมากขึ้น สามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1.3.1 ความรู้ความสามารถทางภาษา (Linguistic Competence) เป็นศักยภาพทางภาษาของบุคคล ก่อนจะใช้ภาษาในลักษณะที่ต้องการเช่น ฟัง พูด อ่าน หรือ เขียน แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ความรู้เกี่ยวกับตัวภาษา (Linguistic Competence) ได้แก่ กฎเกณฑ์ไวยากรณ์ เสียง ความหมาย และความสามารถที่จะนำความรู้เกี่ยวกับภาษาไปใช้ สื่อความหมายได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ (Communicative Competence) (สุมิตรา

อังกุศล 2531: 81) ความสามารถในการใช้ภาษา^{นี้} คาเนล และสเวน (Canale and Swain 1980: 1-38) กล่าวว่า ประกอบด้วยความสามารถย่อย 4 ด้านคือ

ก. ความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ (Grammatical Competence)

ข. ความสามารถทางภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistic Competence) คือสามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับบุคคลและสถานภาพทางสังคม

ค. ความสามารถในการใช้ภาษาได้ต่อเนื่องสัมพันธ์ และให้ความหมาย (Discourse Competence)

ง. ความสามารถในการเลือกใช้วิธีเพิ่มเติมในการที่จะสื่อความหมายให้เป็นที่เข้าใจ (Strategic Competence)

1.3.2 การแสดงพฤติกรรมทางภาษา (Linguistic Performance)

เป็นการนำความรู้ความสามารถทางภาษาที่บุคคลมีอยู่มาใช้ให้เหมาะสมกับบุคคลและกาลเทศะหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น หรือที่เรียกว่า วัฒนธรรมทางสังคม (Sociocultural) (Hymes 1982: 7) การแสดงพฤติกรรมทางภาษา^{นี้} จะสะท้อนถึงระดับความรู้ความสามารถด้านภาษาของบุคคลด้วย และ สตีวิก (Stevick 1982: 12) กล่าวว่า การแสดงออกทางภาษาจะมีอยู่ 3 ประเภทคือ

ก. การแสดงออกของความรู้ความสามารถด้านภาษา (Performance of Linguistic Competence) เป็นการแสดงออกที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความสามารถทางด้านไวยากรณ์ กฎเกณฑ์ทางภาษาของผู้พูด สามารถที่จะพูดหรือเขียนประโยคได้ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ (Knowing How to Say)

ข. การแสดงออกของความรู้ความสามารถด้านการสื่อสาร (Performance of Communicative Competence) เป็นการแสดงออกที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความสามารถทางการสื่อสาร สามารถใช้ภาษาได้ตอบได้ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ (Knowing What to Say)

ค) การแสดงออกของความรู้ความสามารถส่วนบุคคล (Performance of Personal Competence) เป็นการแสดงออกที่เกี่ยวข้องกับระดับความ

สามารถของแต่ละบุคคลสามารถพัฒนาได้ด้วยการเลือกใช้กลวิธีในการฝึกที่เหมาะสม และมีเจตคติที่ดีในการที่จะเรียนรู้ และพัฒนาความรู้ความสามารถทางด้านภาษาของตนเอง

จากแนวคิดการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนี้ การจัดการเรียนการสอนจึงเน้นการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้เกี่ยวกับการนำภาษาไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม คล่องแคล่ว สามารถสื่อความหมายได้ตามความต้องการ ด้วยการจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ใกล้เคียงกับชีวิตจริง (Real life situation) รวมทั้งการใช้สื่อหรือวัสดุที่เป็นของจริง (Authentic materials) เช่นเดียวกัน การสอนจะเน้นความคล่องแคล่วในการใช้ภาษามากกว่าความถูกต้อง ใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และสถานการณ์ในสังคม

สมิทธา อังวัฒนกุล (2531: 24) กล่าวว่า วิธีสอนที่เป็นไปตามแนวคิดนี้ได้แก่ การสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร

1.4 แนวคิดกลุ่มมนุษยนิยม (Humanistic Approach) เป็นกลุ่มที่รับเอาแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบมนุษยนิยม ที่เน้นความสำคัญของตัวผู้เรียนในแง่อารมณ์ความรู้สึก คือ ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีถ้าผู้เรียนอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นอิสระ ได้เรียนในสิ่งที่ตรงกับความต้องการ ความสนใจ เกิดความรู้สึกสบายใจ บทบาทของผู้สอนจะเปลี่ยนไปเป็นผู้อำนวยความสะดวก ให้คำแนะนำแก่ผู้เรียน จัดสภาพห้องเรียน กิจกรรม และสื่อที่จะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลาย เป็นตัวของตัวเอง ไม่กังวลกับสถานการณ์การเรียน ทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความสบายใจ และเกิดการเรียนรู้ในที่สุด มาใช้ในการสอนภาษา เท่าที่ผ่านมาแนวคิดกลุ่มมนุษยนิยมจะเน้นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน มากกว่าที่จะกล่าวถึงเนื้อหาของสาขาวิชาต่าง ๆ เกจและ เบอร์โลเนอร์ (Gage and Berliner 1984: 558-568) กล่าวถึงหลักการจัดการศึกษาตามแนวมนุษยนิยม ดังนี้

1.4.1 ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่จำเป็นและต้องการจะรู้ เพราะการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี ถ้าสิ่งที่ได้เรียนนั้นเป็นสิ่งที่ผู้เรียนต้องการ คาดหวัง อยากรู้ ทำให้ผู้เรียนเรียนด้วยความสนใจและมีชีวิตชีวามากขึ้น การสนองความต้องการของผู้เรียนนี้ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในตัวเองมากขึ้น

1.4.2 ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีเรียน ซึ่งจัดว่าเป็นสิ่งสำคัญมากกว่าความรู้ เพราะการเรียนรู้ถึงวิธีเรียนจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ สามารถถ่ายทอดความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ง่ายขึ้น

1.4.3 ำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสประเมินตนเอง เพราะการประเมินตนเองเป็นสิ่งจำเป็นเบื้องต้นในการพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง เป็นการให้ผู้เรียนเปรียบเทียบตัวเองกับเกณฑ์การประเมิน ไม่ได้เปรียบเทียบกับผู้อื่น การประเมินผลการเรียนรู้ต้องเป็นไปเพื่อำให้ข้อมูลย้อนกลับและคำแนะนำแก่ผู้เรียน อันจะมีผลต่อการเรียนและการทำงานของผู้เรียนด้วย ผู้สอนและผู้เรียนจะต้องพบปะกันเพื่อวางแผน และทำสัญญาเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน รวมทั้งการประเมินผลร่วมกัน ซึ่งจะมีผลให้ผู้เรียนรับผิดชอบตัวเองมากขึ้น

1.4.4 ำให้ความสำคัญต่อความรู้สึกของผู้เรียน เพราะความรู้สึกต่อตัวเองของผู้เรียนจะมีผลอย่างมากต่อการเรียนรู้ และผู้เรียนแต่ละคนจะค้นพบความหมายของสิ่งที่ได้เรียนต่อตัวเองแตกต่างกันไป ผู้สอนต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาความหมายและความรู้สึกส่วนบุคคลที่มีต่อสิ่งของ เหตุการณ์ และความรู้

1.4.5 ำให้ผู้เรียนเรียนด้วยความรู้สึกปลอดภัย เพราะการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี ถ้าผู้เรียนเรียนด้วยความรู้สึกปลอดภัย เป็นอิสระ ำมีความรู้สึกว่าถูกบังคับขู่เข็ญ ำให้เรียน หรือต้องเสี่ยงต่อการทำผิด การแสดงถึงจุดอ่อนหรือส่วนที่ไม่ต้องการให้ผู้อื่นได้รับรู้ หรือการถูกลงโทษ

การนำแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ซึ่งมานุษยนิยมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษา ยังมีการกล่าวถึงไม่มากนัก จากการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ก) ำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจตนเอง ยอมรับตัวเอง และสามารถสื่อสารตัวเองกับผู้อื่นได้อย่างเป็นอิสระ ลดการปกป้องตัวเองลง

ข) จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ำให้มีบรรยากาศแห่งการยอมรับที่ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัยจากความล้มเหลว การถูกลงโทษ คำวิจารณ์ การแข่งขัน และร่วมแลกเปลี่ยนความรู้สึก ความสนใจ ความจำ จินตนาการ

ค) เลือกกิจกรรมและสื่อที่ใช้ในห้องเรียนให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมได้มาก ำกลั้ชิดกับผู้อื่นมากขึ้น เป็นกิจกรรมที่มีความหมายสำคัญ เป็นประโยชน์ในการสื่อสารกับบุคคลที่ต้องสัมพันธ์ด้วยในกระบวนการการสร้างความเป็นตัวของตัวเอง

ง) ในการค้าำเนินกิจกรรม ผู้สอนต้องช่วยำให้ผู้เรียนได้แสดงออกด้านภาษาให้มากที่สุด เช่น เลือกกิจกรรมให้เหมาะกับระดับความรู้ทางด้านภาษาของผู้เรียน ช่วยในการค้าำศัพท์ สำนวน ที่จำเป็นต้องำใช้ในการทำกิจกรรม เลือกกิจกรรมที่ทำให้เกิดความรู้สึกสนุกสนาน

จ) ำให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม และสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรม

สมิตรา อังวัฒน์ กุล (2531 : 24) กล่าวว่า วิธีสอนตามแนวคิดนี้ได้แก่ วิธีสอนแบบชักชวน (Suggestopedia)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า แนวคิดในการสอนภาษานี้ เป็นข้อความรู้ที่นักภาษาศาสตร์ประยุกต์ ใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีทักษะทางภาษา สามารถนำความรู้และทักษะ ไปใช้ติดต่อสื่อสารได้ตามต้องการ แนวคิดทั้งสี่นี้ ก่อให้เกิดวิธีสอนแบบต่าง ๆ มากมาย ในที่นี้จะ ได้นำเสนอวิธีสอนแบบต่าง ๆ 10 วิธี ต่อไป

2. วิธีสอนภาษาแบบต่าง ๆ (Language Teaching Method) เป็นการจัดขั้นตอนในการถ่ายทอดความรู้ และสร้าง เสริมทักษะทางภาษาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนตามแนวคิดการสอนภาษาแนวคิดหนึ่ง วิธีสอน 10 วิธีที่นำเสนอได้มีดังนี้

2.1 วิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปล (The Grammar - Translation Method) วิธีสอนนี้ใช้กันมาตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 17-18 อาจเรียกว่าเป็นวิธีสอนแบบคลาสสิกหรือวิธีสอนแบบดั้งเดิม (Classical method หรือ Traditional method) ใช้ในการสอนภาษากรีกและลาตินเป็นภาษาต่างประเทศของประเทศในยุโรป เป็นวิธีสอนที่เน้นการสอนไวยากรณ์และการแปล เพื่อให้ผู้เรียนอ่านและแปลตำราและวรรณคดีกรีกและลาตินได้ ทั้งยังเป็นวิธีการที่จะพัฒนาความคิด และสติปัญญาของผู้เรียนด้วย เนื่องจากนิยามกันว่า ผู้มีความรู้และพระจะต้องมีความรู้ภาษากรีกและลาติน ต่อมาในช่วงต้นศตวรรษนี้มีการนำวิธีสอนแบบไวยากรณ์และการแปลมาใช้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน และเห็นคุณค่าของบทประพันธ์ภาษาต่างประเทศ และยังเชื่อว่า การเรียนรู้ไวยากรณ์ของภาษาใหม่ที่เราเรียน (Target Language) จะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจไวยากรณ์ของภาษาตนเองมากขึ้น ช่วยให้พูดและเขียนภาษาของตนเองได้ดีขึ้น และการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศจะช่วยเพิ่มพูนสติปัญญาของผู้เรียนขึ้นด้วย (Stern 1984: 453-454; Freeman 1986: 4; สมิตรา อังวัฒน์กุล 2531:28-29)

2.1.1 แนวคิดพื้นฐาน วิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปลนี้ มีแนวคิดพื้นฐานว่า ภาษาเป็นสิ่งที่มีความหมาย มีระบบระเบียบ สืบเนื่องได้จากลักษณะการเรียบเรียงคำในประโยค ทั้งยังสัมพันธ์กับกฎและความหมายของภาษาที่หนึ่ง การเรียนรู้ภาษาเป็นกิจกรรมทางสติปัญญา เป็นการฝึกฝนทางจิต หรือฝึกสมองตามแนวคิด Faculty Psychology (หมายถึง สมรรถภาพของสมองที่ติดตัวมาจะพัฒนาให้ปราดเปรื่องขึ้นได้ด้วยการฝึกปฏิบัติ ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และภาษาละตินอย่างจริงจัง) มีการเรียนรู้กฎ การจดจำกฎและความจริงที่เชื่อมโยงกับความหมายของภาษาที่หนึ่งด้วยความหมายที่ได้จากการฝึกการแปล เมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้กฎไวยากรณ์ และความหมายของคำศัพท์ต่าง ๆ แล้ว จะสามารถเข้าใจข้อความต่าง ๆ ในภาษาที่เรียนได้ และจะใช้ได้อย่างถูกต้อง (Stern 1984: 455 ; ประสาท อิศรปริดา 2523: 25-26 ; สุมิตรา อังวัณกุล 2531: 29)

2.1.2 จุดมุ่งหมายของวิธีสอน จุดมุ่งหมายของวิธีสอนแบบไวยากรณ์ และแปลมีดังนี้

2.1.2.1 ให้ผู้เรียนอ่านและแปลวรรณกรรมต่างประเทศได้

2.1.2.2 ให้ผู้เรียนเรียนรู้รูปแบบกฎเกณฑ์ของภาษา
ต่างประเทศ

2.1.2.3 ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษาที่
ปรากฏในบทประพันธ์

2.1.2.4 ให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ทางด้านตรรกวิทยา

2.1.3 ลักษณะสำคัญ วิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปล มีลักษณะสำคัญ
สรุปได้ดังนี้

2.1.3.1 ภาษามีพื้นฐานมาจากการเขียน การสอนจึงเน้น
การสอนอ่านและสอนเขียนมากกว่าการฟังและพูด

2.1.3.2 การสอนไวยากรณ์เป็นแบบอนุমান (Deductive)
โดยการเสนอกฎไวยากรณ์ แล้วจึงยกตัวอย่างประกอบ ผู้สอนให้รายการคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับ
ตำราเรียนของทั้งสองภาษา มีการเปรียบเทียบข้อแตกต่างระหว่างภาษาต่างประเทศกับภาษา
ของผู้เรียน การสอน ไวยากรณ์จะช่วยในการศึกษาและแปลตำราภาษาต่างประเทศ

2.1.3.3 ผู้สอนใช้ภาษาของผู้เรียนในการสอน และเป็นผู้ดำเนินการเรียนการสอน ผู้เรียนปฏิบัติตามคำบอกของผู้สอน เรียนด้วยการท่องจำ วิชาพจนานุกรม และการฝึกหัดการแปล ความสามารถของผู้เรียนจะดูได้จากความเร็วและความถูกต้องแม่นยำในการทำแบบฝึกหัด

2.1.4 ขั้นตอนในการดำเนินการเรียนการสอน ในการสอนแบบไวยากรณ์และการแปล จะใช้หนังสือเรียนควบคู่ไปด้วย ในหนังสือเรียนจะมีบทเรียน และแบบฝึกหัด บทเรียนแต่ละบทประกอบด้วยบทความหรือข้อความให้ผู้เรียนอ่าน มีคำศัพท์ และไวยากรณ์ที่ปรากฏในเรื่องที่อ่านแยกออกมาให้ผู้เรียนได้ศึกษาต่างหาก ฟรีแมน (Freeman 1986: 9-12) สุโร พงษ์ทองเจริญ (2526: 22) วาสนา โกวิทยา (2525: 31-33) สุมิตรา อังวัฒนกุล (2531: 30) กล่าวถึงขั้นตอนการสอนดังนี้

2.1.4.1 สอนคำศัพท์ โดยการแปลความหมายให้ผู้เรียนฟัง บทละหลาย ๆ คำ ผู้เรียนต้องท่องคำศัพท์ให้ได้

2.1.4.2 สอนโครงสร้าง ผู้สอนจะอธิบายกฎเกณฑ์ และข้อยกเว้นต่าง ๆ ให้ผู้เรียนทราบ พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ ผู้เรียนจะต้องท่องจำกฎเกณฑ์ ข้อยกเว้น และชื่อเฉพาะต่าง ๆ แล้วให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดหรือฝึกใช้กฎไวยากรณ์ที่เรียนนั้น ในการสร้างประโยคต่าง ๆ เพื่อให้เข้าใจกฎที่เรียนไป แล้วฝึกแปลประโยคหรือข้อความ เป็นภาษาที่ผู้เรียนใช้อยู่

2.1.4.3 สอนการอ่าน ให้ผู้เรียนอ่านเรื่องที่กำหนดให้ แล้วให้ผู้เรียนแปลเนื้อเรื่องที่อ่าน ถ้าผู้เรียนแปลไม่ได้หรือมีปัญหา ผู้สอนจะแปลและอธิบายให้ฟัง จากนั้นผู้สอนจะให้ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และให้ผู้เรียนตอบหากเปล่า

2.1.4.4 ประเมินผลการเรียนโดยให้ผู้เรียนทำการบ้าน โดยการทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติม ให้ท่องจำกฎเกณฑ์ต่าง ๆ คำศัพท์ แต่งประโยค ฝึกแปลจากภาษาต่างประเทศเป็นภาษาของตนเอง หรือแปลจากภาษาของตนเองเป็นภาษาต่างประเทศ โดยใช้พจนานุกรมช่วย

2.1.5 กลวิธีสอน ฟรีแมน (Freeman 1986: 14) และ สุมิตรา อังวัฒนกุล (2531: 31-33) กล่าวถึงกลวิธีที่ใช้ในการเรียนการสอนแบบไวยากรณ์และแปล ดังนี้

2.1.5.1 การแปลบทประพันธ์ ให้ผู้เรียนแปลเนื้อเรื่องที่อ่าน จากภาษาต่างประเทศเป็นภาษาของตนเอง เรื่องที่อ่านอาจคัดมาจากบทความภาษาต่างประเทศ ซึ่งมีคำศัพท์และโครงสร้างไวยากรณ์ที่ต้องการเน้นไว้ท้ายบท หรืออาจเป็นข้อความที่ผู้สอนเขียนขึ้นเอง โดยรวมเอาคำศัพท์และกฎไวยากรณ์ที่ต้องการเน้นไว้ในข้อความนั้นก็ได้ การสอนแปล อาจจะเน้นการเขียน หรือการพูด หรือทั้งสองอย่าง ผู้เรียนจะต้องทำความเข้าใจความหมายที่แท้จริงของสำนวนเหล่านั้นก่อนจึงค่อยแปล

2.1.5.2 การตอบคำถามเกี่ยวกับความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน ให้ผู้เรียนตอบคำถามเป็นภาษาต่างประเทศโดยอาศัยความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน อาจเป็นคำถามที่ถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่านโดยตรง คำถามที่อ้างอิงความเข้าใจในเรื่อง ซึ่งหาคำตอบที่ชัดเจนจากเนื้อเรื่องไม่ได้ และคำถามที่ทำให้ผู้เรียนเชื่อมโยง ประสบการณ์ของตัวเองกับเรื่องที่อ่าน

2.1.5.3 การหาคำตรงกันข้าม และคำที่มีความหมายเหมือนกัน กำหนดคำศัพท์ให้ผู้เรียนหาคำที่มีความหมายตรงกันข้าม หรือให้หาคำที่มีความหมายเหมือนกัน จากเรื่องที่ให้อ่าน หรือให้ผู้เรียนให้คำจำกัดความของคำศัพท์ตามเนื้อเรื่อง และให้ทำแบบฝึกหัดเกี่ยวกับ คำศัพท์ที่ใช้ในเนื้อเรื่อง

2.1.5.4 การหาคำที่มีรากศัพท์เดียวกันในภาษาต่างประเทศ และภาษาของผู้เรียนเป็นการสอนให้ผู้เรียนได้ทราบถึงคำที่มีรากศัพท์เดียวกัน ทั้งในระบบเสียง การสะกดคำ และความหมายของภาษาต่างประเทศกับภาษาแม่ ตลอดจนคำที่ดูเหมือนจะมีรากศัพท์เดียวกัน แต่มีความหมายต่างกัน กลวิธีนี้จะใช้ได้ผลดีเมื่อภาษาทั้งสองมีส่วนที่มาจากตระกูลเดียวกัน

2.1.5.5 การประยุกต์ใช้กฎโดยสรุป เป็นการสอนกฎระเบียบ พร้อมกับยกตัวอย่างให้ดู รวมทั้งข้อยกเว้นของกฎแต่ละข้อด้วย เมื่อผู้เรียนเข้าใจกฎแล้ว ผู้สอนจะให้ผู้เรียนฝึกใช้กฎในตัวอย่างประโยคต่าง ๆ

2.1.5.6 การเติมคำลงในช่องว่าง ผู้สอนให้ประโยคหลายๆ ประโยค โดยมีคำบางคำหายไป เช่น คำศัพท์ที่เรียนมาแล้ว คำกริยา คำบุพบท ฯลฯ ให้ผู้เรียนเติมคำใน ช่องว่างให้ถูกต้อง

2.1.5.7 การท่องจำ ผู้สอนให้ผู้เรียนท่องจำศัพท์ตามที่กำหนดให้ คำศัพท์จะเป็นทั้งคำศัพท์ภาษาต่างประเทศและภาษาแม่ ผู้เรียนต้องจำกฎไวยากรณ์

ต่าง ๆ และรูปแบบการใช้ที่ถูกต้อง เช่น การผันคำกริยา

2.1.5.8 การฝึกแต่งประโยค ผู้สอนให้ผู้เรียนสร้างประโยคโดยหาคำศัพท์ใหม่ที่ได้เรียน เพื่อแสดงให้เห็นว่าเข้าใจความหมายของคำศัพท์เหล่านั้น

2.1.5.9 การเขียนเรียงความ ผู้สอนให้หัวข้อที่จะเขียนเรียงความ อาจเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับเรื่องที่ได้อ่านหรืออาจให้ผู้เรียนย่อความจากเรื่องที่ได้

2.1.6 การวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผล จะเป็นการวัดความสามารถของผู้เรียนในด้านความเข้าใจ การจดจำคำศัพท์ กฎไวยากรณ์ต่าง ๆ การเขียน การอ่านและการแปล เครื่องมือที่ใช้ในการวัดมักเป็นแบบทดสอบให้ผู้เรียนได้เขียน เช่น เขียนตามคำบอก เติมคำในช่องว่าง แต่งประโยค ตอบคำถาม เขียนเรียงความและการแปลทั้งสองภาษา เป็นต้น การตรวจให้คะแนนจะเน้นความถูกต้องตามกฎไวยากรณ์ ความสละสลวยของภาษาเขียนเป็นสำคัญ (วาสนา โภภิตา 2525: 38-39)

2.1.7 ข้อดีและข้อเสีย สุโร พงษ์ทองเจริญ (2526: 23-26) และสมิตรา อังวัฒนกุล (2531: 33-34) กล่าวถึงข้อดีและข้อเสียของวิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปล ดังนี้

2.1.7.1 ข้อดี

2.1.7.1.1 ผู้เรียนมีความรู้ด้านคำศัพท์และไวยากรณ์ดี มีทักษะในการอ่าน เขียน และแปล

2.1.7.1.2 วิธีสอนแบบนี้ใช้กับเด็กกลุ่มใหญ่ได้

2.1.7.1.3 วิธีสอนแบบนี้เหมาะที่จะใช้กับผู้ใหญ่

หรือเด็กเก่ง เพราะสนองความต้องการด้านสติปัญญาและความสนใจ ที่ทำให้ผู้เรียนฝึกแก้ปัญหาการใช้ภาษาในการแปล

2.1.7.1.4 การแปลเป็นภาษาของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่ผู้สอนสอน เนื้อเรื่องที่ได้อ่านได้รวดเร็ว ไม่เสียเวลาในการที่จะทำความเข้าใจหรือการฝึกพูด

2.1.7.1.5 การประเมินผลทำได้ง่าย ไม่เสียเวลา

2.1.7.2 ข้อเสีย

2.1.7.2.1 วิธีสอนนี้ไม่เน้นการออกเสียงและการพูด ผู้เรียนจึงไม่มีทักษะในการพูด และไม่สามารถนำสิ่งที่เรียนไปใช้สื่อความหมายได้ การเรียนรู้กฎไวยากรณ์เพียงอย่างเดียวไม่สามารถช่วยทำให้ผู้เรียนใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง

2.1.7.2.2 การสอนจะเน้นกฎไวยากรณ์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับภาษาที่ใช้กันอยู่ในชีวิตประจำวัน ความรู้ที่ผู้เรียนได้เรียนในห้องเรียน จึงไม่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้

2.1.7.2.3 วิธีสอนนี้เหมาะกับเด็กเก่ง ที่สามารถท่องจำกฎ ไวยากรณ์และนำไปประยุกต์ใช้ได้ แต่เด็กที่ไม่เก่ง เมื่อทำผิดจะเกิดความเบื่อหน่ายและสะสมความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้ยากต่อการแก้ไขในระดับสูง

2.1.7.2.4 วิธีสอนแบบนี้ ผู้เรียนจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้สอน ไม่มีโอกาสได้ร่วมกิจกรรม ทำให้บรรยากาศการเรียนน่าเบื่อหน่าย

2.1.7.2.5 การฝึกใช้ภาษาโดยการแปล ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสใช้ภาษาโดยตรงน้อยลง และคิดนัยการแปล ทำให้การโต้ตอบเป็นภาษาต่างประเทศช้าลง

2.1.7.2.6 การแปลเป็นทักษะพิเศษ ผู้ที่จะแปลได้ดี จะต้องมีความรู้ทั้งสองภาษาเป็นอย่างดี และมีความรู้ในเรื่องที่แปลอย่างกว้างขวาง การสอนด้วยวิธีแปลจึงไม่เหมาะกับการเรียนการสอนภาษาขั้นต้น ๆ ควรนำมาใช้เมื่อผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาดีแล้ว

2.2 วิธีสอนแบบตรง (Direct Method) เป็นวิธีสอนภาษาต่างประเทศที่นิยมใช้กันมานาน มักนิยมใช้ปะปนกับวิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปล เพื่อให้การสอนภาษาต่างประเทศได้ผลดียิ่งขึ้น การพัฒนาของวิธีสอนแบบตรงนี้สัมพันธ์กับการนำหลักจิตศาสตร์มาใช้ในการสอนภาษา คือเน้นทักษะการพูด เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการสื่อความหมายได้ และเนื่องจากเน้นให้ ผู้สอนใช้ภาษาที่เรียนในการสอน ไม่มีการแปลเป็นภาษาของผู้เรียน ทั้งมุ่งให้ผู้เรียนภาษาต่างประเทศในลักษณะเดียวกันกับการเรียนภาษาแม่ จึงเรียกว่าวิธีสอนแบบตรง (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย 2531: 19 ; สุมิตรา อังวัฒนกุล 2531: 34)

2.2.1 แนวคิดพื้นฐาน วิธีสอนแบบนี้มีแนวคิดที่ว่าภาษาคือภาษาพูด การเรียนภาษา คือการทำให้ผู้เรียนได้คิดและพูดเป็นภาษาที่เรียน โดยในการเรียนการสอนจะใช้

ภาษาที่เรียนตลอดเวลา แบบการเรียนภาษาแม่ เดิมเชื่อกันว่า วิธีสอนแบบนี้ถือหลักการเรียนรู้แบบเชื่อมโยงสัมพันธ์ มีการเชื่อมโยงโดยตรงระหว่างผู้พูดกับสิ่งแวดล้อมและให้ผู้เรียนเลียนแบบ ต่อมานักการศึกษาทางด้านภาษาชาวอเมริกัน ได้ตีความใหม่ว่า การสอนภาษาแบบนี้เป็นไปตามหลักการเรียนรู้แบบความรู้ความเข้าใจ เนื่องจากเน้นการใช้ภาษาโดยไม่ใช้การแปลและเน้นการสื่อความหมายมากกว่าการฝึกซ้ำๆ (Stern 1984: 458-459; สุมิตรา อังวัฒนกุล 2531: 35 ; พวงเพ็ญ อินทรประวัตติ 2523: 23)

2.2.2 จุดมุ่งหมาย วิธีสอนแบบตรงมีจุดมุ่งหมายดังนี้

2.2.2.1 มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ

สามารถใช้ภาษาในการสื่อความหมายได้

2.2.2.2 มุ่งให้ผู้เรียนได้ฝึกการออกเสียง การพูดให้เหมือน

เจ้าของภาษา

2.2.3 ลักษณะสำคัญ สุมิตรา อังวัฒนกุล (2531: 35) และ เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2531: 19) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของวิธีสอนแบบตรงดังนี้

2.2.3.1 ในการสอนจะต้องสอนให้ครบทั้ง 4 ทักษะ และ

เน้นทักษะการฟัง และการอ่าน การออกเสียง ไม่เน้นการสอนกฎเกณฑ์ด้านไวยากรณ์ให้ผู้เรียนเรียนรู้ หรือสรุปจากตัวอย่างด้วยตนเอง เป็นการสอนแบบอุปมาน (Inductive) ซึ่งผู้เรียนจะต้องฝึกซ้ำและพูดประโยคต่าง ๆ ด้วยปากเปล่าซ้ำ ๆ

2.2.3.2 ในการสอนจะใช้ภาษาที่เรียนตลอดเวลา ผู้สอน

จะต้องสร้างสภาพแวดล้อมในห้อง เรียนให้เหมือนสภาพแวดล้อมที่ต้องใช้ภาษาที่เรียนนั้น อาจเป็นบทสนทนาในสภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

2.2.3.3 ในการสอนจะรวมการสอนวัฒนธรรมของเจ้าของ

ภาษา รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของเจ้าของภาษา นิยมให้เจ้าของภาษา หรือครูที่มีความสามารถใกล้เคียงเจ้าของภาษาเป็นผู้สอน ผู้สอนเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมในชั้นเรียน และร่วมกับผู้เรียนทำกิจกรรมด้วย

2.2.4 ขั้นตอนในการเรียนการสอน สุมิตรา อังวัฒนกุล (2531: 36)

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2531: 19) และสุไร พงษ์ทองเจริญ (2526: 25) กล่าวถึงขั้นตอนการสอนของวิธีสอนแบบตรงดังนี้

2.2.4.1 ให้ผู้เรียนอ่านเนื้อหา ฟังบทสนทนาที่ครูจะให้ฝึกพูด

2.2.4.2 ผู้สอนอธิบายคำศัพท์และสำนวนที่ยากหรือผู้เรียนไม่เข้าใจ โดยใช้ภาษาที่เรารู้ การอธิบายอาจใช้การถอดความ ใช้คำที่มีความหมายเหมือนกัน วาดภาพประกอบ หรือแสดงท่าทางประกอบ รวมทั้งใช้วัตถุด้วย

2.2.4.3 ผู้สอนสอนการออกเสียงคำศัพท์ที่ถูกต้อง ให้ผู้เรียนฝึกออกเสียงตามครูและให้ผู้เรียนอ่านออกเสียง เนื้อเรื่องดัง ๆ พร้อมกับผู้สอน

2.2.4.4 ผู้สอนตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านหรือฟัง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องมากขึ้น และเน้นให้ผู้เรียนตอบคำถามแบบเต็มประโยค

2.2.4.5 ผู้สอนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการใช้ไวยากรณ์ตามที่ปรากฏในเนื้อเรื่อง เพิ่มเติม โดยการตั้งคำถามเกี่ยวกับตัวผู้เรียนและสภาพในห้องเรียน โดยแทรกโครงสร้างที่ต้องการเน้น และให้ผู้เรียนถามตอบโดยใช้โครงสร้างดังกล่าว หรือให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติ

2.2.4.6 ผู้สอนให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด การเขียนจะเริ่มจากการฝึกเขียนประโยคง่าย ๆ ที่เคยให้ผู้เรียนฝึกพูด เช่นการเติมคำที่ขาดหายไป การฝึกเขียนสรุปเนื้อหาจากที่ได้อ่านหรือพูดมาแล้ว เขียนตามคำบอกและการเขียนเรียงความ เป็นต้น

2.2.5 กลวิธีสอน สุมิตร วัฒนกุล (2531: 20-22) และฟรีแมน (Freeman 1985: 26-28) กล่าวถึงกลวิธีที่ผู้สอนอาจเลือกนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศแบบวิธีตรงดังนี้

2.2.5.1 การอ่านออกเสียง ให้ผู้เรียนผลัดเปลี่ยนกันอ่านข้อความ บทละครหรือบทสนทนาโดยอ่านออกเสียง เมื่อผู้เรียนแต่ละคนอ่านจบ ผู้สอนจะใช้ท่าทาง รูปภาพ ของจริง ตัวอย่าง หรือวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้เข้าใจความหมายที่ชัดเจน

2.2.5.2 การฝึกตั้งคำถามและตอบ ผู้สอนจะใช้การตั้งคำถามให้นักเรียน และให้ผู้เรียนตั้งคำถามจากคำตอบที่ผู้สอนกำหนดให้ ผู้เรียนจะต้องถามและตอบแบบเต็มประโยค เพื่อจะได้ฝึกทั้งคำศัพท์ใหม่และโครงสร้างไวยากรณ์ที่ถูกต้องเต็มรูป

2.2.5.3 การให้ผู้เรียนได้แก้ไขข้อผิดพลาดของตนเอง เมื่อผู้เรียนตั้งคำถามอาจมีข้อผิดพลาด ให้ผู้สอนทวนคำถามของผู้เรียนใหม่ และให้ประโยคที่แก้ไขแล้วให้ผู้เรียนเลือก ผู้เรียนจะทราบว่าตัวเองพูดผิดและเลือกประโยคที่ถูกต้องตามที่ผู้สอนเสนอ

2.2.5.4 การฝึกสนทนา ผู้สอนตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องทั่ว ๆ ไป เช่น เกี่ยวกับตัวผู้เรียน ดินฟ้าอากาศ ฯลฯ ให้ผู้เรียนได้ฝึกได้ตอบ อาจนำโครงสร้าง

วยากรณ์ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้ฝึกมาใช้ในการตั้งคำถามและให้ผู้เรียนตอบ

2.2.5.5 การฝึกเติมคำในช่องว่าง อาจเป็นเรื่องวยากรณ์ หรือเนื้อเรื่องที่ได้เรียนวิธีสอนแบบนี้จะไม่เน้นการจำกฎวยากรณ์ ผู้เรียนจะต้องเข้าใจกฎวยากรณ์จากตัวอย่างและการฝึกในตอนที่เรียนบทเรียนนั้น

2.2.5.6 การเขียนตามคำบอก ผู้สอนอ่านเรื่องที่จะให้เขียนให้ผู้เรียนฟัง 3 ครั้ง ครั้งแรกอ่านด้วยความเร็วปกติให้ผู้เรียนนั่งฟัง ครั้งที่ 2 อ่านข้อความทีละช่วง เว้นระยะให้ผู้เรียนเขียนสิ่งที่ได้ยินลงในสมุด ครั้งสุดท้ายอ่านด้วยอัตราความเร็วปกติและผู้เรียนตรวจสอบ ข้อเขียนของตัวเอง

2.2.5.7 การวาดแผนที่ภาพ ผู้สอนแจกแผนภาพเกี่ยวกับสถานที่ สภาพภูมิศาสตร์ ที่ไม่ได้ให้รายละเอียด ผู้สอนบอกให้ผู้เรียนเติมรายละเอียด เช่น ชื่อแม่น้ำ อ่าว ระบายสี ใส่รายละเอียดในตำแหน่งทิศทางต่าง ๆ ลงในภาพและผลัดให้ผู้เรียนเป็นผู้บอก ให้ผู้สอนทำตามในแบบเดียวกัน

2.2.5.8 การแสดงบทบาทสมมติ ผู้สอนสร้างสถานการณ์ขึ้นให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ภาษาตามบทบาทที่ได้รับ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่าได้เข้าไปอยู่ในสถานการณ์จริงที่ใช้ภาษาอังกฤษ

2.2.5.9 การเขียนข้อความสั้น ๆ 1 ย่อหน้า ให้ผู้เรียนเขียนเรียงความ ยาว 1 ย่อหน้าเกี่ยวกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ของประเทศของผู้เรียน โดยอาจจะเขียนจากความทรงจำหรือใช้เนื้อเรื่องในบทเรียนเป็นต้นแบบได้

2.2.6 การวัดและประเมินผล เน้นการวัดผลด้วยการปฏิบัติ เช่น การสนทนาเป็นคู่ การเขียนตอบ ใช้ระบบร้อยละ เป็นการตัดสินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (วารสารโกวิทยา 2525: 41)

2.2.7 ข้อดีและข้อเสีย เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2531: 19) สุมิตรา อังวัฒนกุล (2531: 39) และสุโร พงษ์ทองเจริญ (2526: 26-27) กล่าวถึงข้อดีและข้อเสียของวิธีสอนแบบตรงดังนี้

2.2.7.1 ข้อดี

2.2.7.1.1 ถ้าผู้เรียนได้เรียนด้วยวิธีนี้เป็นเวลานานพอสมควร จะสามารถใช้ภาษาในการสื่อความหมายได้ เพราะมีโอกาสได้ฝึกใช้ภาษาในสภาพที่เป็นจริง

2.2.7.1.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาแบบเดียวกับการเรียนรู้ภาษาของตนเองโดยอยู่ในสภาพที่ใช้ภาษานั้นตลอดเวลา

2.2.7.1.3 ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเอง ทำให้ไม่เบื่อและเกิดความมั่นใจในการใช้ภาษา

2.2.7.2 ข้อเสีย

2.2.7.2.1 ตามหลักจิตวิทยาภาษาศาสตร์ยังมีผู้เห็นว่า การเรียนรู้ภาษาที่สองนั้นย่อมแตกต่างจากการเรียนรู้ภาษาแม่ การจะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศด้วยวิธีการเดียวกันกับการเรียนรู้ภาษาแม่ย่อมเป็นไปได้ แต่อาจใช้แนวทางเดียวกันได้

2.2.7.2.2 มีข้อจำกัดในเรื่องความสามารถของผู้สอน เพราะผู้สอนที่ใช้วิธีสอนแบบนี้ จะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศดีเช่นเดียวกับเจ้าของภาษา หรือถ้าจะใช้เจ้าของภาษาเป็นผู้สอน ผู้เรียนจะต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง

2.2.7.2.3 การใช้ภาษาต่างประเทศในการเรียนตลอดเวลา ทั้ง ๆ ที่ผู้เรียนไม่มีความรู้เกี่ยวกับภาษานั้น หรือยังมีความรู้ความเข้าใจน้อยอยู่ ทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ช้า เสียเวลาและอาจเกิดความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องได้

2.2.7.2.4 การเรียนภาษาโดยเน้นการอ่านและการฟัง อาจทำให้ผู้เรียนมีปัญหาค้นหาการเขียน ไม่สามารถเขียนตัวสะกดคำได้อย่างถูกต้อง

2.2.7.2.5 การให้ผู้เรียนสรุปกฎเกณฑ์ไวยากรณ์จากตัวอย่างด้วยตนเอง ทำให้เกิดความเข้าใจผิดและนำเอาลักษณะของภาษาของตนเองนำไปใช้ปนกันไปด้วย

2.2.7.2.6 วิธีสอนแบบนี้จะใช้ได้ดี เมื่อมีผู้เรียนในชั้นมีจำนวนไม่มากนัก เพราะผู้สอนจะได้ดูแลการฝึกของผู้เรียนได้ทั่วถึง

2.3. วิธีสอนแบบฟัง-พูด (Audio-Lingual Method) เป็นวิธีสอนที่เน้นการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกฟังและพูด เกิดขึ้นเนื่องจากในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 รัฐบาลสหรัฐอเมริกาต้องส่งทหารออกไปปฏิบัติการในเขตพื้นที่ประเทศต่างๆ ทั่วโลก จึงต้องการ

าให้ทหารได้เรียนรู้ภาษาที่จำเป็นต้องใช้ก่อนออกปฏิบัติงาน และเห็นว่าวิธีสอนแบบไวยากรณ์และการแปลไม่สามารถสนองความต้องการนี้ได้ จึงได้ให้นักภาษาศาสตร์ ซึ่งในขณะนั้นกำลังนิยมแนวคิดเชิงบรรยายหรือโครงสร้าง และแนวคิดเชิงพฤติกรรมนิยม คิดหาวิธีสอนใหม่ที่สามารถสอนให้ผู้เรียนพูดภาษาต่างประเทศได้ในเวลาระยะสั้นๆ รวมทั้งนวัตกรรมเกี่ยวกับห้องปฏิบัติการทางภาษา นักภาษาศาสตร์จึงได้เสนอวิธีสอนแบบขั้นในช่วงปี ค.ศ.1950 - 1960 เรียกชื่อว่า วิธีสอนแบบภาษาศาสตร์ (Structural Linguistics Methods) วิธีสอนแบบฟัง-พูด (Aural-Oral Method) ต่อมาจึงได้เรียกวินิจฉัยวิธีสอนแบบนี้ว่า วิธีสอนแบบฟัง-พูด (Audio-Lingual Method) (สุมิตรา อังวัฒนกุล 2531: 40; เสาวลักษณ์ รัตนะวิชัย 2531: 19, Stern 1984: 463)

2.3.1 แนวคิดพื้นฐาน วิธีสอนแบบฟัง-พูดนี้มีแนวคิดพื้นฐานทั้งทางด้านภาษาศาสตร์ และจิตวิทยาการเรียนรู้ในแนวพฤติกรรมนิยม โดยเชื่อว่าภาษาคือการพูด ดังนั้นการสอนภาษาคือ การสอนพูด และเป็นทักษะที่ต้องสอนก่อนการอ่านและการเขียน สิ่งที่ทำให้ผู้เรียนเรียนคือ เรียนภาษาที่เจ้าของภาษาใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการสื่อความหมายได้ ในการสอนจะต้องชี้ให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึง โครงสร้างของประโยค รวมทั้งการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างภาษาที่เรียนกับภาษาแม่ด้วย และเชื่อว่าการเรียนรู้ภาษา เป็นเรื่องของการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่ต้องฝึกซ้ำ ๆ จนเกิดเป็นความเคยชินหรือนิสัย และหากได้รับคำชมเชยหรือรางวัล จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น (Stern 1984: 465; เสาวลักษณ์ รัตนะวิชัย 2531: 20; สุมิตรา อังวัฒนกุล 2531: 40)

2.3.2 จุดมุ่งหมาย

2.3.2.1 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาที่เรียนได้

2.3.2.2 เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการฟัง-พูด แยกแยะเสียง

ต่าง ๆ ได้

2.3.2.3 เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โครงสร้างของประโยค

จากสิ่งที่ได้เรียน

2.3.3 ลักษณะสำคัญ

2.3.3.1 เป็นวิธีสอนที่เน้นทักษะการฟังและพูด ผู้สอนจะเป็นแบบอย่างในการออกเสียง และการพูด ผู้เรียนจะเรียนรู้ด้วยการเลียนแบบ การฝึกซ้ำ ๆ

จนกระทั่งเคยชิน มีการนำนวัตกรรม เช่น ห้องปฏิบัติการทางภาษา แลบบันทักเสียงมาใช้ในการฝึกการฟัง-พูด

2.3.3.2 เป็นวิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โครงสร้างวาทกรรมจากตัวอย่าง เป็นแบบอุปนัย (Inductive) ผู้สอนจะต้องเตรียมบทเรียนจากการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างภาษาแม่กับภาษาที่สอน และการวิเคราะห์โครงสร้าง

2.3.3.3 ในการสอน ผู้สอนควรรู้ภาษาต่างประเทศให้มาก และจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ภาษาที่ถูกต้อง ป้องกันไม่ทำให้ใช้ภาษาที่ผิด ๆ เพราะอาจเกิดนิสัยผิด ๆ ในการใช้ภาษาได้ อาจใช้ภาษาแม่ได้ตามความจำเป็น มีการใช้คำชมเชย และรางวัล

2.3.3.4 ผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึก อาจเป็นการออกเสียงคำ (Minimal Pairs) ประโยค และบทสนทนาที่เรียกว่า การฝึกซ้ำ ๆ ตามแบบ (Pattern Drill) ฝึกซ้ำ ๆ จนกว่าจะจำได้

2.3.4 ขั้นตอนในการดำเนินการเรียนการสอน ในการสอนด้วยวิธีสอนแบบฟัง-พูด ผู้สอนจะจัดกิจกรรมดังนี้

2.3.4.1 ผู้สอนนำบทสนทนาใหม่มาอ่านให้ฟัง หรือเปิดเทปบันทึกเสียงของเจ้าของภาษาให้ฟัง ให้ผู้เรียนพยายามจำบทสนทนาให้ได้

2.3.4.2 ให้ผู้เรียนพูดตามที่ละบรรทัด หลาย ๆ ครั้ง

2.3.4.3 ผู้สอนนำประโยคที่เป็นปัญหามาฝึกเป็นพิเศษ โดยอาจใช้วิธีการฝึกส่วนย่อย ๆ แล้วค่อย ๆ เพิ่มส่วนของประโยค จนทำให้ผู้เรียนสามารถพูดประโยคได้ดีขึ้น

2.3.4.4 ให้ผู้เรียนฝึกโต้ตอบบทสนทนาพร้อมกันทั้งห้อง เป็นกลุ่มใหญ่ กลุ่มเล็ก และทีละคน ให้ผู้เรียนฝึกโต้ตอบบทสนทนานั้น โดยดัดแปลงให้เข้ากับเหตุการณ์ของผู้เรียนเอง

2.3.4.5 ผู้สอนจะสอนและให้ผู้เรียนฝึกการออกเสียงคำศัพท์ต่าง ๆ ประโยค ตามโครงสร้างในบทสนทนาด้วยปากเปล่า โดยใช้สื่อ เช่น รูปภาพ บัตรคำ และเกมต่าง ๆ

2.3.4.6 การสอนอ่าน ผู้สอนจะสอนให้ผู้เรียนอ่านออกเสียงตามก่อนทั้งชั้น แล้วจึงฝึกเป็นกลุ่ม จนกว่าจะอ่านได้คล่อง

2.3.4.7 การเขียน จะ เป็นการสอนให้เขียนตามแบบเกี่ยวกับ เรื่องที่ได้ฝึกพูด และอ่านมาแล้ว ก่อนที่จะให้เขียนเรียงความสั้น ๆ

2.3.5 กลวิธีสอน กลวิธีสอนที่ผู้สอนนำมาใช้ในวิธีสอนแบบตรงนี้ ส่วนใหญ่จะ เป็นการฝึกออกเสียง-พูด บทสนทนาด้วยปากเปล่า ดังที่ สุมิตรา อังวัฒนกุล (2531: 42-47) และ ฟรีแมน (Freeman 1986: 45-47) กล่าวไว้ดังนี้

2.3.5.1 การท่องจำบทสนทนา (Dialogue Memorization) จะใช้ในการเริ่มต้นบทเรียนใหม่ ผู้เรียนจะได้ฝึกบทสนทนาด้วยการพูดตาม (บางครั้งเรียกว่า mim-mem) ผู้สอนซึ่งจะเป็นคู่สนทนาด้วย เมื่อผู้เรียนจำบทของตนได้แล้ว จะ สลับบทโต้ตอบกับครู หรือเป็นการฝึกโต้ตอบกันระหว่างผู้เรียนสองกลุ่ม และเป็นผู้เรียนสองคน ในที่สุด รูปแบบประโยคและกฎไวยากรณ์จะอยู่ในบทสนทนา ดังนั้นผู้เรียนจะได้ฝึกการใช้ประโยค และกฎไวยากรณ์ไปในเวลาเดียวกันด้วย

2.3.5.2 การฝึกแบบเพิ่มส่วนของประโยค (Backward Build-up Expansion Drill) ในการฝึกพูดบทสนทนา อาจมีประโยคยาว ๆ ที่ผู้เรียนมัก จะมีปัญหาในการพูด ออกเสียงไม่ชัดเจน ใจความตกหล่นไม่ครบถ้วน ผู้สอนอาจใช้วิธีแบ่งประโยค ออกเป็นส่วน ๆ ให้ผู้เรียนพูดตามและเพิ่มส่วนที่เหลือเข้าไปทีละส่วนจนจบทั้งประโยค อาจเริ่ม จากส่วนท้ายของประโยคย้อนมายังต้นประโยค โดยรักษาระดับน้ำเสียงของประโยคนั้นให้เป็น ธรรมชาติมากที่สุด วิธีนี้จะช่วยให้ผู้เรียนพูดตามผู้สอนได้ชัดเจน ครบถ้วน ด้วยความเข้าใจมากขึ้น

2.3.5.3 การฝึกพูดซ้ำ (Repetition Drill) กลวิธีนี้ คือ การให้ผู้เรียนฝึกพูดตามผู้สอนซ้ำ ๆ ไปได้เหมือนและเร็วด้วย ใช้น้อยในการสอนให้พูดบท สนทนาเป็นบรรทัด ๆ การฝึกพูดซ้ำนี้ จะทำให้เกิดความเคยชินขึ้น สามารถนำมาใช้ได้ทันที ไม่ ต้องเสียเวลาทบทวน

2.3.5.4 การฝึกแบบลูกโซ่ (Chain Drill) เป็นการให้ ผู้เรียนได้ฝึกพูดเป็นรายบุคคล ถาม-ตอบ ติดต่อกันเป็นลูกโซ่ โดยเริ่มจากผู้สอน ทักทาย หรือ ตั้งคำถามผู้เรียน คนใดคนหนึ่งก่อน ผู้เรียนจะตอบคำทักทาย หรือคำถามผู้สอน และหันไปทักทาย หรือถามเพื่อนคนถัดไป ทำเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนครบคน ซึ่งจะทำให้ผู้สอนตรวจสอบแก้ไขการพูด ของผู้เรียนได้

2.3.5.5 การใช้คู่เทียบเสียง (Use of Minimal Pairs) เป็นการสอนความแตกต่างของเสียงที่ต่างกันเพียงเสียงเดียว เช่น เสียงสั้น และเสียงยาว

ผู้สอนจะออกเสียงทั้งสองให้ผู้เรียนฟังจนผู้เรียนสามารถแยกความแตกต่าง และพูดได้ในที่สุด

2.3.5.6 การเติมบทสนทนา (Complete the Dialogue)

เป็นการให้ผู้เรียนเติมคำที่หายไปลงในบทสนทนาที่เคยเรียนมาแล้ว

2.3.5.7 การเล่นเกมไวยากรณ์ (Grammar Game) เป็นการนำเกมต่าง ๆ มาใช้ในการให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้กฎไวยากรณ์ซ้ำ ๆ ในระหว่างการเล่น

2.3.5.8 การฝึกใช้คำแทนในช่องว่างที่เดียวและหลาย ๆ ที่ (Single and Multiple Slot Substitution Drill) เป็นการฝึกใช้คำประเภทเดียวกัน มาแทนที่คำเดิมในประโยคอาจต้องเปลี่ยนแปลงบางส่วนของประโยคให้สอดคล้องกัน เช่น เปลี่ยนประธาน ต้องเปลี่ยนคำกริยาด้วย ในการกำหนดคำที่จะต้องหาคำมาแทน อาจกำหนดได้ตั้งแต่ที่เดียว จนถึง 3-4 ที่ตามความต้องการ

2.3.5.9 การฝึกเปลี่ยนรูปประโยค (Transformation Drill) เป็นการให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้รูปแบบต่าง ๆ ของประโยคพื้นฐานประโยคใดประโยคหนึ่ง เช่น กำหนดประโยคบอกเล่าให้ให้ผู้เรียนเปลี่ยนเป็นประโยคปฏิเสธ ประโยคคำถาม หรือจากกรรตุวาจก (Active Voice) ไปเป็นกรรมวาจก (Passive Voice)

2.3.5.10 การฝึกถาม-ตอบ (Question-and-answer Drill) เป็นการให้ผู้เรียนฝึกถามและตอบอย่างรวดเร็ว

2.3.6 การวัดและประเมินผล ใช้การวัดผลแบบเขียนตอบ เป็นข้อทดสอบแบบปรนัย เพราะให้คะแนนง่าย และเที่ยงตรง แบบทดสอบที่ใช้ แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

2.3.6.1 ประเภทให้เลือกคำตอบ (Selection type) แบ่งเป็นจับคู่ ถูกผิดและ เลือกตอบ

2.3.6.2 ประเภทให้เขียนคำตอบเอง (Supply types) แบ่งเป็นแบบเติมคำและแบบตอบสั้น ๆ

ส่วนการประเมินผลจะนำแนวคิดการประเมินผลแบบอิงกลุ่มมาใช้ ซึ่งเป็นแนวคิดที่เน้นการวัดพฤติกรรมของกลุ่ม มุ่งหาความแตกต่างระหว่างผู้เรียน จึงทำให้เกิดการแข่งขันกันระหว่างผู้เรียน (วาสนา ภาวิทยา 2525: 53)

2.3.7 ข้อดีและข้อเสียของวิธีสอน สุมิตรา อังวัตนกุล (2535: 47-48) กล่าวว่า วิธีสอนแบบฟัง-พูดมีข้อดีข้อเสียดังนี้

2.3.7.1 ข้อดี

2.3.7.1.1 ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการฟัง-พูด มากกว่าทักษะการอ่าน-เขียน ได้เรียนรู้องค์ประกอบของภาษา คือ เสียง คำศัพท์ และ โครงสร้าง ร่วมกัน

2.3.7.1.2 จุดมุ่งหมายของวิธีสอนแบบนี้ เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันที่ เน้นการฝึกปฏิบัติ ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกภาษาตามที่ใช้จริง ตลอดเวลา จนสามารถใช้ได้โดยอัตโนมัติ

2.3.7.1.3 ผู้เรียนจะ เรียนภาษาได้ใกล้เคียงกัน เพราะ ไม่เน้นสติปัญญาหรือเหตุผลมากนัก โดยเฉพาะกับเด็กเล็กที่ชอบเลียนแบบ

2.3.7.1.4 ผู้สอนให้ความเอาใจใส่ผู้เรียนได้ มากขึ้น

2.3.7.2 ข้อเสีย

2.3.7.2.1 การฝึกซ้ำ ๆ โดยการเลียนแบบ ผู้เรียนอาจไม่เข้าใจความหมายของ เรื่องที่พูด ทำให้น่าเบื่อหน่าย

2.3.7.2.2 การเรียนการสอนเน้นหลักการวาง เงื่อนไขที่มีสถานการณ์คง เดิม ดังนั้นเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนไป ผู้เรียนไม่สามารถใช้สิ่งที่เรียน หรือฝึกมาได้

2.3.7.2.3 วิธีสอนแบบนี้ต้องการผู้สอนที่มีความกระตือรือร้น และมีประสิทธิภาพ มีการเตรียมสื่อต่าง ๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนการสอนที่มี ประสิทธิภาพ

2.3.7.2.4 การแบ่ง เนื้อหาออกเป็นส่วนย่อย ๆ บางครั้งผู้เรียนไม่สามารถบูรณาการ เนื้อหาเพื่อนำไปใช้ได้

2.4. วิธีสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบความรู้ความเข้าใจ (The Cognitive Code Learning Theory) เป็นวิธีสอนที่พัฒนามาจากวิธีสอนแบบไวยากรณ์ และแปล (Grammar Translation) ร่วมกับจิตวิทยาการเรียนรู้ แนวความรู้ความเข้าใจ ที่

เพิ่งแพร่หลายในขณะนั้น (1960-1970) ประกอบกับวิธีสอนแบบฟัง-พูด (Audio-Lingual) ไม่ประสบผลสำเร็จในการนำไปปฏิบัติเท่าที่ควร แครอล (Caroll 1966: 102 อ้างถึงใน Stern 1984: 469, สุมิตรา อังวัตถกุล 2531: 48-49) กล่าวว่า วิธีสอนแบบนี้เป็นการเรียนแบบมีกระบวนการในการเรียน เสียง ศัพท์ โครงสร้าง และการวิเคราะห์ภาษาอย่างเป็นแบบแผน และให้ความสำคัญต่อความเข้าใจของภาษามาก เมื่อผู้เรียนเกิดความเข้าใจแล้ว จึงจะให้ทำแบบฝึกหัด

2.4.1 แนวคิดพื้นฐาน วิธีสอนนี้มีแนวคิดทางจิตวิทยาการเรียนรู้ที่เชื่อว่าการเรียนรู้ภาษาเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ภายในสมอง ซึ่งรับรู้รูปแบบต่าง ๆ ของภาษา มาสร้างเป็นกฎเกณฑ์ ความเข้าใจ และการแสดงออกทางภาษาขึ้นอยู่กับความเข้าใจกฎเกณฑ์ เมื่อผู้เรียนมีความเข้าใจรูปแบบของภาษาและความหมาย ก็จะสามารถใช้ภาษาได้ การเรียนรู้ภาษาของมนุษย์ต้องใช้สติปัญญาของตนเอง และความคิดสร้างสรรค์ในการผสมผสานความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิมที่มีอยู่ และเชื่อในแนวคิดทางภาษาศาสตร์ที่ว่า ภาษาเป็นเรื่องของกฎเกณฑ์ ผู้ใช้ภาษาสามารถสร้างประโยคจากกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ได้ คือเป็นเชิงไวยากรณ์ปริวรรต ตามความคิดของ ชอมสกี นั่นเอง (Stern 1984: 470-471; สุมิตรา อังวัตถกุล 2531: 49; สุไร พงษ์ทองเจริญ 2526: 31)

2.4.2 จุดมุ่งหมาย วิธีสอนแบบนี้มีจุดมุ่งหมายดังนี้

2.4.2.1 ให้ผู้เรียนได้เข้าใจกฎเกณฑ์ของภาษาที่จะนำมาใช้ในการสร้างประโยคแบบต่าง ๆ ได้

2.4.2.2 ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกการใช้ภาษาในสถานการณ์ที่เหมือนกับชีวิตจริง

2.4.2.3 ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทั้งสี่ คือ ฟัง-พูด-อ่าน-เขียน (สุไร พงษ์ทองเจริญ 2526: 32, สุมิตรา อังวัตถกุล 2531: 49)

2.4.3 ลักษณะสำคัญ สุมิตรา อังวัตถกุล (2531: 49-50) และสุไร พงษ์ทองเจริญ (2526: 32) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของวิธีสอน ดังนี้

2.4.3.1 ในการสอนจะ เน้นการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ เข้าใจระบบกฎเกณฑ์ของภาษา (Competence) ก่อนการแสดงออก (Performance) เนื้อหาที่นำมาสอนนั้นจะต้องมีการเรียงลำดับจากง่ายไปยาก เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะไปตามขั้นตอน มีการใช้กลวิธีต่าง ๆ ในการฝึกเพื่อให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับกฎเกณฑ์ของภาษา

2.4.3.2 ในการสอนจะไม่เรียงลำดับจากฟัง-พูด-อ่าน-เขียน และไม่ให้ผู้เรียนฝึกแบบท่องจำ แต่เป็นการฝึกการใช้ภาษาในสถานการณ์ที่เหมือนชีวิตจริง เพื่อให้ผู้เรียนใช้ภาษาในการสื่อความหมายได้โดยอาศัยกฎเกณฑ์ที่ได้เรียนรู้แล้ว

2.4.3.3 การแก้ไขข้อผิดพลาดของผู้เรียน ไม่จำเป็นต้องทำทันที ถ้าหากสิ่งที่ยังใช้สื่อความหมายได้ แต่จะต้องให้ผู้เรียนได้เห็นและเข้าใจความแตกต่าง ระหว่างประโยคที่ถูกต้องและไม่ถูกต้องด้วย และในการให้แบบฝึกหัด ผู้สอนอาจให้ประโยคที่ไม่ถูกต้องให้ผู้เรียนแก้ไขให้ถูกต้อง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้

2.4.3.4 ผู้สอนอาจใช้ภาษาของผู้เรียน อุปกรณ์และการสาธิตช่วยในการสอน

2.4.4 ขั้นตอนในการดำเนินการสอน สุมิตรา อังวัฒนกุล (2531: 50) กล่าวว่า ขั้นตอนการสอนของวิธีสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบความรู้ความเข้าใจมีดังนี้

2.4.4.1 ผู้สอนเตรียมบทสนทนา ข้อความมาให้ผู้เรียนอ่าน โดยสอนคำศัพท์และประโยคที่มีโครงสร้างใหม่ตามระดับของผู้เรียน ก่อนให้ผู้เรียนอ่านเนื้อเรื่องหรือให้ผู้เรียนอ่านเนื้อเรื่องก่อนสอนไวยากรณ์

2.4.4.2 ให้ผู้เรียนฝึกใช้คำศัพท์และโครงสร้างที่เรียนแล้ว

2.4.4.3 ให้ผู้เรียนฝึกสนทนาโต้ตอบ เพื่อใช้ความรู้ใน

สถานการณ์ที่จะนำไปใช้จริง

2.4.4.4 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาเพิ่มเติม โดยอาศัยกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ที่ครูสอนสร้างประโยคจากความเข้าใจ เพื่อใช้ภาษาให้สอดคล้องกับสถานการณ์นั้น ๆ

2.4.5 กลวิธีสอน สุมิตรา อังวัฒนกุล (2531: 34-38) กล่าวว่า กลวิธีที่จะนำมาใช้ในการสอนแบบนี้มี

2.4.5.1 การเขียนรูปประโยคใหม่ ผู้สอนเตรียมประโยคพื้นฐานมาให้ผู้เรียนเขียนประโยคหรือข้อความใหม่โดยใช้โครงสร้างที่เรียนไปแล้ว เช่น การเชื่อมประโยคสองประโยค โดยใช้ so_____ that หรือใช้คำที่มีความหมายเดียวกันแทนที่

2.4.5.2 การเขียนเรียงประโยคและข้อความจากคำต่าง ๆ ที่กำหนดมาให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ และเป็นข้อความที่สื่อความหมายได้ชัดเจน

2.4.5.3 การเขียนอธิบายเหตุการณ์จากภาพ อาจเป็นการเขียนอธิบายภาพตั้งแต่ 1 ภาพขึ้นไปหรือเป็นภาพชุดที่มีเหตุการณ์ต่อเนื่องกันจนจบหรือไม่จบก็ได้ เพื่อให้ผู้เรียนได้สร้างจินตนาการหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพที่ถูกตัดออกไป

2.4.5.4 การเตรียมบทสนทนาภาษาพูดหน้าชั้น โดยผู้สอนกำหนดสถานการณ์ในลักษณะเดียวกับที่ผู้เรียนเคยเรียนมาแล้ว อาจเป็นการเล่าเหตุการณ์ให้ฟัง ชักชวนไปเที่ยวดูภาพยนตร์ ชื่อของ ฯลฯ

2.4.5.5 การเติมคำในช่องว่างในประโยคหรือข้อความที่กำหนดให้ อาจเป็นบทสนทนา ประโยคขอร้อง เรื่องเล่า เป็นต้น

2.4.5.6 การให้ขยายความหรือตีความหัวข้อข่าว ซึ่งตัดหรือคัดมาจากหนังสือพิมพ์

2.4.6 การวัดและประเมินผล ใช้การวัดผลแบบเขียนตอบ มีทั้งการให้เติมคำในช่องว่าง หรือข้อความที่กำหนดให้ เขียนอธิบายเหตุการณ์ เรียบเรียงประโยคตามโครงสร้างที่เรียนมาแล้ว เน้นความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ เพื่อตรวจสอบความรู้และความเข้าใจของผู้เรียน และประเมินจากการให้ผู้เรียนมาพูดหน้าชั้น

2.4.7 ข้อดีและข้อเสีย สุโร พงษ์ทองเจริญ (2526: 32-33) และ สุมิตรา อังวัฒนกุล (2531: 55) กล่าวถึง ข้อดีข้อเสียของวิธีสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบความรู้ความเข้าใจ ดังนี้

2.4.7.1 ข้อดี

2.4.7.1.1 เป็นวิธีสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งให้ผู้เรียนได้ใช้สติปัญญาและความคิดสร้างสรรค์ ให้ผู้เรียนได้เรียนโดยรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล ทำให้เกิดความเข้าใจและนำไปใช้ได้

2.4.7.1.2 ผู้เรียนเริ่มบทเรียนด้วยการเข้าใจ ความหมายของภาษาและรู้กฎเกณฑ์ก่อนที่จะได้รับการฝึก จึงเกิดความมั่นใจในการใช้ภาษา

2.4.7.1.3 ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างแท้จริง เพราะการสร้างบทเรียนอาศัยสถานการณ์ที่ผู้เรียนจะมีโอกาสได้พบในชีวิตจริง

2.4.7.1.4 ผู้เรียนมีความรู้สึกว่าคุณมีความสำเร็จในการเรียน เพราะการเรียนโดยวิธีแก้ปัญหาค้นหาด้วยตนเองนั้น ผู้เรียนจะพอใจเมื่อทำได้ ผู้สอนจะช่วยแนะนำต่อเมื่อผู้เรียนมีปัญหาไม่สามารถทำเองได้

- 2.4.7.1.5 ผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะทั้งสี่ ฟัง พูด อ่าน และ เขียน
- 2.4.7.2 ข้อเสีย
- 2.4.7.2.1 วิธีสอนนี้จะได้ผลดีขึ้นอยู่กับผู้สอนที่จะต้องเตรียมการและสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี
- 2.4.7.2.2 การเรียนภาษาดังวิธีนี้จะขึ้นอยู่กับสติปัญญาของผู้เรียน เด็กเรียนดีจะเรียนได้ดี และในท้องเรียนจะต้องมีจำนวนเด็กไม่มาก
- 2.4.7.2.3 ผู้เรียนอาจสร้างประโยชน์ใด ๆ ขึ้นใช้ตามความรู้และความเข้าใจที่มี แต่ไม่สามารถสื่อความหมายได้
- 2.4.7.2.4 การที่ผู้สอนไม่ได้แก้ไขจุดผิดของผู้เรียนทันที อาจทำให้ผู้เรียนจำสิ่งที่ผิดติดตัวไปและยากต่อการแก้ไข

2.5. วิธีการสอนแบบการโต้ตอบด้วยท่าทาง (The Total Physical Response Method) เป็นวิธีการสอนภาษา ซึ่งยึดหลักการของการพูดและการแสดงออกด้วยท่าทาง เป็นสำคัญ โดยมีพื้นฐานมาจากความเข้าใจในการฟังภาษา คือให้ผู้เรียน ฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของผู้สอน ผู้พัฒนาวิธีสอนนี้คือ แอชเชอร์ (Asher) ศาสตราจารย์สาขาจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัย ซาน โฮเซ่ (San Jose State) มลรัฐแคลิฟอร์เนีย โดยพัฒนาจากความคิดของ ฮาร์โรลด์ (Harold) และ พาลเมอร์ (Palmer) ที่นำชุดของการกระทำ (action series) มาใช้ในท้องเรียนภาษา ในปี 1920 (เสวาลักษณ์ รัตนะวิช 2531: 56)

2.5.1 แนวคิดพื้นฐาน วิธีสอนแบบการโต้ตอบด้วยท่าทางนี้ มีแนวคิดพื้นฐานมาจากทฤษฎีสันนามของความจำ (Trace Theory) ซึ่งเน้นความต่อเนื่องของความทรงจำที่ถูกย่อย ๆ และก่อให้เกิดการเชื่อมโยงของความทรงจำได้มากขึ้น ทำให้การระลึกเรื่องราวต่าง ๆ ดีขึ้น การย้ำความทรงจำอาจทำได้ด้วยการพูด การท่องจำ หรือการสร้างกิจกรรม และหากได้มีการเคลื่อนไหวร่างกายหรือการแสดงท่าทางประกอบไปด้วย จะทำให้การจำมีประสิทธิภาพมากขึ้น แอชเชอร์ เชื่อว่าการเรียนรู้ภาษาที่สองของผู้ใหญ่นั้นจะคล้ายคลึงกับกระบวนการเรียนรู้ภาษาที่หนึ่งของเด็ก โดยที่เด็กจะรับฟังภาษาของผู้ใหญ่จนเข้าใจ และตอบโต้คำสั่งนั้น ๆ ด้วยอวัยวะในร่างกาย เป็นการสื่อความหมายก่อนการใช้ภาษาพูดได้ นอกจากนี้ แอชเชอร์ ยังยอมรับจิตวิทยาแนวมานุษยนิยมที่ว่า ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีในภาวะที่เป็นอิสระ ไม่ถูกบังคับ การทำให้

ผู้เรียนได้ผ่อนคลายจะช่วยให้การเรียนรู้ง่ายขึ้นด้วย การเรียนรู้ภาษาตามความคิดของ แอชเชอร์ นั้น จะ เน้นกลุ่มคำที่มีความหมาย เน้นภาษาพูดมากกว่าภาษาเขียน ดังนั้นผู้เรียนจะต้องฝึกการฟัง ให้เข้าใจก่อนการพูดผู้เรียนจะ เรียนรู้ภาษาจากการสังเกตการกระทำของผู้อื่น และจากทางที่ได้ลงมือปฏิบัติ แอชเชอร์ได้วางหลักเกณฑ์หลักการสำคัญ 3 ข้อ คือ

2.5.1.1 ผู้เรียนควรมีความเข้าใจในภาษาพูด ก่อนที่จะ

พัฒนาทักษะการพูด

2.5.1.2 ความเข้าใจภาษานั้นควรจะได้พัฒนาโดยการให้

ผู้เรียนเคลื่อนไหว โดยเฉพาะการปฏิบัติตามคำสั่ง

2.5.1.3 ผู้เรียนไม่ควรถูกบังคับให้พูด ผู้เรียนจะเริ่มพูดได้

ด้วยตนเองต่อเมื่อมีความเข้าใจภาษาอย่างเพียงพอ

2.5.2 จุดมุ่งหมาย จุดมุ่งหมายของวิธีสอนแบบโต้ตอบด้วยท่าทาง มีดังนี้

2.5.2.1 ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาโดยการปฏิบัติตามคำสั่ง

ของผู้สอน สามารถพูดได้และสื่อความหมายกับเจ้าของภาษาได้

2.5.2.2 ให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาได้อย่างสบายใจ ไม่รู้สึก

เครียดหรือกังวล

2.5.3 ลักษณะสำคัญ แอชเชอร์ (Asher 1983: 56) สุมิตรา

อังวัฒนกุล (2531: 65) สาลี ทองธิว (2532: 6) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของวิธีสอนดังนี้

2.5.3.1 ในระยะ เริ่มต้นผู้สอนจะจัดประสบการณ์คำสั่งต่าง ๆ

พูดประโยคคำสั่งให้ผู้เรียนฟังและแสดงให้ดู ให้ผู้เรียนปฏิบัติตามจนกระทั่งผู้เรียนพร้อมที่จะออก คำสั่งเอง

2.5.3.2 การเรียนรู้คำศัพท์และ ไวยากรณ์ ขึ้นอยู่กับประโยค

คำสั่งที่ครูสามารถใช้และ ประโยคคำสั่ง จะซับซ้อนขึ้นเรื่อย ๆ

2.5.3.3 ในการสอนเน้นการพูดมากกว่าการเขียน ภาษาที่

ใช้พูดเป็นภาษาต่างประเทศที่เรียนเป็นส่วนใหญ่

2.5.3.4 ในการสอนผู้สอนจะไม่บังคับให้ผู้เรียนพูด แต่รอจะ

ให้ผู้เรียนพร้อมที่จะพูดเสียก่อนแล้วจึงให้พูด

2.5.4 ขั้นตอนในการดำเนินการเรียนการสอน ขั้นตอนในการสอนจะเป็นขั้นตอนของการสอน ฟัง-และตอบสนองด้วยการแสดงท่าทาง 70% การพูด 20% การเขียน และอ่าน 10%

2.5.4.1 ผู้สอนพูดคำสั่งเป็นภาษาต่างประเทศ และปฏิบัติตามคำสั่งนั้นให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่าง และให้ผู้เรียนที่เป็นตัวแทนชั้นเรียนปฏิบัติตามคำสั่งให้ผู้เรียนที่เหลือดูหลาย ๆ ครั้ง แล้วเปลี่ยนคำสั่งใหม่ ทำตามแบบเดิม (จำนวนคำสั่ง แอชเชอร์ กล่าวว่าไม่ควรจะเกินชุดละสามคำสั่งในระยะเริ่มต้นในแต่ละชั่วโมง อาจใช้คำสั่งใหม่ได้ 2-3 ชุด) จนครบตามคำสั่ง ผู้สอนออกคำสั่งให้ตัวแทนผู้เรียนปฏิบัติตามเป็นกลุ่มทีละคน และให้ผู้เรียนทั้งชั้นปฏิบัติทำอย่างนี้ทุกชุด

2.5.4.2 ผู้สอนออกคำสั่งใหม่อาจเป็นการรวมคำสั่งในแต่ละชุดเข้าด้วยกัน ให้ผู้เรียนที่เป็นตัวแทนปฏิบัติ 2-3 ครั้ง จนแน่ใจว่าผู้เรียนทั้งชั้นเข้าใจคำสั่งใหม่นี้

2.5.4.3 ผู้สอนเขียนประโยคคำสั่งทั้งหมดบนกระดานและแสดงให้ผู้เรียนดูอีกครั้งให้ผู้เรียนเขียนและอ่านประโยคคำสั่งนั้น ผู้สอนจะต้องสอนการออกเสียงและความหมายของ คำศัพท์ในแต่ละประโยคด้วย

2.5.4.4 ให้ผู้เรียนที่พร้อมจะพูด ออกคำสั่งให้ผู้สอนและเพื่อนในชั้นปฏิบัติตาม

2.5.4.5 ให้ผู้เรียนฝึกพูดในกลุ่มหรือเป็นคู่ ฝึกออกคำสั่งให้คนในกลุ่มปฏิบัติตาม

2.5.5 กลวิธีสอน เสวลักษณะ รัตนิช (2531: 52-53) สมิตรา อังวัตถกุล (2531: 66-68) วาสนา โกวิทยา (2522: 101) กล่าวถึงกลวิธีที่ใช้ในการสอนด้วยวิธีสอนแบบโต้ตอบด้วยท่าทางนี้ดังนี้

2.5.5.1 การออกคำสั่งให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม ผู้สอนจะต้องเตรียมตัวล่วงหน้าโดยพิจารณาถึง คำศัพท์และ ไวยากรณ์ที่ต้องสอนด้วย ผู้สอนจะต้องปฏิบัติตามให้ดูเป็นตัวอย่าง เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจประโยคคำสั่งที่ผู้สอนใช้มากขึ้น การออกคำสั่งครั้งละสามคำสั่งนั้น ไม่ควรเรียงลำดับเป็นแบบเดียวกันทุกครั้ง เพราะอาจทำให้ผู้เรียนแสดงออกเพราะจำได้มากกว่าแสดงออกเพราะความเข้าใจ

2.5.5.2 การสลับบทบาทของผู้สอนและผู้เรียน หลังจากที่ผู้สอนแน่ใจว่าผู้เรียนเข้าใจประโยคคำสั่ง ออกเสียง/พูดได้ถูกต้อง และมีความต้องการที่จะพูด

แล้ว จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เป็นผู้ออกคำสั่งให้ผู้สอนและ เพื่อนในชั้นเรียนปฏิบัติตาม ความพร้อม และความต้องการที่จะพูดนี้ผู้เรียนแต่ละคนจะมีอย่างน้อยต่างกัน ผู้สอนไม่ควรเร่งเร้าหรือกระตุ้น ให้พูดพร้อม ๆ กัน

2.5.5.3 การปฏิบัติตามคำสั่งที่ต่อเนื่องกันเป็นลำดับ ใช้เมื่อ ผู้เรียนเรียนรู้ภาษามากขึ้นแล้ว ผู้สอนอาจให้คำสั่งจำนวนมากขึ้นและ เป็นการกระทำที่ต่อเนื่องกัน เป็นลำดับ (Action sequence) อาจเป็นกิจกรรมประจำวัน เช่น การเขียนจดหมาย การ ประกอบอาหาร เป็นต้น

2.5.5.4 บทบาทสมมติ เป็นการกำหนดสถานการณ์ให้ผู้เรียน ได้มีโอกาสเรียนรู้และฝึกใช้ภาษาพูดอย่างหลากหลายได้ อาจเป็นเหตุการณ์ในกัศตาคาร ตลาด ปีน้ำมัน เป็นต้น

2.5.5.5 การใช้สื่อต่าง ๆ เช่น ของจริง ซึ่งจะมีการนำ มาใช้มาก รูปภาพ สไลด์ แผนภูมิ ตลอดจนการจัดฉากเพื่อแสดงบทบาทสมมติ

2.5.5.6 การแก้ไขข้อผิดพลาดอย่างนุ่มนวล ผู้สอนควรให้ ข้อเสนอแนะในการแก้ไขข้อผิดพลาดของแต่ละคนอย่างนุ่มนวลตามความหนักเบาในเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้คำพูดที่เหมาะสม ไม่ควรแก้คำผิดทุกครั้ง การแก้คำผิดในระหว่างที่ยังพูดไม่จบ อาจทำให้ ผู้เรียนเกิดความท้อถอยและยับยั้งความกล้าแสดงออกของผู้เรียนด้วย

2.5.6 การวัดและการประเมินผล การวัดและประเมินผลของวิธีสอน แบบนี้ จะใช้การสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นรายบุคคล หรืออาจเป็นการออกคำสั่งให้ผู้เรียน ปฏิบัติตาม เพื่อดูว่าผู้เรียนเข้าใจคำสั่งและปฏิบัติได้ถูกต้องหรือไม่ (Freeman 1986: 118)

2.5.7 ข้อดีและข้อเสีย อ้อยทิพย์ กรมกุล (2524: 27-28) สุมิตรา อังวัฒนกุล (2531: 68) กล่าวถึงข้อดีข้อเสียของวิธีสอนแบบโต้ตอบด้วยท่าทาง ดังนี้

2.5.7.1 ข้อดี

2.5.7.1.1 ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรงจากการ ปฏิบัติจริง จะรู้สึกสนุกสนานและจำสิ่งที่ได้เรียน ได้ปฏิบัติได้ดี

2.5.7.1.2 ผู้เรียนไม่เกิดความเครียดวิตกกังวล ว่า จะต้องใช้ภาษาทั้งที่ยังไม่มีความรู้มากพอ เพราะ ไม่มีการบังคับให้พูดจนกว่าผู้เรียนจะพร้อม

2.5.7.1.3 ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน และสามารถใช้ภาษาเพื่อสื่อสารได้ โดยการฝึกฝนกับเพื่อนอย่างไม่เครียด และเกิดความมั่นใจที่จะใช้ภาษา

2.5.7.1.4 ผู้เรียนมีข้อผิดพลาดน้อย เพราะไม่มีการให้ใช้ภาษาในทันที แต่จะใช้การปฏิบัติตามผู้สอนและการฟังก่อน ทำให้การแก้ไขข้อผิดพลาดมีน้อย ผู้เรียนไม่เสียกำลังใจ

2.5.7.2 ข้อเสีย

2.5.7.2.1 วิธีนี้เหมาะสำหรับผู้เริ่มเรียน

2.5.7.2.2 การสอนโครงสร้างที่ซับซ้อน หรือสิ่งที่เป็นนามธรรม อาจทำได้ยากเพราะไม่สามารถแสดงการกระทำให้เห็นอย่างชัดเจนได้

2.6 วิธีสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ (Community Language Learning) เป็นวิธีสอนที่เน้นให้ผู้สอนคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างปฏิริยาตอบโต้ทางกายของผู้เรียนรวมทั้งปฏิริยาโต้ตอบเพื่อป้องกันตัวเองตามสัญชาตญาณ และความต้องการในการเรียน วิธีสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์นี้ เคอร์รัน (Curran) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสาขาจิตวิทยาและแนวที่มหาวิทยาลัยโลโยลา (Loyola) ได้พัฒนาขึ้น โดยนำเทคนิคของผู้เรียนที่อาจเกิดขึ้นในการเรียนภาษาต่างประเทศ และ ผู้สอนจะต้องทำความเข้าใจความรู้สึกของผู้เรียน และช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีขึ้น อีกทั้งความสัมพันธ์ของบุคคลในกลุ่มจะช่วยให้การเรียนรู้ของแต่ละบุคคลดีขึ้น (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย 2531: 54, สุมิตรา อังวัฒนกุล 2531: 74, Freeman 1986: 81, อีริบัวร์ สมบูรณ์เถกิง 2524: 40)

2.6.1 แนวคิดพื้นฐาน วิธีสอนแบบนี้ เคอร์รัน ได้นำแนวคิดมาจากทฤษฎีจิตวิทยาแนวมานุษยนิยม และทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบโรเจอร์เรียน (Rogerian) นั่นคือในการสอนผู้สอนต้องยึดผู้เรียนเป็นหลัก ผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาทางภาษา (Knower) สร้างบรรยากาศให้เกิดความเป็นกันเอง ให้ผู้เรียนใช้ภาษาแม่เพื่อขอคำแนะนำในการใช้ภาษาต่างประเทศสื่อสารกับบุคคลอื่น ๆ ในกลุ่มได้ ผู้เรียนจะต้องร่วมมือกันทำกิจกรรม มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันรวมทั้งการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

(ธีรบุรุษ สมบูรณ์เถกิง 2524: 40, เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย 2531: 54-55, สุมิตรา อังวัฒนกุล 2531: 74-75)

2.6.2 จุดมุ่งหมาย วิธีสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์มีจุดมุ่งหมายดังนี้คือ

2.6.2.1 ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาโดยผ่านคำแนะนำของ
ผู้สอนและการช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม

2.6.2.2 ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ของตนเอง

2.6.3 ลักษณะสำคัญ วิธีสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ มีลักษณะสำคัญดังนี้

2.6.3.1 ในการสอนจะยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนจะมีบทบาทในการพยายามที่จะเรียนรู้การใช้ภาษาต่างประเทศด้วยการขอคำแนะนำจากผู้สอนหรือผู้เรียนที่รู้มากกว่า (Knower)

2.6.3.2 การสอนจะเน้นการพูดเพื่อสื่อความหมายในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น ชักชวน ตอบรับ ปฏิเสธ เป็นต้น ผู้เรียนจะเริ่มด้วยการใช้ภาษาแม่และพูดภาษาต่างประเทศตามที่ผู้สอนแนะนำ ผู้เรียนจะเรียนรู้ภาษาจากผู้สอนและผู้เรียนคนอื่น ๆ ภายในกลุ่ม มีการทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ภาษามากขึ้น จนกระทั่งผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้เอง

2.6.3.3 พัฒนาการทางด้านภาษาของผู้เรียนที่เริ่มต้นจากการฟังผู้สอน จนกระทั่งสามารถใช้ภาษาได้เองนี้มี 5 ขั้นตอน คือ

2.6.3.3.1 ระดับเริ่มแรก (Embryonic Stage) ผู้เรียนต้องการความช่วยเหลือในการใช้ภาษาต่างประเทศจากผู้สอนทั้งหมด โดยที่ผู้เรียนบอกข้อความที่ต้องการพูดเป็นภาษาต่างประเทศให้ผู้สอนแปลจากภาษาแม่ของตน

2.6.3.3.2 ระดับที่แสดงออกได้ (Self-assertation Stage) ผู้เรียนเริ่มใช้ภาษาในการสื่อสารได้ และอาจต้องขอความช่วยเหลือเมื่อติดขัดหรือถ้าพูดผิดผู้สอนจะต้องแก้ไขทันที

2.6.3.3.3 ระดับแยกตัว (Segregate Existence Stage) ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาต่างประเทศได้มากขึ้น ทำงานร่วมกันในกลุ่มได้เป็นอิสระมากขึ้น อาจต้องการความช่วยเหลือเฉพาะเรื่อง เช่น การใช้สำนวน โครงสร้างที่ซับซ้อน

2.6.3.3.4 ระดับเปลี่ยนบทบาท (Role Reversal Stage) ผู้เรียนมีความรู้มากพอที่อาจเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้รู้ (Knower) เพื่อช่วยเหลือผู้เรียนในกลุ่มได้ ผู้สอนควรช่วยแก้ไขการใช้คำสำนวนให้สละสลวยมากขึ้น

2.6.3.3.5 ระดับเป็นอิสระ (Independent Stage) ผู้เรียนมีความรู้มากพอที่จะใช้ภาษาที่เป็นของตัวเองได้ เป็นผู้สอนได้ และอาจต้องการคำชี้แนะในบางครั้ง

2.6.3.4 มื้อค่ำประกอบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างราบรื่น 6 ประการ คือ (1) ความมั่นคง ผู้เรียนไม่รู้สึกลัวตกกลัว ประหม่า (2) การได้แสดงออก ผู้เรียนคิดเองว่าจะพูดโต้ตอบกับคนในกลุ่มอย่างไร (3) ความตั้งใจ งานที่จะทำมีเพียงอย่างเดียว (4) การพิจารณาไตร่ตรอง ผู้เรียนจะมีเวลาหยุดคิดและพิจารณาถึงสิ่งที่เกิดขึ้นและได้เรียนรู้ (5) ความสามารถที่จะจำได้ เป็นการบูรณาการความรู้ทั้งหมดที่จะเกิดขึ้นในตัวเอง (6) การจำแนกแยกแยะ รู้ความแตกต่างของรูปแบบต่าง ๆ ของภาษาที่เรียน

2.6.3.5 การจัดห้องเรียน จะแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ แต่ละกลุ่มมีโต๊ะวางอยู่ตรงกลาง พร้อมกับเครื่องเล่นเทป สำหรับให้ผู้เรียนบันทึกเสียงพูดภาษาต่างประเทศของแต่ละคน

2.6.3.6 การให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนวิธีการเรียนตลอดจนซักถามข้อสงสัยที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียน

2.6.4 ขั้นตอนในการดำเนินการเรียนการสอน สุมิตรา อังวัตถกุล (2531:77) เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2531: 58) อธิบุรุษ สมบูรณ์เถกิง (2524: 44) กล่าวถึงขั้นตอนการสอนของวิธีสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ดังนี้

2.6.4.1 ผู้สอนบอกสิ่งที่จะให้ผู้เรียนปฏิบัติและกำหนดเวลาให้ ถ้าเป็นครั้งแรกหลังจากที่ให้ผู้เรียนเข้ากลุ่ม นั่งเป็นวงกลมแล้ว ผู้สอนจะอธิบายวิธีการเรียนเสียก่อน

2.6.4.2 ให้ผู้เรียนเริ่มต้นการสนทนาตามหัวข้อที่กลุ่มเห็นว่าสำคัญและน่าสนใจ โดยบอกผู้สอนเป็นภาษาแม่ ผู้สอนจะแปลเป็นภาษาต่างประเทศให้ผู้เรียนพูดตาม และบันทึกเสียงไว้ ผู้เรียนจะสนทนากันไปเรื่อย ๆ ด้วยการช่วยเหลือของผู้สอน ผู้เรียนอาจสังเกตหรือนำคำศัพท์ประโยคของผู้อื่นมาใช้ในการสื่อความหมายได้

2.6.4.3 เมื่อจบบทสนทนาตามเวลาที่กำหนดไว้ ผู้สอนให้ ผู้เรียนฟังบทสนทนาที่บันทึกเสียงไว้ ถอดบทสนทนาออกเป็นตัวอักษร และ เขียนภาษาแม่ไว้ด้วย แล้ว จึงอธิบายคำศัพท์ต่าง ๆ โครงสร้างของประโยคที่ยังไม่เคยเรียนและมีซ้ำ ๆ ในบทสนทนา

2.6.4.4 แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย ให้ช่วยกันสร้างประโยค ใหม่ ๆ โดยอาศัยคำศัพท์จากบทสนทนาในตอนต้น ผู้สอนจะช่วยแก้ไขที่ผิดให้ แล้วให้ผู้เรียนอ่าน ประโยคที่กลุ่มของตนเขียนขึ้นให้กลุ่มอื่นฟัง

2.6.4.5 ให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประสบการณ์ การเรียน

2.6.5 กลวิธีสอน สุมิตรา อังวัฒนกุล (2531:78-80) ฟรีแมน (Freeman 1986: 105) กล่าวถึงกลวิธีสอนที่นำมาใช้ในวิธีสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ ดังนี้

2.6.5.1 การซ้ำเทปบันทึกเสียง เป็นการบันทึกเสียงที่ผู้เรียน พหูเป็นภาษาต่างประเทศในการสนทนาของกลุ่ม และนำมาเปิดให้ผู้เรียนฟัง หลังจากจบการ สนทนาแล้ว ซึ่ง ผู้เรียนจะจำเนื้อหาในการสนทนาได้เกือบทั้งหมด และเป็นการเพิ่มแรงจูงใจ ในการเรียนของผู้เรียน คือสามารถพูดได้และรู้ความหมาย

2.6.5.2 การถอดบทสนทนาเป็นภาษาเขียน ผู้สอนจะ เขียน บทสนทนาและคำแปลทีละประโยค โดยให้ผู้เรียนที่เป็นคนพูด แปลความหมายให้เพื่อนทราบอีกครั้ง หนึ่ง ผู้เรียนอาจจดบันทึกบทสนทนาเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในกิจกรรมครั้งต่อไปได้

2.6.5.3 การไตร่ตรองประสบการณ์ เป็นการให้ผู้เรียนได้ มีโอกาสคิดวิเคราะห์และแสดงความรู้สึกของตนเองที่มีต่อประสบการณ์การเรียนที่ได้พูด ได้ฟัง ผู้อื่น ตลอดจนได้รับการตอบสนองจากผู้สอน อันจะเป็นแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น

2.6.5.4 การไตร่ตรองด้วยการฟัง ให้ผู้เรียนได้ฟัง เสียง ของตนเองจากเทปบันทึกเสียงหรือผู้สอนอ่านให้ฟัง เป็นการทบทวนกิจกรรมและบทบาทในการเรียน ของผู้เรียนแต่ละคน ช่วยย้ำในสิ่งที่เขาได้เรียนรู้เพิ่มขึ้น

2.6.5.5 คอมพิวเตอร์มีชีวิต ให้ผู้เรียนเลือกบทสนทนาบาง ส่วนมาฝึกออกเสียงตามผู้สอนทุกครั้ง แต่จะเป็นการออกเสียงที่ถูกต้อง ผู้สอนจะไม่บอกให้ผู้เรียน แก้ไขข้อผิด ผู้เรียนจะ เรียนรู้จากผู้สอนและพยายามแก้ไขเอง

2.6.5.6 งานกลุ่มย่อย แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ และ มอบหมายงานให้ทำ อาจเป็นการแต่งประโยคใหม่โดยใช้คำจากบทสนทนา การเตรียมบทสนทนา

การเตรียม รายงานความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ เป็นต้น กลวิธีนี้จะช่วยให้ผู้เรียนรู้จากกันและกัน และฝึกภาษาได้มากขึ้น มีความสัมพันธ์กันมากขึ้น

2.6.6 การวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลของวิธีสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ จะใช้การวัดผลแบบบูรณาการมากกว่าการวัดจุดย่อย ๆ โดยให้ผู้เรียนเขียนเรียงความประมาณหนึ่งย่อหน้า หรือเป็นการสัมภาษณ์ปากเปล่า ผู้สอนจะต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนทำการประเมินตนเอง เพื่อความก้าวหน้าในการเรียน (Freeman 1986: 105)

2.6.7 ข้อดีและข้อเสีย อีริบัวร์ สมบูรณ์เกกิง (2524: 46) และ สุมิตรา อังวัฒนกุล (2531: 80) กล่าวถึงข้อดีข้อเสียของวิธีสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ดังนี้

2.6.7.1 ข้อดี

2.6.7.1.1 ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียน

เนื่องจากได้เป็นผู้ริเริ่มการเรียนเอง ได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนต้องการ และเรียนได้ตามความสามารถ

2.6.7.1.2 ผู้เรียนสามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์

ของตนได้เต็มที่ ไม่ถูกปิดกั้น สามารถแสดงออกได้ตามต้องการ

2.6.7.1.3 ผู้เรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ลดการแข่งขัน ทำให้เรียนด้วยความสบายใจ มีทัศนคติที่ดีในการเรียน

2.6.7.1.4 ผู้เรียนสามารถพูด อ่าน เขียน ได้

ในระยะเวลาใกล้เคียงกันและ เข้าใจความหมายของสิ่งที่ได้พูด อ่าน เขียนอย่างดี

2.6.7.1.5 เป็นวิธีสอนที่แก้ปัญหาเฉพาะกลุ่มได้

เป็นอย่างดี

2.6.7.2 ข้อเสีย

2.6.7.2.1 วิธีสอนแบบนี้อาจใช้กับผู้เรียนกลุ่มใหญ่

ไม่ได้ ผู้สอนอาจดูแลไม่ทั่วถึง

2.6.7.2.2 วิธีสอนแบบนี้ต้องการผู้สอนที่มีความสามารถ

ทั้งภาษาแม่และภาษาต่างประเทศเป็นอย่างดี รวมทั้งเข้าใจวิธีสอน จึงจะจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนแสดงออกได้

2.6.7.2.3 ไม่สามารถควบคุมการสอนให้เป็น

ไปตามหลักสูตรได้ เพราะผู้เรียนเป็นผู้เลือกหัวข้อที่จะนำมาสนทนาเอง อาจจะ ไม่ต่อเนื่อง ง่าย เกินไปหรือยากเกินไปก็ได้

2.7 วิธีสอนแบบเงียบ (Silent Way) เป็นวิธีสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดภายในสมอง สรุปรูปภาพจากสิ่งที่ผู้สอนเสนอ จนเกิดการเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง โดยที่ผู้สอนใช้คำพูดในการสอนที่น้อยที่สุด เป็นวิธีสอนที่ แกตเตนโญ (Gattegno) คิดขึ้นในปี ค.ศ. 1974 วิธีสอนนี้จะคล้ายคลึงกับวิธีสอนแบบความรู้ความจำ เน้นการเรียนรู้ของผู้เรียนมากกว่าการสอนของครู และ แกตเตนโญ (Gattegno) ได้พัฒนาอุปกรณ์แท่งไม้สี (Cuisenaire) ที่ใช้กันในด้านคณิตศาสตร์ และ แผนภูมิกลุ่มคำ สระ พยัญชนะต่าง ๆ เรียกว่า ฟิเดล (Fidel) ที่ใช้ประกอบการสอนของผู้สอน (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย 2531: 59)

2.7.1 แนวคิดพื้นฐาน แกตเตนโญ พัฒนาวิธีสอนนี้จากแนวคิดทางจิตวิทยาที่เน้นความรู้ความเข้าใจ และการเรียนรู้ตามแนวคิดของบรูเนอร์ (Bruner 1966) ที่ว่า การเรียนรู้เกิดจากการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่จะต้องเรียนรู้ ดังนั้น ในการสอนภาษาให้ได้ผลดีนั้น ผู้สอนจะต้องลดบทบาทในการพูดของตัวเองลง โดยใช้สื่อและอุปกรณ์ที่จะช่วยให้ผู้เรียนต้องคิดแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และ เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนต้องลองผิดลองถูก เพื่อสรุปรูปภาพของภาษาให้ได้ ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจะทำให้ผู้เรียนได้ใช้ความพยายามที่จะ เปลี่ยนข้อผิดพลาดเป็นถูกด้วยตนเอง ซึ่งจะมีผลต่อความคงทนในการเรียนรู้ด้วย (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย 2531: 60-61; สุมิตรา อังวัฒนกุล 2531: 56; Richards and Roger 1986: 99; Freeman 1986: 51-52)

2.7.2 จุดมุ่งหมาย วิธีสอนแบบที่มีจุดมุ่งหมายคือ

2.7.2.1 เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาจากความสามารถในการคิดแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง

2.7.2.2 ให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะการออกเสียงที่ถูกต้อง รวมทั้งมีความชำนาญใกล้เคียงกับเจ้าของภาษา (Richards and Roger 1986: 103-104)

2.7.3 ลักษณะสำคัญ ลักษณะสำคัญของวิธีสอนแบบนี้มี

2.7.3.1 ในการสอนผู้สอนจะสร้างสถานการณ์และใช้แท่งไม้สี หรือแผนภูมิกลุ่มคำให้ผู้เรียนพยายามแสดงออกทางภาษาด้วยการพูดแบบลองผิดลองถูก (ในขั้นต้นผู้สอนจะต้องออกเสียงให้ฟังเป็นตัวอย่างก่อน) จนผู้เรียนสามารถออกเสียง พูด รวมทั้งสรุปรูปภาพที่ได้ถูกต้อง ผู้สอนจะแสดงท่าทางให้ผู้เรียนทราบว่าสิ่งที่ผู้เรียนแสดงออกนั้นถูกหรือผิด

กฎเกณฑ์ได้ถูกต้อง ผู้สอนจะแสดงท่าทางให้ผู้เรียนทราบว่าสิ่งที่ผู้เรียนแสดงออกนั้นถูกหรือผิด เช่น พยักหน้าเมื่อพูดถูก และส่ายหน้าเมื่อพูดผิด แต่จะไม่อธิบายหรือแก้ไขให้ผู้เรียนคิดและแก้ไขด้วยตัวเอง ผู้สอนจะพูดต่อเมื่อจำเป็นจะต้องชี้แจงในการแก้ปัญหาให้ผู้เรียน

2.7.3.2 อุปกรณ์หลักในการสอนด้วยวิธีนี้ คือแท่งไม้สี

(Color rods) 10 สีและแผนภูมิสระและพยัญชนะ ที่ใช้สีแทนเสียงต่าง ๆ (Fidel Chart) มี 8 แผ่น เป็นแผนภูมิเสียงพยัญชนะ 4 แผ่น และแผนภูมิเสียงสระ 4 แผ่น นอกจากนี้ยังมีแผนภูมิคำอีก 12 แผ่น แผ่นละ 40 คำ คำทั้งหมดนี้แบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

2.7.3.2.1 คำศัพท์ที่ใช้กันทั่วไป (Semi-Luxury Vocabulary) ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน และเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม เช่น คำศัพท์เกี่ยวกับอาหาร การเดินทาง ชีวิตครอบครัว

2.7.3.2.2 คำศัพท์ที่ใช้เฉพาะอย่าง (Luxury Vocabulary) ได้แก่ คำศัพท์ที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ ในประโยค อาจมีความหมายหลายอย่าง เช่น คำเชื่อมประโยค คำแสดงคำถาม คำกริยาช่วย ผู้เรียนต้องเรียนรู้หน้าที่และใช้การอ่านคำศัพท์เหล่านี้ ก่อนเรียนรู้คำศัพท์ประเภทอื่น ๆ

2.7.3.2.3 คำศัพท์ที่ใช้แสดงหน้าที่ของภาษา (Functional Vocabulary) ได้แก่ คำศัพท์ที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ ในประโยค อาจมีความหมายหลายอย่าง เช่น คำเชื่อมประโยค คำแสดงคำถาม คำกริยาช่วย ผู้เรียนต้องเรียนรู้หน้าที่และวิธีการใช้คำศัพท์เหล่านี้ก่อนเรียนรู้คำศัพท์ประเภทอื่น ๆ

2.7.3.3 ผู้เรียนมีอิสระในการทดลองใช้ภาษาอย่างเต็มที่ การเจียบของครูทำให้ผู้เรียนต้องคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และบูรณาการ สิ่งที่เรียนรู้มาก่อน รวมทั้งสิ่งที่ครูแนะนำให้จนเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ด้วยตนเอง และช่วยกันแก้ไขข้อผิดพลาดของเพื่อนในกลุ่มด้วย

2.7.4 ขั้นตอนการดำเนินการเรียนการสอน เสาวลักษณ์ รัตนาวิช (2531: 63) กล่าวว่า ขั้นตอนการสอนหลัก ๆ มีดังนี้

2.7.4.1 สอนการออกเสียง สระและพยัญชนะต่างๆ โดยให้แผนภูมิเสียงและสี ทำทางช่วยให้ผู้เรียนออกเสียงได้ถูกต้อง หลังจากให้ผู้สอนออกเสียงให้ฟัง 1

2.7.4.2 สอนการออกเสียงคำ ความหมายและโครงสร้างประโยค โดยใช้แท่งไม้สี่และแผนภูมิการออกเสียง และให้ผู้เรียนฝึกการใช้ภาษาโดยใช้แท่งไม้เป็นสื่อ

2.7.4.3 ฝึกอ่านประโยคต่าง ๆ ที่ผู้เรียนสร้างขึ้นโดยอาศัยแผนภูมิ

2.7.4.4 ฝึกเขียนประโยคที่เรียนมาแล้ว

2.7.4.5 ให้นักแนะนำโดยผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนบรรยายความรู้สึกที่มีต่อการเรียน ชักถามปัญหา เพื่อช่วยลดความเครียดในตัวผู้เรียน และสร้างกำลังใจในการเรียน

2.7.5 กลวิธีสอน สุมิตรรา อังวัตนกุล (2531: 58-62) ฟรีแมน (Freeman 1986: 66-68) และสุภาณี เทียรเจริญ (2524: 32-33) กล่าวถึงกลวิธีสอนที่จะนำมาใช้ในวิธีสอนแบบเจียบ ดังนี้

2.7.5.1 การใช้สื่อต่าง ๆ เช่น แผนภูมิเสียง-สี่ เป็นแผนภูมิแสดงเสียงพยัญชนะและสระ โดยใช้สี่แทนเสียงสระและพยัญชนะ ถ้าเสียงสระเดียวกันจะใช้สี่เดียวกัน ผู้สอนจะใช้ไม้ชี้ พยัญชนะและสระที่ต้องการให้ผู้เรียนฝึกการประสมคำ การสะกดคำ โดยไม่ต้องใช้การพูดซ้ำ ๆ แผนภูมิจะทำให้ผู้เรียนสนใจที่จะฝึกออกเสียงมากขึ้น และรู้ว่าได้เรียนอะไรไปแล้ว หรือการใช้แท่งไม้สี่ ผู้สอนจะแสดงแท่งไม้สี่ต่าง ๆ ในจำนวนต่าง ๆ กัน และพูดเป็นภาษาต่างประเทศให้ผู้เรียนฟังหรืออาจใช้การชี้พยัญชนะ สระหรือคำ ในแผนภูมิให้ผู้เรียนพยายามพูดออกเสียงให้ได้ตามที่ผู้สอนสอน แสดงแท่งไม้ให้ดูทีละคำจนเป็นประโยค

2.7.5.2 การนั่งเจียบของผู้สอน เป็นกลวิธีที่จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนพยายามคิดและพูดให้ได้ตามที่ผู้สอนต้องการ

2.7.5.3 การฝึกแสดงออกทางภาษาโดยใช้สื่อของผู้เรียน ผู้สอนอาจมอบหมายให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษา โดยผู้สอนแจกแท่งไม้สี่ต่าง ๆ ให้นักผู้เรียนเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม (ฝึกใช้ประโยคที่เคยเรียนมาแล้ว หรือใช้แท่งไม้อธิบายสิ่งที่ตนกำลังคิดอยู่ แต่งเรื่อง บทสนทนา โดยใช้แท่งไม้เป็นเครื่องมือ) หรือผู้สอนอาจแสดงแท่งไม้ให้ผู้เรียนเดินไปประสมคำในแผนภูมิที่ติดไว้บนกระดาน

2.7.5.4 การให้ผู้เรียนช่วยกันแก้ไขข้อผิดพลาด เมื่อมีผู้เรียนออกเสียงผิด ผู้เรียนอื่น ๆ สามารถช่วยออกเสียงที่ถูกต้องให้เพื่อนฟังได้

2.7.5.5 การใช้ท่าทางการแก้ไขคำผิด เช่น การลากมือ หรือไม้เพื่อให้ผู้เรียนออกเสียงให้ยาวขึ้น การใช้นิ้วแทนคำต่าง ๆ ในประโยค ถ้าคำผิดคำให้ ขยับนิ้วตรงคำนั้น เพื่อให้ผู้เรียนแก้ไขให้ถูกต้อง

2.7.5.6 การเสนอความคิดเห็นของผู้เรียน เป็นการช่วยให้ ผู้สอนได้ทราบสิ่งที่เป็นปัญหาในการเรียนของผู้เรียน และช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ที่จะรับผิดชอบ การเรียนของตนโดยสังเกตการดำเนินการเรียนการสอนในแต่ละวัน และแจ้งให้ผู้สอนได้รับทราบ

2.7.6 การวัดและประเมินผล การสอนตามวิธีสอนแบบเจียบบี้ ผู้สอน จะวัดผลผู้เรียนได้ตลอดเวลา โดยสังเกตการโต้ตอบของผู้เรียน การถ่ายโอนความรู้เดิมไปใช้ ในสถานการณ์ใหม่ เน้นการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน เพราะเป็นการเรียนรู้ตามความสามารถของผู้เรียน (Freeman 1986: 65)

2.7.7 ข้อดีและข้อเสีย สุมิตรา อังวัฒนกุล (2532: 43) กล่าวว่า ข้อดี และข้อเสียของวิธีสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์มีดังนี้

2.7.7.1 ข้อดี

2.7.7.1.1 ผู้เรียนได้คิดและฝึกการใช้ภาษา อย่างเต็มที่ผู้สอนเป็นผู้ช่วยเหลือในการเรียน

2.7.7.1.2 ผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรมตลอดเวลา ต้องตั้งใจสนใจ บทเรียนและมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ใน สิ่งเดียวกัน

2.7.7.1.3 ผู้สอนมีโอกาสดังกล่าวสังเกตพฤติกรรม ของผู้เรียนได้มาก ทำให้ทราบจุดบกพร่องและแก้ไขได้ทันที

2.7.7.2 ข้อเสีย

2.7.7.2.1 การสอนเรื่องที่เป็นนามธรรมอาจ ทำได้ยาก เพราะแสดงให้เห็นให้ผู้เรียนเข้าใจได้ยาก

2.7.7.2.2 ผู้เรียนรู้สึกอึดอัด มีความกดดัน เนื่องจากไม่แน่ใจว่าสิ่งที่ตนแสดงออกนั้นถูกหรือผิดอย่างไร และจะแก้อย่างไร

- ผล ผู้เรียนเบื่อหน่ายได้ง่าย
- 2.7.7.2.3 ถ้ามีผู้เรียนจำนวนมาก อาจเข้าไม่ได้
- 2.7.7.2.4 ต้องใช้ผู้สอนที่มีทักษะในการใช้วิธีสอน
แบบนี้ จึงจะทำให้การเรียนรู้อมีประสิทธิภาพ

2.8 วิธีสอนแบบชักชวน (Suggestopedia) เป็นวิธีสอนที่เน้นการผ่อนคลายความเครียดของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีสมาธิและสภาพจิตใจที่พร้อมจะเรียนรู้และซึมซับให้ผู้เรียนนำพลังสมองมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ให้มากที่สุด โลซานอฟ (Lozanov) นักจิตวิทยาชาวบัลแกเรีย เป็นผู้พัฒนาขึ้น ในปี ค.ศ. 1975 เขามีความเชื่อเกี่ยวกับอัตราการเรียนรู้ภาษาของคนว่ามีมากกว่าการเรียนรู้แบบอื่น เช่นเดียวกับ แกดแดนโญ และกล่าวว่าคนเรามักจะนำพลังสมองหรือความสามารถมาใช้ในการเรียนรู้เพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น เนื่องจากกลัวว่าจะทำผิดพลาดหรือล้มเหลว ถ้าช่วยให้ผู้เรียนลดความกลัวนี้ได้ ผู้เรียนจะสามารถนำพลังสมองมาใช้ได้อย่างเต็มที่

2.8.1 แนวคิดพื้นฐาน โลซานอฟ (Lozanov) พัฒนารูปแบบนี้จากแนวคิดในการบำบัด (Psycho Therapy) ให้กับคนไข้ที่กระตุ้นให้คนไข้ระลึกถึงประสบการณ์เดิม โดยการสะกดจิตที่จะช่วยให้คนไข้ลดความตึงเครียดและความเจ็บปวดทางร่างกายได้ และแนวคิดในการฝึกโยคะของชาวรัสเซีย ที่คำนึงถึงความมีสติสัมปชัญญะ การมีสมาธิ และการควบคุมจังหวะของการหายใจตลอดจนแนวคิดในการใช้พลังสมองในการเรียนรู้ของคน โลซานอฟ จึงเชื่อว่าการเรียนรู้ของคนนั้นจะเกิดขึ้นจากการเรียนที่ไม่รู้ตัวในสภาพที่จิตผ่อนคลายมากกว่าการเรียนที่เป็นระบบกฎเกณฑ์การเรียนรู้แบบแรก ช่วยให้จิตใต้สำนึกสามารถจินตนาการสิ่งที่เรียนรู้ได้เอง นึกถึงคำที่สัมพันธ์กัน รวมทั้งแปลความหมายของสิ่งที่ได้เรียนรู้เป็นภาษาของตนเองได้ง่าย การช่วยให้ผู้เรียนมีจิตใจที่ผ่อนคลายไม่หมกมุ่นหรือกังวลเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากเกินไปนั้นสามารถทำได้โดยการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้สนุกสนานไม่เครียด ในขณะที่เดียวกันการจัดกิจกรรมเพื่อซึมซับหรือสอดแทรกภาษาให้กับผู้เรียนนั้น จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ภาษาโดยไม่รู้ตัวและจดจำได้ดี (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย 2531: 64-65, สุมิตรรา อังวัฒนกุล 2531: 69)

2.8.2 จุดมุ่งหมาย กัณฑ์พิศม์ สิงหะ เนติ (2524: 19-20) และสมิตรา อังวัฒนกุล (2531: 70) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของวิธีสอนแบบชักชวน ดังนี้

2.8.2.1 มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน ในสภาพบรรยากาศที่ผ่อนคลายด้วยการชี้แนะจากผู้สอน

2.8.3 ลักษณะสำคัญ ลักษณะสำคัญของวิธีสอนแบบนี้มี

2.8.3.1 การเตรียมห้องเรียน ผู้สอนต้องจัดห้องเรียนที่มีความสะดวกสบายผ่อนคลายให้มากที่สุด เช่นมีเก้าอี้ที่นั่งสบาย พอส้ว เปิดเพลงเบา ๆ มีรูปภาพสวย ๆ หรือโอบสเตอร์ที่มีประโยคในภาษาที่ต้องเรียนติดไว้ข้างผนัง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ไม่รู้ตัว

2.8.3.2 การสอน ผู้สอนจะใช้บทสนทนาเป็นสื่อ บทสนทนานี้จะมีทั้งภาษาต่างประเทศและภาษาแม่ พร้อมทั้งคำศัพท์และไวยากรณ์ที่ปรากฏในบทสนทนานั้น ผู้สอนจะอ่านบทสนทนาให้ผู้เรียนฟังสามครั้ง ครั้งแรกเป็นการอ่านแบบธรรมชาติพร้อมกับสอนการออกเสียง อธิบายความหมายของคำบางคำ รวมทั้งไวยากรณ์ด้วย ผู้เรียนไม่ต้องอ่านออกเสียงตามครั้งที่สอง ผู้สอนอ่านบทสนทนาอย่างมีจังหวะทั้งธรรมชาติ เร่งเร้า และหนักแน่น ให้ผู้เรียนฟังอ่านและคุยทเรียนประกอบ ครั้งที่สาม ผู้อ่านบทสนทนาและเปิดเพลงประกอบ ผู้เรียนนั่งสบาย ๆ หลับตาฟัง หรือจะอ่านบทเรียนตามก็ได้ แล้วจึงให้ผู้เรียนเข้ากลุ่มพูดคุยกันโดยใช้คำศัพท์และเนื้อหาจากบทสนทนาที่ผู้สอนอ่านให้ฟัง

2.8.3.3 การฝึกใช้ภาษาของผู้เรียน จะเป็นกิจกรรมต่างๆ เช่น การเล่นเกม การแสดงละครสั้น ๆ ร้องเพลงหรือทำแบบฝึกหัด เป็นกิจกรรมกลุ่มไม่มีการบังคับเป็นรายบุคคล รวมทั้งการแก้ไขข้อผิดพลาด จะทำในการสอนครั้งต่อไป

2.8.3.4 บทบาทของผู้เรียนจะมีสองส่วน ส่วนแรกเป็นผู้ฟังพยายามผ่อนคลายจิตใจ ทำตามที่มีผู้สอนแนะนำ ส่วนที่สองจะเป็นผู้ทำกิจกรรม คือฝึกใช้ภาษาในกิจกรรมที่ผู้สอนเตรียมไว้ การฝึกใช้ภาษานี้ ผู้สอนจะแนะนำให้ผู้เรียนทำตัวสบาย ๆ ไม่ต้องกังวลว่าจะทำผิดพลาดแสดงออกได้เช่นเดียวกับเด็ก ไม่มีการบ้านหนัก ๆ มีเพียงให้ผู้เรียนทบทวนบทสนทนาในช่วงก่อนนอนและตื่นนอนเท่านั้น

2.8.4 ขั้นตอนในการดำเนินการเรียนการสอน สมิตรา อังวัฒนกุล (2531: 71) กล่าวว่า วิธีสอนแบบชักชวน มีขั้นตอนการสอนดังนี้

2.8.4.1 ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการทักทายผู้เรียนและให้ผู้เรียนทักทายกันเองโดยใช้บทสนทนาที่เรียนไปแล้ว (ถ้าเป็นครั้งแรก ผู้สอนจะให้ผู้เรียนได้เลือกชื่อภาษาต่างประเทศและอาชีพที่ต้องการ)

2.8.4.2 เริ่มบทเรียนใหม่ ผู้สอนอ่านบทสนทนาที่ต้องการสอนให้ผู้เรียนฟังและอธิบายสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนเข้าใจเกี่ยวกับบทสนทนา เช่น คำศัพท์ ไวยากรณ์ การออกเสียง

2.8.4.3 ผู้สอนอ่านบทสนทนาครั้งที่สอง โดยให้ผู้เรียนอ่านตามที่มีระดับเสียงและน้ำเสียงเหมือนเจ้าของภาษา

2.8.4.4 ผู้สอนอ่านบทสนทนาให้ผู้เรียนฟังอีกครั้งหนึ่ง โดยเปิดเพลงประกอบไปด้วย ผู้เรียนนั่งฟังตามสบาย

2.8.4.5 ผู้สอนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษา เพื่อเสริมเนื้อหาจากบทสนทนา โดยการร้องเพลง เล่นเกม การแสดงบทบาทสมมติ หรือการฝึกเขียนก็ได้

2.8.4.6 การประเมินผล ให้ผู้เรียนอภิปรายเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียน ประสิทธิภาพในการเรียนเป็นกลุ่มเพิ่มเติม เพื่อนำไปปรับปรุงการสอน

2.8.5 กลวิธีสอน สุมิตรา อังวัฒนกุล (2531: 71-73) และ ฟรีแมน (1986: 83-85) กล่าวถึงกลวิธีสอนที่จะนำมาใช้ในวิธีสอนแบบซีกซาน ดังนี้

2.8.5.1 การจัดห้องเรียนและสภาพแวดล้อม ผู้สอนต้องจัดห้องเรียน และสภาพแวดล้อมให้สะดวกสบาย ต่างไปจากห้องเรียนธรรมดา เช่น การใช้เก้าอี้ นวม อากาศเย็น ๆ แสงไฟสลัว มีภาพทิวทัศน์ที่สวยงามของประเทศเจ้าของภาษาประดับผนัง ภาพอาคารมีประโยคบรรยายภาพหรือโฆษณาเป็นภาษาต่างประเทศที่เรียน ภาพนี้ควรเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นประโยคและไวยากรณ์ที่ต่างกันออกไป มีเพลงคลาสสิกเปิดเบา ๆ

2.8.5.2 การให้ผู้เรียนสร้างมโนภาพ เป็นวิธีการที่จะช่วยผ่อนคลายผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนนั่งหลับตาและกำหนดลมหายใจประมาณ 1 นาที ผู้สอนจะพูดบรรยายฉากและเหตุการณ์ในต่างประเทศด้วยเสียงเบา ๆ ผู้เรียนจะนั่งฟังและจินตนาการตามคำบรรยายของผู้สอน การบรรยายภาพจะต้องละเอียดมากพอ ให้ผู้เรียนได้รู้สึกว่าได้อยู่ในเหตุการณ์จริง เมื่อบรรยายจบแล้ว ผู้สอนจะให้ผู้เรียนลืมตาและกลับมาสู่สภาพปัจจุบัน

2.8.5.3 การให้ผู้เรียนเลือกลักษณะประจำตัวใหม่ ๆ ให้

ผู้เรียนเลือกชื่อใหม่ในภาษาต่างประเทศและเลือกอาชีพใหม่ เมื่อการเรียนการสอนดำเนินไป ผู้เรียนมีโอกาสที่จะพัฒนาชีวิตใหม่ของตัวเอง เช่น สร้างรายละเอียดเกี่ยวกับบ้านเกิด ชีวิตกับเด็กและครอบครัว เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกคุ้นเคยกับภาษาต่างประเทศและมีแรงจูงใจที่จะใช้ภาษาต่างประเทศให้มากขึ้น

2.8.5.4 การเล่นเกมบทบาทสมมติ ให้ผู้เรียนสร้างสถานการณ์ขึ้นและร่วมกันแสดงบทบาทต่าง ๆ ในสถานการณ์นั้นและใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร เป็นการฝึกการใช้ภาษาต่างประเทศโดยตรง

2.8.5.5 การใช้เพลงประกอบ วิธีสอนแบบนี้การใช้เพลงประกอบเป็นกิจกรรมหลักในการเสนอบทเรียน ใช้ประกอบการอ่านบทสนทนา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการผ่อนคลายและเกิดการเรียนรู้ภาษาโดยไม่รู้ตัว เพลงที่ใช้จะเป็นเพลงคลาสสิคโรแมนติกยุคแรก การเปิดเพลงนี้จะใช้ในการอ่านครั้งที่สองของผู้สอน โดยจะอ่านให้เสียงขึ้นลงตามดนตรี ส่วนครั้งที่สาม ผู้สอนจะอ่านบทสนทนาประกอบเสียงเพลงแบบพรีคลาสสิคหรือบารอค ผู้เรียนจะวางบทสนทนาไว้ข้างตัว หลับตาและฟังผู้สอนอ่านบทสนทนา

2.8.5.6 การใช้กิจกรรมต่าง ๆ ผู้สอนอาจนำกิจกรรมหลาย ๆ อย่างมาใช้ในการสอน เช่น การอ่านบทสนทนาเดี่ยวและเป็นกลุ่ม ให้อ่านลักษณะต่าง ๆ อ่านอย่างเสรีสร้อยโกรธเคือง และรำเริง การร้องเพลง การเต้นรำ แสดงบทบาทสมมติ แสดงละคร เล่นเกม ซึ่งกิจกรรมที่นำมาใช้จะเน้นการสื่อสารแทนการเรียนไวยากรณ์

2.8.6 การวัดและประเมินผล จะใช้การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนในห้องเรียนไม่ใช้การทดสอบที่เป็นระบบ เนื่องจากจะทำลายบรรยากาศผ่อนคลาย อันจะเป็นยับยั้งการเรียนรู้ของผู้เรียน (Freeman 1986: 783)

2.8.7 ข้อดีและข้อเสีย สุมิตรา อังวัฒนกุล (2531: 73-74) กล่าวไว้ว่า ข้อดีข้อเสียของวิธีสอนแบบนี้มีดังนี้

2.8.7.1 ข้อดี

2.8.7.1.1 ผู้เรียนเกิดความผ่อนคลายทั้งร่างกายและอารมณ์ เพราะมีสภาพแวดล้อมที่น่าเรียน ทำให้รู้สึกสบายใจ และพออาจที่จะเรียน

- 2.8.7.1.2 ผู้เรียนไม่มีความกลัว หรือกังวลว่า
จะทำอะไรผิด ทำให้สามารถเรียนได้เร็ว และได้ผลดี
- 2.8.7.1.3 ผู้เรียนได้เรียนภาษาที่ใช้จริง และ
เรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษาด้วย
- 2.8.7.1.4 ผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะการฟังและ
การอ่านมาก
- 2.8.7.2 ข้อเสีย
- 2.8.7.2.1 เป็นวิธีสอนที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มเล็ก
มากกว่ากลุ่มใหญ่
- 2.8.7.2.2 ผู้สอนจะต้องมีความอดทน และมี
ความเชื่อในปรัชญาเกี่ยวกับการสอน
- 2.8.7.2.3 เนื่องจากวิธีสอน เน้นการใช้ภาษา
เพื่อสื่อความหมาย ไม่เน้นไวยากรณ์ ผู้เรียนอาจจะมีความรู้เรื่องไวยากรณ์ไม่ดีพอ
- 2.8.7.2.4 ผู้เรียนจะมีทักษะในการเขียนน้อย

2.9 การสอนตามแนวการสื่อสาร (Communicative approach) เป็น
แนวการสอนที่สืบเนื่องมาจากแนวคิดด้านการสื่อสารของไฮม์ส์ (Hymes 1972) หลังจากที่
นักวิชาการได้เสนอแนวคิดที่มีต่อความคิดเกี่ยวกับความสามารถทางภาษาของ ชอมสกี โดยใช้
พื้นฐานของตนในสาขาวิชาต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นการนำเสนอการจัดกลุ่มของความคิด
(notions) และหน้าที่ (functions) ที่แตกต่างกันไป โดยยึดความหมายทางด้านสื่อสาร
ที่บุคคลต้องการถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจเป็นสำคัญ จากการจัดกลุ่มนี้จึงได้มีการพัฒนาขึ้นเป็น
หลักสูตรสำหรับใช้ในการสอนภาษาต่างประเทศที่เรียกว่า Notional Syllabus, Functional-
Notional Syllabus และเป็น Communicative Syllabus (Yalden 1983: 88)
ในด้านการสอนได้มีการนำเสนอแนวการสอนตามแนวการสื่อสารนี้ขึ้น เรียกว่า Communicative
Language Teaching หรือ Notional-Functional Approach หรือ Functional
Approach (Richards 1985: 65-66) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทางด้านภาษาไปใช้

ในการสื่อสารกับชาวต่างประเทศได้ ต่อมาเมื่อมีการศึกษาและเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามแนวการสื่อสารเพิ่มขึ้น นักภาษาศาสตร์จึงพิจารณาการจัดการเรียนการสอนตามแนวการสื่อสารนี้ว่าเป็นแนวคิด (approach) ไม่ใช่วิธีสอน (method) โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสาร (Communicative competence) และพัฒนากระบวนการวิธี (procedure) สำหรับการสอนทักษะทางภาษาทั้ง 4 ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการฟังพาดันระหว่างภาษาและการสื่อสาร (Richards 1985: 66) ดังนั้นการสอนตามแนวการสื่อสาร จึงหมายถึงการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพัฒนาความรู้ความสามารถทางภาษา สามารถนำความรู้ทางภาษาไปใช้ในการสื่อสารกับบุคคลอื่นได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่ว เหมาะสมกับสถานการณ์ของสังคมและบุคคลนั้นตามความต้องการ โดยใช้กิจกรรมและกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากกันและกัน

2.9.1 แนวคิดพื้นฐาน การสอนตามแนวการสื่อสารนี้ มีแนวคิดพื้นฐานมาจากหลายสาขาเช่น จิตวิทยาในแนวความรู้ความเข้าใจ และมานุษยนิยม ภาษาศาสตร์ สังคมวิทยา และมานุษยวิทยา ที่ยอมรับกันว่า ภาษาคือเครื่องมือในการสื่อสารของคนในสังคม การจะใช้ภาษาให้ได้ดีมีประสิทธิภาพ จะต้องคำนึงถึงบุคคลที่ติดต่อด้านในสถานการณ์ที่เป็นอยู่ ดังนั้น เป้าหมายของการสอนภาษาคือ การพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการสื่อสารที่จะใช้ภาษาหรือตีความภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมเมื่อต้องติดต่อกับบุคคลอื่น ๆ ในสังคม รู้ว่าควรจะทำอะไร กับใคร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร การที่จะสอนให้ผู้เรียนได้มีความสามารถในการสื่อสารได้นั้น จึงต้องสอนความรู้ความสามารถย่อย 4 ด้านตามที่ คาเนล และ สเวน ได้กล่าวไว้ดังนี้

ก. ความรู้ความสามารถทางด้านภาษาศาสตร์หรือไวยากรณ์ (Linguistic or grammatical competence) ได้แก่ การใช้ทักษะทั้ง 4 คือ ฟัง พูด อ่าน และ เขียน โดยมีองค์ประกอบทางภาษาคือ เสียง ศัพท์ โครงสร้าง เป็นแกนในการสื่อความหมาย ในด้านทักษะการฟังจะต้องเริ่มจากสามารถจำแนกเสียงได้ไปจนถึงฟังข้อความในระดับความเร้าปกติของเจ้าของภาษาได้เข้าใจ ในด้านทักษะพูดจะต้องออกเสียงได้ถูกต้องและสนทนาโต้ตอบด้วยสำเนียงและจังหวะที่เจ้าของภาษาพอจะเข้าใจได้ ในด้านทักษะการอ่านจะต้องรู้จักกลไกของการอ่าน และสามารถอ่านเพื่อความเข้าใจได้ และในด้านทักษะการเขียนจะต้องรู้จักกลไกในการเขียน คือ การสะกดคำ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน การเรียบเรียงประโยค และใช้คำที่แสดงความสัมพันธ์ของข้อความ (discourse markers) ตลอดจนการเขียนข้อเขียนในลักษณะต่าง ๆ ได้

ข. ความสามารถทางภาษาศาสตร์สังคม

(Sociolinguistic competence) ได้แก่ ความสามารถที่จะใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามระเบียบปฏิบัติของสังคม โดยสามารถเลือกใช้ภาษาที่เหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ เช่น รู้ว่าจะต้องใช้ภาษาที่เป็นทางการ หรือไม่เป็นทางการ เป็นต้น

ค. ความสามารถในการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความ

(Discourse competence) คือมีความรู้เกี่ยวกับการใช้ระเบียบวิธีของความสัมพันธ์ระหว่างประโยค โดยใช้ความรู้ทางไวยากรณ์ และความสามารถในการเชื่อมโยงความหมายทางภาษาให้เข้ากันได้อย่างถูกต้อง มีความเข้าใจ และทำนายความก้าวหน้าเกี่ยวกับรูปลักษณะของภาษาที่จะเกิดขึ้นในบริบท (context) ได้ถูกต้อง

ง. ความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย

(Pragmatic competence or strategic competence) คือมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ ตลอดจนการใช้กริยา ทำท่าง สีหน้า และน้ำเสียงประกอบการสื่อความหมาย การใช้กลวิธีนี้เป็นการแสดงออกทั้งในด้านคำพูด (Verbal) และ ไม่ใช้คำพูด (non-verbal) เช่น การขยายความด้วยคำศัพท์อื่นแทนคำศัพท์ที่ไม่รู้หรือนึกไม่ออกในขณะนั้น การพยายามอธิบายโดยใช้กริยาทำท่างประกอบ เป็นต้น

2.9.2 จุดมุ่งหมาย การสอนตามแนวการสอนนี้ มีจุดมุ่งหมายคือ

2.9.2.1 เพื่อให้ผู้เรียน มีความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของภาษา ความหมาย หน้าที่ของภาษา และการเลือกใช้ภาษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตนเองเหมาะสมกับสถานการณ์และคู่สนทนา

2.9.2.2 เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจพบได้ในชีวิตประจำวัน เรียนรู้ที่จะสื่อสารโดยผ่านการสื่อสาร

2.9.2.3 เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะและระดับความสามารถในการใช้ภาษาทั้งในด้านการรับและส่งสาร

2.9.3 ลักษณะสำคัญ สุมิตรา อังวัฒนกุล (2531: 84) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการสอนตามแนวการสอนนี้ ดังนี้

2.9.3.1 การจัดการสอน ต้องให้ผู้เรียนรู้ว่ากำลังทำอะไร เพื่ออะไร ผู้สอนต้องบอกให้ผู้เรียนทราบถึงความมุ่งหมายของการเรียนและการฝึกใช้ภาษา เพื่อให้การเรียนภาษาเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียน ให้ผู้เรียนรู้สึกว่ามีเมื่อเรียนแล้วสามารถ

นำบางสิ่งบางอย่างเพิ่มขึ้นได้ นั่นคือสามารถสื่อสารได้ตามที่ตนต้องการ เช่นในทักษะการอ่าน เมื่อเรียนหรือฝึกแล้ว ผู้เรียนสามารถอ่านคำแนะนำวิธีใช้อุปกรณ์บางอย่างได้ หรือในทักษะการพูด ผู้เรียนสามารถถามทางไปสถานที่ที่ต้องการจะไปได้ เป็นต้น

2.9.3.2 การจัดการสอน ต้องจัดให้อยู่ในลักษณะของการบูรณาการ เพราะในชีวิตประจำวันการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารต้องใช้ทักษะหลายอย่างรวมกัน รวมทั้งกริยาท่าทางด้วย ผู้เรียนจึงควรได้ฝึกและใช้ภาษาในลักษณะของทักษะรวมทั้งตั้งแต่เริ่มต้นในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริงให้มากที่สุด สามารถแสดงออกได้ทั้งในการรับและการส่งสาร

2.9.3.3 การจัดการสอนต้องให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการใช้ภาษาที่มีลักษณะเหมือนในชีวิตประจำวันมากที่สุด (real life situation) และให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกใช้ข้อความที่เหมาะสมกับบทบาทและสถานการณ์ เป็นการเรียนรู้ความหมายของสำนวนภาษาในรูปแบบต่าง ๆ ด้วย

2.9.3.4 การจัดการสอนต้องให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกการใช้ภาษามาก ๆ การที่ผู้เรียนจะสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้นั้น นอกจากผู้เรียนต้องทำกิจกรรมการใช้ภาษา ดังกล่าวแล้ว ยังต้องมีโอกาสได้ทำกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

2.9.3.5 การจัดการสอนตามแนวการสอนนี้ จะเน้นความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา (fluency) เป็นสิ่งสำคัญ คือภาษาที่ใช้อาจไม่ถูกต้องนัก แต่สื่อความหมายได้จัดว่าประสบความสำเร็จในการสื่อสาร ดังนั้นในการสอน ผู้สอนจึงไม่ควรแก้ไขข้อผิดพลาดของผู้เรียนทุกครั้ง ควรแก้ไขเฉพาะที่จำเป็น เช่น ข้อผิดพลาดที่ทำให้เกิดการเข้าใจผิดหรือข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นซ้ำบ่อย ๆ เพราะอาจทำให้ผู้เรียนขาดความมั่นใจ และไม่กล้าใช้ภาษาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

2.9.3.6 การจัดการสอนจะ เน้นหน้าที่ของภาษามากกว่ารูปของภาษา จะสอนหน้าที่ของภาษาในประโยค หรือข้อความนั้น ๆ ก่อน จึงจะสอนรูปของภาษาที่ปรากฏในประโยคนั้น ๆ ผู้สอนจะต้องสอนให้ผู้เรียนเข้าใจ และมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างรูปของภาษา และหน้าที่ของภาษาว่า ในแต่ละหน้าที่ของภาษาอาจมีรูปของภาษามากกว่าหนึ่งรูปแบบที่ผู้เรียนจะเลือกนำมาใช้ได้ และแต่ละรูปของภาษาอาจนำไปใช้เพื่อสนองความต้องการหลายอย่าง หรือในหลายหน้าที่ได้ (Freeman 1986: 134)

2.9.4 ขั้นตอนในการดำเนินการเรียนการสอน สก็อต (Scott อ้างถึงใน Johnson and Morrow 1981: 72) กล่าวว่า การดำเนินการเรียนการสอน ตามแนวการสื่อสาร มีดังนี้

2.9.4.1 ขั้นการตั้งจุดประสงค์ (Setting objectives)

จะเป็นการเน้นการสื่อความหมายทางภาษาให้ถูกต้องเหมาะสม

2.9.4.2 ขั้นดำเนินการสอน (Presentation) เป็นการ

เสนอเนื้อหาหรือสถานการณ์ที่จะสื่อความหมาย และ เนื้อหาทางด้านไวยากรณ์ มีคำศัพท์ รูปแบบทางภาษาของเนื้อหาที่จะใช้ในการสื่อความหมาย ให้ผู้เรียนรู้ว่าในสถานการณ์เช่นที่ว่านี้ จะใช้รูปแบบภาษาใด ได้อย่างไร และมีความหมายอย่างไร

2.9.4.3 ขั้นการฝึก (Practice) เป็นการฝึกเกี่ยวกับ

การใช้รูปแบบทางภาษาในสถานการณ์ที่ผู้สอนสร้างขึ้นให้เหมือนจริง เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความหมายและวิธีการใช้รูปแบบภาษา จดจำรูปแบบภาษาได้ อาจให้ผู้เรียนพูดตามทั้งชั้น หรือเป็นรายบุคคล จับคู่ เป็นกลุ่มใหญ่ โดยให้ผลัดกันถามตอบ

2.9.4.4 ขั้นการถ่ายโอน (Transfer) เป็นการเลือก

ฝึกการใช้ภาษา โดยมีผู้สอนเป็นผู้ช่วยเหลือ อาจให้ผู้เรียนได้ฝึกเป็นคู่ หรือเป็นกลุ่มโดยใช้รูปแบบภาษาที่เรียนมาได้อย่างเสรี และใช้ภาษาในช่วงที่นานกว่าเดิม การฝึกอาจอยู่ในรูปของกิจกรรมต่าง ๆ เช่น บทบาทสมมุติ เกม เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาในสถานการณ์ที่เหมือนจริงมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม เกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการเรียนการสอนนี้ สุมิตรา อังวัฒนกุล (2532: 85-87) สรุปได้เป็น 3 ขั้นตอนคือ

ก. ขั้นการนำเสนอเนื้อหา (Presentation) เป็นการให้ผู้เรียนได้

เรียนรู้ และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย และวิธีการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการเรียนรู้กฎของภาษา ในการสอนผู้สอนต้องอธิบาย (Explanation) และแสดงให้ผู้เรียนเห็นว่าเนื้อหาภาษานั้นมีรูปแบบ วิธีการใช้ และมีความหมายอย่างไร

ข. ขั้นการฝึก (Practice/Controlled practice) เป็นการ

ให้ผู้เรียนฝึกใช้ภาษาที่เพิ่ง เรียนรู้ใหม่ในลักษณะของการฝึกแบบควบคุม เป็นแบบฝึกซ้ำ ๆ

(Repetition drill) หรือการฝึกแบบกลไก (Mechanical drill) คือ ฝึกซ้ำ ๆ ตามตัวอย่าง จนกระทั่งสามารถจดจำ และใช้รูปแบบภาษานั้นได้ เน้นความถูกต้องของรูปแบบภาษา เป็นสำคัญ

ค. ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production/Free practice) เป็นการให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะแนวทางเท่านั้น อาจเป็นการฝึกในรูปการทำกิจกรรมแบบต่าง ๆ โดยผู้สอนเป็นผู้เริ่มต้นกิจกรรมมาให้คำแนะนำ เมื่อผู้เรียนมีปัญหาและให้ข้อมูลย้อนกลับหรือทำประเมินผลการทำกิจกรรมในภายหลัง

2.9.5 กลวิธีในการสอน ในการดำเนินการสอนตามแนวการสื่อสารนี้ ผู้สอนอาจเลือกใช้กลวิธีต่าง ๆ ได้ดังนี้

2.9.5.1 การใช้สื่อที่เป็นของจริง (Authentic Materials) เป็นการนำรูปแบบการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นจริงในชีวิตประจำวัน เช่น ข่าว หรือข้อความในหนังสือพิมพ์ เมนูอาหาร การพึ่งพยากรณ์อากาศจากวิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนภาษาอย่างเป็นธรรมชาติเหมือนอย่างที่จะต้องไปพบในชีวิตจริง

2.9.5.2 การเรียงลำดับประโยคที่สับสนให้เป็นข้อความที่ต่อเนื่องกัน (Scrambled sentences) กำหนดข้อความที่เรียงประโยคไว้อย่างสับสนให้ผู้เรียนเรียงเรียงประโยคใหม่ให้เป็นข้อความที่ต่อเนื่องกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับความต่อเนื่อง (cohesion) และความสอดคล้อง (coherence) โดยต้องรู้การอ้างอิงย้อนหลังที่จะนำมาเป็นแนวในการเชื่อมข้อความให้ต่อเนื่องกัน ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนเรียงเรียงประโยคในบทสนทนาใหม่ให้ถูกต้อง หรือให้จัดชุดภาพให้เป็นเรื่องราวและเขียนประโยคประกอบเรื่องขึ้น

2.9.5.3 เกมทางภาษา (Language game) เป็นกลวิธีที่นำมาใช้ในการสอนตามแนวการสื่อสารมาก เนื่องจากมีลักษณะสำคัญในด้านการสื่อสาร 3 อย่าง คือ มีความแตกต่างด้านข้อมูลของผู้เล่น (ผู้เรียน) มีโอกาสได้เลือก และมีข้อมูลย้อนกลับจากผู้เล่นในกลุ่ม การให้ผู้เรียนได้เล่นเกมในกลุ่มจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการฝึกการสื่อสารมากขึ้น

2.9.5.4 ภาพชุดเรื่องราว (Picture Strip Story) เป็นกลวิธีหนึ่งที่มีลักษณะสำคัญในด้านการสื่อสารครบทั้ง 3 ข้อ โดยที่ครูจะให้ภาพชุดที่ต่อกันเป็นเรื่องราวให้ผู้เรียนคนที่หนึ่ง เปิดตาให้เพื่อน ๆ ดูทีละภาพและทายว่าภาพต่อไปจะเป็นอย่างไร ดังนั้นในการดำเนินกิจกรรมจะมีความแตกต่างระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ผู้ที่ไม่เห็นภาพจะเลือกทายได้

ว่าต่อไปจะเป็นอย่างไร และได้รับข้อมูลย้อนกลับว่าใช่หรือไม่ ทั้ง 2 ฝ่ายจะมีโอกาสได้ฝึกใช้ภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็น

2.9.5.5 บทบาทสมมติ (Role Play) เป็นกลวิธีที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกสนทนาหรือใช้ภาษาในการสื่อสาร ตามบทบาทที่ได้รับในสถานการณ์ต่าง ๆ กัน อาจเป็นบทบาทสมมติที่ผู้สอนเตรียมบทในการพูดให้ หรือเป็นบทบาทสมมติที่ผู้เรียนต้องใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่เลือกใช้ภาษา หรือประโยคที่จะโต้ตอบในสถานการณ์ที่กำหนดให้ด้วยตัวเอง (Freeman 1986: 135-138)

2.9.6 การวัดและประเมินผล การสอนตามแนวการสอนสื่อสาร จะวัดและประเมินความรู้ความสามารถของผู้เรียนที่ต่างไปจากเดิมซึ่งเคยเป็นการวัดความรู้ทางด้านไวยากรณ์เป็นจุดย่อย ๆ (discrete point) เป็นการวัดความรู้ความสามารถในการนำความรู้ด้านภาษาไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม คล่องแคล่ว ในลักษณะภาพรวม (global หรือ intergrate test) ข้อทดสอบจะไม่ถามความรู้ทางไวยากรณ์เป็นข้อย่อย แต่จะเป็นการให้ผู้เรียนเลือกใช้ประโยคต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับข้อความบทสนทนา ตลอดจนบริบทที่กำหนดให้ การที่ผู้เรียนจะตอบโดยการพูดหรือการเขียนให้ถูกต้องนั้น ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ด้านไวยากรณ์ สถานการณ์ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับ-ส่งสาร เป็นต้น เสียก่อน จึงจะตอบได้ถูกต้อง อย่างไรก็ตาม การให้คะแนนจะพิจารณาถึงความสมบูรณ์ของความหมายที่ส่งมากับประโยคนั้นๆ ก่อนพิจารณาถึงความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ และหากเป็นการพูดจะพิจารณาความคล่องแคล่วในการโต้ตอบเป็นจุดสำคัญด้วย

2.9.7 ข้อดีและข้อเสียของการสอน สุมิตรา อังวัฒนกุล (2531: 90) กล่าวถึงข้อดี ข้อเสีย ของการสอนตามแนวการสอนสื่อสาร ดังนี้

2.9.7.1 ข้อดี

2.9.7.1.1 เป็นวิธีสอนที่สอดคล้องกับเป้าหมายของการเรียนภาษา คือมุ่งให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้เหมาะสมกับสถานการณ์ในชีวิตจริง

2.9.7.1.2 เป็นวิธีสอนที่เน้นการจัดกิจกรรมทำให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษา ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกฝนภาษา เพื่อสื่อความหมายในสถานการณ์ต่าง ๆ ฝึกใช้ความคิดและมีความกล้าในการใช้ภาษา ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการใช้ภาษา

2.9.7.1.3 ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นคู่ และเป็นกลุ่มรู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีวินัย และความรับผิดชอบ

2.9.7.1.4 ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาด้วยความสนุกสนานจากกิจกรรมต่าง ๆ ได้ดีขึ้น มองเห็นภาพแนวทางที่จะนำภาษาไปใช้ในสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวันได้

2.9.7.2 ข้อเสีย

2.9.7.2.1 วิธีสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารนี้ ต้องการผู้สอนที่มีความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่นความรู้ ความเข้าใจด้านภาษาศาสตร์ สังคม การจัดกิจกรรมและการสร้างสถานการณ์ในห้อง เรียนให้เหมือนจริง

2.9.7.2.2 การสอนตามแนวนี้จะใช้เวลาในการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้การใช้ภาษาด้วยตัวเองค่อนข้างมาก

2.10 การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (Concentrated Language Encounters หรือ CLE)

วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ (Concentrated Language Encounters หรือ CLE) ได้รับการพัฒนามาจากนักภาษาศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญทางการอ่าน และครูผู้สอนภาษาหลายคน อาทิเช่น เกรย์ (Gray) วอล์คเกอร์ (Walker) และ ดอร์ (Door) จากประเทศออสเตรเลีย

เมื่อต้นปี ค.ศ.1960 ได้เริ่มมีการทดลองวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ในโครงการ เทรเกอร์ พาร์ค (Trager Park Project) กับนักเรียนพื้นเมืองชาวออสเตรเลีย เป็นครั้งแรกที่โรงเรียนเทรเกอร์ พาร์ค (Trager Park School) รัฐนอร์ทเทิร์น เทร์ริทอรี (Northern Territory)

ในประเทศไทย ได้มีการทดลองวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเป็นครั้งแรกในวิชาภาษาอังกฤษกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และปีที่ 5 ที่โรงเรียนประถมนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในเดือนสิงหาคม พ.ศ.2527 ผลการทดลองสอนพบว่า นักเรียนสามารถอ่าน เขียน และพัฒนาทักษะการฟังและการพูดได้ดีในระยะเวลาเพียง 20 คาบเรียน (คาบละ 20 นาที) หนังสือที่เลือกมาใช้ในการทดลองคือ "A Little Red Hen" ซึ่งพบว่า มีระดับค่อนข้างยากสำหรับเด็กเริ่มเรียน แต่นักเรียนมีความสนใจในการอ่านมากขึ้นจนเห็นได้ชัด แม้จะผ่านการเรียนมาเป็นเวลานานแล้วก็ตาม นักเรียนยังสามารถจำคำศัพท์ คำพูด บทสนทนา จากหนังสือได้ การทดลองและวิจัยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิชา

ภาษาอังกฤษ ยังคงดำเนินต่อมาโดยการใช้หนังสืออ่านประเภทต่าง ๆ กัน ผลของการเรียนการสอนอยู่ในเกณฑ์เป็นที่น่าพอใจตลอดมา

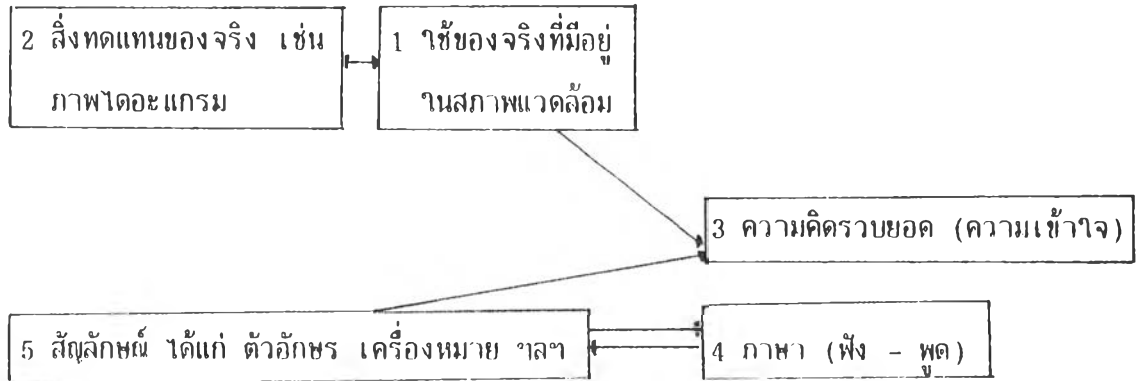
2.10.1 แนวคิดพื้นฐาน หลักการและแนวทฤษฎีของวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ได้แนวทฤษฎีในการสอนภาษาจากหลายทฤษฎี ดังนี้

2.10.1.1 แนวทฤษฎีการสอนแบบสื่อสาร

(Communicative Approach) แนวทฤษฎีการสอนแบบนี้จะเน้นการใช้ภาษาของผู้เรียนเป็นหลัก โดยอาศัยหลักการของภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistics) ซึ่งว่าด้วยเนื้อหาบริบท (context) ภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในแต่ละชุมชนที่อาจใช้ผิดแผกแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม กระบวนการสอนตามแนวทฤษฎีนี้ จะเน้นปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษาระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนเป็นสำคัญ การกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกอยากแสดงออกทางภาษาหรือการทดลองการใช้ภาษา เพื่อสื่อความหมายด้วยตนเองทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ย่อมจะทำให้การพัฒนาภาษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปอย่าง เป็นธรรมชาติได้ เนื้อหาที่จัดขึ้นเป็นบทเรียนจึงควรเน้นบริบท ทางภาษาที่มีความหมายแก่ผู้เรียน ตามหลักการใช้ภาษาในสังคมในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมตามกาลเทศะ ผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีโอกาสแสดงออกทางภาษาในลักษณะปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้เรียน เพื่อให้ฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาได้อย่าง เป็นธรรมชาติ ผู้สอนจะมีหน้าที่คอยช่วยเหลือ แนะนำ และแก้ไข การใช้ภาษาที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน กิจกรรมดังกล่าว ได้แก่ การทำงานกลุ่มย่อยเพื่อการอ่านร่วมกัน การเขียนเรื่องร่วมกัน การโต้ตอบในการฟัง-พูดร่วมกัน

2.10.1.2 แนวทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ (Natural Approach) ทฤษฎีการสอนแบบนี้ จะเน้นการให้ปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจได้แก่ผู้เรียน (Comprehensible Input) โดยใช้กระบวนการเรียนการสอน (Process) ที่เหมาะสมกับการรับรู้ทางภาษาของผู้เรียน (Language Acquisition) เป็นหลัก ผลของการเรียนรู้ (Output) จะประสบความสำเร็จดังที่คาดหมายได้ ถ้าผู้สอนเข้าใจวิธีการให้ปัจจัยป้อนเข้าอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับผู้เรียน การให้ปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจได้แก่ผู้เรียนนั้น จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการสอนความคิดรวบยอดทางภาษาที่ถูกต้องซึ่งอาจจัดลำดับการสอนได้ ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 11 กระบวนการสอนความคิดรวบยอด

ที่มา: เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2531:11)

การใช้วัสดุของจริงที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อมตั้งแผนภูมิ เช่น วัตถุต่างๆ ที่ผู้เรียนเคยเห็นเคยพบ และเคยใช้ในชีวิตประจำวันจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ และได้รับความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของสิ่งนั้น ๆ ได้อย่างรวดเร็ว

2.10.1.3 ทฤษฎีการสอนอ่าน ซึ่งยึดหลักการทางภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา (Psycholinguistics) โดยเน้นกระบวนการอ่านของมนุษย์เป็นสำคัญ ตามคำจำกัดความของการอ่านตามทฤษฎีดังกล่าวนั้น การอ่านคือ การสร้างความหมายจากสัญลักษณ์ โดยผ่านกระบวนการทางความคิด วิธีการสอนและ เทคนิคการสอนที่จะใช้ในการสอนอ่าน จึงจำเป็นต้องพิจารณาหลักการและทฤษฎีดังกล่าว เพื่อการเรียนรู้การอ่านที่ถูกต้องและเป็นไปโดยธรรมชาติได้ นักภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา มิได้มองการอ่านเพียงการแสวงหาความหมายเพื่อความเข้าใจสัญลักษณ์หรือตัวอักษรเพียงอย่างเดียว แต่คำนึงถึงหลักการทางจิตวิทยาในการรับรู้ การอ่าน การถ่ายโยง ความคิด รวบยอดรวมทั้งองค์ประกอบอื่น ๆ ที่จะช่วยให้การอ่านสมบูรณ์ เช่น ความสนใจ ประสบการณ์เดิม และการระลึกสิ่งที่อ่านได้

2.10.2 จุดมุ่งหมาย การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีจุดมุ่งหมายทั่วไปดังนี้คือ มุ่งให้ผู้เรียนสามารถอ่าน ฟัง พูด และ เขียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอในการสื่อสารทางภาษาในชีวิตประจำวัน

จุดมุ่งหมายเฉพาะอย่าง เมื่อจบหน่วยการเรียนรู้หนึ่ง ๆ ผู้เรียน
จะสามารถ

- 2.10.2.1 เล่าเรื่อง ลำดับเรื่อง และบอกความหมายของ
คำทุกคำในบริบทต่าง ๆ ของหน่วยการเรียนรู้ได้
- 2.10.2.2 อ่านออกเสียงคำทุกคำในหน่วยการเรียนรู้ได้
- 2.10.2.3 พูดตอบโต้ แสดงความคิดเห็น และสรุปความมาให้
เป็นที่เข้าใจได้
- 2.10.2.4 เขียนสะกดคำและประโยคต่าง ๆ ที่มักเรียน
เรียนรู้จากหน่วยการเรียนรู้ได้
- 2.10.2.5 แต่งประโยคเป็นคำพูด และ เขียนเป็นตัวอักษร
ได้ถูกต้องให้เป็นที่เข้าใจได้
- 2.10.2.6 บอกความหมายและ เขียนสัญลักษณ์ของ เครื่องหมาย
วรรคตอนได้
- 2.10.2.7 สื่อความหมายของภาษาทางกายและอารมณ์หรือ
ทางวาจาและสีหน้าท่าทางได้ เช่น การแสดงบทบาทสมมติ วาดภาพประกอบเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจได้
- 2.10.2.8 ร่วมมือกับเพื่อนและช่วยเหลือแบ่งปันกัน ในการ
ทำงานร่วมกันได้
- 2.10.3 ลักษณะสำคัญ ลักษณะสำคัญของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์
ภาษา มีดังนี้
- 2.10.3.1 เน้นการพัฒนาภาษาในบริบทที่เป็นไปตามการ
รับรู้โดยธรรมชาติ โดยการพัฒนาความหมายรวมของภาษาไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษา
- 2.10.3.2 เน้นการอ่านเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทักษะ
ทางภาษาไปสู่การพัฒนาทักษะอื่น ๆ เช่น การฟัง การพูด และการเขียน ในลักษณะทักษะสัมพันธ์
หรือบูรณาการตามหลักการสอนเพื่อการสื่อสาร
- 2.10.3.3 เน้นปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนในขณะที่ทำกิจกรรม
ร่วมกัน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในทักษะสัมพันธ์ต่าง ๆ ได้อย่าง เป็นธรรมชาติ
และ เกิดความคล่องตัวและมีความชำนาญในการใช้ภาษาจนถึงขั้นประยุกต์ใช้ได้

2.10.3.4 เน้นการเรียนรู้ในทฤษฎีมานุษยนิยม และทฤษฎี การเรียนแบบรู้อุป (Mastery learning) ที่เน้นศักยภาพของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ

2.10.4 ขั้นตอนในการดำเนินการเรียนการสอน การสอนแบบมุ่ง ประสบการณ์ภาษามีขั้นตอนการสอนดังนี้

2.10.4.1 ขั้นผู้สอนอ่านเรื่องให้ผู้เรียนฟัง โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่อง และสังเกตว่าผู้เรียนสามารถตอบคำถาม ผู้สอนง่าย ๆ ได้ว่าเรื่องเกี่ยวกับอะไร ที่ไหน อย่างไร เป็นต้น

2.10.4.2 ขั้นผู้เรียนเล่าเรื่อง ลำดับเรื่อง สทนาหรือ อภิปรายเกี่ยวกับเรื่อง อ่านออกเสียง และ เล่นบทบาทสมมติ เพื่อฝึกการระลึกเรื่องที่อ่านได้ และ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายในรายละเอียดของเรื่องได้ กระบวนการเรียนการสอนใน ขั้นนี้ผู้สอนอาจดำเนินการสอนต่อเนื่องจากขั้นตอนที่ 1 ได้ทันทีที่ถ้าเวลาในคาบเรียนยังมีอยู่ หรือผู้เรียนยังไม่แสดงความรู้สึกเบื่อหน่ายหรือล้าเสียก่อน ในขั้นนี้ ผู้สอนจะสังเกตความถูกต้อง จากการเล่นเรื่องย้อนกลับของนักเรียน การลำดับเรื่องและการสื่อความเข้าใจเนื้อเรื่องจาก การแสดงบทบาทสมมติ

2.10.4.3 ขั้นเขียนเรื่องร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เพื่อฝึกการระลึกสิ่งที่อ่านได้ เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักตัวอักษรที่ชี้แทนความหมายของคำต่าง ๆ ที่เคย เรียนรู้มาแล้วในขั้นตอนที่ 1 และ 2 เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจลีลาของการเขียนตัวอักษรและความสัมพันธ์ของเสียงกับตัวอักษรนี้ เพื่อให้ผู้เรียนสื่อความหมายของภาษาที่เขียนได้ เพื่อให้ ผู้เรียนมีโอกาสแสดงความคิดสร้างสรรค์ และใช้จินตนาการในการสื่อความหมาย ผู้สอนจะ สังเกตดูการบอก ลำดับเรื่องของผู้เรียน การอ่านออกเสียงคำและประโยคต่าง ๆ และการ จำคำในประโยคต่าง ๆ

2.10.4.4 ขั้นให้ผู้เรียนทำหนังสือเล่มใหญ่ เพื่อให้ผู้เรียน ได้ฝึกอ่านออกเสียง และแสดงออกถึงความเข้าใจความหมายของคำและ ประโยคของเรื่องที่อ่านได้

2.10.5 กลวิธีในการสอน การสอนแบบนี้กลวิธีสอนจะปรากฏอยู่ใน ขั้นตอนการสอน เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การอภิปราย การเล่นเกม การเขียนตามคำบอก เป็นต้น

2.10.6 การวัดและประเมินผล ผู้สอนสามารถประเมินพฤติกรรม ของผู้เรียน ที่เกิดขึ้นระหว่างกระบวนการเรียนการสอน ได้ดังนี้

- 2.10.6.1 การเล่าเรื่องย้อนกลับ หลังจากฟังผู้สอนจบแล้ว (recall)
- 2.10.6.2 การสื่อความเข้าใจเนื้อเรื่อง โดยการแสดงบทบาทสมมติและการวาดภาพประกอบเรื่อง (communication)
- 2.10.6.3 การบอกลำดับ ก่อน-หลังของเรื่อง ในขณะที่ผู้เรียนร่วมกันเขียนเรื่องในขั้นที่ 3 (ordering)
- 2.10.6.4 การออกเสียงคำต่าง ๆ (ระหว่างการเล่าเรื่องย้อนกลับและ เล่นเกม)
- 2.10.6.5 การเรียงคำเป็นประโยค (จากการเล่นเกม)
- 2.10.6.6 การสะกดคำและการแต่งประโยค (ระยะหนึ่งหลังการเรียนด้วยวิธี CLF)
- 2.10.6.7 ความร่วมมือของนักเรียนและความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานกลุ่ม แบบประชาธิปไตย
- 2.10.6.8 ความสนใจของผู้เรียนเกี่ยวกับการอ่าน (สังเกตจากการนำหนังสือไปศึกษาด้วยตนเองเมื่อมีเวลาว่าง)
- วิธีประเมิน ใช้การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในขณะที่เรียนทั้ง 6 ประการข้างต้น
- 2.10.7 ข้อดีและข้อเสียของการสอน การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีข้อดี-ข้อเสียดังนี้
- 2.10.7.1 ข้อดี มีดังนี้
- 2.10.7.1.1 ผู้เรียนได้รับความสนุกสนานจากกิจกรรมการเรียนการสอนทุกขั้นตอนและจะรักการอ่านมากขึ้น เช่น การฟังนิทาน การเล่นเกม บทบาทสมมติ การวาดภาพ การเล่นเกม
- 2.10.7.1.2 ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะทางภาษาอย่างเป็นธรรมชาติโดยเน้นความเข้าใจความหมายหรือความคิดรวบยอดของภาษาก่อนจะเข้าใจเสียงและสัญลักษณ์ ในลักษณะบูรณาการ เช่นในขั้นตอนที่ 1, 2 และ 3 เป็นต้น
- 2.10.7.1.3 ผู้เรียนมีโอกาสฝึกการใช้ภาษาในทักษะต่าง ๆ ในลักษณะบูรณาการตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 ถึงขั้นตอนสุดท้าย โดยกิจกรรมต่าง ๆ

ที่เน้นปฏิสัมพันธ์ทางภาษาเป็นหลัก การซักถาม การโต้ตอบ การเล่าเรื่องกลับ การเขียนเรื่องร่วมกัน การเล่นเกมบัตรคำต่าง ๆ

2.10.7.1.4 ผู้เรียนจะมีโอกาสได้คุ้นเคยกับกระบวนการอ่านที่ถูกต้องและเหมาะสมกับการรับรู้ของมนุษย์อันประกอบด้วยองค์ประกอบหลายประการ เช่น ความสนใจ การใช้ประสบการณ์เดิม และการระลึกละเอียดที่อ่านได้ กระบวนการอ่านดังกล่าวจะจัดไว้ในขั้นตอนทั้ง 5 ขั้น อย่างสอดคล้องกัน

2.10.7.1.5 ผู้เรียนมีโอกาสได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น และได้ฝึกการใช้ประชาธิปไตย การวางแผนงาน การยอมรับฟังความคิดเห็น และความรับผิดชอบบนหน้าที่การงาน เช่น ในขั้นตอนที่ 3, 4 และ 5

2.10.7.1.6 วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจะ เน้นการ เรียนรู้ในทฤษฎีมนุษยนิยม โดยถือศักยภาพของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ ผู้เรียนมีโอกาสแสดงความสามารถเฉพาะด้าน และ เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้ในหลายรูปแบบ เช่น การแสดงบทบาทสมมติ (ความเป็นนักแสดง) การวาดภาพ (ศิลป์) เป็นต้น

2.10.7.1.7 ผู้สอนสามารถให้การสอนซ่อมเสริมได้กับผู้เรียนหลายกลุ่มในขณะเดียวกันตามระดับความสามารถโดยเฉพาะขั้นตอนที่ 4 และ 5

2.10.7.1.8 ผู้เรียนจะคุ้นเคยกับการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงานร่วมกันจากกระบวนการเรียนการสอน อันจะ เสริมสร้างคุณธรรมประจำใจและลักษณะนิสัยที่ดีแก่เด็กในสังคมต่อไป (เสาวลักษณ์ รัตนาวิทย์ 2532: 19-29)

2.10.7.2 ข้อเสีย ที่อาจเกิดขึ้น มีดังนี้

2.10.7.2.1 ไม่สามารถจำกัดขอบเขตของคำศัพท์ และลำดับความยากง่ายของ โครงสร้างทาง ไวยากรณ์

2.10.7.2.2 ถ้าใช้การสอนนี้ติดต่อกันเป็นเวลานาน ความสนใจของผู้เรียนอาจลดลง

จากข้อมูลเกี่ยวกับที่มาของแนวคิดในการสอนภาษา และวิธีสอนภาษาแบบต่าง ๆ สามารถสรุปความสัมพันธ์ และ ประเด็นสำคัญในรูปของ ตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 1 สรุปรายละเอียดวิธีสอนแบบต่าง ๆ

วิธีสอน/ผู้พัฒนา/ค.ศ.	เป้าหมาย	ทฤษฎี/แนวคิดพื้นฐาน	จุดเน้นของกระบวนการสอน	ข้อดี	ข้อเสีย
1. วิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปล (Grammar - Translation) ค.ศ.1840-1940	1. พัฒนาความรู้ด้านตรรกวิทยา 2. ให้ผู้เรียนอ่านเขียนแปลภาษาแม่เป็นภาษาเป้าหมายได้ และแปลภาษาเป้าหมายเป็นภาษาแม่ได้	1. Faculty Psychology 2. Tradition Approach	1. เน้นการสอนอ่าน-เขียน 2. เน้นการสอนไวยากรณ์ กฎเกณฑ์ โครงสร้างของภาษา 3. ใช้ภาษาแม่ของผู้เรียน ครุเป็นศูนย์กลาง 4. เน้นความถูกต้องของภาษาที่ใช้	1. ผู้เรียนมีทักษะในการอ่าน + การเขียน 2. ผู้เรียนมีความรู้ด้านไวยากรณ์ กฎเกณฑ์ดี 3. ผู้เรียนเรียนรู้ได้เร็ว	1. ผู้เรียนไม่มีทักษะการฟัง-พูด 2. ผู้เรียนนำความรู้ในชีวิตจริงมาใช้ 3. ผู้เรียนไม่ได้ออกกิจกรรม
2. วิธีสอนแบบตรง (Direct Method) ค.ศ.19	1. ให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะในการพูดนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	1. ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม/ ทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ 2. แนวคิดในการสอนภาษากลุ่มประจักษ์นิยม	1. สอนทั้ง 4 ทักษะ เน้นการพูด 2. ไม่เน้นไวยากรณ์ กฎเกณฑ์ของภาษา 3. ใช้ภาษาเป้าหมายในการเรียน	1. ผู้เรียนมีทักษะในการฟัง-พูด 2. ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรมการสื่อสาร 3. ผู้เรียนคุ้นเคยกับภาษาเป้าหมาย	1. ผู้เรียนต้องใช้ชีวิตในการเรียนรู้ 2. ผู้สอนต้องมีความสามารถดี 3. ผู้เรียนมีทักษะกเขียนน้อย

วิธีสอน/ผู้พัฒนา/ค.ศ. ;	เป้าหมาย ;	ทฤษฎี/แนวคิดพื้นฐาน ;	จุดเน้นของกระบวนการสอน ;	ข้อดี ;	ข้อเสีย ;
3. วิธีสอนแบบฟัง-พูด (Audio-lingual) 1950 ระหว่าง สงครามโลกครั้งที่ 2	ให้ผู้เรียนมีทักษะในการฟัง-พูด	1. ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม 2. แนวคิดในการสอนภาษา กลุ่มประจักษ์นิยม 3. การพูดต้องมาก่อนการอ่านและการเขียน	1. เน้นทักษะการฟัง-พูด อ่าน เขียน ตามลำดับ 2. ผู้สอนเป็นต้นแบบให้ผู้เรียนเลียนแบบ 3. ใช้การฝึกซ้ำ ๆ จนเกิดความเคยชิน หรือเป็นนิสัย 4. เน้นความถูกต้องของภาษา 5. ใช้ห้องปฏิบัติการภาษา	1. ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการฟัง-พูด 2. ผู้เรียนได้ฝึกการใช้โครงสร้างกฎเกณฑ์มาก	1. สิ่งที่ทำให้ผู้เรียนไม่มีความหมายในการนำไปใช้ 2. ผู้เรียนนำความเข้าใจในการสื่อสารจริง ๆ ไม่ได้
4. วิธีสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบ ความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Code Learning Theory)	ให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาจากการทำความเข้าใจจากกฎ-เกณฑ์ของภาษา ให้เข้าใจก่อนฝึกการนำไปใช้	1. ทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ 2. ทฤษฎีภาษาศาสตร์แนว วายากรณ์ปริวรรต	1. ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความเข้าใจ 2. ให้มีโอกาสฝึกการใช้ภาษาในสถานการณ์ที่ใกล้ความจริง 3. เนื้อหาที่นำเสนอจะ เรียงลำดับ จากง่าย ---> ยาก 4. สอนทักษะทั้ง 4 แต่ไม่จำเป็นต้องเริ่มจากการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน 5. การแก้ไขข้อผิดพลาดไม่จำเป็นต้องทำทันที	1. ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 2. ผู้เรียนเข้าใจกฎเกณฑ์ภาษาก่อนใช้ ทำให้มีความมั่นใจมากขึ้น 3. ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทั้ง 4	1. ผู้เรียนต้องมีระดับสติปัญญาดี 2. ผู้เรียนอาจใช้ผิดพลาด 3. ผู้เรียนอาจสะสมผิดพลาดที่ไม่ได้ติดตัวไป

วิธีสอน/ผู้พัฒนา/ค.ศ.	เป้าหมาย	ทฤษฎี/แนวคิดพื้นฐาน	จุดเน้นของกระบวนการสอน	ข้อดี	ข้อเสีย
5. วิธีสอนแบบการ โต้ตอบด้วยท่าทาง (The Total Physical Response) 1920	1. ให้ผู้เรียนเรียนรู้ ภาษาจากการฟัง และใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกาย โต้ตอบ เพื่อแสดง ความเข้าใจ	1. Trace Theory 2. กระบวนการเรียนรู้ภาษา แบบธรรมชาติ 3. แนวคิดในการสอนภาษา เชิงมานุษยนิยม	1. เน้นการสอนพูดมากกว่าการ- เขียน 2. ผู้เรียนโต้ตอบสิ่งที่ครูสอนด้วย การเคลื่อนไหวร่างกาย 3. ไม่บังคับให้ผู้เรียนได้พูดจนกว่า จะมีความพร้อม 4. ผู้สอนใช้ประโยคคำสั่งใน การสอน และแสดงให้ดูก่อน ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการออกคำสั่ง และการเคลื่อนไหวร่างกาย	1. ผู้เรียนมีทักษะในการ ฟังและพูด 2. ผู้เรียนเรียนด้วยความ สบายใจ 3. เหมาะกับผู้เรียนใน ระดับต้น 4. ผู้เรียนมีประสบการณ์ ตรงจากการปฏิบัติ และมีข้อผิดพลาดน้อย	1. ผู้เรียนขาดทักษะ การอ่าน & เขียน 2. โครงสร้างที่ซับซ้อน จะใช้ไม่ได้ 3. ใช้ได้เพียงระยะ ระดับต้น
6. วิธีสอนแบบกลุ่ม สัมพันธ์ (Community Language Learning) เคอร์รีนเป็นผู้พัฒนา	ให้ผู้เรียนเรียนรู้ ภาษาจากการ แนะนำของผู้สอน และการช่วยเหลือ ภายในกลุ่ม	1. โรเจอร์เรียน (Rogerian) 2. แนวคิดในการสอนภาษา เชิงมานุษยนิยม	1. ผู้สอนเป็นผู้แปลภาษาเป้าหมายที่ ผู้เรียนต้องการพูดให้นักเรียน พูดตาม 2. ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการ เรียน 3. ผู้เรียนเรียนรู้จากการฟังครู และคนอื่น ๆ ในกลุ่ม 4. มีการบันทึกบทสนทนาของผู้เรียน และนำมาถอดเป็นภาษาเขียน	1. ผู้เรียนได้เรียนทักษะ ทั้ง 4 ไปพร้อมกัน 2. ผู้เรียนมีความสัมพันธ์ ที่ดีภายในกลุ่ม 3. ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการ เรียน	1. ใช้ได้กับกลุ่มเล็ก 2. ควบคุมเนื้อหาได้ หลักสูตรไม่ได้ 3. ผู้สอนต้องมีความ ความสามารถสูง

วิธีสอน/ผู้พัฒนา/ค.ศ.	เป้าหมาย	ทฤษฎี/แนวคิดพื้นฐาน	จุดเน้นของกระบวนการสอน	ข้อดี	ข้อเสีย
7. วิธีสอนแบบเงียบ (Silent Way) แกตเตนโญ พัฒนา ขึ้นในปี ค.ศ.1974	ให้ผู้เรียนได้ใช้ กระบวนการคิดภายใน สมอง สรุบบทเรียน จากสิ่งที่ผู้สอนแสดงให้ ดูจนเกิดการเรียนรู้ ภาษาด้วยตนเอง โดย ที่ผู้สอนใช้คำพูดใน การสอนให้น้อยที่สุด	1. ทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ 2. แนวคิดของบรูเนอร์	1. ให้ผู้เรียนมีทักษะในการพูด การออกเสียงที่ถูกต้อง 2. อุปกรณ์หลักมีแท่ง ไม้สี/แผ่นภูมิ สระและพยัญชนะ /แผ่นภูมิคำ 3. ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการใช้ภาษา แบบลองผิดลองถูก	1. ผู้เรียนมีทักษะในการ พูด การออกเสียง 2. ผู้เรียนได้ใช้ความ สามารถทางสติปัญญา และความสนใจต่อสิ่ง ที่เรียนตลอดเวลา	1. ผู้เรียนขาดทักษะ การเขียน 2. ผู้เรียนจะรู้สึก 3. เรื่องที่เป็นนามธรรม จะสอนได้ยาก
8. วิธีสอนแบบชักชวน (Suggestopedia) โกลซานอฟ พัฒนาขึ้น ในปี ค.ศ.1975	ให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาที่ ใช้สื่อสารในบรรยากาศ ที่ผ่อนคลายด้วยการ แนะนำจากผู้สอน	1. ทฤษฎีจิตบำบัด 2. แนวคิดในการสอนภาษา เชิงมานุษยนิยม	1. ให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาจากการ ฟังบทสนทนาที่ผู้สอนอ่านให้ฟัง ในระดับเสียงต่าง ๆ 2. มีการจัดสภาพของห้องเรียนให้ มีบรรยากาศที่ผ่อนคลาย	1. ผู้เรียนมีทักษะในการ ฟัง และการอ่านมาก 2. ผู้เรียนได้เรียนรู้ วัฒนธรรมของเจ้าของ ภาษา 3. ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลาย และสบายใจในการ เรียน	1. ผู้เรียนจะมีทักษะ การเขียนการ 2. ไม่เน้นไวยากรณ์ 3. เหมาะกับกลุ่ม

วิธีสอน/ผู้พัฒนา/ค.ศ.	เป้าหมาย	ทฤษฎี/แนวคิดพื้นฐาน	จุดเน้นของกระบวนการสอน	ข้อดี	ข้อเสีย
9. การสอนตามแนว การสื่อสาร (Communication Approach)	ให้ผู้เรียนมีความรู้ทาง ด้านภาษาและนำไปใช้ ในการสื่อสารได้	1. ทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ 2. แนวคิดในการสอนภาษา เชิงมานุษยนิยม 3. มานุษยวิทยา และ สังคมวิทยา	1. ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกทักษะ การใช้ภาษาในสถานการณ์ ที่ใกล้เคียงความจริง 2. เน้นความคล่องแคล่วในการใช้ ภาษา (fluency) 3. เน้นการสอนหน้าที่ของภาษา มากกว่ารูปแบบของภาษา	1. ผู้เรียนมีทักษะในการ ฟัง-พูด 2. ผู้เรียนใช้ภาษาในการ สื่อสารได้ 3. ผู้เรียนมีประสบการณ์ ในการใช้ภาษา 4. ผู้เรียนเรียนรู้จากการ ฝึกใช้ภาษาและ เกิด ความสนุกในการเรียน	1. ผู้สอนจะต้องมีความ สามารถในการ ภาษาสูง มีความ พร้อมในการสอน 2. การเรียนรู้ของ ผู้เรียนจะใช้เวล นาน
10. วิธีสอนแบบมุ่ง ประสบการณ์ภาษา (Concentrated Language Encounters) วอล์คเกอร์ พัฒนา ขึ้นในปี คศ. 1960	ให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะ ทั้ง 4 จนสามารถนำไป ใช้ในการสื่อสารได้	1. แนวคิดเพื่อการสื่อสาร 2. แนวการสอนตามทฤษฎี ธรรมชาติ 3. ทฤษฎีการอ่าน 4. แนวคิดเชิงมานุษยนิยม 5. การเรียนเพื่อรู้รอบ	1. ใช้การอ่านและการฟัง เป็นจุด เริ่มต้นในการพัฒนาทักษะทาง ภาษาไปสู่การพูด และ เขียน 2. มุ่งให้ผู้เรียน เรียนรู้ภาษาตาม ทฤษฎีธรรมชาติ 3. เน้นปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียน 4. เน้นการเรียนรู้ตามศักยภาพของ ผู้เรียน 5. ฝึกการใช้ภาษาในทักษะต่าง ๆ จาก เนื้อหาเดียวกันซ้ำอีก	1. มีการพัฒนาทักษะทั้ง 4 ไปพร้อมกัน 2. ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น ตามศักยภาพของ ตัวเอง 3. ได้พัฒนาทักษะทาง ภาษาอย่างเป็น ธรรมชาติ	1. ไม่สามารถจำกัด ขอบเขตของคำศัพท์ และลำดับความย ง่ายของ โครงสร้าง ทางไวยากรณ์ 2. ถ้าใช้เวลานาน ความ สนใจอาจลดลง

จากการนำเสนอข้อความรู้เกี่ยวกับแนวคิดและวิธีสอนภาษาแบบต่าง ๆ จะเห็นได้ว่า ทั้งแนวคิดในการสอนภาษาและวิธีสอนภาษาแต่ละวิธีนั้นมีจุดเน้นที่ทำให้เกิดข้อดีข้อเสียที่ต่างกัน การนำวิธีสอนที่ต่างกันไปใช้ ย่อมทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และทักษะที่ต่างกันไปด้วย แต่เป้าหมายในการสอนภาษาต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ทางภาษา และมีทักษะในการใช้ภาษาทั้ง 4 ไปด้วยกัน ผลที่เกิดขึ้นจึงแสดงให้เห็นว่าการสอนภาษาที่เป็นอยู่ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร หรือเป็นอย่างไรที่นักภาษาศาสตร์ต้องการ ความต้องการในการแก้ไขข้อบกพร่องนี้จึงเกิดขึ้น และเป็นที่มาของแนวคิดแบบผสมผสาน

แนวคิดแบบผสมผสาน

แนวคิดแบบผสมผสานนี้ นับว่าเป็นแนวคิดที่นำสมาธิงานเชิงการนำปฏิบัติ การนำเสนอแนวคิดแบบผสมผสานจะนำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ความเป็นมาของแนวคิดแบบผสมผสาน

จากการศึกษาพบว่า มีผู้กล่าวถึงความ เป็นมาของแนวคิดแบบผสมผสานดังนี้ จีราร์ด (Girard 1986: 11) กล่าวว่า "แนวคิดแบบผสมผสานมีที่มาจาก การกระทำของนักปรัชญากลุ่มหนึ่งที่รับเอาแนวคิดในส่วนที่ตนพอใจมาจากกลุ่มแนวคิดทั้งหลายที่มี อยู่ไม่จำเพาะที่จะรับเอาแนวคิดของกลุ่มใดเพียงกลุ่มเดียว การนำคำว่า ผสมผสาน มาใช้ต่อ นี้ เป็นการใช้ในทางบวกที่แสดงถึงระดับของความสามารถในการยืดหยุ่น และการปรับสิ่งที่มีอยู่ มาใช้ร่วมกัน นั่นคือ การเปิดโอกาสให้ครูได้เลือกแนวคิด (approaches) วิธีสอน (methods) และกลวิธี (techniques) ที่เห็นว่ามีสิ่งที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของชั้นเรียน ในช่วงเวลานั้น ๆ มากที่สุดมาใช้สอนร่วมกันในการสอน และการตัดสินใจเลือกสิ่งใด ๆ นั้น เกิดจากผลของการวิเคราะห์สถานการณ์ กลวิธี และเครื่องมือที่มีอยู่อย่างจริงจัง มิใช่ได้มา ด้วยความบังเอิญ

กริตเนอร์ (Grittner 1990: 38) กล่าวว่า "การใช้วิธีสอนใดวิธีสอนหนึ่ง กับนักเรียนทุกระดับชั้นเป็นการไม่เหมาะสม ทั้งนี้เนื่องจากผู้เรียน ผู้สอน และสภาพแวดล้อม มีความแตกต่างกัน ผู้เรียนจะแตกต่างกันในด้านความสามารถ ความถนัด ภูมิหลัง ลักษณะการเรียนรู้ ตลอดจนจุดมุ่งหมายในการเรียน ผู้สอนจะมีระดับความสามารถในด้านภาษาและการสอน

ความพร้อม และ เจตคติในการสอนที่ต่างกัน และสภาพแวดล้อมของแต่ละชั้นเรียนย่อมแตกต่างกันออกไปเช่นกัน ดังนั้น ในการสอนผู้สอนจึงควรเลือกนำวิธีสอนหลาย ๆ วิธีมาใช้ร่วมกันเพื่อ

ให้ผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด

ลาโด (Lado 1988: 41) สุคาพร ลักษณินาวิน (1988: 51) และ เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2531: 22) กล่าวไว้ตรงกันว่า "วิธีสอนภาษาแต่ละวิธีที่มีผู้พัฒนาขึ้นนั้น มีลักษณะเด่น ข้อดี และข้อจำกัดที่ต่างกัน ทำให้ผู้เรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนที่ต่างกันนั้นเกิดการเรียนรู้ และมีทักษะทางด้านภาษาที่ต่างกันไปด้วย และยังไม่มียุทธวิธีสอนใด ๆ เพียงวิธีเดียวที่จะช่วยให้ผู้เรียน เกิดความรู้ความสามารถ และทักษะทางภาษาได้ครบถ้วนตามเป้าหมายที่ต้องการได้" ทำให้เกิดความคิดที่จะนำวิธีสอนแบบต่าง ๆ ที่ให้ผลต่างกันมาใช้ร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีทักษะทางภาษาได้ครอบคลุมมากขึ้น และเสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2532: 22) ได้กล่าวว่า "การนำวิธีสอนตั้งแต่ 2 วิธีขึ้นไปมาใช้ร่วมกันนี้ เกิดขึ้นในราว ค.ศ. 1970 เนื่องจากผู้สอนเห็นว่า จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทักษะที่ต้องการเน้นได้ดีขึ้น"

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าแนวคิดแบบผสมผสานมีที่มา 4 ประการคือ

- ก. มาจากนักปรัชญากลุ่มที่ยอมรับแนวคิดในส่วนที่พอใจจากทุกกลุ่มปรัชญา
- ข. มาจากข้อดี-ข้อจำกัดของแนวคิดและวิธีสอนภาษาแบบต่าง ๆ ที่มีผู้พัฒนาขึ้นใช้
- ค. มาจากการคำนึงถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษา เช่น
ตัวผู้เรียน ผู้สอน
- ง. มาจากเป้าหมายการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ และมีทักษะต่าง ๆ ในการใช้ภาษาได้เป็นอย่างดี

2. ความหมายของแนวคิดแบบผสมผสาน

จากความเป็นมาของแนวคิดแบบผสมผสานดังกล่าว มีผู้เสนอความหมายของแนวคิดแบบผสมผสานไว้ต่างกันดังนี้

กริตเนอร์ (Grittner 1990: 39) กล่าวว่า "แนวคิดแบบผสมผสาน หมายถึง แนวในการจัดการสอนที่ให้ผู้สอนได้เลือกยุทธศาสตร์การสอนอย่างมีเหตุผล โดยมีเป้าหมายว่าจะต้อง เป็นยุทธศาสตร์การสอนที่จะสามารถทำให้เกิดผลการเรียนรู้ที่ต้องการในระดับที่ผู้เรียนจะทำได้ ซึ่งในทางปฏิบัติการเลือกสิ่งที่จะนำมาใช้นี้ จะเลือกโดยพิจารณาว่า จะก่อให้เกิดผลดีต่อผู้เรียน

มาน้อยเพียงใด และไม่จำเป็นว่าการเลือกนั้นต้องเลือกสิ่งที่สุดคล้องกับทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่ง ทั้งนี้ เนื่องจากผู้เรียนที่มีระดับความสามารถที่ต่างกัน ย่อมต้องการแนวทางการสอนที่ต่างกัน ผู้สอนจึงควรเลือกนำยุทธศาสตร์ วิธีสอน และกลวิธีต่าง ๆ ที่มีอยู่มาใช้ร่วมกันโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนแต่ละระดับ"

จिरาร์ด (Girard 1986: 11) กล่าวว่า "แนวคิดแบบผสมผสาน หมายถึง แนวคิดที่เปิดโอกาสให้ผู้สอนได้เลือกแนวคิด (approach) วิธีสอน (methods) และกลวิธี (Techniques) ที่มีสิ่งที่เหมาะสมกับความต้องการของชั้นเรียนในช่วงเวลานั้น ๆ มากที่สุดมาใช้ร่วมกัน และการตัดสินใจเลือกสิ่งที่ต้องการนั้น เป็นผลจากการวิเคราะห์สถานการณ์ กลวิธี และเครื่องมือที่มีอยู่อย่างจริงจัง"

โรบินเนต (Robinet 1988: 65) กล่าวว่า "แนวคิดแบบผสมผสาน หมายถึง แนวทางการจัดการสอนที่ให้ผู้สอนได้นำวิธีสอนแบบต่าง ๆ มาใช้ร่วมกันโดยคำนึงถึงตัวผู้เรียน ตัวผู้สอน และสภาพแวดล้อมเป็นสำคัญ เนื่องจากไม่มีวิธีสอนแบบใดที่จะใช้แล้วเกิดผลดีเหมือน ๆ กันในทุกกรณี"

สุดาพร ลักษณะนิวานิน (1955: 53) กล่าวว่า "การสอนแบบผสมผสาน เป็นการนำวิธีสอนแบบต่าง ๆ มาใช้สอนร่วมกันตามขั้นตอนการสอนที่ครูฯ ใช้อยู่ โดยเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ โครงสร้าง กฎเกณฑ์ และการสื่อสารไปพร้อมกันเป็นเวลาเดียวกัน การเลือกนำวิธีสอนใด ๆ มาใช้นั้น ผู้สอนจะเป็นผู้พิจารณาโดยคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ตัวแปรเกี่ยวกับผู้เรียน ตัวแปรเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งความรู้และประสบการณ์ของผู้สอน เพื่อเลือกวิธีสอนแบบต่าง ๆ มาใช้ให้เหมาะสม"

ดังนั้น แนวคิดแบบผสมผสาน จึงหมายถึง แนวทางการจัดการสอนที่ให้ผู้สอนได้พิจารณาเลือกนำส่วนที่ดีของแนวคิดในการสอน ยุทธศาสตร์การสอน วิธีสอน กลวิธีต่าง ๆ มาใช้ร่วมกันให้สอดคล้องกับขั้นตอนการสอน และทักษะที่ต้องการ เน้น โดยไม่ติดยึดกับทฤษฎีใด ๆ แต่จะคำนึงถึงตัวผู้เรียน และบริบทของการสอนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้และทักษะทางภาษาตามความต้องการให้มากที่สุด

จากการพิจารณาความหมายของแนวคิดแบบผสมผสาน สามารถสรุปลักษณะของการจัดการสอนแบบผสมผสานได้ ดังนี้

1. ในการจัดการสอน ผู้สอนมีอิสระในการเลือกกิจกรรม/กลวิธี ตามวิธีสอนและยุทธศาสตร์การสอนแบบต่าง ๆ มาใช้ร่วมกันได้มากกว่า 1 วิธี
2. ในการเลือกกิจกรรม วิธีสอน และยุทธศาสตร์การสอนภาษาที่ใช้ นั้น จะคำนึงถึงตัวผู้เรียน และบริบทของการสอนเป็นสำคัญ
3. ในการจัดการสอน จะมุ่งถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนมากกว่ากระบวนการ
4. ในการเลือกกิจกรรม วิธีสอน จะพิจารณาจากผลที่เกิดขึ้นในการนำไปใช้ (อาจมาจากประสบการณ์การสอน หรือผลงานวิจัย) มากกว่าทฤษฎีหรือหลักการพื้นฐานของวิธีสอนนั้น

3. การนำแนวคิดแบบผสมผสานไปใช้ในการสอน

จากหลักการของแนวคิดแบบผสมผสานที่นำเสนอ มีผู้เสนอแนวทางในการนำแนวคิดแบบผสมผสานไปใช้ในการสอนดังนี้

3.1 แนวคิดของ มาร์ตัน (Marton 1988) มาร์ตัน ได้เสนอให้นำยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบผสมผสานไปใช้ในการสอนแบบรายวิชา (course) ตลอดภาคหรือปีการศึกษา โดยนำยุทธศาสตร์การสอนภาษาต่าง ๆ มาใช้ร่วมกันครั้งละ 2 ยุทธศาสตร์

3.2 แนวคิดของ สปรอต และฮาร์เมอร์ (Spratt and Harmer 1986) สปรอตและฮาร์เมอร์ ได้เสนอขั้นตอนการสอนที่นำกิจกรรมของวิธีสอนแบบฟัง-พูด มาใช้ร่วมกับกิจกรรมของการสอนตามแนว เพื่อการสื่อสารในการสอนแต่ละครั้ง เป็นรายชั่วโมง

สำหรับรายละเอียดของแนวคิดทั้งสองมีดังนี้

แนวคิดของมาร์ตัน มาร์ตัน (1988) ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์การผสมผสาน ว่าเป็นยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบหนึ่งที่น่าเอายุทธศาสตร์การสอนภาษาที่มีอยู่ 3 แบบ คือ ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบรับสาร ที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ภาษาโดยการฟัง และโต้ตอบโดยไม่ใช้ภาษาพูด ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสื่อสารที่เน้นให้ ผู้เรียนเรียนรู้ภาษา จากการฝึกใช้ในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริง และยุทธศาสตร์การสอนภาษา

แบบสร้างใหม่ที่เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาจากการฝึกใช้ภาษาส่วนที่เรียนมาแล้วซ้ำ ๆ มาจับคู่ใช้ร่วมกันได้ 4 ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ 1 ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบผสมผสานโดยใช้ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบรับสารเป็นต้นนำ ตามด้วยยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสื่อสาร

ลักษณะที่ 2 ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบผสมผสานโดยใช้ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบรับสารเป็นต้นนำ ตามด้วยยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสร้างใหม่

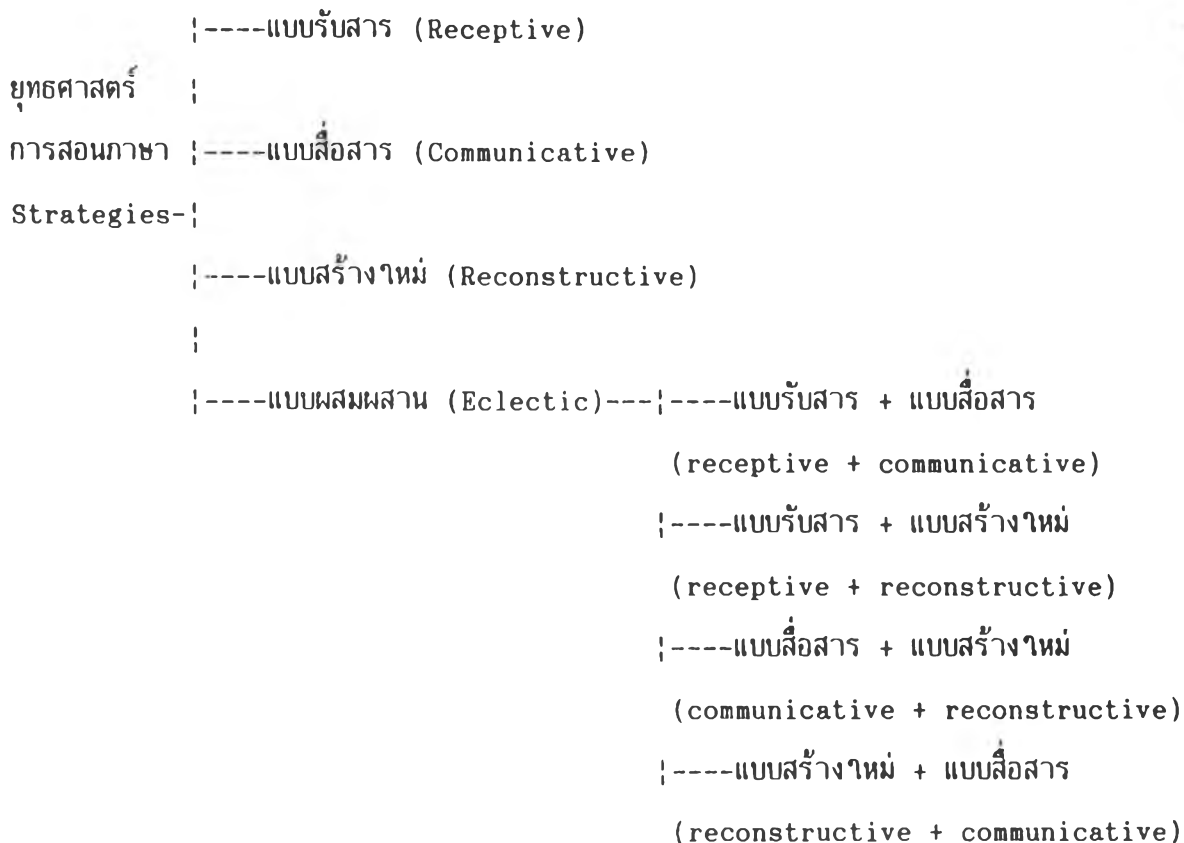
ลักษณะที่ 3 ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบผสมผสานโดยใช้ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสื่อสารเป็นต้นนำ ตามด้วยยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสร้างใหม่

ลักษณะที่ 4 ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบผสมผสานโดยใช้ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสร้างใหม่เป็นต้นนำ ตามด้วยยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสื่อสาร

ยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ตามแนวคิดของมาร์ตัน สรุปลงเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 13 สรุป ยุทธศาสตร์การสอนภาษาตามแนวคิดของ มาร์ตัน

ในการนำเสนอยุทธศาสตร์การสอนภาษาเหล่านี้ มาร์ตัน กล่าวว่า ยุทธศาสตร์การสอนแต่ละยุทธศาสตร์จะมาจากแนวคิดในการสอน (approach) และในแต่ละยุทธศาสตร์ที่นำเสนอ มาร์ตันได้กล่าวถึงวิธีสอน และกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์นั้น ๆ อย่างไรก็ตาม มาร์ตันไม่ได้ระบุอย่างชัดเจนถึงความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์การสอนภาษากับแนวคิดในการสอนภาษา (approach) และวิธีสอนแบบต่าง ๆ ว่า ยุทธศาสตร์การสอนภาษาใดสอดคล้องกับแนวคิดในการสอนภาษาแบบใด และมีวิธีสอนใดบ้างที่เป็นไปตามแต่ละยุทธศาสตร์การสอนภาษาตามความคิดของเขา ทำให้เป็นที่สงสัยว่าจะจัดกลุ่มวิธีสอนที่มีอยู่ให้เป็นไปตามแนวยุทธศาสตร์การสอนที่มาร์ตันเสนอได้หรือไม่ อย่างไร และในแต่ละยุทธศาสตร์การสอนภาษาที่มาร์ตันนำเสนอ เขาจะกล่าวถึงภาพรวมของยุทธศาสตร์ หน้าที่ในการสอน วิธีสอน กิจกรรม และสื่อ องค์ประกอบด้านตัวผู้เรียน ได้แก่ ลักษณะของผู้เรียน อายุ ความถนัดทางภาษา และองค์ประกอบเกี่ยวกับบริบทในการสอนภาษา ได้แก่ ความเร่งรัดในการสอน ขนาดของชั้นเรียน

ระดับของการเรียนภาษา และลักษณะของผู้สอนด้านความสามารถในการใช้ภาษา และความพร้อมในการสอน นอกจากนี้ มาร์ตันได้พยายามยกตัวอย่างงานวิจัย ผลการปฏิบัติของบุคคลต่าง ๆ ที่นำยุทธศาสตร์การสอนภาษาแต่ละอย่างไปใช้ รวมทั้งข้อจำกัดของยุทธศาสตร์การสอนภาษานั้น ๆ ด้วย

เนื่องจากยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบผสมผสานตามความคิดของมาร์ตัน เป็นยุทธศาสตร์การสอนภาษาที่นำยุทธศาสตร์การสอนภาษา 3 ยุทธศาสตร์มาจับคู่ใช้ร่วมกันได้ 4 ลักษณะ ในการนำเสนอจึงขอเสนอรายละเอียดของยุทธศาสตร์การสอนภาษา 3 ยุทธศาสตร์ก่อน แล้วจึงเสนอยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบผสมผสานต่อไป เพื่อให้เข้าใจได้ชัดเจนมากขึ้น ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบรับสาร (Receptive Strategy) เป็นยุทธศาสตร์การสอนภาษาที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้รับสารจากการฟังและการอ่าน ผู้สอนจะเป็นผู้ถ่ายทอดสาร และจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้เนื้อหา ในช่วงแรกของการสอน ผู้เรียนจะเป็นผู้รับฟังและอ่าน โดยไม่ต้องพูดหรือฝึกใช้ภาษาที่เรียนแต่อย่างใด เรียกว่า ช่วงเงียบ หรือ ช่วงก่อนการพูด (Silent or pre-speaking period) บางคนจะเรียกว่าช่วงการปรับตัว ดังนั้นผู้สอนจะต้องเตรียมนำเสนอเนื้อหาที่มีความหมายมากพอที่จะให้ผู้เรียนได้เข้าใจและเกิดการเรียนรู้ได้จากการฟังและการอ่าน สำหรับทักษะการเขียน และการพูดจะพัฒนาขึ้นจากทักษะการฟังและการอ่าน

1.1 หน้าที่ในการสอน ของยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบรับสารยุทธศาสตร์นี้มีหน้าที่ 3 ประการคือ

1.1.1 ให้คำอธิบายความรู้ด้านต่าง ๆ ในภาษาเป้าหมายอย่างมีความหมายแก่ผู้เรียนและให้ผู้เรียนได้เกิดความเข้าใจความรู้ภาษาเป้าหมายให้ได้มากที่สุด อย่างน้อยในระดับ $i + 1$ (i คือ ระดับความรู้ความสามารถที่มีอยู่ในตัวผู้เรียน 1 คือ ระดับความรู้ขั้นที่สูงกว่าระดับความรู้ที่ผู้เรียนมีอยู่) ความรู้หรือข่าวสารเบื้องต้นเข้าจะมีความหมายต่อเมื่อข้อมูลนี้อยู่ในระดับ $i + 1$ เป็นการท้าทายความสนใจของผู้เรียน และผู้เรียนจะต้องใช้วิธีการเดาความหมาย โดยที่ผู้สอนเตรียมตัวแนะเกี่ยวกับภาษาในบริบท หรือเตรียมการอธิบายเนื้อหา หรือข่าวสารในภาษาแม่ให้

1.1.2 ควบคุมกระบวนการรับข้อมูลที่มีความหมายของผู้เรียน และให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน อาจใช้การสอน หรือกลวิธีต่อไปนี้ คือ กลวิธี เลือกรูปภาพให้ตรงกับสิ่งที่ได้ยิน (Pictorial - audio match) หรือได้อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่งที่ได้ยิน (Physical response - audio match) การเขียนโต้ตอบกับประโยคที่ได้ยิน (Graphic - audio match) และให้ผู้เรียนโต้ตอบโดยใช้ภาษาแม่

1.1.3 ช่วยให้ผู้เรียนได้สังเกตเห็นลักษณะที่เป็นแบบแผนของภาษาเป้าหมาย และให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างชัดเจน นั่นคือ ช่วยให้ผู้เรียนได้พิจารณาโครงสร้างไวยากรณ์ที่ใช้ในข่าวสารที่ได้ยินและได้อ่าน โดยผู้สอนยกสิ่งที่อยู่เหนือคำถามถามผู้เรียนว่า ใช้ไวยากรณ์ถูกหรือไม่ มีเหตุผลอย่างไร คำหรือวลีนั้นทำหน้าที่อะไร จะนำไปใช้ในประโยคได้อย่างไร แยกแยะรูปแบบที่ถูก-ผิดได้ โดยอ้างถึงสิ่งที่ผู้เรียนเคยได้ยินได้ฟังมาแล้ว หรือการให้ผู้เรียนได้ทำแบบทดสอบที่มีตัวเลือกเป็นภาษาแม่ คำถามเป็นภาษาที่เรียน ส่วนตัวเลือกจะเป็นภาษาแม่ ซึ่งจะมีข้อถูกเพียงข้อเดียว

สำหรับหน้าที่ในการสอนและกิจกรรมที่จะนำไปใช้นี้ สามารถสรุปในรูปตารางได้ดังนี้
ตารางที่ 2 หน้าที่ในการสอนภาษาตามยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบรับสาร

หน้าที่	กลวิธีในการนำไปปฏิบัติ
1. เตรียมสิ่งที่มีความหมาย ใกล้เคียงกับภาษาเป้าหมาย	1. ตัวป้อนที่มีระดับ $i + 1$ 2. การให้ตัวแนะในเชิงภาษา 3. การอธิบายโดยใช้ภาษาแม่
2. การควบคุมการทำความ เข้าใจตัวป้อน	1. การจับคู่ภาพกับเสียง 2. การปฏิบัติตามคำสั่ง 3. การเขียนตามที่ได้ยิน 4. การโต้ตอบด้วยภาษาแม่
3. การควบคุมความเข้าใจ เกี่ยวกับลักษณะที่เป็น แบบแผนของภาษาเป้าหมาย	1. การพิจารณาการนำไปใช้ 2. การแยกแยะรูปแบบถูก-ผิด 3. แบบทดสอบที่ใช้ตัวเลือก เป็นภาษาแม่

1.2 วิธีสอนที่ใช้หลักของยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบรับสาร วิธีสอนที่ใช้หลักของยุทธศาสตร์การรับสาร มีวิธีสอนแบบโต้ตอบด้วยท่าทางของ แอชเชอร์ วิธีสอนตามแนวทฤษฎีธรรมชาติ ของ คราเซน และ เทอเรล

กิจกรรมที่ใช้ มีการเสนอเนื้อหาด้วยการให้นักเรียนฟังบทสนทนา ข่าวสารจากผู้สอน หรือแถบบันทึกเสียง การให้ผู้เรียนอ่านเนื้อหาที่ผู้สอนเตรียมมาให้ ฯลฯ สื่อที่ใช้ มี เนื้อหาบทเรียน ของจริง รูปภาพ แถบบันทึกเสียง แผนภูมิ สไลด์ วิดีโอ เป็นต้น

การวัดและประเมินผล ส่วนใหญ่จะให้ผู้เรียนปฏิบัติตามคำสั่ง เช่น เลือกรูปภาพให้ตรงกับเสียง การเคลื่อนไหวร่างกายตามคำสั่ง การเขียนประโยคตามที่ได้ยิน การทำแบบทดสอบแบบที่ให้เลือกเป็นภาษาแม่ เป็นต้น

1.3 องค์ประกอบด้านผู้เรียนและบริบทของการสอน ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบรับสารเหมาะที่จะนำไปใช้กับผู้เรียนและบริบทของการสอนที่มีลักษณะดังนี้

ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบรับสาร จะเหมาะกับกลุ่มผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ มากกว่าเด็ก เป็นลักษณะเก็บตัว (careful type) มีความถนัดน้อย วิชาในห้องเรียนที่เป็น การสอนแบบเร่งรัด ที่ใช้เวลาในชั้นเรียนแต่ละวัน/สัปดาห์มาก ระหว่าง 20-30 ชั่วโมงต่อ สัปดาห์ ใช้ได้ทั้งในห้องเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ และผู้เรียนในระดับต้นถึงระดับกลาง ถ้า มีเวลาเรียน 1 เดือน ช่วงก่อนการพูดจะอยู่ในระยะ 2 สัปดาห์แรก หรือ 50% ของเวลา เรียน ความสามารถของผู้สอน ยุทธศาสตร์นี้ถ้าผู้สอนเป็นผู้เสนอสิ่งที่จะสอนเอง ผู้สอนจะต้อง มีความสามารถในการใช้ภาษาเป้าหมายสูง แต่ผู้สอนอาจใช้สื่อต่าง ๆ แทนได้ ผู้สอนจะต้อง มีความสามารถในการจัดกิจกรรม ต้องใช้เวลาและพลังงานในการเตรียมตัว และการสอนมาก เพราะผู้สอนเป็นศูนย์กลางการสอน รายละเอียดขององค์ประกอบนี้ สามารถสรุปในรูปตาราง ได้ดังนี้

ตารางที่ 3 องค์ประกอบด้านตัวผู้เรียนและบริบทของการสอนที่เหมาะสม
กับการนำยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบรับสารไปใช้

องค์ประกอบ	ความเหมาะสมในการนำไปใช้
ก. ผู้เรียน	
1. บุคลิกลักษณะ	
ก) เก็บตัว	+
ข) กล้าแสดงออก	0
2. อายุ	
ก) เด็ก	0
ข) ผู้ใหญ่	+
3. ความถนัด	
ก) ผู้เรียนมีความถนัดสูง	+
ข) ผู้เรียนมีความถนัดต่ำ	+
ข. บริบทของการสอน	
1. ความเร่งรัดในการสอน	
ก) ชั้นเรียนแบบเร่งรัด	+
ข) ชั้นเรียนปกติ	{-, 0} ขึ้นอยู่กับความ เป็นไปได้ในการให้การ การบ้าน
2. ขนาดของชั้นเรียน	
ก) ชั้นเรียนขนาดเล็ก	+
ข) ชั้นเรียนขนาดใหญ่	+
3. ระดับการสอน	
ก) ระดับเริ่มเรียน	+
ข) ระดับกลาง หรือก้าวหน้า	0

องค์ประกอบ

ความเหมาะสมการนำไปใช้

4. ลักษณะของผู้สอน

ก) ผู้สอนมีความสามารถ

ในการใช้ L2 ไม่มากนัก

ข) ผู้สอนที่มีความพร้อมน้อย

{-, ๐} ขึ้นอยู่กับสื่อ

การสอนสำเร็จรูป

1.4 ข้อจำกัดของยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบรับสาร

1.4.1 การสอนตามยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบรับสารนี้ จะไม่เน้นการสอนโครงสร้างที่เป็นแบบแผนของภาษาเป้าหมาย ในการที่จะถ่ายโยงโครงสร้างนั้นจากกิจกรรมรับสารไปยังกิจกรรมการส่งสาร และการนำเสนอเพียงข้อมูลเบื้องต้นอย่างมีความหมายนั้น จะต้องใช้เวลาในการพัฒนาความสามารถด้านภาษามาก ดังนั้น ถ้าผู้สอนไม่ชี้แนะให้ผู้เรียนได้สังเกต หรือทำความเข้าใจลักษณะที่เป็นแบบแผนของภาษาเป้าหมาย หรือไม่ตรวจสอบความเข้าใจนั้นด้วยแบบทดสอบที่เหมาะสม จะทำให้กระบวนการพัฒนาความเข้าใจในการอ่านและการฟังลดลง การถ่ายโยงความรู้จากกระบวนการรับสารไปใช้ในกระบวนการใช้ภาษาจะเป็นปัญหา โดยเฉพาะในผู้เรียนที่มีลักษณะการเรียนรู้แบบพึ่งพา และเป็นภาพรวมมากกว่าการพิจารณาถึงรายละเอียด

1.4.2 การสอนตามยุทธศาสตร์การสอนแบบรับสารนี้ จะไม่สามารถจัดกิจกรรมการฝึกเนื้อหาในภาษาเป้าหมายซ้ำ ๆ ได้ และในการเรียนรู้ภาษาจะมีตัวกั้นกรองทางจิต (Affective filter) ที่จะไม่ให้ผู้เรียนสามารถเก็บหรือจดจำสิ่งที่ได้เรียนในช่วงความจำระยะยาวได้ ตัวกั้นกรองที่ว่านี้จะเป็นความต้องการ ค่านิยมในการเรียนภาษาของผู้เรียน รวมทั้งประโยชน์หรือความหมายในการดำรงชีวิตของผู้เรียน และในการจัดกิจกรรมการฝึกซ้ำควรเป็นการเน้นความหมายมากกว่าหัวข้อทางด้านไวยากรณ์ ถ้าผู้สอนจัดกิจกรรมเน้นเนื้อหาหม้อยู่ตลอดเวลา ไม่คำนึงถึงเนื้อหาที่ผ่านไปแล้วย การสอนจะเป็นเพียงแบบฝึกหัดฝึกความเข้าใจในการฟังหรือการอ่านเท่านั้น ไม่มีผลในการถ่ายโยงความรู้

1.4.3 ผู้สอนที่ไม่เข้าใจในหลักการสอนแบบนี้ดีพอ จะไม่อดทนต่อระยะการสะสมความรู้ทางภาษาของผู้เรียน และอาจเลิกช่วงก่อนการพูดกลางคัน ทำให้ช่วงการสอนไม่ต่อเนื่อง ผู้เรียนจะเปลี่ยนไปเรียนรู้ภาษาจากการฝึกใช้ภาษา แทนที่การเรียนรู้จากช่วงก่อนการพูดเพียงอย่างเดียว ซึ่งผู้เรียนอาจเกิดความรู้สึกเหมือนถูกบังคับให้ใช้ภาษา ในขณะที่ยังไม่พร้อม และจะนำยุทธศาสตร์ในการสื่อสารมาใช้ อันจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อกระบวนการเรียนรู้แบบยุทธศาสตร์การรับสาร

1.4.4 ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบรับสารนี้ ไม่ควรรำใช้ในห้องเรียนภาษาที่สองที่เป็นชั้นเรียนปกติ เพราะผู้เรียนอาจมีช่วงเวลาที่ได้ใช้ภาษาก่อนเวลาอันสมควรนอกห้องเรียน

1.5 ข้อมูลยืนยันความมีประสิทธิภาพของยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบรับสารในส่วนของงานวิจัยหรือข้อมูลที่ยืนยันความมีประสิทธิภาพของยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบรับสาร ที่มาร์ตัน (1990: 3-5) ได้นำเสนอมีดังนี้

1.5.1 การจัดการสอนตามทฤษฎีธรรมชาติ (Natural Theory) ตามแนวคิดของ คราเชน และ เทอร์เรล (Krashen and Terrell 1981) ซึ่งเชื่อว่าการเรียนรู้ (acquire) ภาษาที่สองของผู้เรียนจะเป็นลักษณะเดียวกับการเรียนรู้ภาษาแรกของผู้เรียน นั่นคือ ในการเรียนรู้ภาษาแรก มนุษย์หรือบุคคลจะใช้วิธีฟัง สังเกต จำเสียง ความหมาย การสร้างประโยคให้เกิดความรู้อื่นและความเข้าใจเกี่ยวกับภาษานั้น ๆ เป็นระยะหนึ่งจนเกิดความรู้สึกว่า มีความรู้ ความเข้าใจในภาษา ความพร้อมมากพอที่จะใช้ภาษาด้วยการพูดได้ จึงจะเริ่มพูด และใช้ความรู้ที่มีอยู่คอยควบคุมความถูกต้องในการใช้ภาษา ดังนั้นการสอน จะแบ่งเป็น 2 ช่วง ช่วงแรกผู้สอนจะจัดกิจกรรมแสดงการใช้ภาษาในลักษณะต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้รับรู้ สังเกต และจดจำวิธีการสร้างคำพูด ถ้อยคำที่นำมาใช้ โดยนั่งฟังเพียงอย่างเดียว ไม่ต้องพูด ช่วงการเรียนนี้จะเป็นเวลาที่ไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับความคล้ายคลึงระหว่างภาษาแม่กับภาษาที่สอง หากมีความคล้ายคลึงกันมาก เช่น ภาษาไทย กับภาษาลาว ช่วงนี้จะไม่ต้องใช้เวลามาก แต่ถ้าเป็นภาษาที่แตกต่างกันมาก เช่น ภาษาไทย กับ ภาษาอังกฤษ ช่วงนี้จะใช้เวลามาก และผู้เรียนจะใช้ช่วงเวลานี้ในการทำสมาธิคุ้นเคยกับเสียง และเรียนรู้คำศัพท์ โครงสร้าง กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของภาษา ผลที่เกิดขึ้นกับ ผู้เรียนเมื่อถึงช่วงการใช้ภาษา นั่นคือผู้เรียนจะมีความพร้อมในการพูด และสามารถสร้างคำพูด ได้ถูกต้อง และออกเสียงได้ชัดเจนมากกว่าผู้เรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบอื่น

1.5.2 งานวิจัยด้านมานุษยวิทยา โซเรนเซน (Sorensen) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาของเด็กของกลุ่มชนที่อาศัยอยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของกลุ่มแม่น้ำอเมซอนในทวีปอเมริกาใต้ พบว่า กลุ่มชนเผ่าต่าง ๆ นี้ จะมีการสมรสข้ามเผ่า เป็นเหตุให้ผู้คนในกลุ่มชนเหล่านี้สามารถพูดภาษาต่าง ๆ ได้ถึง 3 ภาษา คือ ภาษากลางระหว่างกลุ่ม ภาษาภายในกลุ่ม และภาษาของคู่สมรส จากการศึกษาพบว่า การเรียนรู้ภาษาของเด็กเหล่านั้น จะเป็นการเรียนรู้แบบรับสารด้วยการฟัง จำ คำ วลี รูปประโยค และเริ่มพูดต่อเมื่อแน่ใจว่า มีความสามารถในการใช้ภาษามากพอ และการพูดจะเป็นไปตามธรรมชาติ และไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นของยาก

1.5.3 มีวิธีสอนภาษาหลายวิธีที่ใช้หลักการของยุทธศาสตร์การรับสาร ในการพัฒนาความสามารถในการฟัง และอ่านข่าวสาร เช่น วิธีสอนแบบโต้ตอบด้วยท่าทาง (Total Physical Response TPR) ของ แอชเชอร์ และคนอื่น ๆ วิธีการของนักการศึกษา กลุ่มนี้ จะมีระยะเวลาก่อนการพูด ที่ให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาเป้าหมายโดยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการรับฟังแบบต่าง ๆ และไม่ต้องพูดอะไรทั้งสิ้น การโต้ตอบจะใช้วิธีการที่ไม่ใช้คำพูด เพื่อแสดงถึงการรับรู้ข่าวสารนั้น อาจเป็นการปฏิบัติตามคำสั่ง การทำแบบทดสอบแบบเลือกตอบที่ใช้รูปภาพ หรือการใช้ภาษาแม่ของผู้เรียน จากการนำไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบความมีประสิทธิภาพของวิธีสอนตามยุทธศาสตร์นี้ พบว่า วิธีสอนแบบที่มีระยะเงียบก่อนการพูด ช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถ ทั้งในด้านทักษะการรับและส่งสารในภาษาเป้าหมายได้ดี โดยเฉพาะการอ่าน และการฟัง ทั้งยังมีผลให้การออกเสียงชัดเจนมากขึ้น (Postovsky 1974, Ingram 1974) และผลการศึกษาของ ธิล และ เฮร์ซิก (Thile & - Herzig Herzig 1983) พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่สอนด้วยวิธีสอนแบบรับสาร (receptive method) จะใช้ภาษาในการสื่อสารได้ดีกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่สอนด้วยวิธีสอนแบบเดิม

การนำยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบรับสารมาใช้ในประเทศไทย นั้น ยังมีการนำมาใช้น้อย เนื่องจากยังเป็นแนวทางใหม่อยู่ การนำมาใช้เป็นกรณีศึกษาในเชิงงานวิจัย ซึ่งพบว่า ช่วยให้นักเรียนมีทักษะการฟังสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามคู่มือครู (บวรเพ็ญ ทิวะ เวช 2530 และสุดา ชาตรีนนท์ 2529)

2. ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสื่อสาร เป็นยุทธศาสตร์การสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาเป้าหมายเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ผู้เรียนจะต้องเข้าใจในสิ่งที่ผู้อื่นพูด และสามารถโต้ตอบหรือใช้ภาษาในการแสดงออกถึงความคิดของตนเอง ผู้เรียนจะได้เรียนรู้หน้าที่ของภาษาจากการสนทนา และเรียนรู้ความหมายของข้อความนั้น ๆ ด้วย ลักษณะสำคัญ 2 ประการของยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสื่อสาร คือ ผู้เรียนจะต้องใช้ภาษาในการสื่อสารนับตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นเรียน ซึ่งอาจมีข้อผิดพลาดทางไวยากรณ์ค่อนข้างมาก และผู้เรียนอาจจะต้องเรียนรู้ที่จะใช้ยุทธศาสตร์ในการสื่อสาร (การหาวิธีการต่าง ๆ มาใช้แทนคำพูดที่ต้องการใช้ แต่ยังไม่รู้ หรือดึงออกมาใช้ไม่ทัน) การเรียนรู้ภาษาแบบการสื่อสาร จะเป็นการเรียนรู้ภาษาในลักษณะของการเรียนรู้ภาษาแรก เพราะใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาแบบเดียวกัน แต่จะต่างกันตรงที่จะมีการถ่ายโอนความรู้ในการใช้ภาษาที่ 1 มาใช้ในการสื่อสารภาษาที่สองด้วย

2.1 ลักษณะสำคัญของชั้นเรียนตามแนวการสอนภาษาแบบสื่อสาร มาร์ตัน (1988: 38) ได้สรุปถึงลักษณะสำคัญของชั้นเรียนตามแนวการสอนภาษาแบบสื่อสารดังนี้

- 2.1.1 เวลาส่วนใหญ่ในห้องเรียนจะใช้ในกิจกรรมการพูด
- 2.1.2 ในห้องเรียนจะใช้ภาษาเป้าหมายมาก
- 2.1.3 การฝึกกิจกรรมการพูด จะใช้การสนทนาแลกเปลี่ยนแบบไม่ได้เตรียมล่วงหน้า
- 2.1.4 จุดเน้นกิจกรรมที่จัดในชั้นเรียน จะอยู่ที่ความหมายที่เป็นที่เข้าใจกัน และการแลกเปลี่ยนข่าวสาร จะไม่คำนึงถึงรูปแบบของภาษามากนัก
- 2.1.5 จะไม่มีการสอนโครงสร้างของภาษาเป้าหมายอย่างชัดเจน ไม่มีการอธิบาย การฝึกซ้ำ ๆ ตลอดจนการทำแบบฝึกหัดเกี่ยวกับไวยากรณ์
- 2.1.6 จะไม่มีการแก้ไขข้อผิดพลาดของผู้เรียนในทันที ผู้สอนอาจจะใช้วิธีการไม่สนใจ หรือแก้ไขโดยทางอ้อม เช่น ใช้การอธิบายเพิ่มเติม จะไม่บอกว่า ผิด แก้ใหม่
- 2.1.7 ผู้สอนไม่ได้เป็นบุคคลสำคัญในห้องเรียน กิจกรรมในห้องเรียนจะเป็นกิจกรรมกลุ่มย่อย หรืองานคู่ ผู้สอนจะคอยให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ ผู้สอนอาจอนุญาตให้ผู้เรียนเลือกหัวข้อ หรือรูปแบบของกิจกรรมการพูดได้
- 2.1.8 การจัดกิจกรรมการพูด จะอยู่ในลักษณะการลดช่องว่างระหว่างข่าวสาร การแก้ปัญหา ให้ทำงานภายในเวลาที่กำหนด

2.1.9 การใช้ภาษาในการสื่อสารในห้องเรียน ผู้เรียนจะต้องนำยุทธศาสตร์ในการสื่อสารมาใช้บ่อยครั้ง ผู้สอนจะต้องยอมรับและส่งเสริมให้ผู้เรียนนำมาใช้อาจจะต้องสอนให้ผู้เรียนรู้จักนำมาใช้เพื่อความสำเร็จในการสื่อสาร

2.2 หน้าที่ในการสอนของยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสื่อสาร
ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสื่อสารมีหน้าที่ในการสอน 2 ประการ คือ

2.2.1 ทำให้เกิดการจัดกิจกรรมการพูดเชิงปฏิสัมพันธ์ และให้ข้อมูลป้อนเข้าที่มีความหมายในชั้นเรียน หน้าที่ในข้อนี้จะลดบทบาทของผู้สอนลง ในบริบทนี้ ผู้สอนจะเป็นผู้จัดระบบของกิจกรรมเชิงปฏิสัมพันธ์ที่ขึ้นอยู่กับ ความสนใจ ความต้องการ ความปรารถนาของผู้เรียน ผู้สอนจึงเป็นเพื่อนที่มีความเข้าใจ และพร้อมที่จะกระตุ้นการแสดงออก และความพยายามในการพูดของผู้เรียน

2.2.2 ให้ข้อมูลย้อนกลับที่สัมพันธ์กับการใช้ภาษาของผู้เรียน ผู้สอนจะรับผิดชอบต่อผลผลิตของการเรียนรู้ เป็นผู้ควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดำเนินไปด้วยดี และประเมินความพยายามของผู้เรียนที่จะใช้ภาษาให้ได้ตามเกณฑ์ ผู้สอนจะเป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับ และอาจทำให้เพื่อนในชั้นเรียนให้ข้อมูลย้อนกลับเพิ่มเติมได้ เกณฑ์ในการประเมินความสำเร็จคือ ความสามารถที่จะสื่อสาร และผู้เรียนจะได้รับข้อมูลย้อนกลับในทางบวก เมื่อคู่สนทนาเข้าใจในสิ่งที่เขาต้องการสื่อ แต่จะไม่กล่าวถึงความถูกต้องในการใช้ภาษา การแก้ไขข้อผิดพลาดโดยทางอ้อม ด้วยการอธิบายเพิ่มเติมเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้สอนควรนำมาใช้ เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับความถูกต้องของสิ่งที่เขาเข้าใจในการใช้ภาษา และแก้ไขได้ทันที ในจุดที่ค่อนข้างยาก ผู้สอนควรจะนำเนื้อหานั้นมาใช้ให้บ่อยขึ้น และในปัจจุบันได้เริ่มมีแนวคิดที่ผู้สอนควรให้ในสิ่งที่ถูกต้องทางด้านไวยากรณ์ เพื่อป้องกันความเข้าใจ และการตีความข้อมูลผิดจากที่ต้องการสื่อ

ตารางที่ 4 หน้าที่ในการสอนของยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสื่อสาร

หน้าที่	แนวทางในการปฏิบัติ
จัดระบบกิจกรรมการพูดแบบปฏิสัมพันธ์ และให้ตัวบ่งชี้ที่มีความหมาย	เทอเรล (Terrell) 1. เกม และกิจกรรมสนทนาการ 2. กิจกรรมเนื้อหา 3. กิจกรรมเน้นจิตใจตามแนว มานุษยนิยม 4. กิจกรรมข่าวสารและการแก้ปัญหา
ให้ข้อมูลย้อนกลับที่เกี่ยข้องกับการออกเสียง L2 ของผู้เรียน	ลิตเติ้ลวูด (Littlewood) 1. กิจกรรมการสื่อสารเชิงหน้าที่ 2. กิจกรรมปฏิสัมพันธ์ทางสังคม 1. ให้ข้อมูลย้อนกลับในทางบวก เมื่อสื่อความหมายได้เป็นที่เข้าใจ 2. ให้ข้อมูลย้อนกลับในทางลบเมื่อเกิด อุปสรรคในการสื่อสาร 3. ขยายความสามารถในการเข้าใจ คำพูดที่ไม่ถูกต้อง

2.3 วิธีสอน กิจกรรม สื่อและการวัดและประเมินผลตามแนวยุทธศาสตร์ การสื่อสาร

วิธีสอน ได้แก่ การสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร กิจกรรมที่จัดในห้องเรียนมี กิจกรรมเกี่ยวกับเกมและสนทนา การเน้นเนื้อหา ใช้ภาษาเป้าหมายเป็นเครื่องมือในการสอน กิจกรรม กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความคิด ความรู้สึก ค่านิยม และประสบการณ์ส่วนตัว และกิจกรรมการแก้ปัญหา/การลดช่องว่างระหว่างข้อมูล (เทอเรล 1983 : 280-282) ส่วน ลิตเติ้ลวูด (Littlewood 1981) แบ่งกิจกรรมออกเป็น 2 กลุ่มคือ กิจกรรม

การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตามวัตถุประสงค์ (Functional Communication Activities) เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูล แบบแก้ปัญหา และลดช่องว่างของข้อมูล และกิจกรรม การใช้ภาษาเพื่อการปฏิสัมพันธ์ในสังคม (Social Interaction Activities) เน้นให้มีความสัมพันธ์เชิงสังคมกับผู้อื่น เช่น บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง การสนทนา หรือการอภิปราย

สื่อที่ใช้ ได้แก่ ของจริง รูปภาพ แถบบันทึกเสียง วีดีโอ แผนภูมิ

ตาราง แผนที่ เป็นต้น

การวัดและการประเมินผล จะเน้นการวัดผลความสามารถในการสื่อสาร เช่น การใช้แบบทดสอบโคลซ (Cloze-test) การให้เติมบทสนทนา เขียน-พูดบรรยายรูปภาพ คน สิ่งของ แสดงความรู้สึก ความคิด เป็นต้น

2.4 องค์ประกอบด้านตัวผู้เรียนและบริบทของการสอน ยุทธศาสตร์การสอน ภาษาแบบสื่อสารนี้เหมาะกับกลุ่มผู้เรียนทั้งผู้ใหญ่และเด็ก เป็นลักษณะกล้าแสดงออก (adventurous type) มีความถนัดด้านภาษาสูง ใช้ในห้องเรียนแบบเร่งรัด ควรจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย ใช้ได้กับผู้เรียนทุกระดับ ผู้สอนจะต้องมีระดับความสามารถในการใช้ภาษาสูง มีความพร้อม ในการเตรียมตัวและการสอนสูง เพราะต้องใช้ภาษาสื่อสารกับผู้เรียนตลอดเวลา รายละเอียดขององค์ประกอบนี้สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 5 องค์ประกอบด้านตัวผู้เรียนและบริบทของการสอนที่เหมาะสมกับการนำยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสื่อสารไปใช้

องค์ประกอบ	ความเหมาะสมในการนำไปใช้
ก. องค์ประกอบด้านตัวผู้เรียน	
1. ด้านบุคลิกลักษณะ	
ก) แบบเก็บตัว	-
ข) แบบกล้าแสดงออก	+

ตารางที่ 5 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ความเหมาะสมในการนำไปใช้
2. อายุ	
ก) เด็ก	+
ข) ผู้ใหญ่	{+, -} ขึ้นอยู่กับบุคลิกลักษณะ
3. ความถนัด	
ก) ความถนัดสูง	+
ข) ความถนัดต่ำ	0
ข. องค์ประกอบด้านบริบทของการสอน	
1) ความเร่งรัดของการสอน	
ก) การสอนแบบเร่งรัด	+
ข) การสอนแบบปกติ	-
2) ขนาดของชั้นเรียน	
ก) ชั้นเรียนขนาดเล็ก	+
ข) ชั้นเรียนขนาดใหญ่	{+} ขึ้นอยู่กับงานกลุ่มที่นำมาใช้
3) ระดับการเรียนรู้ภาษา	
ก) ระดับเริ่มต้น	+
ข) ระดับกลาง + ระดับก้าวหน้า	+
4) ลักษณะของครู	
ก) ครูที่มีความสามารถในการใช้ ภาษาเป้าหมายไม่มากนัก	-
ข) ครูที่มีความพร้อมน้อย	0

2.5 ข้อจำกัดของยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสื่อสาร

2.5.1 การสะสม ข้อบกพร่องของผู้เรียน เนื่องจากหลักการของยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสื่อสารไม่สนับสนุนให้มีการแก้ไขข้อผิดพลาดในการสื่อสารของผู้เรียนทันที ด้วยเกรงว่าจะมีผลทางด้านจิตใจของผู้เรียน คือ ทำให้ผู้เรียนไม่กล้าพูดต่อการที่ข้อบกพร่องของผู้เรียนไว้ อาจทำให้ผู้เรียนจำไปใช้ผิด ๆ เพราะเข้าใจว่าใช้ได้ถูกต้องแล้ว ข้อผิดพลาดที่สะสมไว้นี้ เป็นผลระหว่างกระบวนการทางจิตใจ (affective) คือการยอมรับและการให้ข้อมูลย้อนกลับด้านความคิดความเข้าใจ (cognitive feedback) ว่าข่าวสารนั้นถูกต้อง แต่ถ้าคู่สนทนามีความรู้มากพอที่จะช่วยเหลือได้ ปัญหานี้จะลดลง

2.5.2 การใช้ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสื่อสารมากเกินไปของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนยังมีความรู้ความสามารถไม่เพียงพอ จึงพยายามที่จะใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การใช้ท่าทางประกอบ การใช้คำที่มีความหมายเดียวกัน การให้ความหมายของสิ่งที่ต้องการพูดถึง ในความจริงการใช้ยุทธศาสตร์นี้เป็นสิ่งที่ดีที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้โดยไม่ต้องรอให้มีความรู้ความสามารถมากพอ แต่ข้อเสียที่เกิดขึ้นคือ ทำให้แรงจูงใจในการเรียนต่อไปและพัฒนาการทางด้านภาษาลดลง

2.5.3 อันตรายจากการใช้ภาษาที่ผิดเพี้ยน การใช้ยุทธศาสตร์การสื่อสารอาจทำให้เกิดภาษาที่ผิดเพี้ยนได้ เนื่องจากจุดเน้นอยู่ที่การใช้ภาษาที่คล่องมากกว่าความถูกต้อง ซึ่งถ้าผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนพยายามสื่อสารให้มาก ผู้เรียนจะลืมว่า เขากำลังเรียนภาษาต่างประเทศอยู่หรือไม่ก็ใช้ภาษาแม่หรือภาษาที่ผิดเพี้ยนนี้แทน และผู้เรียนจะมีความสามารถในการสื่อสารต่ำ การลดระดับการใช้ภาษาที่ผิดเพี้ยนนี้อาจใช้การอธิบายเพิ่มเติม หรือการหลีกเลี่ยงสถานการณ์การเรียนแบบการสื่อสารที่เน้นให้ผู้เรียนใช้ภาษาในส่วนที่ยังบกพร่องอยู่ และควรใช้วิธีการที่ย้ำความเข้าใจที่ถูกต้องในการใช้มากกว่าการแก้ไขความพยายามในการสื่อสาร ผู้สอนอาจเตรียมข้อมูลป้อนเข้าในปริมาณที่จำกัดแต่เพียงพอสำหรับที่จะให้ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรมการสื่อสาร ด้วยวิธีนี้ผู้เรียนจะได้เตรียมคำและวลีจำนวนหนึ่งที่จะต้องใช้ในการสื่อสารและไม่ต้องหาจากคู่สนทนา ผู้เรียนจะมีทั้งความคล่องแคล่วและความถูกต้องในการสื่อสาร

2.6 การนำยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสื่อสารมาใช้ในประเทศไทย สำหรับยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสื่อสารนี้ได้มีการนำมาใช้ในประเทศไทย เป็นเวลากว่า 10 ปีแล้ว โดยนำมาเผยแพร่ในระบบโรงเรียนทุกระดับโดยการจัดหลักสูตรภาษาอังกฤษไปในแนวการสื่อสาร และเน้นให้ครูนำวิธีสอนตามแนวยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสื่อสารไปใช้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ

ใช้ภาษาในการสื่อสารได้ ทั้งยังเป็นการแก้ปัญหaprะสิทธิภาพในการจัดการสอนภาษาอังกฤษด้วย จากการศึกษาพบว่าแม้จะมีการเน้นให้ผู้สอนตามแนวนี้แต่ครูส่วนใหญ่ยังไม่ได้อาศัยวิธีสอนแบบนี้อย่างแท้จริง เนื่องจากครูยังมีความรู้ความเข้าใจในวิธีสอนแบบนี้เพียงระดับหนึ่ง แต่ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพได้ ครูจึงยังคงใช้วิธีสอนแบบบรรยาย เน้นการสอนแบบแปลตามความเคยชิน กับความเชื่อที่ว่าเนื้อหาสาระของวิชาภาษาอังกฤษอยู่ที่ไวยากรณ์ ครูจึงจัดกิจกรรมการพูด การเขียนให้นักเรียนน้อย ทำให้นักเรียนขาดความรู้และทักษะในการพูดและการเขียน (อุไรวรรณ ศฤงคาร์นันต์ 2527, ทองบอน ชินวงศ์ 2530, วราพร พุ่มมณี 2529, ศิริพร ฉันทานนท์ 2532)

3. ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสร้างใหม่ (Reconstructive Strategy) เป็นยุทธศาสตร์การสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถและทักษะทางภาษาด้วยการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการสร้างใหม่หลังจากที่ได้รับการฝึกทักษะในการใช้ภาษาที่ถูกต้องไปแล้ว ผู้เรียนจะเรียนรู้จากการฝึกทักษะในการทำงานที่ผู้สอนมอบหมายให้ เป็นงานนอกชั้นเรียน ผู้เรียนต้องเตรียมทำการบ้าน เพื่อมาแสดงพฤติกรรมการใช้ภาษาในชั้นเรียน และรับข้อมูลย้อนกลับจากผู้สอนและเพื่อน ในการใช้ภาษา ผู้เรียนจะต้องใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง โดยไม่ต้องใช้ยุทธศาสตร์การสื่อสาร ผู้สอนและหนังสือจะเป็นแบบอย่างในการใช้ภาษาของนักเรียน งานที่ให้ผู้เรียนทำนอกชั้นเรียนจะต้องใช้หนังสือเป็นหลัก เช่น ให้เล่าเรื่องในหนังสือใหม่เป็นคำพูดของตัวเอง ให้สรุปเนื้อหา ให้เล่าเรื่องใหม่ในมุมมองที่ต่างออกไป ในการอ่านและฟัง เนื้อหานั้น ผู้เรียนจะต้องจำลักษณะที่เป็นแบบแผนของภาษาให้ได้ และนำมาสร้างภาษาใหม่อีกครั้ง ดังนั้นเนื้อหาหนังสือหรือแหล่งข้อมูลนั้น จะต้องนำเสนอลักษณะทางไวยากรณ์ของภาษาเป้าหมาย

3.1 หน้าที่ในการสอนของยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสร้างใหม่

3.1.1 ทำให้ผู้สอนได้พัฒนาความสามารถในภาษาเป้าหมายโดยใช้การจัดระบบและลำดับขั้นของกิจกรรมการสร้างใหม่ การเตรียมข้อมูลป้อนเข้าที่สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ในเนื้อหาต่าง ๆ บนพื้นฐานการฝึกแบบการสร้างใหม่ ระดับความยากไม่ควรเป็นระดับความสามารถของผู้เรียนมากเกินไป และเนื้อหาที่สอนในแต่ละครั้งไม่ควรมากเกินไป ดังนั้นการสอนแบบนี้จะมีความยากน้อยกว่าแบบรับสาร กล่าวคือ แบบรับสารจะไม่มีคำตอบของผู้เรียน การสอนไวยากรณ์จะเป็นการสอนโดยตรงเพื่อให้เกิดความตระหนักและความเข้าใจให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาคำด้วยความเข้าใจในหน้าที่และความหมาย

3.1.2 ทำให้มีการพัฒนาความสามารถด้านภาษาอย่างมีระบบ และค่อยเป็นค่อยไป ทั้งนี้เนื่องจากแนวคิดของการสร้างใหม่ในแง่หนึ่ง นับเป็นลักษณะหนึ่งของกระบวนการจัดกระทำข้อมูล ความยากที่เพิ่มขึ้นทีละน้อยในการเรียน ทำได้ 2 อย่างคือ ใช้การเชื่อมโยงกับการจัดโครงสร้างของสื่อการสอน ในขั้นต้นเนื้อหาที่ใช้สอนจะเป็นเนื้อหาที่ง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน และจะเพิ่มความยากตามพัฒนาการด้านภาษาเป้าหมายของผู้เรียน และใช้การเชื่อมโยงกับการจัดกิจกรรมเป็นลำดับขั้นตอนจากง่ายไปยาก

ตารางที่ 6 แสดงหน้าที่ในการสอนภาษาของยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสร้างใหม่

หน้าที่	แนวในการปฏิบัติ
ช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านความสามารถในภาษาเป้าหมายทีละน้อย	<ol style="list-style-type: none"> 1. กิจกรรมผลิตซ้ำ (Reproductive activities) 2. กิจกรรมรวมซ้ำ (Recombining activities) 3. กิจกรรมสร้างสรรค์ซ้ำ (Recreative activities) 4. กิจกรรมกึ่งสร้างสรรค์ (Semi-creative activities)
พัฒนาความถูกต้อง	การแก้ไขข้อผิดพลาดอย่างเป็นระบบ <ol style="list-style-type: none"> 1. ลดการแก้ไขโดยทันที 2. เลื่อนการแก้ไขและใช้การแก้ไขด้วยตนเอง

3.2 วิธีสอน กิจกรรม สื่อ และการจัดการประเมินผลตามยุทธศาสตร์การสร้างใหม่

มาร์ตัน กล่าวว่า วิธีสอนที่ใช้หลักการของยุทธศาสตร์การสร้างใหม่ มีหลายวิธี และมีการตรวจสอบประสิทธิภาพแล้วว่า เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จได้

วิธีสอนวิธีแรก คือ แบบภาษาคู่ (Bilingual method) ซึ่ง ดอดสัน (Dodson) เป็นผู้พัฒนาขึ้นและนำไปใช้สอนภาษาที่สองในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

รวมทั้งเด็กอพยพในอังกฤษและสกอตแลนด์ และแพร่หลายไปในยุโรปตะวันตก วิธีนี้จะเริ่มด้วยการให้นักเรียนจำเนื้อหาและทำแบบฝึกหัด (ด้วยปากเปล่า) การแปลจากภาษาแม่ไปเป็น ภาษาเป้าหมายด้วยปากเปล่า ขั้นตอนเป็นการฝึกการใช้คำแทนที่และขยายประโยคภาษาเป้าหมาย เพื่อสร้างประโยคใหม่ที่เปลี่ยนไปจากกระสวนประโยคและหัวข้อในเนื้อหา

วิธีสอนที่สอง คือ แบบใช้ภาษาซ้ำ ๆ เพื่อสร้างสรรค์ (Reproductive-creative method) ที่ เฮินเซล (Henzel) เป็นผู้พัฒนาขึ้นใช้ในประเทศโบลแลนด์ ในการสอนแบบนี้จะใช้กับการเรียน 4 ปี ตามลำดับดังนี้

ปีที่ 1-6 เดือนแรก เป็นการเรียนสร้างนิสัยในการออกเสียง โดยการใช้การฝึกอย่างมีความหมายและการอ่านบทเรียนดัง ๆ เรียนรู้ที่จะวิเคราะห์ระบบเสียงและแบบแผนของระดับเสียงสูง-ต่ำ มีการแก้ไขข้อผิดพลาดของผู้เรียน และคาดหวังว่าผู้เรียนจะออกเสียงได้ดีเช่นเดียวกับเจ้าของภาษา

6 เดือนหลัง ผู้เรียนจะเริ่มสร้างประโยคตามบทเรียนใหม่ และเริ่มใช้ กิจกรรมการสร้างใหม่ ที่แสดงให้เห็นถึงการถ่ายโยง การขยาย และปรับเนื้อหา บทเรียน ในขั้นนี้จะใช้ไปถึงการสอนในปีที่ 2 และ 3

ปีที่ 4 ผู้เรียนจะเริ่มใช้ภาษาในการสนทนา การอภิปราย การโต้แย้ง งานที่ทำงานจะมาจากเนื้อหาในนิตยสาร หนังสือพิมพ์ เรื่องสั้น ฯลฯ

กิจกรรมที่ใช้มี 4 กิจกรรมคือ กิจกรรมใช้ภาษาซ้ำ ๆ (reproductive activities) กิจกรรมการรวมซ้ำ (recombining activities) กิจกรรมการสร้างสรรค์ซ้ำ (recreative activities) และกิจกรรมกึ่งสร้างสรรค์ (semi-creative activities)

กิจกรรมใช้ภาษาซ้ำ ๆ (reproductive activities) เป็นการฝึกให้จำบทเรียนและท่องได้ บทเรียนนี้จะมีความยาวไม่มาก พูซ้ำหลาย ๆ ครั้งจะจำได้เอง ผู้เรียนจะได้เรียนรู้รูปแบบและความหมายไปพร้อม ๆ กัน กลวิธีที่ใช้ได้มีการถาม-ตอบเกี่ยวกับบทเรียนการแปลจากภาษาแม่เป็น ภาษาเป้าหมาย การสร้างบทเรียนให้สมบูรณ์โดยผู้สอนนำเสนอพร้อมทั้งสื่อทางตา ใช้ได้ดีกับระดับเริ่มต้น แต่ถ้าผู้เรียนที่มีสติปัญญาดีและมีความถนัดทางภาษาสูง แม้จะเป็นชั้นเรียนระดับเริ่มต้น ไม่ควรใช้

กิจกรรมการรวมซ้ำ (recombining activities) เป็นระดับก้าวหน้าที่กำหนดให้ผู้เรียนสร้างคำพูดใหม่ในบทเรียน การออกเสียงจะอยู่ภายใต้การดูแลของครู จะใช้เมื่อผู้เรียนในห้องเรียนใช้ภาษาแม่เดียวกัน ผู้สอนเตรียมประโยคภาษาแม่ที่แสดงถึง

การรวมองค์ประกอบขึ้นมาใหม่ โดยอิงเนื้อหาที่สอนไปแล้ว ผู้เรียนแปลประโยคที่ผู้สอนกำหนดให้เป็นภาษาเป้าหมายและอ่านออกเสียง หรือในกรณีที่มีการสอนเนื้อหาโดยใช้สื่อทางตาและกระตุ้นให้มีการตอบสนองด้วยคำพูดในรูปแบบของการสร้างประโยคใหม่ หรือผู้สอนอาจเสนอประโยคเดิมจากบทเรียน แสดงให้เห็นว่ามีคำใดบ้างที่จะนำคำอื่นมาใช้แทนได้ และช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างประโยคใหม่โดยใช้กระบวนการแทนที่ หรือเป็นการทำแบบฝึกหัดการสร้างประโยคใหม่ตามเวลาที่กำหนดให้

กิจกรรมสร้างสรรค์ใหม่ (recreative activities) เป็นการฝึกสร้างคำพูดใหม่โดยไม่ใช้การฝึกคำพูดซ้ำ ๆ เหมือนตัวอย่างในบทเรียน กลวิธีที่ใช้มีการสรุปเนื้อหา และการเล่าเนื้อหาใหม่ ผู้เรียนจะต้องเตรียมตัวเพื่อใช้ภาษาด้วยการฟังหรืออ่านเนื้อหา 2-3 ครั้ง จำเนื้อหาและองค์ประกอบที่สำคัญ เช่น คำสำคัญ หน่วยของความหมาย แล้วนำมาเล่าใหม่โดยใช้ประโยคหรือคำพูดที่สร้างขึ้นเอง ไม่ใช้กับช่วงแรกของการเรียน

กิจกรรมกึ่งสร้างสรรค์ (semi-creative activities) เป็นการให้ผู้เรียนนำแนวคิดจากเรื่องเดิมมาปรับเปลี่ยนขยายความต่อ ผู้สอนอาจจะเตรียมมาหรือให้ผู้เรียนคิดเอง ผู้เรียนจะต้องเตรียมใช้ภาษาให้ถูกไวยากรณ์โดยไม่ต้องใช้ยุทธศาสตร์การสื่อสาร กลวิธีที่ใช้มี เล่าเรื่องซ้ำ (retelling) เล่าเรื่องเดิมในแง่มุมใหม่ การปรับเนื้อหาเป็นสถานการณ์อื่นหรือตามประสบการณ์ส่วนตัวของผู้เรียนหรือการปรับโครงสร้างและประเภทของหน้าที่ของภาษาในบทเรียน

สื่อที่ใช้ สื่อสำคัญคือ บทเรียน ในหนังสือ รูปภาพ เทปบันทึกเสียง วิดีโอ แถบประโยค แผนภูมิ ฯลฯ

การวัดและประเมินผล วัดจากพฤติกรรมการใช้ภาษา ใช้เกณฑ์ความถูกต้องของภาษาที่ใช้

การสอนในแนวยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสร้างใหม่ มีขั้นตอนการสอนในแต่ละบทเรียน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ครูสอนเนื้อหา

1.1 ครูเสนอเนื้อหาใหม่

1.2 ครูเตรียมแบบอย่างในการอ่าน

1.3 ครูอธิบายความหมาย

1.4 ผักการอ่านออกเสียง

1.5 ชี้แจงรายละเอียดของการบ้าน เพื่อเตรียมสำหรับกิจกรรม
การสร้างใหม่

ขั้นที่ 2 นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายนอกชั้นเรียน

ขั้นที่ 3 การใช้ภาษาในห้องเรียน

3.3 ลักษณะของการสอนแบบสร้างใหม่

3.3.1 ในการแสดงออกทางภาษาในกิจกรรมแบบสร้างใหม่ ผู้เรียนจะต้องเตรียมบทเรียนมาจากบ้าน การจัดระบบและการดำเนินการของกิจกรรมจะขึ้นอยู่กับประเภทของงาน เช่น ถ้าเป็นการเล่าซ้ำ หรือสรุปเนื้อหา จะให้ผู้เรียนแต่ละคนได้ร่วมกิจกรรม ผู้ที่ยังไม่ได้พูดจะต้องฟังอย่างตั้งใจเพื่อจะได้พูดต่อได้ ถ้าเป็นบทบาทสมมติให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรมบริเวณหน้าชั้นเรียน ส่วนการเล่าซ้ำ ผู้สอนจะพูดเป็นภาษาที่ 1 แล้วให้ผู้เรียนแปลเป็นภาษาที่สอง

3.3.2 การสอนแบบนี้คาดหวังว่า ผู้เรียนจะสามารถแสดงออกในการใช้ภาษาได้เป็นอย่างดี และถูกต้องโดยไม่ต้องใช้ยุทธศาสตร์การสื่อสาร หากผู้เรียนใช้ภาษาไม่ถูกต้อง ผู้สอนจะแก้ไขทันที หากมีข้อบกพร่องมากหลายประเด็น ผู้สอนจะเลือกประเด็นสำคัญที่ควรได้รับการแก้ไขก่อน การแก้ไขขึ้นอยู่กับประเภทของกิจกรรม ถ้าเป็นการเล่าเรื่องซ้ำ จะแก้ไขทันที ถ้าเป็นบทบาทสมมติ ผู้สอนจะไม่ขัดการสนทนาและจะแก้ไขหลังจากกิจกรรมสิ้นสุดลงแล้ว ถ้าเป็นกลุ่มย่อย การแก้ไขจะทำภายในกลุ่ม

3.3.3 การแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน ผู้สอนจะกระตุ้นให้มีการแก้ไขตัวเอง (self-correction) ของผู้เรียนให้มากขึ้น ผู้สอนทำสัญญาณให้ผู้เรียนได้รู้ว่าเกิดข้อผิดพลาดขึ้น และขอให้ผู้เรียนแก้ไขด้วยตัวเอง ถ้าผู้เรียนไม่สามารถทำได้ ผู้สอนจะช่วยโดยการให้แนวหลาย ๆ อย่าง เช่น ให้ผู้เรียนคนอื่นแก้ไขให้ ทำให้ผู้เรียนต้องเอาใจใส่กับลักษณะที่เป็นแบบแผนของภาษา แต่อาจจะต้องใช้เวลาในการแก้ไขมาก

3.3.4 การสอนแบบการสร้างใหม่นี้ จะมีการสอนไวยากรณ์ในลักษณะโดยตรงและโดยอ้อม เวลาในชั้นเรียนจะใช้สำหรับการสอนไวยากรณ์และทำแบบฝึกหัด ครูจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้านไวยากรณ์โดยตรงจากแบบอย่างที่ได้เสนอในเนื้อหาที่เรียน

3.3.5 ในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนภาษาเป้าหมายอย่างมีความหมายมากขึ้น ผู้สอนจะใช้ภาษาเป้าหมายในห้องเรียนตลอดเวลา รวมทั้งการจัดการในห้องเรียนด้วย ผู้สอนควรสร้างสถานการณ์การสนทนาขึ้นในห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการใช้ภาษา หัวข้อที่อาจนำมาสนทนา เช่น อากาศ เหตุการณ์สำคัญประจำวัน โดยครูจะเตรียมแบบอย่างด้านไวยากรณ์ และความหมายให้ผู้เรียนได้รับรู้ก่อนการตั้งคำถาม ถ้าผู้เรียนลังเล ผู้สอนจะเสนอประโยคตัวอย่างนั้นอีกครั้ง

3.3.6 ในการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาเป้าหมาย ผู้สอนอาจนำเสนอเนื้อหาใหม่ด้วยกลวิธีต่าง ๆ เช่น การอธิบายความหมายของสิ่งใหม่ อาจใช้คำที่มีความหมายเหมือนกัน คำที่มีความหมายตรงกันข้าม การให้คำจำกัดความ เป็นต้น

3.3.7 ผู้สอนจะต้องให้ความสนใจกับการแก้ไขการออกเสียงที่ผิด ๆ ของผู้เรียนอย่าง เป็นระบบและให้แบบอย่างการออกเสียงที่ดี โดยอาจใช้เทปบันทึกเสียงของเจ้าของภาษา โดยเฉพาะในขณะการสอนเนื้อหาใหม่ ผู้สอนให้แบบอย่างในการอ่าน ต่อมาให้ผู้เรียนฝึกการอ่านเสียงคำลีประโยคที่ออกเสียงมาก แล้วจึงฝึกอ่านเนื้อหาทั้งหมดพร้อมกันก่อนอ่านเป็นรายบุคคล

3.3.8 ในชั้นเรียนระดับกลางและระดับสูง จะมีการเปลี่ยนกิจกรรมสร้างใหม่ จากงานธรรมดาสำหรับทุกคนและใช้เนื้อหาเพียงบทเดียว เป็นงานเฉพาะตัวตามความสนใจและความชอบ ผู้เรียนจะเตรียมการพูด อภิปรายโต้แย้ง สัมมนา ละครสัน และการรายงานปากเปล่าในชั้นเรียน เนื้อหาจะมาจากบทเรียนเช่นกัน ส่วนกิจกรรมในระดับสูง ผู้เรียนเป็นผู้จัดกิจกรรม ผู้สอนจะเป็นผู้สังเกตและตัดสินความถูกต้องของภาษา

3.7 องค์ประกอบที่สำคัญที่เกี่ยวข้องด้านตัวผู้เรียนกับบริบทการสอน ยุทธศาสตร์การสอนแบบสร้างใหม่เหมาะสำหรับผู้เรียนประเภทเก็บตัว (careful) มากกว่า แต่ผู้เรียนประเภทกล้าแสดงออก (adventurous) ก็ไม่รู้สึกลำบากใจในการเรียนเท่าใดนัก เพราะเปิดโอกาสให้มีการแสดงออกด้วย ใช้ได้ดีทั้งกับเด็กและผู้ใหญ่ ถ้าเด็กให้ฝึกซ้ำหรือเป็นการเลียนแบบ ผู้ใหญ่ควรใช้การกำหนดมาตรฐานการใช้ภาษาที่สูงจะเป็นการจูงใจเพิ่มขึ้น ผู้เรียนที่มีความกดดันทางภาษาดำจะชอบเรียน เพราะเรียนจากง่ายไปหายาก และมีการเตรียมตัวมาก่อน ใช้ในห้องเรียนแบบคนละระดับความสามารถได้ และใช้ได้ดีทั้งการเรียนแบบเร่งรัดและแบบปกติ และขนาดของชั้นเรียนทั้งเล็กและใหญ่ สำหรับระดับการเรียนนั้น วิธีนี้ใช้ได้กับทุกระดับตั้งแต่ระดับเริ่มเรียน ระดับกลาง และระดับก้าวหน้า ผู้ที่สอนอาจไม่ต้องมีความสามารถ

ในการใช้ภาษาเป้าหมายสูงได้ เพราะใช้หนังสือเป็นหลัก การอ่านหรือออกเสียงอาจใช้เทปได้ แต่ผู้สอนจะต้องบอกข้อผิดพลาดได้ และไม่ต้องใช้เวลาในการเตรียมมากนัก รายละเอียดขององค์ประกอบสรุปในรูปของตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 7 แสดงองค์ประกอบด้านผู้เรียนและบริบทของการสอนที่เหมาะสมกับการนำยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสร้างใหม่ไปใช้

องค์ประกอบ	ความเหมาะสมในการนำไปใช้
ก. ด้านตัวผู้เรียน	
1. บุคลิกลักษณะ	
ก) แบบเก็บตัว	+
ข) แบบกล้าแสดงออก	0
2. อายุ	
ก) เด็ก	+
ข) ผู้ใหญ่	+
3. ความถนัด	
ก) ความถนัดสูง	+
ข) ความถนัดต่ำ	+
ข) ด้านบริบทของการสอน	
1. ความเร่งรัดของการสอน	
ก) การสอนแบบเร่งรัด	+
ข) การสอนแบบปกติ	+
2. ขนาดของชั้นเรียน	
ก) ชั้นเรียนขนาดเล็ก	+
ข) ชั้นเรียนขนาดใหญ่	+

องค์ประกอบ	ความเหมาะสมในการนำไปใช้
3. ระดับการเรียนรู้	
ก) ระดับเริ่มเรียน	+
ข) ระดับกลางและระดับก้าวหน้า	+
4. ลักษณะของครู	
ก) ครูที่มีความสามารถในการใช้ภาษาเป้าหมายไม่มากนัก	+
ข) ครูที่มีความพร้อมน้อย	+

3.5 ข้อจำกัดของการวิจัยยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสร้างใหม่ มีข้อจำกัดดังนี้

3.5.1 ต้องใช้เวลาในการเรียนนาน ผู้เรียนจะประสบความสำเร็จในการเรียนซ้ำๆ ทำให้ลดแรงจูงใจในการเรียน ผู้สอนควรใช้วิธีการอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจข้อดี-ข้อเสียของวิธีสอน หรืออาจให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในบทสนทนาตั้งแต่เริ่มต้นเรียน เช่น การจัดการห้องเรียน เหตุการณ์ปัจจุบันโดยผู้สอนถามเป็นภาษาเป้าหมาย แลเป็นภาษาแม่ให้ผู้เรียนตอบเป็นภาษาเป้าหมาย ถ้ายังไม่ชัด ให้ตอบด้วยภาษาแม่และผู้สอนแปลเป็นภาษาเป้าหมาย และให้แบบอย่างที่ต้องการ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้วลีและคำพูดที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ต่อไปได้ หรือผู้สอนอาจใช้กิจกรรมการสื่อสารโดยไม่สนใจความถูกต้อง แต่ผู้สอนจะต้องสอนการวิจัยยุทธศาสตร์ในการสื่อสารก่อน

3.5.2 การให้งานนอกชั้นเรียนมาก ทำให้ผู้เรียนต้องใช้เวลาในการเตรียมตัวที่จะมาใช้ภาษาในห้องเรียน ดังนั้น ก่อนที่จะเลือกใช้ ผู้สอนจะต้องพิจารณาว่าผู้เรียนสามารถให้เวลากับการทำที่บ้านหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

สำหรับรายละเอียดของยุทธศาสตร์การสอนภาษาทั้ง 3 ของมาร์ตัน สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 8 รายละเอียดโดยสรุปของ 3 ยุทธศาสตร์

ชื่อยุทธศาสตร์	จุดเน้นของกระบวนการสอน	วิธีสอน	กิจกรรม/กลวิธี	องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง	ข้อดี	ข้อจำกัด
การรับข่าวสาร Receptive	ให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาจากการฟังการอ่าน และโต้ตอบโดยไม่ใช้ภาษาพูด จนกว่าจะมีความพร้อมในการพูด	การสอนตามแนวทฤษฎีธรรมชาติ วิธีสอนแบบโต้ตอบด้วยท่าทาง	การให้ input ใน ผู้เรียน ระดับความยาก i+1 การปฏิบัติตามคำสั่ง การโต้ตอบด้วย ภาษาแม่ การแยกแยะ รูปแบบถูก-ผิด แบบทดสอบที่ใช้ ตัวเลือกเป็น ภาษาแม่	ผู้เรียน - แบบเก็บตัว - ความกดดันต่ำ - ผู้ใหญ่ - ขนาดเล็ก - ชั้นเรียนแบบเร่งรัด - ระดับเริ่มเรียน - ผู้สอนมีความสามารถในการใช้ ภาษาเป้าหมายสูง	ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำ ความคุ้นเคย สังเกต และ เรียนรู้การใช้ภาษา ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการ ฟัง และออกเสียงได้ ถูกต้อง	ผู้เรียนเกิดความ อึดอัดใจ เกิดการเรียนรู้ช้า ฝึกการเขียนและ การอ่านน้อย
การสื่อสาร Communicative	ให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาจากการฝึกใช้ภาษาในสถานการณ์ที่ใกล้เคียง ความจริง	การสอนตามแนวการ สื่อสาร	กิจกรรมเนื้อหา กิจกรรมแลกเปลี่ยน ข่าวสารและการ แก้ปัญหา กิจกรรม ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เกม	ผู้เรียน - แบบกล้าแสดงออก - ความกดดันสูง - เด็ก & ผู้ใหญ่ - ชั้นเรียนขนาดเล็ก - แบบเร่งรัด & ปกติ - ทุกระดับ - ผู้สอนมีความสามารถ ในการใช้ภาษา เป้าหมายสูง	ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึก พูดตามต้องการ	ผู้เรียนสะสมข้อ บกพร่องที่ไม่ได้รับการ แก้ไข ผู้สอนต้องมีความ สามารถในการใช้ ภาษาเป้าหมายสูง

ชื่อยุทธศาสตร์	จุดเน้นของกระบวนการสอน	วิธีสอน	กิจกรรม/กลวิธี	องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง	ข้อดี	ข้อจำกัด
การสร้างใหม่ Reconstructive	ให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาจาก การฝึกใช้สิ่งที่เรียนซ้ำใหม่ เน้นความถูกต้อง	วิธีสอนแบบภาษาคู่ วิธีสอนแบบใช้ภาษา ซ้ำ ๆ เพื่อสร้างสรรค์	กิจกรรมการใช้ ภาษาซ้ำ ๆ กิจกรรมรวมซ้ำ การสร้างสรรค์ ซ้ำ กลวิธีการแก้ไข ข้อผิดพลาดด้วยตนเอง	ผู้เรียน - แบบเก็บตัว - ความกดดันต่ำ - เด็ก - ชั้นเรียนขนาดใหญ่ - แบบปกติ - ระดับเริ่มเรียน & ระดับก้าวหน้า - ครูมีความสามารถในการใช้ภาษาเป้าหมาย ไม่มากนัก	ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึก ใช้ภาษาด้านการอ่าน การพูดที่ถูกต้องซ้ำจน มั่นใจ	ผู้เรียนต้องใช้เวลา ในการเตรียมตัว ชั้นเรียนมาก

4. ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบผสมผสาน จากยุทธศาสตร์หลักทั้ง 3 ยุทธศาสตร์ที่ได้นำเสนอ จะเห็นว่าแต่ละยุทธศาสตร์มีลักษณะจุดเน้นในการสอนต่างกัน มีจุดบกพร่องหรือข้อจำกัดต่างกัน การจะนำยุทธศาสตร์ใดเพียงยุทธศาสตร์เดียวไปใช้นั้น อาจทำให้ผู้เรียนไม่สามารถพัฒนาความรู้ความสามารถ และทักษะทางด้านภาษาได้ครอบคลุมและเพียงพอต่อการนำไปใช้ในการสื่อสารได้ เมื่อเป็นเช่นนี้เท่ากับการจัดการเรียนการสอนภาษายังไม่บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ การกำหนดเป้าหมายจะเป็นงานที่ไร้ความหมายทันที ดังนั้นแนวทางหนึ่งที่น่าสนใจในการแก้ปัญหานี้ คือ การนำยุทธศาสตร์การสอนมากกว่า 1 ยุทธศาสตร์มาใช้ร่วมกัน โดยพิจารณาถึงข้อดี-ข้อเสียของแต่ละยุทธศาสตร์ ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ตลอดจนความสอดคล้องกับองค์ประกอบต่าง ๆ เกี่ยวข้อง มาร์ตัน (Marton 1988) ได้เสนอแนวการสอนภาษาโดยการผสมผสานยุทธศาสตร์หลักทั้ง 3 ยุทธศาสตร์เข้าด้วยกัน ได้ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบผสมผสาน 4 ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ 1 การผสมผสานโดยใช้ยุทธศาสตร์แบบรับสารเป็นตัวนำและตามด้วยยุทธศาสตร์แบบสื่อสาร

ลักษณะที่ 2 การผสมผสานโดยใช้ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบรับสารเป็นตัวนำและตามด้วยยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสร้างใหม่

ลักษณะที่ 3 การผสมผสานโดยใช้ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสื่อสารเป็นตัวนำและตามด้วยยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสร้างใหม่

ลักษณะที่ 4 การผสมผสานโดยใช้ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสร้างใหม่เป็นตัวนำและตามด้วยยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสื่อสาร

รายละเอียดของยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบผสมผสานทั้ง 4 ลักษณะ มีดังนี้

ลักษณะที่ 1 ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบผสมผสานที่ใช้ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบรับสารเป็นตัวนำและตามด้วยยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสื่อสาร (Combination 1 The receptive strategy followed by the communication strategy) ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบผสมผสานในลักษณะนี้ จะเริ่มต้นการสอนด้วยการให้ผู้เรียนเป็นผู้รับสารจากเนื้อหาที่ผู้สอนเสนอให้โดยไม่ต้องพูด ผู้เรียนจะได้รับสารที่ถูกต้อง มีเวลา และโอกาสใน

การสะสมความรู้ความสามารถด้านภาษา จนกระทั่งเกิดความรู้สึกพร้อมที่จะพูดหรือใช้ภาษา แล้วจึงจะเป็นช่วงการฝึกทักษะในการสื่อสารที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาด้วยตัวเอง จึงเหมาะกับห้องเรียนที่มีจำนวนผู้เรียนแบบแสดงออก (adventurous) และใช้ได้กับชั้นเรียนแบบเร่งรัด ผู้สอนจะต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาเป้าหมายสูง ในช่วงแรกผู้สอนอาจต้องทำงานหนักในการเตรียมสื่อและแบบทดสอบที่จะทดสอบความเข้าใจ ในช่วงหลังผู้สอนจะกระตุ้นให้ผู้เรียนได้นำความรู้ในการใช้ภาษา ทั้งการออกเสียงและความรู้ด้านไวยากรณ์ที่ได้เรียนและฝึกไปแล้วมาใช้ ซึ่งจะพบว่าผู้เรียนจะออกเสียงได้อย่าง เป็นธรรมชาติดีกว่าผู้เรียนที่เรียนด้วยแบบเดิม สำหรับการจัดแบ่งช่วง เวลาในการสอน ผู้ที่นำหลักของยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบรับสารใบใช้ จะใช้ต่างกันดังนี้คือ ใบสโตนส์ กำหนดเวลาของชั้นเรียนแบบเข้ม 180 ชั่วโมง สำหรับใช้สอนแบบการรับสาร 6 สัปดาห์ ๆ ละ 5 วัน วันละ 6 ชั่วโมง ให้กับผู้เรียนเริ่มต้น ส่วนพิชเชอร์ กล่าวว่า ในระดับวิทยาลัยจะใช้เวลา 1 เทอม ในระดับมัธยมศึกษาจะใช้เวลา 6 เดือน แต่โดยทั่วไปที่ใช้กันอยู่นั้นจะใช้ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบรับสารประมาณ 1/3 ของเวลาเรียนทั้งหมดในชั้นเรียนแบบเร่งรัด ถ้าเป็นชั้นเรียนปกติจะใช้เวลาประมาณ 1 ใน 4 หรือ 1 ใน 5 ของเวลาเรียนทั้งหมด และเวลาส่วนที่เหลือคือ 2/3 หรือ 3/4 3/5 จะเป็นการใช้ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสื่อสาร

ลักษณะที่ 2 ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบผสมผสานที่ใช้ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบรับสาร เป็นตัวนำและตามด้วยยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสร้างใหม่ (Combination 2 the receptive strategy followed by the reconstructive strategy) ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบผสมผสานลักษณะนี้จะ เน้นการให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอย่างถูกต้องอย่างคล่องแคล่ว ในช่วงแรกผู้สอนจะใช้ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบรับสารก่อนระยะหนึ่ง ประมาณ 1/5 แล้วจึงใช้ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสร้างใหม่ ซึ่งจะใช้เวลาในการสอนแบบนี้ นานกว่าช่วงแรกประมาณ 4/5 ในช่วงของการใช้ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบรับผู้เรียนจะต้องสนใจลักษณะที่เป็นแบบแผนของภาษาเป้าหมาย ฝึกทำแบบฝึกหัด เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ลักษณะที่เป็นแบบแผนที่ถูกต้องให้มากพอที่จะนำไปใช้ในการร่วมกิจกรรมการสร้างใหม่ ซึ่งผู้เรียนจะมีโอกาสได้ทำงานอย่างเป็นระบบด้วยตนเอง เพื่อเตรียมร่วมกิจกรรม ยุทธศาสตร์นี้จะเหมาะกับผู้เรียนแบบเก็บตัวในชั้นเรียนที่เป็นแบบปกติ ไม่เร่งรัด ใช้ได้กับห้องเรียนขนาดใหญ่ ผู้สอน

ไม่จำเป็นต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาเป็นเป้าหมายสูง และ เน้นความถูกต้อง เช่นเดียวกับความคล่องแคล่ว

ลักษณะที่ 3 ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบผสมผสานที่ใช้ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสื่อสารเป็นต้นนำ และตามด้วยยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสร้างใหม่ (Combination 3 The communicative strategy followed by reconstructive strategy) ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบผสมผสานในลักษณะนี้ มาร์ตันกล่าวว่า เนื่องจากลักษณะของยุทธศาสตร์การสอนภาษาทั้งสองมีจุดเน้นต่างกัน กล่าวคือ ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสื่อสารที่ใช้เป็นต้นนำนั้น เน้นความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา สนองกับความถูกต้องของภาษาน้อย แต่ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสร้างใหม่ เน้นความถูกต้องของภาษา ในการนำยุทธศาสตร์การสอนแบบผสมผสานในลักษณะนี้ไปใช้ ผู้สอนจึงควรได้ชี้ให้ผู้เรียนได้เห็นความสำคัญของความถูกต้องที่จะต้องเน้น หลังจากเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกการพูดอย่าง เป็นอิสระแล้ว และจะต้องมีการแก้ไขข้อผิดพลาดตามหลักการของยุทธศาสตร์การสร้างใหม่ แต่จะเป็นการแก้ไขภายหลัง ไม่ใช่แก้ไขทันที ในช่วงการสอน เวลาส่วนใหญ่จะใช้ในการสอนตามยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสื่อสาร คือประมาณ 4/5 ของเวลาเรียนทั้งหมดส่วนการสอนตามยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสร้างใหม่จะใช้เวลาในช่วงท้ายประมาณ 1/5 ของเวลาเรียน การสอนตามยุทธศาสตร์การผสมผสานแบบนี้จะเหมาะกับชั้นเรียนแบบเร่งรัด ผู้เรียนมีลักษณะกล้าแสดงออก (adventurous type) มากกว่า และเป็นชั้นเรียนขนาดใหญ่ ผู้สอนจะต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาเป็นเป้าหมายสูง

ลักษณะที่ 4 ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบผสมผสานที่ใช้ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสร้างใหม่เป็นต้นนำและตามด้วยยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสื่อสาร (Combination 4 The reconstructive strategy followed by the communicative strategy) ยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบผสมผสานลักษณะนี้ในช่วงของการสอนตามยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสร้างใหม่จะ เน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ ความรู้ด้านภาษา และฝึกการใช้ภาษาที่ถูกต้อง ส่วนช่วงของการสอนตามยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสื่อสาร จะ เน้นการให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ภาษาในการสื่อสารโดยใช้ความสามารถทางด้าน การสื่อสารที่ได้ฝึกมาอย่างถูกต้องแล้ว กิจกรรมในห้องเรียนจะเป็นกิจกรรมที่ใช้หลักการลดช่องว่างระหว่างข้อมูล และผู้สอนควรได้สอน

ยุทธศาสตร์ในการสื่อสารให้ผู้เรียนด้วย เวลาส่วนใหญ่ประมาณ 4/5 ของการสอนจะ ใช้การสอนตามยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสร้างใหม่ สำหรับการสอนตามยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบสื่อสารจะใช้เวลาประมาณ 1/5 ของเวลาเรียนทั้งหมด การสอนตามยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบผสมผสานลักษณะนี้ เหมาะกับชั้นเรียนแบบปกติ ใช้กับห้องเรียนขนาดใหญ่ได้ ผู้เรียนส่วนใหญ่ควรเป็นแบบเก็บตัว อย่างไรก็ตามอาจใช้กับชั้นเรียนแบบเร่งรัดและมีขนาดเล็กได้เช่นกัน ผู้สอนที่มีความสามารถทางด้านภาษาไม่มากนักสามารถใช้ได้

ข้อมูลเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบผสมผสานทั้ง 4 ลักษณะ ใ้ใช้ สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 9 แสดงองค์ประกอบด้านตัวผู้เรียนและบริบทของการสอนที่เหมาะสมกับการนำยุทธศาสตร์การสอนแบบผสมผสานแต่ละลักษณะของมาร์ตัน

องค์ประกอบ	ยุทธศาสตร์การผสมผสาน			
	แบบที่ 1	แบบที่ 2	แบบที่ 3	แบบที่ 4
	(1+3)	(1+2)	(3+2)	(2+3)
A องค์ประกอบเกี่ยวกับผู้เรียน				
1) ตัวแปรด้านบุคลิกภาพ				
a) แบบเก็บตัว	-	+	-	+
b) แบบกล้าแสดงออก	+	0	+	0
B องค์ประกอบด้านบริบทของการสอน				
1) ความเร่งรัดของการสอน				
a) การสอนแบบเร่งรัด	+	+	+	+
b) การสอนแบบปกติ	-	+	-	+
2) ขนาดของชั้นเรียน				
a) ชั้นเรียนขนาดเล็ก	+	+	0	+
b) ชั้นเรียนขนาดใหญ่	0	+	+	+

องค์ประกอบ	ยุทธศาสตร์การผสมผสาน			
	แบบที่ 1	แบบที่ 2	แบบที่ 3	แบบที่ 4
	(1+3)	(1+2)	(3+2)	(2+3)
3) ลักษณะของครู				
a) ครูที่มีความสามารถ ในการใช้ภาษา เป้าหมายไม่มากนัก	-	+	-	+

ตารางที่ 10 แสดงรายละเอียดของยุทธศาสตร์การผสมผสานทั้ง 4 แบบ โดยสรุป

ชื่อยุทธศาสตร์	จุดเน้นของกระบวนการสอน	ระยะเวลา	ความเหมาะสมที่จะนำไปใช้	ข้อดี	ข้อจำกัด
แบบที่ 1 แบบรับสาร (Receptive) ตามด้วย แบบสื่อสาร (Communication)	แบบนี้จะเริ่มด้วยการสอนแบบ รับสาร แล้วจึงสอนแบบการ สื่อสาร เพื่อให้ผู้เรียนได้มี โอกาสเป็นผู้เรียนภาษาจาก การรับข่าวสาร สะสมความรู้ เกิดความพร้อมที่จะพูด	ชั้นเรียนแบบเร่งรัด สอนแบบรับสาร 1/3 ชั้นเรียนแบบปกติ สอนแบบรับสาร 1/4 - 1/5	ผู้เรียน - แบบกล้าแสดงออก ความถนัดสูง บริบท - ชั้นเรียนขนาดเล็ก - แบบเร่งรัด - ครูมีความสามารถในการใช้ภาษาเป้าหมายสูง	ผู้เรียนออกเสียงได้ชัดเจน ถูกต้อง มีโอกาสได้ฝึกพูด ในสถานการณ์ที่ใกล้เคียง ความจริง	ไม่เน้นการเขียน และ การอ่าน อาจมีข้อบกพร่องสะสม
แบบที่ 2 แบบรับสาร (Receptive) ตามด้วย แบบสร้างใหม่ (Reconstructive)	แบบนี้จะเริ่มด้วยการสอนแบบ รับสาร แล้วจึงสอนแบบสร้าง ใหม่ เน้นการให้ผู้เรียนได้ใช้ ภาษาอย่างถูกต้องคล่องแคล่ว	จะใช้การสอนแบบ รับสาร ประมาณ 1/5 ของเวลาเรียน ทั้งหมด	ผู้เรียน - แบบเก็บตัว - เด็ก - มีความถนัดต่ำ บริบท - ชั้นเรียนขนาดใหญ่ - แบบปกติและแบบเร่งรัด - ครูมีความสามารถในการใช้ภาษาเป้าหมาย ไม่มากนัก	ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกการฟัง จากกิจกรรมแบบรับสาร ฝึกการอ่าน-พูด-เขียน จากกิจกรรมแบบสร้างใหม่	อาจไม่ได้ฝึกใช้ภาษา สถานการณ์ที่ใกล้เคียง ความจริง

ชื่อยุทธศาสตร์	จุดเน้นของกระบวนการสอน	ระยะเวลา	ความเหมาะสมที่จะนำไปใช้	ข้อดี	ข้อจำกัด
แบบที่ 3 แบบสื่อสาร (Communication) คามด้วย แบบสร้างใหม่ (Reconstructive)	แบบนี้จะเริ่มด้วยการสอนแบบสื่อสาร (Communicative) แล้วจึงสอนแบบสร้างใหม่ (Reconstructive) เน้น การให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษา อย่างคล่องแคล่ว	จะใช้การสอนแบบ สื่อสาร 3/4	ผู้เรียน - แบบกล้าแสดงออก - ผู้ใหญ่ - มีความกดดันสูง บริบท - ชั้นเรียนขนาดเล็ก - แบบเร่งรัด - ครูมีความสามารถในการใช้ภาษาเป้าหมายสูง	ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกพูดใน สถานการณ์ใกล้เคียงความจริง	ผู้เรียนอาจไม่สนใจที่จะ แก้ไขที่ถูกต้อง เพราะ คิดว่าสามารถพูดสื่อสาร ได้ ไม่จำเป็นต้องฝึกให้ ถูกต้องอีก
แบบที่ 4 แบบสร้างใหม่ (Reconstructive) Communicative	แบบนี้จะเริ่มด้วยการสอนแบบสร้างใหม่ (Reconstructive) ก่อน แล้วจึงสอนแบบสื่อสาร (Communicative) เน้น การให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษา ในการสื่อสารโดยใช้ความ สามารถที่ได้ฝึกมาอย่าง ถูกต้องแล้ว	จะใช้การสอนแบบ สื่อสาร ประมาณ 1/3- 1/5 ของเวลาเรียน ทั้งหมด	ผู้เรียน - แบบเก็บตัว - เป็นเด็ก - มีความกดดันต่ำ บริบท - ชั้นเรียนปกติและเร่งรัด - ห้องเรียนขนาดใหญ่ - ครูมีความสามารถในการใช้ภาษาเป้าหมาย ไม่มากนัก	ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ภาษา อย่างถูกต้อง และมีโอกาส ได้นำภาษาที่ฝึกแล้วมาใช้	ผู้เรียนจะขาดโอกาสใน การทำความเข้าใจกับ ภาษาเป้าหมาย

แนวคิดของ สแปรต และ ฮาร์เมอร์ (Spratt and Harmer 1986) สแปรตและ ฮาร์เมอร์ (1985) ได้เสนอขั้นตอนการสอนตามแนวการสื่อสารไว้ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเสนอเนื้อหา ขั้นการฝึก และขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร แต่เขายอมรับว่าในการสอนภาษานั้น ไม่ควรมองข้ามวิธีสอนแบบต่าง ๆ ที่มีข้อดีเฉพาะตัว ควรได้นำวิธีสอนและกิจกรรมที่มีข้อดีที่แตกต่างกันมาใช้ให้เหมาะสมกับขั้นตอนการสอนทั้ง 3 ขั้นตอน เขาจึงเสนอให้นำกิจกรรมบางวิธีสอนแบบอื่น ๆ มาใช้ อย่างไรก็ตามเขาไม่ได้ระบุว่าเป็นการปฏิบัติตามแนวคิดแบบผสมผสานสิ่งที่ฮาร์เมอร์เสนอแนะเป็นดังนี้

1. ขั้นเสนอเนื้อหา (Presentation / Introducing New Language)

เป็นขั้นตอนการให้ข้อมูลทางภาษาแก่ผู้เรียน ซึ่งจะรวมทั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทางภาษาและความหมายวิธีการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วย ในการเสนอเนื้อหานี้ ฮาร์เมอร์ ได้เสนอขั้นตอนไว้ 5 ขั้น คือ

1.1 ขั้นนำเข้าสู่เนื้อหา (Lead-in) ในขั้นนี้ผู้สอนเสนอบริบท หรือสถานการณ์แก่ผู้เรียนก่อน โดยอาจใช้รูปภาพ การเล่าเรื่องให้ฟัง ฯลฯ แล้วจึงเสนอเนื้อหาทางภาษาแก่ผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนฟังหรืออ่าน ซึ่งเนื้อหาที่นำเสนอจะต้องเป็นเนื้อหาที่มีบริบทหรือสถานการณ์กำกับอยู่ด้วย อาจเป็นเรื่องราว หรือบทสนทนา คำศัพท์ที่ใช้ควรมีทั้งคำศัพท์เก่า และคำศัพท์ใหม่

1.2 ขั้นกระตุ้นการเรียนรู้ (Elicitation) ในขั้นนี้ผู้สอนตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน โดยถามคำถามให้ผู้เรียนตอบ หรือกระตุ้นให้ผู้เรียนพูด ถ้าผู้เรียนตอบได้แสดงว่า เคยเรียนรู้มาแล้ว ผู้สอนไม่ต้องสอนใหม่ แต่ถ้าผู้เรียนตอบได้บ้าง ไม่ได้บ้าง ครูจะต้องสอนใหม่

1.3 ขั้นอธิบาย (Explanation) ในขั้นนี้ผู้สอนอธิบายรูปแบบ ความหมาย และวิธีนำเนื้อหาที่เสนอไปใช้ตามสถานการณ์ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อาจใช้ภาษาแม่ได้

1.4 ขั้นฝึกความถูกต้อง (Accurate Reproduction) ในขั้นนี้ผู้สอนให้ผู้เรียนฝึกใช้รูปแบบภาษาที่ได้เรียนไป โดยเน้นความถูกต้องเป็นหลัก

1.5 ขั้นลองใช้ภาษา (Immediate Creativity) ในขั้นนี้ผู้สอนให้ผู้เรียนลองฝึกสร้างประโยคเองตามรูปแบบที่เรียน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจ รูปแบบ ความหมาย และวิธีใช้ ในขั้นการเสนอเนื้อหา สแปรต เสนอขั้นตอนย่อยไว้ 3 ขั้นตอน เพียงการอธิบาย สำหรับขั้นตอนที่ 4, 5 นั้น จัดเป็นขั้นการฝึก

2. **ขั้นการฝึก (Practice / Controlled Practice)** เป็นขั้นตอนที่ทำให้ผู้เรียนฝึกใช้รูปแบบภาษาที่เรียนใหม่ ในลักษณะของการฝึกแบบควบคุม เพื่อให้ผู้เรียนจดจำรูปแบบของภาษาได้ เป็นความถูกต้องเป็นหลัก มักใช้วิธีการฝึกแบบกลไก (Mechanical Drill) หรือการฝึกซ้ำ ๆ ตามตัวอย่างที่ครูเสนออาจเป็น เทปบันทึกเสียงหรือตัวครูเอง โดยให้ผู้เรียนฝึกพร้อมกันเป็นกลุ่มใหญ่ก่อน แล้วจึงฝึกทีละคน ก่อนตรวจสอบความเข้าใจความหมายด้วยการตั้งคำถามง่าย ๆ นอกจากนี้ อาจเป็นการฝึกแบบทดแทน (Substitution Drill) ที่มีความหมายมากขึ้น สำหรับขั้นตอนนี้ ฮาร์เมอร์ เห็นว่าแม้จะเป็นกิจกรรมที่มาจากแนวคิดเดิมแต่เป็นการฝึกที่มีคุณค่า สำหรับการสอนในชั้นเรียนระดับต้นและชั้นเรียนขนาดใหญ่ เพราะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกพร้อมกันในเวลาเดียวกัน ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการออกเสียง และมีความมั่นใจในการใช้รูปแบบภาษา ก่อนการฝึกเป็นรายบุคคล เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน ในขั้นตอนนี้เป็นการนำกิจกรรมของวิธีสอนแบบฟัง-พูด ตามแนวโครงสร้างและพฤติกรรมนิยม (Structural Approach และ Behaviorism) มาใช้

3. **ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production / Free Practice)** เป็นขั้นตอนที่ทำให้ผู้เรียนได้ทดลองใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง จากกิจกรรมที่ผู้สอนกำหนดขึ้นในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับความจริง เน้นความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา ความสามารถในการสื่อความหมายให้ผู้อื่นได้ เข้าใจมากกว่าความถูกต้องของรูปแบบภาษา ผู้สอนจะเป็นผู้เริ่มต้นให้คำแนะนำเกี่ยวกับการทำกิจกรรม ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมเอง และผู้สอนเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือให้ข้อมูลย้อนกลับหลังจากการทำกิจกรรมแล้ว

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การนำแนวความคิดแบบผสมผสานมาใช้ในการสอนนั้น จะต้องคำนึงถึงตัวผู้เรียน บริบทของการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แทนการคำนึงถึงทฤษฎี หรือแนวคิดพื้นฐานของวิธีสอนหรือกิจกรรมนั้น ๆ และผลที่จะเกิดขึ้นจากการพิจารณา เลื่อนำสิ่งที่คิดว่าจะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนได้มากที่สุด มาใช้ร่วมกันนั้นย่อมจะทำให้ข้อบกพร่องที่จะเกิดขึ้นในการเรียนการสอนลดน้อยลง การเรียนการสอนก็จะมีประสิทธิภาพมากขึ้นตามต้องการ

5. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาตามแนวทฤษฎีการสอนภาษาแบบผสมผสานของมาร์ตัน

จากความหมายของแนวคิดแบบผสมผสาน จะเห็นได้ว่าผู้ที่ให้ความหมายของแนวคิดแบบผสมผสาน ได้กล่าวสอดคล้องกันว่า การนำแนวคิดแบบผสมผสานไปใช้ในการสอนนั้น ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญที่เกี่ยวข้องคือองค์ประกอบด้านตัวผู้เรียน เกี่ยวกับความถนัดในการเรียนภาษา และลักษณะของผู้เรียนและองค์ประกอบด้านบริบทของการสอน มีขนาดของชั้นเรียน ความเข้มของการเรียนการสอน ระดับความสามารถของครูผู้สอน ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้สอนสามารถเลือกทฤษฎีการสอน วิธีสอน และกิจกรรมการสอน หรือกลวิธีสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนมากขึ้น สำหรับรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

5.1 องค์ประกอบด้านตัวผู้เรียน ผู้เรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเรียนการสอน มาร์ตัน กล่าวว่า องค์ประกอบด้านตัวผู้เรียนที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ได้แก่ ความถนัดในการเรียนภาษาต่างประเทศ และลักษณะของผู้เรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมดังนี้

5.1.1 ความถนัดในการเรียนภาษาต่างประเทศ ความถนัดในการเรียนภาษาที่สอง เป็นคุณลักษณะ เฉพาะทางปัญญาของผู้เรียนที่จำเป็นในการเรียน (Stern 1983) คุณลักษณะนี้จะมีผลให้ผู้เรียนรู้ เรียนรู้ภาษาใหม่ได้ง่ายดาย รวดเร็วและในระดับสูง แครอล และสพอน (Caroll and Sapon 1959 อ้างถึงใน Ellis 1986: 112) กล่าวว่า ความถนัดมีองค์ประกอบ 4 อย่างคือ

5.1.1.1 ความสามารถในการรับรู้ และจำเสียงใหม่ ๆ

(Phonetic coding ability)

5.1.1.2 ความสามารถในการรับรู้โครงสร้างทางไวยากรณ์

(Grammatical sensitive)

5.1.1.3 ความสามารถในการสังเกตและการสรุปกฎเกณฑ์

(Inductive ability)

5.1.1.4 ความสามารถในการจำ

การจะให้ทราบถึงระดับของความถนัดนั้น จะต้องใช้แบบทดสอบวัดความถนัดในองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน อัจฉรา วงศ์โรธ (1975) กล่าวว่า แบบทดสอบวัดความถนัดทางภาษานี้ไม่ได้เป็นเครื่องชี้ว่าผู้ใดมีสติปัญญาฉลาด หรือทึบ แต่เป็นเครื่องชี้ว่า ผู้ใดจะสามารถเรียนภาษาได้เร็ว และผู้ใดจะเรียนภาษาได้ช้า ผู้ที่เรียนภาษาได้ช้าอาจจะเก่งวิชาอื่น ๆ เช่น วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ได้ และผู้ที่เรียนภาษาได้เร็ว ได้คะแนนดีในข้อสอบความถนัด อาจจะเรียนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ได้ไม่ดีก็ได้ หรืออาจจะเรียนได้ดีก็ได้ อีกนัยหนึ่ง การเรียนภาษาได้เร็ว ไม่ได้หมายความว่า จะเรียนวิชาอื่น ๆ ได้เร็ว และผู้ที่เรียนภาษาได้ช้า ไม่ได้หมายความว่า จะเรียนวิชาอื่น ๆ ได้ช้าไปด้วย การใช้แบบทดสอบวัดความถนัดทางภาษา (TLAT) มีวัตถุประสงค์ดังนี้

- ก. เพื่อใช้ในการแบ่งกลุ่มนักเรียนในการเข้าเรียนโปรแกรมทางภาษา
- ข. เพื่อเป็นตัวพยากรณ์ความสำเร็จในการเรียนภาษา
- ค. เพื่อเป็นตัวพยากรณ์ถึงระยะเวลาที่นักเรียนแต่ละคนต้องการในการฝึกภาษา

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดในการเรียนภาษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า ตัวแปรทั้งสองนี้มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง โดยเฉพาะการเรียนรู้แบบเป็นห้องเรียนที่เป็นระบบ ผู้เรียนที่มีความถนัดทางภาษาจะเรียนรู้ได้ดีกว่าผู้เรียนที่ไม่มีความถนัดและความถนัดทางการเรียนภาษาเป็นผลกระทบทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของผู้เรียน (ธีระพงษ์ แก่นอินทร์ 2530) นอกจากนี้ เนลสัน และ จาโคโบวิทส์ (Nelson and Jakobovits 1970 อ้างถึงใน ทักเกอร์ Tucker 1971: 172) ศึกษาพบว่า ความถนัดเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สามารถทำนายความสำเร็จในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศได้ถึง 33% ในประเทศไทย อัจฉรา วงศ์โรธ (1975) ได้ทำการเปรียบเทียบความถนัดทางภาษาของนักเรียนที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษต่างกัน คือ เริ่มเรียนเมื่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีที่ 3 และปีที่ 5 พบว่า นักเรียนที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จะมีความถนัดทางภาษา สามารถเรียนรู้ภาษาได้ดีกว่า นักเรียนที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และปีที่ 1 ตามลำดับ

5.1.2 ลักษณะของผู้เรียน ในทางด้านจิตวิทยา มีการแบ่งลักษณะของผู้เรียนออกเป็น 2 ประเภทตามบุคลิกภาพ คือ

5.1.2.1 ประเภทเก็บตัว ผู้เรียนประเภทนี้จะมีลักษณะค่อนข้างเงียบขรึม เก็บตัว ไม่ชอบการแสดงออกทั้งความรู้สึกและความความคิดเห็น มักเป็นผู้พัวพันกลุ่ม

ผู้เรียนที่ไม่ชอบหรือไม่กล้าแสดงออกนี้ จะเป็นผู้ที่ระมัดระวังในการใช้ภาษา ไม่ชอบใช้ภาษาผิด ๆ จะรอนแ่น้ำใจว่า มีความรู้และความสามารถมากพอที่จะใช้ภาษาได้ถูกต้อง จึงจะยอมมาใช้ภาษา เรียกว่า Careful Type

5.1.2.2 ประเภทแสดงออก ผู้เรียนประเภทนี้จะมีลักษณะร่าเริง แจ่มใส กล้าแสดงออก ทั้งความรู้สึกและความคิดเห็น ชอบพบปะสนทนากับบุคคลที่ได้พบเห็นใน ความคิดของมาร์ตัน ผู้เรียนที่กล้าแสดงออกนี้ จะเป็นผู้ที่กล้าเสี่ยงที่จะใช้ภาษาผิด ๆ ถูก ๆ สลับกันไป มีความกระตือรือร้นสูงในการเรียนภาษา เรียกว่า กล้าแสดงออก (Adventurous Type) ซึ่งมีงานวิจัยของ ไอเซนค์ และคูลสัน (Eysenck and Cookson, 1969) และอูโร ลิงท์โอด (2521: 38) กล่าวได้สอดคล้องกันว่า นักเรียนที่มีลักษณะแบบแสดงออก จะเรียนวิชา ภาษาได้ดีกว่านักเรียนที่มีลักษณะเก็บตัว และ สมทรง สุวรรณเลิศ และคณะ (2512: 17-29) ได้วิจัยพบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาของประเทศไทยมีลักษณะการแสดงออกต่ำกว่านักศึกษาวชาวอเมริกันในมหาวิทยาลัย และใกล้เคียงกับปกติวิสัย (norm) ของนักศึกษาวชาวอังกฤษ

5.2 องค์ประกอบด้านบริบทของการสอน องค์ประกอบด้านบริบทของการสอน จะหมายถึง ขนาดของชั้นเรียน ความเร่งรัดของการสอน ระดับความสามารถของครู

5.2.1 ขนาดของชั้นเรียน ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษนั้น ขนาดของชั้นเรียนควรเป็นชั้นเรียนขนาดเล็ก ประมาณ 10-15 คน เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสดำเนินการใช้ภาษา ในการพูด การอ่าน และการเรียนได้มากขึ้น และผู้สอนมีโอกาสดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนได้มากขึ้นเช่นเดียวกัน หากเป็นไปได้ การฝึกกลุ่มย่อย 2-5 คน จะเป็นกลุ่มที่เกิดการเรียนรู้ได้สูง เช่นเดียวกับกับการเรียนแบบตัวต่อตัว (ละ เอียด รัชเณร์ 2529) สำหรับในประเทศไทย นั้น ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กอาจมีจำนวนนักเรียนค่อนข้างน้อยประมาณ 15-20 คน ซึ่งจะเอื้อต่อการสอนของครู และการเรียนรู้ของนักเรียนมากขึ้น แต่โดยทั่วไปจะมีนักเรียนประมาณ 25-35 คน และในโรงเรียนขนาดใหญ่ อาจมีจำนวนนักเรียนประมาณ 40-45 คน ซึ่งจะมีผลต่อการสอนของครู คือ ครูไม่สามารถดูแลนักเรียนในขณะที่สอนได้ทั่วถึง ตรวจสอบได้ไม่ละ เอียด ว่านักเรียนคนใดเกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจ และทักษะทางภาษามากน้อยเพียงใด มีข้อบกพร่องอะไรบ้าง เมื่อผ่านชั้นไปชั้นสูงต่อไปก็จะ เป็นปัญหาที่เรื้อรังไม่ได้แก้ไข

5.2.2 ความเร่งรัดของการสอน ความเร่งรัดในการสอนจะขึ้นอยู่กับลักษณะของชั้นเรียน และความต้องการของผู้เรียน หากผู้เรียนมีความต้องการที่จะ เรียนรู้ภาษาให้ได้ภายในระยะเวลาสั้น ๆ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวัน หรือใช้ประโยชน์

ด้านอื่น ๆ เช่น อาชีพที่ไม่ต้องการทักษะระดับสูง หรือการเตรียมตัวก่อนเดินทางไปต่างประเทศ อาจเข้าเรียนหลักสูตรระยะสั้น 50 ชั่วโมง 75 ชั่วโมง 100 ชั่วโมง ของสถาบันต่าง ๆ ที่เปิดสอน การเรียนแบบเร่งรัด จะใช้เวลาเรียนในแต่ละสัปดาห์มาก ตั้งแต่ 5-20 ชั่วโมง หรือมากกว่านี้ ส่วนการเรียนในระบบโรงเรียน มักเป็นการเรียนการสอนที่ใช้ช่วงระยะเวลานาน เช่น 1 ภาคการศึกษา 1 ปีการศึกษา 3 ปีการศึกษา เป็นต้น ขึ้นกับหลักสูตรที่สถาบันกำหนด การเรียนในชั้นเรียนปกติจะใช้เวลาเรียนในแต่ละวันเพียง 1-2 ชั่วโมง ดังเช่น ระดับประถมศึกษา จะเรียนสัปดาห์ละ 5 วัน ๆ ละ 1 ชั่วโมง ส่วนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปจะเรียนสัปดาห์ 1-2 ชั่วโมงต่อรายวิชา ทักษะที่เน้นในการเรียนแบบเร่งรัด มักจะเน้นทักษะการฟัง-พูด มากกว่าการอ่าน-เขียน ส่วนในชั้นเรียนปกติ ระดับประถมศึกษาจะ เน้นการสอนทักษะทั้ง 4 คือ ฟัง-พูด-อ่าน-เขียนไปพร้อมกัน

5.2.3 ระดับความสามารถของการใช้ภาษาเป้าหมายของผู้สอน ระดับความสามารถของครูโดยทั่วไปแล้ว ครูสอนภาษาควรเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการใช้ภาษาได้ดี ได้รับการอบรมมาทางด้านการสอนภาษาอังกฤษเฉพาะ อาจเป็นการศึกษานานวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย หรือการฝึก อบรมเฉพาะรายวิชาเกี่ยวกับการสอนภาษา เพื่อที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้เรียน เป็นแรงจูงใจภายนอกอย่างหนึ่ง รวมทั้งสามารถให้การให้ข้อมูลย้อนกลับ และทำการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนได้ นอกจากนั้นครูจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับวิธีสอนแบบต่าง ๆ การจัดกิจกรรมทางด้านภาษา การใช้สื่อ การสร้างและใช้เครื่องมือในการวัดผล และประเมินผลด้วย สำหรับครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาของไทยนั้น ครูส่วนใหญ่มิได้จบทางด้านการสอนภาษาอังกฤษ เพียงแต่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการสอนตามคู่มือหนังสือ English Is Fun ของกรมวิชาการตามระเบียบที่กำหนด ทำให้ครูขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีสอนแบบต่าง ๆ ไม่สามารถจัดกิจกรรมให้หลากหลายได้ ขาดความมั่นใจในการออกเสียง หรือการพูดภาษาอังกฤษ ขาดอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น เทปบันทึกเสียง ครูไม่มีความรู้ด้านการวัดและประเมินผล (พิมพ์ นาคสุข 2527) เป็นเหตุให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการใช้ภาษาต่ำ

องค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการสอนภาษา

นอกจากองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามแนวยุทธศาสตร์การสอนภาษาแบบผสมผสานของมาร์ตันโดยตรงแล้ว ยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง สำหรับนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการสอน ในที่นี้จะนำองค์ประกอบด้านการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียน เจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียน และสภาพความต้องการการสอนภาษาอังกฤษของสังคมไทยในปัจจุบัน ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อลักษณะของรูปแบบการสอนที่จะพัฒนาขึ้น ดังมีรายละเอียดดังนี้

1. การเรียนรู้ภาษาของผู้เรียน จากการศึกษาพบว่า มีผู้เสนอทฤษฎีที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาที่สองที่เป็นภาษาต่างประเทศไว้หลายทฤษฎี แต่ยังไม่สามารถอธิบายเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้ภาษาที่สองได้อย่างชัดเจน เนื่องจากมีสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน และมีผลต่อการเรียนรู้ภาษาที่สองในลักษณะที่ต่างออกไปจากการเรียนรู้ภาษาแม่หรือภาษาที่หนึ่ง ดังนี้

	ภาษาแม่	ภาษาที่สอง / ต่างประเทศ
1. อายุ	เริ่มต้นในวัยเด็กเหมือนกันทุกคน	เริ่มต้นเรียนไม่เท่ากันทุกคน เรียนได้ทุกวัย
2. ระดับสติปัญญา	เรียนรู้ได้เหมือนกันทุกระดับ	ระดับสติปัญญาที่ต่างกัน มีผลต่อการเรียนรู้
3. ความถนัด	มีผลต่อการเรียนรู้ไม่ชัดเจน	มีผลต่อการเรียนรู้มาก
4. ความคุ้นเคย	เป็นสิ่งที่อยู่ในชีวิตประจำวัน	ไม่ได้อยู่ในชีวิตประจำวัน
5. การเรียนรู้	เรียนรู้จากสังคมทุกหน่วย และจากการเรียนที่เป็นระบบ	เรียนรู้จากการเรียนที่เป็นระบบ และหรือสังคมบางกลุ่ม บางระดับ
6. ความจำเป็น	เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวันทุกด้าน	อาจเป็นสิ่งจำเป็นในอาชีพของบุคคลบางคน และบางโอกาสในชีวิต
7. เจตคติ	ไม่มีผลต่อการเรียนรู้	มีผลต่อการเรียนรู้

เมื่อเป็นดังนี้ ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ จึงมีหลายแนวคิด ทั้งที่มองว่ากระบวนการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มีลักษณะ เฉพาะตัวไม่ขึ้นอยู่กับ การเรียนรู้

ภาษาแม่ หรือกระบวนการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ภาษาแม่ หรือมองว่าการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของผู้ใหญ่ เหมือนกับการเรียนรู้ภาษาแม่ของเด็ก สิ่งสำคัญในเบื้องต้นนี้ คือการทำความเข้าใจคำศัพท์ เป็นที่ยอมรับกันว่า คำศัพท์เกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษา มี 2 คำ คือ

1) คำว่า acquisition หมายถึงการเรียนรู้ภาษาในสภาพแวดล้อมอย่างเป็นธรรมชาติ เป็นการเรียนรู้ในระดับจิตใต้สำนึก และอย่างไม่เป็นระบบระเบียบ เป็นกระบวนการเรียนรู้ภาษาที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้ภาษาแม่ และการเรียนรู้ภาษาที่สองในเด็ก จุดสำคัญอยู่ที่ความหมายที่ต้องการสื่อ

2) คำว่า learning หมายถึงการเรียนรู้ภาษาในห้องเรียน อย่างเป็นระบบระเบียบด้วยจิตสำนึก ถือว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ภาษาที่สองของผู้ใหญ่ จุดสำคัญคือกฎเกณฑ์ของภาษา

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการและความสำเร็จในการเรียนรู้ภาษาที่สองของเด็กและผู้ใหญ่ แมคลาฟลิน (McLaughlin 1987: 67) สรุปได้ว่า ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ สามารถรับ (acquire) ภาษาที่สองได้ ถ้ามีโอกาสใกล้ชิดกับภาษาที่สองนั้นในสภาพที่เป็นธรรมชาติ โดยไม่ต้องมีการสอนที่เป็นระบบ และทั้งเด็ก (เด็กโต) และผู้ใหญ่สามารถเรียน (learning) ภาษาที่สองได้ ถ้าได้ใกล้ชิดกับภาษาด้วยการสอนที่เป็นระบบในห้องเรียน สำหรับทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียน ที่จะนำเสนอได้แก่ ทฤษฎีข้อความของแฮทช์ (Hatch 1978) และทฤษฎีความคลุมเครือของคราเชน (Krashen 1981) เนื่องจากมีความสอดคล้องกันและ เป็นที่ยอมรับ ดังมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ทฤษฎีข้อความ (Discourse Theory) Hatch (1978) เป็นผู้เสนอทฤษฎีนี้ โดยได้แนวคิดจากการเรียนรู้ภาษาแม่ของเด็ก ที่เกิดขึ้นจากการใช้ภาษาในการสื่อสารกับบุคคลอื่น ๆ และเชื่อว่ากระบวนการเรียนรู้ภาษาที่สองของเด็กจะคล้ายคลึง เป็นลักษณะเดียวกับ การเรียนรู้ภาษาแม่ นั่นคือ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาในการสื่อสารกับบุคคลอื่น หลักการสำคัญของทฤษฎีนี้คือ

1.1.1 การเรียนรู้ภาษาที่สองจะเป็นไปตามพัฒนาการการสร้างประโยคที่เป็นธรรมชาติโดยเริ่มจากสิ่งที่ย่อยไปสู่สิ่งที่ซับซ้อน

1.1.2 เจ้าของภาษาสามารถปรับภาษาที่ใช้ให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น

1.1.3 ระดับและแนวทางในการเรียนรู้ภาษาจะเป็นผลจากการสนทนา โดยที่ผู้เรียนจะเรียนรู้ไวยากรณ์ในลำดับเดียวกับลักษณะอื่น ๆ ของภาษา เรียนรู้กฎที่ใช้และสามารถวิเคราะห์ถึงส่วนประกอบต่าง ๆ ได้ รวมทั้งได้รับการช่วยเหลือให้สามารถสร้างประโยคแบบแนวตั้งได้

1.2 ทฤษฎีตัวควบคุม The Monitor Model คราเชน (Krashen 1981) เป็นผู้เสนอความคิดนี้ โดยเสนอว่า การเรียนรู้ภาษาจะมี 2 ลักษณะคือ แบบธรรมชาติที่การเรียนรู้เกิดจากการสื่อความหมาย (Acquisition) และการเรียนรู้ที่เกิดจากการศึกษาลักษณะต่าง ๆ ของภาษา (Learning) การเรียนรู้ประเภทหลังนี้ ผู้เรียนจะนำไปใช้โดยผ่านการควบคุมความถูกต้องที่เรียกว่า Monitoring ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความมั่นใจและเวลาของผู้พูด ถ้ามีความมั่นใจมาก เวลาค้นหาการควบคุมจะน้อย แต่ถ้ามีความมั่นใจน้อย เวลามาก การควบคุมจะมาก ผลคือความคล่องในการพูดจะลดลง คราเชนเสนอทฤษฎีนี้พร้อมกับสมมติฐานอีก 5 ข้อ คือ

1.2.1 สมมติฐานเกี่ยวกับการรู้ และการเรียนภาษา (The Acquisition-Learning Hypothesis) สมมติฐานนี้กล่าวว่า ผู้ใหญ่มีแนวทางการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถในการเรียนภาษาที่สองแตกต่างกันคือ การรู้ใช้ภาษา (acquisition) และการเรียนภาษา (learning) การรู้ภาษาจะเป็นไปโดยธรรมชาติไม่รู้ตัว เช่นเดียวกับการที่เด็กเรียนรู้ภาษาแรก การรู้ภาษาแบบนี้จะเกิดขึ้นต่อเมื่อมีการใช้ภาษาอย่างมีความหมาย และได้ใช้ภาษานั้นเพื่อการสื่อสาร ส่วนการเรียนภาษา เป็นการรับรู้ภาษาอย่างเป็นระบบ ผู้เรียนรู้ตัวว่ากำลังเรียนภาษาอยู่ และสิ่งที่เรียนจะเป็นกฎเกณฑ์ ไวยากรณ์ที่จะมีผลต่อความถูกต้องของภาษาที่ใช้ และจะต้องระวัง ไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดในขณะที่ใช้ภาษา

1.2.2 สมมติฐานเกี่ยวกับลำดับการเรียนรู้ธรรมชาติ (The Natural Order Hypothesis) สมมติฐานนี้กล่าวว่า การรู้ภาษาจะมีลำดับขั้นตอนของการเรียนรู้ โดยธรรมชาติ เช่น ผู้เรียนจะเรียนรู้การใช้ ___ing ได้ก่อนการเรียนรู้ article a, the

1.2.3 สมมติฐานเกี่ยวกับการตรวจสอบ (The Monitor Hypothesis) สมมติฐานนี้กล่าวว่า การรู้ภาษาของผู้เรียน จะทำให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่ว และการเรียนภาษาจะทำให้ผู้เรียนมีความพยายามที่จะตรวจสอบหรือระมัดระวังความถูกต้องของภาษาที่ใช้ ความระมัดระวังความถูกต้องจะทำได้มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับเวลา ความคิดเกี่ยวกับความถูกต้องและความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์

1.2.4 สมมติฐานเกี่ยวกับการรับข้อมูลทางภาษา (The Input Hypothesis) สมมติฐานนี้กล่าวว่า บุคคลรับภาษาโดยการทำความเข้าใจข้อมูลทางภาษาที่ได้รับรู้ทั้งจากการฟังและอ่าน และจะทำให้เกิดความสามารถที่จะพูด หรือเขียนได้อย่างคล่องแคล่ว ความคล่องแคล่วในการพูดไม่สามารถสอนให้โดยตรงได้ แต่จะเกิดขึ้นต่อเมื่อผู้เรียนได้สร้างศักยภาพในด้านต่าง ๆ อย่างเพียงพอ จนกระทั่งมีความพร้อม และผู้เรียนแต่ละคนจะสามารถพูดได้ในระยะเวลาที่แตกต่างกัน

1.2.5 สมมติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างด้านจิตใจ (The Affective Filter) สมมติฐานนี้กล่าวว่า ความสำเร็จในการเรียนรู้ภาษาที่สองขึ้นอยู่กับความแตกต่างด้านจิตใจของแต่ละคนที่จะกลายเป็นสิ่งกีดขวางความสำเร็จในการเรียน ความแตกต่างเป็นความแตกต่างเกี่ยวกับแรงจูงใจ ความเชื่อมั่นในตัวเองหรือความวิตกกังวล จะมีการกั้นขวางต่อการรับรู้ข้อมูลทางภาษาจะมีมาก แต่ถ้ามีแรงจูงใจต่ำ ความเชื่อมั่นน้อย ความวิตกกังวลสูง การกั้นขวางจะสูง การรับรู้ทางภาษาจะมีน้อย และการกั้นขวางนี้จะส่งผลต่ออัตราการพัฒนาการเรียนรู้ด้วย

นอกจากนี้ คราเซนยังได้กล่าวถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเรียนรู้ภาษาที่สองดังนี้

ก) ความถนัด (Aptitude) คราเซน กล่าวว่า ความถนัดจะส่งผลต่อเฉพาะการเรียนรู้ภาษา (learning) เท่านั้น ความถนัดของผู้เรียน จะเป็นตัวทำนายระดับคะแนนการทดสอบด้านไวยากรณ์ ซึ่งจะมีผลต่อการตรวจสอบหรือการควบคุม ในทางตรงกันข้าม ทักษะคิดจะมีผลต่อการรู้ภาษา

ข) บทบาทของภาษาแม่ (Role of the First Language) คราเซนไม่เห็นด้วยกับความคิดที่ว่าภาษาแม่รบกวนภาษาที่สอง เขามองว่าภาษาที่หนึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน เพราะผู้เรียนมักจะกลับไปใช้กฎเกณฑ์ของภาษาแม่ ถ้าเขาไม่สามารถนำกฎภาษาที่สองมาใช้ได้

ค) ภาษาที่ใช้เป็นแบบแผน (Routines and Patterns) คราเซนเห็นว่า ภาษาที่ซ้กันเป็นแบบแผน เป็นการช่วยผู้เรียนให้แสดงพฤติกรรมการใช้ภาษาได้

ง) ความแตกต่างเฉพาะบุคคล (Individual Differences) คราเซนกล่าวว่า การรู้ภาษาเป็นไปตามธรรมชาติ ไม่มีความแตกต่างเฉพาะบุคคลในกระบวนการรู้ภาษา แต่จะมีความแตกต่างกันด้านอัตราและจุดของการรับรู้ภาษา ซึ่งเป็นผลของการทำ

ความเข้าใจข้อมูลทางภาษาที่ได้รับรู้ และความเข้มของสิ่งกันขวางด้านจิตใจ และมีความแตกต่างด้านการแสดงออก อันขึ้นอยู่กับความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว การใช้การควบคุมของบุคคล แบ่งได้เป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่ใช้การควบคุมมาก กลุ่มที่ใช้การควบคุมน้อย และกลุ่มที่ใช้การควบคุมตามความเหมาะสม

จ) อายุ จะมีผลต่อการรับและการเรียนภาษา ในด้านการรับภาษา จะมีผลต่อปริมาณการรับรู้ข้อมูลทางภาษาที่สามารถเข้าใจได้ เด็กเล็กจะมีปริมาณการรับรู้ได้มากกว่าเด็กโตในด้านการเรียนภาษา ผู้เรียนที่มีอายุมากกว่าจะ เรียนกฎเกณฑ์และใช้ความรู้ที่เรียนมาแล้วในการควบคุมการใช้ภาษาได้ดีกว่า และยังมีผลต่อจิตใจด้วย คือผู้เรียนที่มีอายุเลยวัยรุ่นไปแล้ว สิ่งกันขวางทางจิตใจจะมีมากขึ้น

ส่วน เฮิร์ลอค (Hurlock 1984: 170) กล่าวว่า การเรียนรู้ภาษาที่หนึ่งของเด็กจะเป็นแบบแผนเดียวกัน ดังนี้

ก) แบบแผนของการเรียนรู้ที่จะพูดของเด็กส่วนใหญ่จะเป็นแบบแผนเดียวกัน และจะเกิดขึ้นไปพร้อมกับพัฒนาการทางสติปัญญา และทักษะ ทั้งนี้เนื่องจากการพูดจะขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาและทักษะควบคู่กันไป

ข) อัตราในการเรียนรู้ที่จะพูดของเด็กจะแตกต่างกันออกไป รวมทั้งปริมาณและคุณภาพของคำศัพท์ ความถูกต้องของการออกเสียง และโครงสร้างทางไวยากรณ์

ค) เมื่อเด็กมีความพร้อมที่จะพูดแล้ว เด็กจะเริ่มค้นจากการเลียนแบบ ดังนั้น เด็กจะต้องมีแบบอย่างที่ดีในการพูด แบบอย่างนี้อาจเป็นบุคคลในสภาพแวดล้อม พิธีกร รายการวิทยุโทรทัศน์ ดารานักแสดง เป็นต้น

ง) เด็กต้องการโอกาสที่จะได้ฝึกการพูด การใช้ภาษา โอกาสที่ได้พูดได้ใช้ภาษานี้ จะเป็นแรงจูงใจในการพูดของเด็ก ถ้ามีโอกาสได้พูด เด็กจะมีแรงจูงใจมากขึ้น

จ) การให้คำแนะนำในการพูด การใช้ภาษาที่ถูกต้อง ในช่วงแรกเด็กอาจจะใช้ภาษา คำพูดที่ไม่ถูกต้อง หรือเป็นที่ยอมรับ ดังนั้นการให้คำแนะนำ การแก้ไข สิ่งที่เด็กพูดผิดจึงเป็นเป็นสิ่งจำเป็น

ฉ) วิธีการที่ดีที่สุดในการชี้แนะให้เกิดการเรียนรู้ที่จะพูด คือ (1) ให้แบบอย่างที่ดี (2) สาธิตการพูดที่ชัดเจนอย่างช้า ๆ เพื่อให้เด็กเข้าใจได้ (3) ให้ความช่วยเหลือในการทำตามแบบอย่างนั้นคือ แก้ไขสิ่งที่เด็กเลียนแบบไม่ถูก

2. เจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียน เจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนเป็นตัวแปรสำคัญตัวหนึ่ง ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และอัจฉราวงศ์โรธร (2525) กล่าวว่า เจตคติเป็นตัวแปรสำคัญที่ควรคำนึงถึงในการวัดสัมฤทธิ์ผลในการเรียนภาษาที่ 2 ของผู้เรียน เจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษจะสัมพันธ์หรือมีผลต่อการเกิดแรงจูงใจในการเรียน ทำให้เกิดพฤติกรรมการเรียนที่ดีและมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เช่นเดียวกับความถนัดในการเรียนภาษา คราเชน (Krashen 1981) กล่าวว่า แม้ว่าตัวแปรทั้งสองจะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่จะไม่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน รายละเอียดของประเด็นที่น่าสนใจมีดังนี้

จาคอบวิทส์ (Jakobovits 1971 : 49) กล่าวว่า เจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษเป็นความรู้สึกชอบไม่ชอบ หรือเป็นกลางต่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ต่อเจ้าของภาษา และต่อวัฒนธรรมเจ้าของภาษา

เพรสคอต (Prescott 1938 อ้างถึงในอัจฉราวงศ์โรธร 2526 : 19) กล่าวถึงเจตคติต่อการเรียนภาษาว่าเป็นตัวกระตุ้นซึ่งทำให้เกิดความอยากเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เป็นตัวกำหนดความแน่วแน่ เอาใจใส่ที่มีต่อการเรียน ความมากน้อยในการยอมรับการเรียนของผู้เรียน เป็นตัวที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความพอใจ เมื่อได้รับความสำเร็จในการเรียน หรือผิดหวังเมื่อการเรียนล้มเหลว

ดังนั้น เจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ จึงหมายถึง ความรู้สึกของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ วัฒนธรรมและกลุ่มชนเจ้าของภาษา อาจเป็นความรู้สึกชอบไม่ชอบ หรือเป็นกลาง มีผลต่อการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมในการเรียนภาษาอังกฤษ ของผู้เรียน

ลักษณะของเจตคติ จากการศึกษ พบว่า เจตคติดีมีลักษณะดังนี้

1. เป็นความรู้สึกที่เกิดจากการปะทะสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสิ่งเร้าในลักษณะต่างๆ เช่น การเรียนการสอนในห้องเรียน ประสบการณ์ตรง เป็นต้น ดังนั้น ผู้เรียนแต่ละคนจะมีเจตคติต่อสิ่งเดียวกันแตกต่างกัน

2. เป็นความรู้สึกที่มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งนั้น ๆ เช่น ถ้ามีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ความรู้สึกคือ พยายามแสดงออกคือ สนใจต่อการเรียน

3. เป็นความรู้สึกที่เปลี่ยนแปลงได้ เมื่อผู้เรียนได้ปะทะสัมพันธ์กับสิ่งเร้าที่นานแ่งมุมที่ต่างไปจากเดิม อาจทำให้มีการเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อสิ่งนั้นได้

4. เป็นความรู้สึกที่วัดได้จากพฤติกรรมภายนอก

การ์ดเนอร์ และแลมเบิร์ต (Gardner and Lambert 1972) กล่าวว่า เจตคติต่อการเรียนภาษาแบ่งได้เป็นสองด้านคือ เจตคติด้านการมองเห็นประโยชน์คุณค่าของภาษาที่เรียน และเจตคติด้านความต้องการ เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มชนเจ้าของภาษา ถ้าผู้เรียนมีเจตคติทั้งสองด้านในทางบวก ผู้เรียนจะมีพฤติกรรมการเรียนในเชิงบวก และประสบผลสำเร็จในการเรียน

การสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ การที่ผู้เรียนจะเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษานั้น มีสาเหตุหรือปัจจัยหลายประการ เช่น ปัจจัยทางด้านครอบครัว ความคิดเห็น และการสนับสนุนของบิดามารดา ผู้ปกครอง สังคมและสภาพแวดล้อม การจัดกิจกรรมการสอนของครู และวิธีวัดเจตคติ และการเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อการเรียนภาษาต่างประเทศเป็นผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์การเรียนของผู้เรียน หากผู้เรียนสามารถพัฒนาการเรียนได้ดีขึ้น ผู้เรียนมีแนวโน้มที่จะมีเจตคติเปลี่ยนแปลงในทางบวก นอกจากนี้ สิ่งแวดล้อมและกิจกรรมการเรียนการสอนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อการเรียนภาษาต่างประเทศเช่นกัน (ทิพรัตน์ ลิ้มพะสุต 2533) ดังนั้น สิ่งที่ผู้สอนจะดำเนินการเพื่อสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษได้คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกพอใจ ประสบผลสำเร็จในการเรียนให้มากที่สุด เมื่อผู้เรียนรู้สึกว่าการเรียนภาษาก็จะมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาต่อไป กิจกรรมการสอนที่ผู้สอนสามารถดำเนินการได้ ได้แก่

1. จัดกิจกรรมการสอนที่เหมาะสมสอดคล้องกับ วัย ความสามารถ ความสนใจ ความถนัด ในการเรียนภาษาของผู้เรียน
2. จัดเสนอตัวแบบ (Model) ที่ดีในการใช้ภาษา เพื่อเป็นตัวอย่างสำหรับผู้เรียน
3. จัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน ที่จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาที่เรียนมากขึ้น เช่น กิจกรรมแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร หรือให้พูดทักทายกับครูเป็นภาษาอังกฤษ หรือ ให้ดูภาพยนตร์เกี่ยวกับวัฒนธรรมเจ้าของภาษา หรือเชิญเจ้าของภาษามาพูดคุยกับผู้เรียน เป็นต้น
4. ให้คำอธิบายเกี่ยวกับผลดี ประโยชน์ของการเรียนภาษาอังกฤษในแง่มุมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน ฯลฯ

ทั้งนี้ คราเชน (Krashen 1981 : 23) กล่าวว่า เจตคติต่อผู้เรียนที่มีต่อชั้นเรียน และครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ภาษาที่สอง กล่าวคือ ถ้าผู้เรียนที่มีความรู้สึกว่าการเรียนภาษาในชั้นเรียนมีความสุข สนุกสนาน และมีความรู้สึกที่ดีต่อผู้สอน จะส่งผลให้ผู้เรียนพยายามเรียนภาษานั้นมากขึ้น

3. สภาพและความต้องการการสอนภาษาอังกฤษของสังคมไทยในปัจจุบัน

สภาพและความต้องการภาษาอังกฤษของสังคมไทยในปัจจุบันเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะส่งผลกระทบต่อผู้สอน กระบวนการสอน และผู้เรียน ถ้าสภาพและความต้องการภาษาอังกฤษของสังคมมีมาก และเอื้อประโยชน์ต่อผู้เรียนภาษาอังกฤษ ผู้เรียนจะมีเจตคติทั้งเพื่อการใช้ประโยชน์และบูรณาการในการเรียนมากขึ้น ผู้สอนจะต้องปรับปรุงความรู้ความสามารถด้านการสอน และทักษะภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะทางภาษาดีขึ้น สามารถนำไปใช้ประโยชน์ตามความต้องการของตนเองและสังคมได้ สำหรับสังคมไทย ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา มีการเปลี่ยนแปลงขยายตัวในด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็วและเห็นได้ชัด อันเป็นผลมาจากความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการแขนงต่าง ๆ ระบบการสื่อสารข้อมูลที่รวดเร็ว การนำเทคโนโลยีมาใช้ในแขนงต่าง ๆ มากขึ้น ความเปลี่ยนแปลงเห็นได้ชัดทุกด้าน นับตั้งแต่ เศรษฐกิจ สังคม อันมีวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ การแต่งกาย ที่อยู่อาศัย ค่านิยมในอาชีพ และด้านอื่น ๆ ตลอดจนจนถึงการศึกษา

ทางด้านเศรษฐกิจ มีการขยายตัวของภาคเอกชนที่ลงทุนในด้านอุตสาหกรรมต่าง ๆ อย่างมาก มีอาชีพใหม่ ๆ เกิดขึ้น เช่น การผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป อาหารกระป๋อง อัญมณี เครื่องหนัง ดอกไม้ประดิษฐ์ รถยนต์ การปลูกผักพืชเมืองหนาว การปลูกผลไม้ที่เป็นระบบ มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดี มีคุณภาพ พืชที่จะส่งเป็นสินค้าออก นำรายได้เข้าประเทศมากขึ้น ทั้งยังมีการขยายตัวและการส่งเสริมด้านธุรกิจท่องเที่ยว ทำให้มีชาวต่างประเทศเข้ามาท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศมากขึ้น และนโยบายของรัฐบาลที่จะพัฒนาประเทศไปสู่ความเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (Newly Industrial Countries) การลงทุนของทั้งชาวต่างชาติและชาวไทยมีมากขึ้น มีการจ้างแรงงานในเชิงอุตสาหกรรม และงานธุรกิจเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะผู้ที่มีความรู้และทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ จะมีความต้องการมากอย่างเห็นได้ชัด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2532: 1-2)

ทางด้านสังคม จำนวนประชากรของประเทศมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเป็น 55 ล้านคน แม้ว่าอัตราการเพิ่มพลเมืองจะลดลง เนื่องจากมีฐานจำนวนประชากรวัยทำงานมีมากขึ้น เมืองใหญ่ในส่วนภูมิภาคมีมากขึ้น การอพยพย้ายถิ่นเพื่อการทำมาหากินทั้งภายในประเทศและออกไปสู่ตลาดแรงงานนอกประเทศมีมาก มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันและการดำเนินธุรกิจ ทำให้ประชาชนรับข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ได้รวดเร็ว และทำได้

ครอบคลุมพื้นที่ของประเทศมากขึ้น การดำเนินชีวิตในสังคมเมืองเปลี่ยนไปเป็นชีวิตที่เร่งรีบ เป็นไปตามระบบการแข่งขัน เพื่อให้มีรายได้ที่เพิ่มมากขึ้น อันจะเป็นผลให้มีอำนาจในการซื้อหาสิ่งอำนวยความสะดวก นอกเหนือไปจากปัจจัยสี่มากขึ้น ขนาดของครอบครัวเล็กลง พึ่งพาตนเองมากขึ้น มีค่านิยมในความเจริญทางด้านวัตถุ ยกย่องและยอมรับผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี การรับวัฒนธรรมของชาติตะวันตกเป็นไปอย่างรวดเร็วและอย่างมาก เช่น ค่านิยมในด้านการแต่งกาย การรับประทานอาหาร ที่อยู่อาศัย การพักผ่อน รวมทั้งภาษา มีการนำคำภาษาต่างประเทศมาใช้ในภาษาไทยมากขึ้นในสังคมทุกระดับ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2532: 3-4)

ด้านการศึกษา การศึกษาภาคบังคับทำได้เกือบครอบคลุมประชากรในวัยนี้ แต่การศึกษา ต่อในระดับมัธยมศึกษาส่วนภูมิภาคมีอัตราการเรียนต่อต่ำกว่า 50% ในส่วนกลางหรือเมืองใหญ่จะมีอัตราการเรียนต่อสูง มีการแข่งขันสูงในทุกๆระดับ โดยเฉพาะการศึกษาระดับอุดมศึกษา การจัดการเรียนการสอนผูกติดกับลักษณะของการวัดและประเมินผลมากกว่าจุดมุ่งหมาย การศึกษาระบบมีแนวโน้มที่จะส่งเสริมการออกไปประกอบอาชีพมากขึ้น ผู้เรียนเลือกวิชาที่เรียนโดยคำนึงถึงความต้องการของสังคมและรายได้ที่จะได้รับมากขึ้น การศึกษานอกระบบมีบทบาท สำคัญมากขึ้น สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ที่ไม่มีโอกาสเข้าสู่ระบบ และผู้ที่มาเข้าในการศึกษาเพื่อประโยชน์ในด้านการงานได้เป็นอย่างดี มีแนวโน้มของการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมมากขึ้น เช่น การส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านเทคโนโลยีและภาษา ทั้งในระบบและนอกระบบ มีการเรียกร้องให้พัฒนาคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้ถึงขนาดใช้งานได้เป็นอย่างดี (วินัย เกษมเศรษฐ์ 2532: 5, ไทยรัฐ 2535: 8)

จากสภาพการณ์ทาง เศรษฐกิจและสังคม ดังที่กล่าวมานั้น ทำให้เกิดความต้องการผู้ที่มีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศมากขึ้น พลเอกเทียนชัย ศิริสัมพันธ์ รองนายกรัฐมนตรี (2532: 22) ได้บรรยายพิเศษเกี่ยวกับนโยบายการศึกษาของรัฐบาล ในพิธีเปิดการสัมมนาเรื่องยุทธศาสตร์การเตรียมคนสำหรับอนาคต ที่ตึกสันติไมตรี ตอนหนึ่งว่า การสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียนมีความสำคัญมาก เพราะโลกของเราทุกวันนี้เคลบลงทุกที การทำธุรกิจ เจริญต่อรองจำเป็นต้องรู้หลายภาษา และเห็นว่า เด็กไทยสมัยนี้ทุกคนควรรู้อย่างน้อย 3 ภาษา คือ อังกฤษ จีน และไทย แนวคิดนี้สอดคล้องกับผลการสำรวจของศูนย์ภาษาขององค์การรัฐมนตรีศึกษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Regional Centre) โดย นำทิพย์ อักษรกุล และกัญจนา สินธวานนท์ ได้

สำรวจความคิดเห็นของบุคคลหลายฝ่าย สรุปว่า ระหว่างภาษาต่างประเทศ ได้แก่ ภาษาญี่ปุ่น ฝรั่งเศส เยอรมัน มลายู อาราบิก และจีน ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่สังคมไทยต้องการเป็นอันดับหนึ่ง ดังนั้น ในปัจจุบันได้มีการเรียกร้องให้หน่วยงานที่รับผิดชอบได้พิจารณาถึงคุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในทุกระดับการศึกษา และปรับนโยบายในการอนุญาตให้เปิดสอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับเด็กเล็กด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้คุ้นเคยใกล้ชิดกับภาษาอังกฤษมากขึ้น และเชื่อว่าเด็กเล็กจะมีลักษณะที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้ง่ายกว่าเด็กโต เกี่ยวกับความต้องการในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู ได้มีผู้ทำการศึกษาลำเนาทั่วทุกระดับการศึกษา ในระดับประถมศึกษาชั้นนั้น วราภรณ์ ลิขะไชย (2530) ได้ทำการศึกษาลำเนาทั่วความต้องการในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้วัตถุประสงค์แบบอุดม ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของแบบทดสอบอิงปริเฉท ที่ระบุถึงระดับของทักษะทางภาษา รูปแบบ วิธีการวัด ตัวชี้สอบ และพฤติกรรม สมองตอบของผู้ทดสอบ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม มีความต้องการทักษะการฟังมากที่สุด ทั้งระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นักเรียน ผู้ปกครอง และครู มีความต้องการด้านทักษะต่าง ๆ ดังนี้

ทักษะการฟัง	เมื่อกำหนดภาพและบอกความสัมพันธ์ของ
บุคคลในภาพมาให้ นักเรียนสามารถจับคู่ระหว่างความสัมพันธ์ของแต่ละบุคคลกับชื่อที่กำหนด ให้	
จากข้อความที่ฟัง ได้	

ทักษะการพูด	ในการสัมภาษณ์ นักเรียนสามารถตอบ
คำถามเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว เช่น นามสกุล อายุ ส่วนสูง น้ำหนัก และ อื่น ๆ ได้	
ทักษะการอ่าน	เมื่ออ่านข้อความอธิบายลักษณะของบุคคล
สิ่งของ หรือสถานที่แล้ว นักเรียนสามารถระบุ บุคคล สิ่งของ หรือสถานที่ ที่ตรง กับข้อความที่	
อ่าน โดยการเขียนหมายเลข 1, 2, 3...ในช่องว่างใต้ภาพนั้น ๆ ได้	

ทักษะการเขียน	นักเรียนสามารถคัดลอกข้อความจากบัตร
อวยพรเนื่องในวันปีใหม่ หรือวันคริสต์มาส ในลักษณะที่เป็นตัวพิมพ์ใหญ่และ เล็กได้ถูกต้อง	

การใช้กฎเกณฑ์ไวยากรณ์	ให้นักเรียนนำกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ไปใช้
ในการฟัง พูดอ่าน และ เขียนได้อย่างถูกต้อง	

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียน ผู้ปกครอง และครู ระบุความต้องการ
ในทักษะต่าง ๆ ดังนี้

ทักษะการฟัง	เมื่อกำหนดภาพและบอกความสัมพันธ์ ของบุคคลในภาพมาให้ นักเรียนสามารถจับคู่ระหว่างความสัมพันธ์ของแต่ละบุคคล กับชื่อที่ กำหนดให้ จากข้อความที่ได้ฟังได้
ทักษะการพูด	เมื่อนักเรียนต้องการทราบเวลา และ ไม่มีนาฬิกาข้อมือ นักเรียนสามารถถามจากผู้อื่นได้
ทักษะการอ่าน	เมื่ออ่านบทสนทนาสั้น ๆ แล้ว นักเรียน สามารถตอบคำถาม แบบเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก เกี่ยวกับสถานที่ที่ใช้ในการสนทนา หัวข้อ เรื่องที่สนทนา ตัวบุคคลที่พูด และจุดมุ่งหมายที่พูด โดยเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวได้
ทักษะการเขียน	สามารถเขียนประโยคบรรยายรูปร่าง ลักษณะของคน สัตว์ สิ่งของจากภาพได้
การใช้กฎเกณฑ์ไวยากรณ์	นักเรียนนำกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ไปใช้ ในการฟังพูด อ่าน และ เขียนไวยากรณ์ได้อย่างถูกต้อง

กล่าวโดยสรุป การเรียนรู้ภาษาของผู้เรียนนั้น จะมีทั้งการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ
ในห้องเรียนและการรับรู้จากสภาพแวดล้อม จะเริ่มจากง่ายไปหายาก มีการระมัดระวังแก้ไข
ข้อบกพร่องในการใช้ภาษาให้ลดน้อยลง ทั้งนี้ สภาวะทางจิตใจ เจตคติต่อการเรียนภาษา และ
สภาพแวดล้อมทางสังคม จะมีผลกระทบต่อการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียนด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและต่างประเทศ พบว่า มีงานวิจัยที่
เกี่ยวข้องดังนี้

1. งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการสอน

ปี พ.ศ.2529 เบนเนท (Bennett 1986: 3966-3967A) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลของรูปแบบการสอน 4 รูปแบบ ที่มาจากทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้เรียน การวิเคราะห์ใช้การวิเคราะห์ทอิกมาน และสังเคราะห์ผลการวิจัยเชิงทดลองของยุทธศาสตร์การสอน 4 แบบ ได้แก่ Advanced Organizer, Memory Model, Synectics and Co-operative Learning และ Group Investigation วิธีการที่ใช้ในการวิจัยเป็นกระบวนการ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ระบุปัญหา 2 ข้อ ได้แก่ 1) ผลที่เกิดกับผู้เรียนที่สามารถตรวจสอบได้ของทั้ง 4 รูปแบบ มีอะไรบ้าง และสัมพันธ์กับรูปแบบหรือไม่ ผลที่เกิดขึ้นมากที่สุดคืออะไร 2) งานวิจัยได้ยืนยันสมมติฐานเบื้องต้นของแต่ละรูปแบบหรือไม่ ขั้นตอนที่ 2 เป็นการค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการสอนทั้ง 4 ขั้นตอนที่ 3 กำหนดขอบเขตของการศึกษา รวมทั้งสร้างเกณฑ์สำหรับคัดเลือกสิ่งที่จะมาวิเคราะห์ขั้นตอนที่ 4 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยกระบวนการทางสถิติที่จะบูรณาการและตีความผลที่ได้ ขั้นตอนที่ 5 เป็นการนำเสนอผล ผลการวิจัยชี้ว่ารูปแบบการสอนทั้งสี่ต่างมีประสิทธิภาพต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ค่าของผลได้จากหัวข้อย่อยของแต่ละรูปแบบการสอน (เช่น Memory Model จะเกิดช่วงความจำชั่วคราวทั้งระยะสั้นและระยะยาว และมีการถ่ายโยงยุทธศาสตร์การจำไปสู่สภาพการเรียนรู้ใหม่) และค่าของผลโดยเฉลี่ยของทุกโมเดลในทุกกรณีตัวอย่าง จะสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ใช้ยุทธศาสตร์การสอนแบบเดิมหรือแบบอื่น ผลที่ได้ยืนยันหลักการในการจัดโปรแกรมฝึกหัดครู และการฝึกอบรมครูประจำการว่า สามารถมีผลโดยตรงต่อการเพิ่มความพร้อมของครูเกี่ยวกับรูปแบบการสอนเหล่านี้

ปี พ.ศ. 2532 พิมพ์วิทย์ เวสสะโกศล ได้พัฒนารูปแบบการสอนการเขียนภาษาอังกฤษแบบเน้นกระบวนการสำหรับนักศึกษาไทยระดับอุดมศึกษาขึ้น ผลการวิจัยได้รูปแบบการสอนที่มีองค์ประกอบและลักษณะดังนี้คือ (1) ลักษณะของผู้เรียน (2) วัตถุประสงค์ของวิชา (3) เนื้อหาวิชา (4) การดำเนินการสอน มีขั้นตอน คือ วางแผน ร่างและปรับปรุงแก้ไข กิจกรรมที่ใช้ ได้แก่ การระดมสมอง การอภิปราย การบรรยาย การทำแบบฝึกหัด การศึกษาดูด้วยตนเอง การศึกษาจากสมาชิกในกลุ่ม และการประเมินผล ส่วนผลการนำรูปแบบการสอนไปทดลองใช้ พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนตามแนวคิดแบบผสมผสาน

จากการศึกษาพบว่า มีงานวิจัยเกี่ยวกับหัวข้อนี้ค่อนข้างน้อย ดังมีรายละเอียดคือ

ในปี พ.ศ. 2518 อุษณีย์ พลอยแก้ว ได้ทำการทดลองสอนวิชาวิทยาศาสตร์ให้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยวิธีสอนแบบผสม เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพในด้านแบบการรู้ และผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ วิธีสอนแบบผสมนี้เป็นการนำวิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน การสอนแบบการรู้ด้วยวัสดุสามมิติ การสอนสั่งกับตามแนวคิดของ ดีเซคโก มาใช้สอนสลับกัน ตามลักษณะของเนื้อหา และจุดมุ่งหมายที่กำหนด เปรียบเทียบกับการสอนแบบเดิม ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีแบบผสม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เพิ่มสูงขึ้นกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบเดิมอย่างดี นับสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปี พ.ศ. 2529 ศรีมาลา พิมพ์นิคย์ ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษ และแรงจูงใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนเขียนโดยใช้กิจกรรมผสมผสานเพื่อการสื่อสาร ตามแนวคิดของ Kelly (1984) แห่งมหาวิทยาลัยเมลเบิร์น ประเทศออสเตรเลีย โดยมีขั้นตอนดังนี้ คือ ขั้นที่ 1 กำหนดงาน เป็นขั้นที่ครูให้งานเป็นการกำหนดหัวข้อในการเรียน โดยครูตั้งมาจากเนื้อหาบทเรียนพร้อมกับอธิบายศัพท์ และโครงสร้างที่จำเป็นให้กับนักเรียน ขั้นที่ 2 อภิปราย เป็นขั้นถกเถียง อภิปราย และซักถามปัญหาเกี่ยวกับหัวข้อนั้น ๆ กิจกรรมขั้นนี้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมทั้งชั้น ขั้นที่ 3 ระดมพลังสมอง ในขั้นนี้นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มย่อย อภิปรายกันในกลุ่มเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน ขั้นที่ 4 โครงร่าง ขั้นนี้จะเข้าสู่การเขียนอย่างคร่าว ๆ โดยให้นักเรียนจับคู่กันภายในกลุ่มย่อยว่าจะเรียนในลักษณะใด ตามหัวข้อที่ได้มาและตามที่ได้อภิปรายกันในกลุ่ม ขั้นที่ 5 งานเขียนฉบับที่หนึ่ง นักเรียนจะทำงานเป็นรายคู่กับเพื่อนของตนโดยเขียนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และนักเรียนแต่ละคู่จะวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับงานเขียนของตน ขั้นที่ 6 งานเขียนฉบับที่สอง นักเรียนแต่ละคู่เอางานของตนมารวมกลุ่มเดิม เมื่อนำงานในแต่ละคู่มาเสนอในกลุ่ม และภายในกลุ่มช่วยกันเขียนขึ้นมาอีก เป็นงานรวมของกลุ่มย่อย ขั้นที่ 7 งานเขียนฉบับสมบูรณ์ ขั้นนี้นักเรียนจะช่วยแก้เครื่องหมายวรรคตอน ไวยากรณ์และสะกดคำโดยมีครูเป็นผู้ช่วยเหลือ (ขั้นที่ 1-4 เป็นขั้น Pre-Writing ขั้นที่ 5-7 เป็นขั้น Writing) กับการสอนเขียนตามคู่มือครู ที่เริ่มจากการสร้างความสนใจ แจ่มจุกประสงค์

ทบทวนความรู้เดิมที่จำเป็น เสนอบทเรียนใหม่โดยการกระตุ้นการเรียนรู้ ำให้แนวการเรียนรู้ (ฝึกเขียนประโยคตามตัวอย่าง) ำให้ลงมือเขียนแจ้งผลการปฏิบัติ ประเมินผล และส่งเสริมความแม่นยำ และการถ่ายโอน ปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนโดยใช้กิจกรรมผสมผสานเพื่อการสื่อสาร มีความสามารถในการเขียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนโดยใช้คู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญของสถิติที่ระดับ .01 ส่วนแรงจูงใจไม่แตกต่างกัน

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนภาษาอังกฤษแบบต่าง ๆ

ปี พ.ศ. 2528 สุดา ชาตรีนันท์ ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์แรงจูงใจ และความคงทนในการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบ T.P.R. (Total Physical Response) ที่มีกิจกรรมเสริม และการสอนตามคู่มือครู ำใช้เวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ ๆ ละ 4 คาบ รวมเป็น 16 คาบ ผลปรากฏว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนแบบ T.P.R. ที่มีกิจกรรมเสริม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแรงจูงใจในการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนความคงทนนั้นในระยะสองสัปดาห์แรก นักเรียนกลุ่มทดลองมีระดับความคงทนในการเรียนรู้สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม

ปี พ.ศ. 2530 นัดดา ขจรนที ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน และเรียนภาษาอังกฤษ แรงจูงใจ และความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษา 6 ขั้นตอนคือ ขั้นที่ 1 ครูอ่านเรื่องำให้นักเรียนฟังทีละประโยค พร้อมกับอธิบายความหมายด้วยคำพูดง่าย ๆ หรือำใช้สื่อประกอบ เช่นรูปภาพ ขั้นที่ 2 ครูถามหรือสนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน นักเรียนอ่านตามทีละประโยค และำให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติจากเรื่องที่อ่าน ขั้นที่ 3 ำให้นักเรียนช่วยกันเขียนเรื่องที่อ่านลงในกระดาษแผ่นใหญ่พร้อม ๆ กัน โดยครูทำหน้าที่ซักถามและช่วยเขียนให้ด้วยตัวพิมพ์ ขั้นที่ 4 ำให้นักเรียนแบ่งกลุ่มและช่วยกันเขียนข้อความต่าง ๆ ตามเรื่องลงเป็นเล่ม เพื่อทำหนังสือเล่มใหญ่ (Big Book) ขั้นที่ 5 นำหนังสือเล่มใหญ่ที่นักเรียนทำเสร็จแล้วมาจัดกิจกรรมทางภาษาที่ครูเห็นว่าเหมาะสม ขั้นที่ 6 ประเมินผล โดยการทำแบบฝึกหัดของเรื่องที่อ่านไปครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ และอธิบายหลังจากทำแบบฝึกหัดแล้วกับวิธีสอนตามคู่มือครูพบว่า ความสามารถทางการอ่านและเขียนภาษา

อังกฤษ แรงจูงใจและความคงทนในการจำของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ ภาษาสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปี พ.ศ.2531 ปองรัตน์ นิลคำ ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการเขียน แรงจูงใจ และความวิตกกังวลในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีสอน 3 วิธี : ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบบูรณาการ และตามคู่มือครู สำหรับการสอนเพื่อการสื่อสารและการสอนเพื่อการสื่อสารแบบบูรณาการ จะมีขั้นตอนการสอนที่คล้ายคลึงกันต่างกันตรงขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนที่ 1 เป็นการมอบหมายงาน ขั้นตอนที่ 2 การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร จะเป็นการนำคำศัพท์และโครงสร้างที่จำเป็นมาสอนนักเรียน โดยใช้ชีวิตฝึกเชิงหน้าที่ของภาษา (Functional Drills) ดูตัวอย่างจากสื่อการแสดงบทบาทสมมติ ฯลฯ แต่แบบบูรณาการจะเป็นการฝึกใช้โครงสร้างและไวยากรณ์แบบแยกทักษะ เป็น Oral Drills เป็นรายคน เป็นคู่และเป็นกลุ่ม เพื่อสร้างความแม่นยำในด้านรูปแบบภาษา (Forms of Language) ขั้นที่ 3 เป็นการผลิตงานเขียนผ่านกิจกรรมทางการสื่อสาร ขั้นที่ 4 เป็นการร่วมกันวิพากษ์วิจารณ์และแก้ไขข้อบกพร่องในงานเขียน ขั้นที่ 5 เป็นการประเมินผล ขั้นที่ 6 เป็นการมอบหมายงานเขียนเพิ่มเติมเพื่อช่วยฝึกความแม่นยำในส่วนที่บกพร่อง ผลปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารและแบบบูรณาการ มีความสามารถในการเขียนและแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนความวิตกกังวลของนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนตามคู่มือครูสูงกว่าอีก 2 กลุ่มอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และกลุ่ม 1,2 ไม่มีความแตกต่างกัน

ในปี พ.ศ.2531 ยุพิน พุทธาพิพัฒน์ ได้ทำการทดลองเปรียบเทียบความสามารถในการฟัง การพูด แรงจูงใจ และความคงทนในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีตามแนวทฤษฎีธรรมชาติ และวิธีสอนตามคู่มือครู ใช้เวลาในการทดลอง 7 สัปดาห์ ๆ ละ 2 คาบ รวมกลุ่มละ 14 คาบ ผลการทดลองพบว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนตามแนวทฤษฎีธรรมชาติ และนักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนตามคู่มือครูมีความสามารถในการฟังแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่นักเรียนกลุ่มทดลอง จะมีความสามารถในการฟังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนแรงจูงใจและความ

คงทนในการฟังแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับความคงทนในการพูดภาษาอังกฤษของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้นำเสนอ สรุปข้อความรู้ได้ดังนี้

1. รูปแบบการสอนตามแนวที่จอยซ์และ เวล ได้พัฒนาขึ้นช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และทักษะที่ต้องการได้จริง ทำให้การสอนมีคุณภาพมากขึ้น
2. การสอนแบบผสมผสาน โดยนำวิธีสอนและกิจกรรมต่าง ๆ มาใช้ร่วมกันล้วนแต่มีผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนที่ใช้วิธีสอนเพียงแบบเดียว
3. วิธีสอนภาษาแบบต่าง ๆ ที่มีใช้อยู่ในปัจจุบัน มีผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และทักษะในการใช้ภาษาที่แตกต่างกัน โดยมีพัฒนาการของทักษะที่ต้องการสูงกว่า ของนักเรียนที่เรียนตามกิจกรรมในคู่มือครู
4. ยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา และการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการสอนแบบผสมผสานอย่าง เป็นระบบที่ชัดเจน